

ΠΡΟΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΕΡΟΙΑΣ

7800
Dmr.

*Αριθ. εισ.

723

ΔΩΡΕΑ

Αντων. Τσολιάς

68162 00217

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1880

Manzani

Manzani

180 8/12/15.

Manzani

Manzani

27.11

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ (Ἀρ. 21).

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΩΡΑΪΤΟΥ

Ευθυντοῦ τοῦ Παιδαγωγείου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν
Ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου καὶ Καθηγητοῦ
τοῦ Διδασκαλείου.

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Γ'.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Διωρθωμένη καὶ ἐπηξετημένη.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΠΛΑ,

(Ὁδὸς Ἑρμοῦ, Ἀρ. 423).

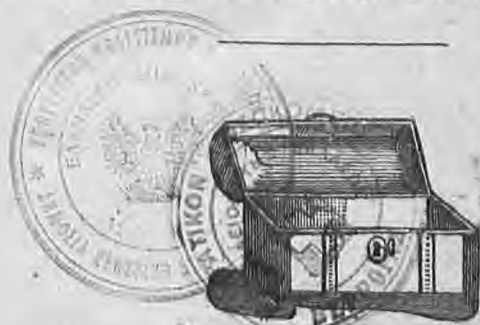
1879.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεργίας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ.

Κιβώτιον.

Τὸ κιβώτιον εἶναι σκεῦος οἰκιακόν. Εἰς αὐτὸ ἐναποθέτομεν ἐνδύματα καὶ ἄλλα πράγματα.

Τὰ κιβώτια κατασκευάζονται συνήθως ἐκ ξύλου. Τὸ δὲ ξύλον λαμβάνεται ἐκ τοῦ κορμοῦ ἢ τῶν κλάδων τῶν δένδρων. Τὰ δὲ δένδρα φύονται ἐκ τῆς γῆς. Πολλὰ δὲ δένδρα καταλαμβάνοντα πολλὴν συνεχῆ χώραν συνιστῶσι δάσος.

Τὰ ξύλινα κιβώτια κατασκευάζει ὁ τέκτων. Εἶναι δ' ὅμως καὶ σκύτινα¹ κιβώτια. Ταῦτα κατασκευάζει ὁ σκυτοτόμος. Προτιμῶνται δὲ τῶν ξυλίνων τὰ σκύτινα διὰ τὴν ἐλαφρότητα, ἀλλ' εἶναι πολυτιμότερα τῶν ξυλίνων. Δὲν εἶναι δὲ καὶ σκευὰ, ὥς τὰ ξύλινα, ἀλλ' ἐνδίδουσι πιεζόμενα, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ ἀσφαλίσῃ ἐν αὐτοῖς σκεύη ευθραστά.

¹ Δερμάτινα.

Τράπεζα.

Ἡ τράπεζα εἶναι σκεῦος οἰκιακόν πολύχρηστον. Ἐπ' αὐτῆς πρῶτον, γράφομεν, ἐπιθέτομεν παντοῖα πράγματα καὶ παντοίας ἄλλας ἐργασίας ἐκτελοῦμεν.

Ἡ αὖτ' τράπεζα ἔχει ἀναγκαίως πλάκα καὶ πόδας, συνήθως τέσσαρας. Ἡ ὅλη τράπεζα κατασκευάζεται συνήθως ἐκ ξύλου· ἡ δὲ πλάξ αὐτῆς κατασκευάζεται ἐνίοτε καὶ ἐκ μαρμάρου. Εἶναι δὲ καὶ τράπεζαι ὀλοσίδηροι.

Κοινόταται τράπεζαι εἶναι αἱ κατασκευαζόμεναι ἐκ ξύλου ἐλάτης ἢ πεύκης. Αὗται ῥυκανῶνται μόνον καὶ ἐπιχρωματίζονται. Ἐχει δὲ ἡ ἐπιχρωμάτισις διπλοῦν σκοπόν· ἓνα μὲν, νὰ κάμῃ τὴν τράπεζαν εὐμορφότεραν, ἄλλον δέ, νὰ προφυλάττῃ τὸ ξύλον ἀπὸ βροχῆς ἢ τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος, τὴν ὁποίαν ἀπορροφᾷ τὸ ξύλον καὶ σήπεται.

Πολυτιμότεραι δὲ εἶναι αἱ κατασκευαζόμεναι ἐκ ξύλου ὀξύας, καὶ ἔτι πολυτιμότεραι αἱ ἐκ καρύας ἢ ἐβένου. Αἱ τοιαῦται τράπεζαι πρῶτον μὲν ῥυκανῶνται, ἔπειτα δὲ ξέονται καὶ λεαίνονται διὰ τοῦ καλομένου ὑαλοχάρτου. Τοῦτο δὲ εἶναι τμῆμα χάρτου παχέος, ἐφ' οὗ εἶναι ἐπικεκολλημένα τρίμματα ὑάλου. Μετὰ τοῦτο στιλβοῦνται. Ἐπιδέχεται δὲ μάλιστα τὸ ξύλον τῆς καρύας καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ τῆς ἐβένου στιλπνότητα.

Αἱ τράπεζαι κατασκευάζονται συνήθως τετράπλευ-

ροι· τινές δὲ σρογγύλαι. Αὗται τίθενται ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἐκείναι δὲ πλησίον τοῦ τοίχου. Τὰς τραπέζας κατασκευάζει ὁ τέκτων ἢ ὁ ξυλουργός.

Χύτρα.

Ἡ χύτρα εἶναι σκεὺς μαγειρικόν· χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μαγειρεύωμεν ἐν αὐτῇ φαγητά. Κεραμεύεται δὲ ἐκ πηλοῦ. Ὁ κεραμεὺς θέτει ἐπὶ τοῦ κεραμικοῦ τροχοῦ φύραμά τι πηλοῦ ἄμορφον καὶ εὐπλαστον· ἔπειτα δὲ περιστρέφει τὸν τροχὸν διὰ τοῦ ποδός, καὶ διὰ τῶν χειρῶν πλάττει καὶ σχηματίζει τὴν χύτραν, πρῶτον τὸν πυθμένα αὐτῆς, ἔπειτα τὸν τοῖχον· τελευταῖον προσκολλᾷ ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς ἄνω πλησίον τοῦ χεῖλους δύο λαβάς, αἵτινες ἐκ τῆς θέσεώς των ὀνομάζονται ὦτα.

Οὕτω πως ἐσχηματίσθη ἡ χύτρα· ἀλλ' εἶναι ἀκόμη μαλακὴ καὶ διὰ τοῦτο ἄχρηστος. Ἵνα γένη στερεά, τίθεται ἐπὶ τῆς ἐσχάρας καμίνου καιομένης καὶ ψήνεται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐψημένος πηλὸς γίνεται πορώδης καὶ ἐκκρίνει τὸ ἐνδοθεν ὑγρὸν, ἀλείφουσι τὴν χύτραν ἐνδοθεν διὰ τινος ὑαλώδους ἀλοιφῆς. Ὁμοίως κεραμεύεται καὶ ὁ πίθος καὶ πᾶν ἄλλο κεράμεον.

Λύχνος.

Ὁ λύχνος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ φωτίζει ἐν τῷ σκά-

τει. Τὸ κυρίως φωτίζον εἶναι τὸ καίόμενον ἔλαιον ἐν τῷ λύχνῳ· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι ὑγρόν, χρήζει ἀγγείου πρὸς ὑποδοχὴν· τοῦτο δὲ εἶναι ὁ λύχνος. Ὅπου δὲ ἀντὶ ἐλαίου καίεται στερεόν τι, κηρὸς ἢ ἄλλειμα, ἐκεῖ δὲν εἶναι χρεῖα ἀγγείου, ἀλλὰ μόνον βάσεως τινος.

Τὸ ἔλαιον ἵνα ἀναφθῇ καὶ φωτίξῃ, πρέπει νὰ θερμανθῇ πρότερον ἱκανῶς, μέχρις οὗ βράσῃ καὶ μεταβληθῇ εἰς ἀτμόν. Δὲν συμφέρει δὲ νὰ θερμαίνωμεν καὶ ἀνάπτωμεν ὅλον τὸ ἔλαιον τὸ ἐν τῷ λύχνῳ, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον. Τοῦτο δὲ κατορθοῦμεν διὰ τῆς θρυαλλίδος.

Ἡ θρυαλλίς εἶναι ταινία βαμβακίνη, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος βυθίζεται εἰς τὸ ἔλαιον, τὸ δὲ ἐν ἄκρον αὐτῆς κρατεῖται ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἡ ταινία αὕτη, πορώδης οὖσα, ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ροφᾷ καὶ ἀναβιβάζῃ τὸ ἔλαιον μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἄκρου. Ἄν εἰς τοῦτο τὸ ἄκρον προσεγγίσωμεν φλόγα τινά, τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον, ὀλίγον ὄν, ταχέως θερμαίνεται καὶ ἀνάπτεται, καὶ ὅσον καταναλίσκεται καίόμενον, τόσον ἀναβιβάζεται νέον ὑπὸ τῆς θρυαλλίδος.

Τὰ κυριώτατα πρὸς φωτισμὸν ἐν χρήσει ἔλαια εἶναι τὸ δενδρέλαιον καὶ τὸ πετρέλαιον. Τὸ δενδρέλαιον δὲν φωτίζει τόσον καλῶς ὅσον τὸ πετρέλαιον, καὶ ἀ-

φοῦ καύσῃ χρόνον τινά, ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς ὀρυαλλίδος ἀνθραξ, ὅστις φράττει τοὺς πόρους τῆς ὀρυαλλίδος καὶ ἐμποδίζει τὸ ἔλαιον νὰ ἀναβαίνει. Ἐχει ὁμῶς τὸ πλεονέκτημα, ὅτι θερμαίνεται καὶ ἐξάπτεται δυσκόλως, καὶ δύναται νὰ ἐγγίξῃ ἀκινδύνως ἐπ' αὐτοῦ ἡ φλόξ· ἐν ᾧ τὸ πετρέλαιον ἐξάπτεται ἐκκόλως, ὅταν πλησιάσῃ πρὸς αὐτὸ ἡ φλόξ, καὶ ἡ φλόξ ἡδὴ συνέβησαν δυστυχήματα ἐξ ἀμελοῦς προσο-
σεως φλογὸς εἰς πετρέλαιον.

Μαχαίριον.

Τὸ μαχαίριον εἶναι ὄργανον τμητικόν, χρησιμεῖον εἰς τὸ νὰ τέμνωμεν, ἢ γοῦν νὰ κόπτωμέν τι. Διακρίνομεν δὲ αὐτοῦ δύο μέρη· τὴν λεπίδα καὶ τὴν λαβὴν. Ἡ λεπίς γίνεται κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν ὀξεῖα· τοῦτο τὸ ὀξύ μέρος τοῦ μαχαίριου ὀνομάζεται στόμα αὐτοῦ.

Ἵνα τέμνῃ καλῶς μαχαίριόν τι καὶ μὴ ἀμβλύνῃται τὸ στόμα αὐτοῦ ταχέως, πρέπει νὰ ᾔῃαι ἡ λεπίς αὐτοῦ ὅσον ἐνδέχεται σκληρά. Διὰ τοῦτο κατασκευάζεται αὕτη ἐκ χάλυβος. Εἶναι δὲ ὁ χάλυψ εἶδος σιδήρου σκληρότερον τοῦ συνήθους. Ἐνεκα μείζονος σκληρότητος βάπτεται ἡ χαλυβδίνη λεπίς τοῦ μαχαίριου, τουτέστι πυρακτοῦται ὁ χάλυψ μέχρι λευκάνσεως καὶ οὕτως ἔχων καταβυθίζεται εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Ὅσάκις δὲ ἐκ τῆς πολυχρηστίας ἀμβλύνεται τὸ στόμα τοῦ μαχαίριου, δυνάμεθα πάλιν νὰ ὀξύνωμεν αὐτό. Πρὸς τοῦτο θήγομεν ἥτοι ἀκονῶμεν τὸ μαχαίριον, δηλαδή, τρίβομεν τὸ στόμα αὐτοῦ πλαγίως ἐπὶ τῆς ἀκόνης.

Ἡ δὲ λαβὴ τοῦ μαχαιρίου κατασκευάζεται μὲν ἐκ παντοίας ὕλης, μάλιστα δὲ ἐξ ὀστοῦ, ἐκ κέρατος ἢ ξύλου σκληροῦ.

Κοχλιάριον.

Τὸ κοχλιάριον χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ τρώγωμεν ὑδαρὴ φαγητά. Διακρίνομεν αὐτοῦ δύο μέρη, τὴν κοτύλην καὶ τὴν λαβὴν. Ἀμφότερα ταῦτα κατασκευάζονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης.

Ἄριστα κοχλιάρια εἶναι τὰ ἐκ χρυσοῦ κατασκευαζόμενα, δεύτερα δὲ τὰ ἐξ ἀργύρου· διότι τὰ ἐκ τῶν μετάλλων τούτων κατασκευασμένα, πλὴν τῆς κομψότητος, ἐμβαπτόμενα εἰς παντοῖα ὑγρά καὶ χυμοὺς δὲν ὀξυδοῦνται¹ εὐκόλως. Ἀλλὰ τὰ μέταλλα ταῦτα εἶναι πολυτιμότερα, ἢ ὥστε νὰ δύναται νὰ γίνηται κοινὴ χρῆσις τοιούτων κοχλιαρίων. Διὰ τοῦτο κατασκευάζονται τὰ κοχλιάρια ἐξ εὐωνοτέρου μετάλλου, οἷον σιδήρου, κασσιτέρου, ὀρειχάλκου, καὶ ἐπαργυροῦνται, ὥστε καὶ φαίνονται ὡς ἀργυρᾶ καὶ δὲν ὀξυδοῦνται, καθὼς καὶ ἐκεῖνα. Ἀποτρίβεται δ' ὁμως εὐκόλως ἡ ἐπαργύρωσις καὶ ἀπαιτοῦσι μεγάλην ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν μεταχείρησιν.

Κατασκευάζονται δὲ κοχλιάρια καὶ ἐκ ξύλου· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εὐκόλως ρυπαίνονται καὶ δυσκόλως καθαρίζονται. Διὸ μόνον οἱ πτωχότεροι τῶν ἀνθρώπων μεταχειρίζονται τοιαῦτα.

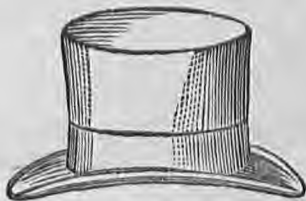
¹ Δὲν σκωριάζουσι.

Ῥαφίς.

Ἡ ραφίς ἢ βελόνη εἶναι ὄργανον, δι' οὗ ράπτομεν. Εἶναι σηδῆριόν τι μακρὸν καὶ κυλινδρικόν, καὶ ἔχει τὸ ἕτερον ἄκρον ὀξύ, ἵνα διατρύῃ τὸ ραπτόμενον πρᾶγμα, τὸ δὲ ἕτερον ἀμβλύ, ἵνα εὐχερῶς ὠθῇται διὰ τοῦ δακτύλου. Ἀλλὰ μόνη ἡ ἀμβλύτης αὕτη δὲν ἀρκεῖ νὰ προφυλάττῃ τὸν δάκτυλον ἀπὸ κεντημάτων τῆς βελόνης· διὰ τοῦτο ὀπλίζουσιν οἱ ράπται τὸν ὠθοῦντα δάκτυλον (τὸν μέσον τῆς δεξιᾶς) διὰ δακτυλήθρας. Κατὰ δὲ τὸ ἀμβλὺ ἄκρον τῆς ραφίδος κεῖται ὁπῇ τις μικρά, δι' ἧς διαπερῶμεν τὸ ράμμα.

Μεγάλη καὶ παχεῖα ραφίς, δι' ἧς ράπτομεν παχέα ὑφάσματα, οἷον σάκκους, ἱστία τῶν πλοίων, δέρματα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὀνομάζεται ἀκέστρα¹.

Πῖλος.

Ὁ πῖλος εἶναι κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ προφυλάττει αὐτὴν τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ ψύχους καὶ βροχῆς, τὸ δὲ θέρος ἀπὸ τοῦ καυστικοῦ ἡλίου. Ἔχομεν δὲ χειμερινούς πῖλους καὶ θερινούς πῖλους. Οἱ χειμερινοὶ πῖλοι εἶναι παχύτεροι καὶ κατασκευάζονται ἐξ

¹ Κοινῶς σακοράφα.

ὕλης δυναμένης νὰ φυλάττῃ τὴν θερμότητα τῆς κεφαλῆς. Τοιαύτῃ ὕλῃ εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ μαλλίον. Οἱ δὲ θερινοὶ πῖλοι εἶναι λεπτότεροι καὶ ἐλαφρότεροι καὶ κατασκευάζονται ἐξ ὕλης ἀδιαπεράστου ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Τοιαύτῃ ὕλῃ εἶναι ἡ καλάμη, ἐξ ἧς κατασκευάζονται οἱ θερινοὶ πῖλοι, τὰ καλούμενα σκιάδια.

Οἱ συνήθεις ἐν τῷ παρόντι πῖλοι ἔχουσι δύο εὐδιάκριτα μέρη· τὸ περικεφάλαιον καὶ τὸν γυῖρον. Τοιούτους πῖλους δυνάμεθα νὰ ὀνομάζωμεν πετάσους. Τοῦτων τινὲς ἔχουσι τὸ περικεφάλαιον ὑψηλότερον τοῦ δέοντος. Τοιούτους πῖλους ὀνομάζουσιν ὑψηλοὺς, καὶ φοροῦσι μόνον οἱ ἄνδρες. Τινὲς πῖλοι δὲν ἔχουσι τὸν γυῖρον, οἷον τὰ φέσια. Ἄλλοι κατασκευάζονται ἐκ δερμάτων καὶ εἶναι τριχωτοί. Οἱ μεταλλικοὶ πῖλοι τῶν στρατιωτῶν ὀνομάζονται κράνη. Οἱ πῖλοι, τοὺς ὁποίους φοροῦσιν αἱ γυναῖκες, εἶναι διάφοροι τῶν ἀνδρικών. Καὶ οἱ παιδικοὶ πῖλοι ἐνίοτε διαφέρουσι τῶν ἄλλων.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ἐφόρουσαν τὸν χειμῶνα πῖλους· σημεῖον, ὅτι ὁ πῖλος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἔνδυμα τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν σήμερον διὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμα δὲν εἶναι κόσμιον νὰ περιέρχῃται τις ἀκάλυπτος τὴν κεφαλὴν. Συμφέρι δὲ εἰς τὴν υἡγιάν νὰ φορῇ τις ὅσον ἐνδέχεται ἐλαφρὸν πῖλον· ἀπαιτεῖ δὲ καὶ ἡ υἡγία καὶ ἡ εὐσχημοσύνη, ὡςάκις εἰσερχόμεθα εἰς οἰκημάτι, εὐθὺς νὰ ἀποκαλύπτωμεν τὴν κεφαλὴν.

Δρέπανον.

Τὸ δρέπανον εἶναι καμπύλον μαχαίριον ὀδοντωτόν, δι' οὗ θερίζομεν τοὺς στάχους. Σύγκειται δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς λεπίδος καὶ τῆς λαβῆς. Ἡ λαβὴ γίνεται ἐκ

ξύλου. Ἡ δὲ λεπίς ἐκ σιδήρου, καὶ αὕτη εἶναι καμπύλη. Τὸ ἔσω μέρος τῆς λεπίδος εἶναι ὀξὺ καὶ ἔχει μικροὺς ὀδόντας, ἵνα κατέχωνται ὑπ' αὐτῶν οἱ στάχυες καὶ κόπτονται εὐκολώτερον.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι λαοὶ προσήρμοζον κατὰ τὰ πλάγια τῶν πολεμικῶν ἀμαξῶν ἢ ἀρμάτων δρέπανα, καὶ ὅτε τὰ ἄρματα ταῦτα διέσχίζον τὰς τάξεις τῶν πολεμίων, ἤρπαζον τοὺς προστυγχάνοντας ἄνδρας καὶ ἐπέφερον μεγάλην φθοράν. Αἱ ἀμαξαὶ αὗται ὠνομάζοντο δρεπανηφόρα ἄρματα.

Ἀξίνη.

Ἡ ἀξίνη ἢ ὁ πέλεκυς εἶναι ὄργανον, δι' οὗ κόπτομεν μεγάλα καὶ χονδρὰ ξύλα, οἷον κορμούς δένδρων, ἢ σχίζομεν καὶ πελεκῶμεν αὐτά. Ἐχει καὶ αὕτη δύο μέρη τὸ στελεδόν καὶ τὸν κυρίως καλούμενον πέλεκυν, ἢ τὴν γένυν. Στελεδόν¹ ὀνομάζεται τὸ ξύλινον μέρος τῆς ἀξίνης, ὅπερ χρησιμεύει ὡς λαβὴ αὐτῆς. Γένυς δὲ ὀνομάζεται τὸ σιδηροῦν μέρος τῆς ἀξίνης, ὅπερ κυρίως κόπτει. Ἡ γένυς τῆς ἀξίνης κατὰ τὸ ὀπίσθιον ἄκρον ἔχει μεγάλην ὀπὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται τὸ στελεδόν.

¹ Κο νῶς, στειλιάρι.

Ἡ κόπτη καλῶς ἢ ἀξίνη, δὲν ἀρκεῖ νὰ ᾔῃαι ὀξύστομος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ βάρος ἱκανόν· διότι τότε καταφερομένη μετὰ μεγάλης ὀρμῆς ἐμπηγνύεται βαθύτερον εἰς τὸ κοπτόμενον ξύλον.

Ἀξίνας ἢ πελέκεις ματαχειρίζονται οἱ ὑλοτόμοι, οἱ ξυλοσχίται, οἱ ναυπηγοὶ καὶ καθ' ὅλου οἱ ξυλουργοί.

Κλῖμαξ.

Ἡ κλῖμαξ εἶναι σειρὰ ἀναβαθμίδων ἀλλεπαλλήλων συνδεδεμένων, δι' ὧν ἀναβαίνομεν ἀπὸ χαμηλοτέρου

εἰς ὑψηλότερον τόπον, ἢ τὰν ἀπάλιν, ἀπὸ ὑψηλοτέρου καταβαίνομεν εἰς χαμηλότερον.

Ὑπάρχουσι κλίμακες ξύλιναι, λίθιναι, σιδηραῖ, σχοίνιναι. Αἱ ξύλιναι κλίμακες εἶναι ἢ μετακινήται ἢ ἀμετακίνητοι. Ἀμετακινήτους κλίμακας κατασκευάζομεν, ὅπου εἶναι χρεῖα διαρκῶς νὰ ἀναβαίνομεν καὶ νὰ καταβαίνομεν. Μετακινήτας δὲ κατασκευάζομεν, ἵνα μεταχειριζόμεθα αὐτάς ἄλλοτε ἄλλαχοῦ. Τὰς ἀμετακινήτους κλίμακας κατασκευάζουσιν ἐκ δύο δοκῶν πλατειῶν παραλλήλως κειμένων. Τούτων τὰ δύο ἄνω ἄκρα στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ σανιδώματος, ἐφ' ὃ ἀναβαίνομεν, τὰ δὲ δύο κάτω ἄκρα στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅθεν ἀρχεται ἡ ἀνάβασις. Ἰστανται δὲ αἱ δοκοὶ οὐχὶ κάθετοι πρὸς τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ κεκλιμέναι. Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν δοκῶν τίθενται εἰς μετρίαν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων βαθμίδες. Αὗται εἶναι σανίδες πλατεῖαι, ἔχουσαι τὴν πλάτην ὀριζόντιον.

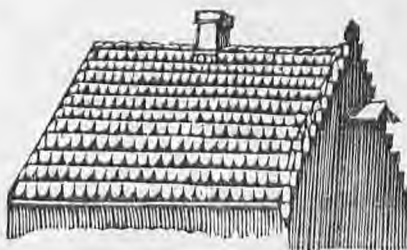
Αἱ δὲ μετακινήται κλίμακες εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα ὅμοιαι πρὸς τὰς ἀμετακινήτους· μόνον διαφέρουσι, καθ' ὅτι αἱ δοκοὶ καὶ αἱ βαθμίδες δὲν εἶναι πλατεῖαι, ἀλλὰ κυλινδρिकाὶ ἢ τετράγωνοι, καὶ ὅλως λεπτότεροι τῶν ἀμετακινήτων. Τοῦτο δέ, διὰ νὰ ᾔναι ελαφροὶ καὶ εὐμετακόμιστοι.

Αἱ σιδηραὶ κλίμακες ἔχουσιν ὁμοίαν κατασκευὴν πρὸς τὰς ξυλίνους. Προσαρμόζουσι δὲ τοιαύτας, ὅπου διὰ στενοχωρίαν αἱ ξύλιναι, λίαν λεπταὶ γινόμεναι, δὲν θὰ εἶχον τὴν ἀναγκαίαν στερεότητα, ἢ ὅπου πῦρ καίόμενον ἀπαιτεῖ νὰ μὴ κῆνται πλησίον ξύλινα κατασκευάσματα.

Αἱ σχοίνιναι κλίμακες ἔχουσιν ἀντὶ δύο δοκῶν σχοινία στερεά, καὶ μεταξὺ αὐτῶν στενὰς ξυλίνους ἢ σχοινίνας βαθμίδας. Τοιαύτας μεταχειριζόμεθα εἰς

τόπους δυσαναβάτους, ὅπου δυσκόλως δυνάμεθα νὰ προσαρμόσωμεν ἄλλου εἶδους κλίμακας, οἷον εἰς πλοῖα, εἰς ἱστούς. εἰς ὑψηλὰς πέτρας.

Ἀξιολογώτατοι εἶναι αἱ λίθιναι ἢ μαρμαρίναι κλίμακες. Αὗται ἔχουσι μαρμαρίνας βαθμιῖδας ἐξεσμένας. Ἀντὶ δὲ δοκῶν στηριζουσῶν αὐτάς, ἔχουσι τὸν κάτωθεν αὐτῶν χώρον ὅλον μέχρι τοῦ ἐδάφους ὠκοδομημένον. Τοιαῦται κλίμακες εἶναι καὶ στερεαὶ καὶ εὐπρεπεῖς.

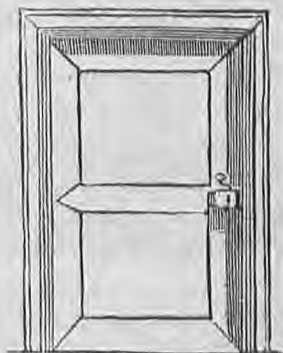

Στέγη.

Ἡ στέγη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ στεγάσῃ ἄνωθεν καὶ προφυλάττῃ τὰ οἰκήματα κυρίως μὲν ἀπὸ τῶν δεινῶν τοῦ χειμῶνος, οἷον βροχῆς, χιόνος, χαλάζης, φύχους· πρὸς δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν καυμάτων. Δι' ἐκεῖνο κατασκευάζεται ἡ στέγη ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεκλιμένη, ἵνα καταρρέωσι τὰ ἐπιπίπτοντα ὕδατα. Κατασκευάζεται δὲ οὕτως· ἔνδοθεν τίθενται δοκοὶ πλάγιαι εἰς ἴσην ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν· ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιτίθενται ἐγκάρσιοι σανίδες ἢ κάλαμοι. Οὕτω συνίστανται δύο κεκλιμένα πῆγματα. Ταῦτα ἔπειτα κεραμιδοῦνται. Συναρμόζονται δὲ αἱ κεραμίδες οὕτως, ὥστε συνισῶσιν αὐλακὰς πολλὰς παρ' ἀλλήλας, ὧν ἐκάστη ἄρχεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς στέγης καὶ

τελευτᾷ ἔξω πρὸς τὸ γεῖσσον, ἵνα ἐκχέηται τὸ τῆς βροχῆς ὕδωρ.

Εἰς τοὺς βορείους τόπους γίνεται ἡ κλίσις τῆς στέγης μείζων ἢ παρ' ἡμῖν· διότι ἐκεῖ ἐπιπίπτει πολλή χιὼν καὶ διαμένει μακρὸν χρόνον. Ἄν λοιπὸν ἡ κλίσις ἐγένετο μικρά, δὲν θὰ κατωλίσθαιεν ἡ χιὼν εὐκόλως καὶ θὰ ἐβάρυνεν ἐπικινδύνως τὴν στέγην.

Θύρα.

Θύρα ὀνομάζεται ἄνοιγμά τι τετράπλευρον ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκημάτων ἢ ἄλλων περιπεφραγμένων τόπων, καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ εἰσερχώμεθα καὶ ἐξερχώμεθα.

Τοῦτο τὸ ἄνοιγμα ἔχει τέσσαρας πλευράς· ἡ μὲν ὑπεράνω ὀνομάζεται ὑπέρθυρον ἢ ἄνω φλιά, ἡ δὲ ὑποκάτω, ὁδὸς ἢ κάτω φλιά, αἱ δὲ δύο ἔνθεν καὶ ἔνθεν, παραστάδες ἢ ζυγά. Αἱ τέσσαρες αὗται πλευραὶ κατασκευάζονται ἢ ἐκ ξύλου ἢ ἐκ λίθου.

Ἐπειδὴ δὲν πρέπει νὰ μένη πάντοτε ἡ θύρα ἀνοικτή, φράττουσι τὸ ἄνοιγμα αὐτῆς δι' ἑνὸς ἢ δύο ξυλίνων πηγμάτων ἀκριβῶς προσαρμοζομένων. Τὰ

πήγματα ταῦτα ὀνομάζονται ὡσαύτως θύραι ἢ καὶ θυρώματα. Ἵνα δὲ γίνηται ἡ ἀνοιξις καὶ ἡ κλείσις τῆς θύρας εὐχερῶς, συνάπτονται τὰ θυρώματα μετὰ τῶν παραστάδων διὰ στροφίγγων.

Συμφέρι δὲ νὰ μὴ δύναται πᾶς τις ἐν παντὶ καιρῷ νὰ ἀνοίγῃ τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται, ἀλλὰ μόνον ὁ κύριος τοῦ οἰκήματος ἢ τοῦ περιπεφραγμένου τόπου. Διὰ τοῦτο ἐφαρμόζουσιν ἐπὶ τῆς θύρας κλείθρον, δι' οὗ κλείουσιν ἢ κλειδόνουσι τὴν θύραν.

Αἱ μεγάλαι θύραι μεγάλων οἰκοδομημάτων, οἷον ναῶν, ἀνακτόρων, τειχῶν καὶ τοιούτων, ὀνομάζονται πύλαι. Αὗται κατασκευάζονται σχεδὸν πάντοτε ἐκ λίθου ἢ μαρμάρου. Τὰ φράττοντα τὴν πύλην πήγματα ὀνομάζονται πυλώματα. Τὰ πυλώματα τῶν τειχῶν, τῶν φρουρίων καὶ ἄλλων ὀχυρῶν οἰκοδομημάτων κατασιδηροῦνται ἐνεκα μείζονος ἀσφαλείας, τουτέστιν ἐπικαλύπτονται τὰ ξύλινα πήγματα διὰ ἐλασμάτων σιδήρου· τὰ δὲ πυλώματα πολυτελῶν οἰκοδομημάτων χάριν στολισμοῦ μᾶλλον ἢ ἀσφαλείας καταργοῦνται.

Ἔτι δὲ ὀνομάζονται πύλαι καὶ πᾶσα στενὴ διάβασις ἀπὸ χώρας τινὸς εἰς ἄλλην, οἷον αἱ Θερμοπύλαι.

Αὐλός.

Ὁ αὐλὸς εἶναι μουσικὸν ὄργανον ἐμπνευστόν, τουτέστιν ἐκβάλλει τόνους ἐμπνεόμενον ἥτοι ἐμφυσώμενον διὰ τοῦ στόματος. Τὰ δὲ ἔχοντα χορδὰς ὄργανα καὶ χρούμενα διὰ πλήκτρου καλοῦνται ἐγχορδα.

Εἶναι δὲ ὁ αὐλὸς ξύλον τι ἀξύας ἢ ἐβένου, κυλιν-

δρικόν, ἔσωθεν δὲ κοῖλον. Ἐχει δὲ τὸ κάτω ἄκρον ἀνεωγμένον· τὸ δὲ ἄνω ἄκρον, ἂν μὲν γίνεται δι' αὐτοῦ ἡ ἐμφύσησις, ἔχει ἰδίον τι κατασκευάσμα, ὅπερ ἐκβάλλεται εἰς τὸ στόμα, καὶ ὀνομάζεται γλωσσίς. Ἀλλ' εἰς τοὺς συνήθεις αὐλοὺς γίνεται ἡ ἐμφύσησις διὰ τινος πλαγίας ὀπῆς· τὸ δὲ ἄνω ἄκρον εἶναι κεκλεισμένον. Οὗτοι ὀνομάζονται πλαγίαυλοι¹. Ἐτι δὲ ἔχουσιν οἱ αὐλοὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν ὁπᾶς τινος. Τὰς ὁπᾶς ταύτας κλείει διὰ τῶν δακτύλων αὐτοῦ καὶ ἀνοίγει κατὰ προαίρεσιν ὁ αὐλητής. Συμβαίνει δέ, ὅταν ᾗναι κεκλεισμένοι πᾶσαι αἱ πλάγαι ὀπαί, ὥστε ὁ ἐμφυσώμενος ἀήρ νὰ ἐξέρχεται μόνον διὰ τοῦ κάτω ἀνοίγματος, ὁ αὐλὸς ἐκβάλλει τὸν βαρύτετον τόνον του· ἂν δὲ ἀνοιχθῇ ἡ ἐξῆς ἀνωτέρω κειμένη ὀπή, ἐκβάλλεται τόνος ὀξύτερος· ὅσον δὲ ἀνωτέρω κειμένη ὀπή ἀνοίγεται, τόσον ὀξύτερος τόνος ἐκβάλλεται, ὅσον δὲ κατωτέρω κειμένη, τόσον βαρύτερος. Λοιπὸν διὰ τῆς προσηκούσης ἀνοίξεως ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω κειμένων ὀπῶν ἐκβάλλει ὁ ἔμπειρος αὐλητής προσηκόντως ὀξυτέρους ἢ βαρυτέρους τόνους καὶ οὕτω παίζει διὰ τοῦ αὐλοῦ μουσικόν τι μέλος. Γίνεται δὲ μέλος μουσικόν, ὅταν διαδέχωνται ἀλλήλους τόνοι ὀξεῖς καὶ βαρεῖς ἐν χρόνῳ ὠρισμένῳ καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας.

Ὁ αὐλὸς ἐκβάλλει ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὄργανα τόνους ὀξεῖς καὶ γλυκεῖς, καὶ εἶναι ἐπιτήδειον ὄργανον εἰς ἐξέγερσιν ἰσχυρῶν παθῶν· ὅθεν καλεῖται ὀργιαστικὸν ὄργανον. Διὰ τοῦτο ὀλίγον ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπεδίωκον τὴν ἡσυχίαν καὶ γαλήνην τῆς ψυχῆς. Ἐμυθολόγουν δὲ ὅτι τὸν αὐλὸν ἐξεῦρε πρώτη ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ παίζουσα εἶδεν ἐν

1 Κοινῶς φλάουτα.

τῇ ἐπιφανείᾳ ὕδατος τὸ πρόσωπόν της, ὅτι διεστρέφετο ὑπὸ τῆς ἐμφυσήσεως καὶ ἀπέρριψεν αὐτόν. Ὁ μῦθος οὗτος μαρτυρεῖ τὴν φιλοκαλίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπλασαν αὐτόν.

Σάλπιγξ.

Ἡ σάλπιγξ εἶναι ὡσαύτως ὄργανον μουσικὸν ἐμπνευστόν. Εἶναι δὲ ἡ σάλπιγξ σωλὴν ἐξ ἐλάσματος ὀρειχάλκου, μακρὸς, ἄνω στενός, κατὰ μικρὸν δὲ πρὸς τὰ κάτω, εὐρύνεται λίαν καὶ γίνεται κωδωνοειδής. Ὅθεν καὶ τὸ ἄκρον τοῦτο κώδων ὀνομάζεται. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὸ μῆκος αὐτῆς θὰ ἦτο ἡ σάλπιγξ δυσμεταχείριτος, εἶναι περιεσπειραμένος ὁ σωλὴν τῆς σάλπιγγος κατὰ τὸ ὅπως οὖν σενὸν ἔτι μέρος αὐτοῦ, καὶ σχηματίζει ὡσὰν σπείραν πεπιεσμένην, ἥτις χρησιμεύει καὶ ὡς λαβὴ τῆς σάλπιγγος. Ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου τῆς σάλπιγγος εἶναι προσηρμοσμένη ἡ γλωσσίσ· ταύτην ἐμβάλλει εἰς τὸ στόμα ὁ σαλπικτής, ὅταν σαλπίζει.

Τῆς σάλπιγγος εἶναι ἡ ἰσχὺς τοῦ ἤχου ἀξιολογωτέρα, ἢ ἡ ἡδύτης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται αὐτὴν σπανιώτερον ὡς μουσικὸν ὄργανον. Εἶναι δὲ ὁμῶς ἀναγκαιοτάτη ἐν πολέμῳ, σημαίνουσα τὰ παραγγέλματα τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὰς μακρὰν ἐκτεινομένας τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν πυροβόλων καὶ τῆς ζάλης τοῦ πολέμου δυσηκοοῦσας, ὅτε πᾶσα ἄλλη φωνὴ θὰ ἦτο ἀνίσχυρος.

Ὁ λέων.

Ὁ λέων εἶναι ζῶον συγγενὲς τῆς οἰκοσίτου γαλῆς. Ἡ λέαινα μάλιστα ἔχει καὶ μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς γαλῆν. Ἐχει λοιπὸν ὁ λέων, καθὼς καὶ ἡ γαλῆ, ἐπὶ ἑκατέρου τῶν προσθίων ποδῶν πέντε δακτύλους, ἐπὶ δὲ ἑκατέρου τῶν ὀπισθίων τέσσαρας. Ἐκαστος δὲ δάκτυλος εἶναι ὠπλισμένος δι' ἐνὸς ὄνυχος γαμψοῦ, κατὰ τὸ ἄκρον ὀξυτάτου. Τοὺς ὄνυχας τούτους, ὅταν ἡσυχάζῃ, συσπᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κρύπτει τὸ ὀξύ ἄκρον αὐτῶν, ἐκτείνει δὲ αὐτούς, ὡς αἰεὶ θέλει νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ. Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὀδόντων ἐξέχουσιν οἱ τέσσαρες κυνόδοντες, ὄντες μακρότεροι τῶν ἄλλων, ὀξεῖς καὶ ἰσχυροί.

Οἱ ὄνυχες καὶ ὀδόντες εἰσὶ τοῦ λέοντος τὰ τρομερώτατα ὄπλα, τῶν ὁποίων καὶ μόνῃ ἡ ὄψις ἐμποιεῖ φρίκην.

Ὁ λέων ἔχει μεγέθος μεγάλου τράγου ἢ μοσχάρου. Τὸ δέρμα αὐτοῦ εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ τριχῶν βραχειῶν, ὡς καὶ τὸ τῆς γαλῆς, ἔχουσι δὲ αὗται χρῶμα ξανθόν. Ἡ κεφαλὴ του εἶναι στρογγύλη· τὸν ἰσχυρὸν αὐχένα τοῦ ἄρρενος περιβάλλει δασύμαλλος χαίτη· τὰ περὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς προσθίους πόδας μέρη αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένα καὶ ἰσχυρό-

τερα, τὰ δὲ ὀπίσθια ἰσχνότερα· ἔχει δὲ ὀπισθεν οὐρὰν μακράν, κατὰ τὸ ἄκρον θυσανώδη.

Ὁ λέων εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον πάντων τῶν ζώων καὶ εὐλόγως ὀνομάζεται ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων. Τόλμη, ὑπερηφάνεια καὶ σύνεσις χαρακτηρίζουσιν αὐτόν. Ἐντὸς τῶν καλαμώνων τῶν τελμάτων, ἐντὸς πυκνοδένδρων φεράγγων διημερεύει συνήθως κοιμώμενος. Ὅταν τὸ λυκόφως τῆς ἑσπέρας ἐπέρχεται, ἐξεγείρεται τὸ ὑπερήφανον θηρίον, καὶ λοιπὸν πλήττει τὸν ἀέρα ὁ βρυχηθμός ἐκεῖνος, ὅστις κάμνει τὰ ὄρη νὰ ἀντηχῶσι, καὶ τὰς ἀγέλας νὰ ὀλολύζωσι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὰς καλύβας τῶν τρέμοντες, ὁ βρυχηθμός ἐκεῖνος, ὅστις καταγγέλλει τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀλκὴν τοῦ τολμηροτάτου καὶ ἀλκιμωτάτου τῶν ἐπὶ γῆς ζώων. Κατ' ἀρχὰς ὁμοιάζει πρὸς ὑπόκωφον ῥογχάλισμα, σχεδὸν πρὸς στεναγμόν, συνεχῶς διακοπτόμενον, κατ' ὀλίγον μὲν κύνεται οἱ στεναγμοί, καὶ τέλος μὲ ἐντασιν βροντῆς πληροῦσι τὸν ἀέρα. Ὅθεν καὶ οἱ Ἀραβες αὐτὸ τοῦτο, βροντὴν ὀνομάζουσι τὸν βρυχηθμόν τοῦ λέοντος. Ἀμα ἀντηχῇ ὁ πρῶτος τόνος, περίτρομα κρύπτονται τὰ ζῶα τοῦ ἀγροῦ ἢ τρέχουσι νὰ φύγωσι· διότι αἰσθάνονται ὅτι ἤδη ὁ λέων λαμβάνει τὸν θανατηφόρον του δρόμον ἐπὶ μεγάλας ἐκτάσεις. Καὶ διὰ μέσου τοῦ βαθυτάτου σκότους ἀκτινοβολεῖ ὁ ὀφθαλμός του. Κατ' ὀλίγον προσεγγίζει ὁ βρυχηθμός· τέλος διὰ τεραστίου πηδήματος ἐξαποδιαίου τοίχου, ἐμπίπτει εἰς τὴν αὐλὴν τῶν ποιμνίων, ἄρπάζει τὸ πρόβατον, τὸν ἡμίονον, τὸν ταῦρον καὶ ἀπέρχεται. Ἄλλοτε παραμονεύει τὸν κάπρον, καταδιώκει τὴν ἔλαφον, δὲν φεῖδεται δὲ οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου. Δίκην γαλῆς συγκύπτει, καὶ ἀπὸ ἀποστάσεως τεσσαράκοντα πο-

δῶν δὲν ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ· δι' ἐνὸς πηδήματος κρατεῖ καὶ σπαράσσει τὸν καλπάζοντα ἵππον μετὰ τοῦ ἱππέως.

Ὅτι τοιοῦτον θηρίον εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐπικίνδυνον καὶ εἰς τὰς ἀγέλας ὀλέθριον ἔμελλε νὰ καταδιώκεται θερμῶς, ἐννοεῖται οἰκοθεν· ἀλλ' ἡ θήρα αὕτη εἶναι ἐκ τῶν κινδυνωδεστάτων· διότι ἡ μεγαλόφρων ψυχὴ του δὲν γνωρίζει οὔτε φόβον οὔτε φυγὴν.

Ὁ λέων ζῇ συνήθως εἰς τὰ θερμὰ κλίματα. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἦτο καὶ ἡ Ἑλλάς κατωκημένη ὑπὸ λεόντων· ἀλλὰ τῶρα εὐτυχῶς δὲν ὑπάρχουσι λέοντες οὐδαμοῦ ἐν Εὐρώπῃ.

Τὰ μικρὰ τέχνα τοῦ λέοντος ὀνομάζονται σκύμνοι ἢ λεοντιδεῖς. Εἶναι πολὺ ἄκακα, φιλοπαίγμονα καὶ εὐχάριστα. Δυσκόλως δύναται τις, βλέπων αὐτά, νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἶναι δυνατόν ἐξ αὐτῶν νὰ ἀναδειχθῶσιν ποτε τρομεροὶ αἰμοχαρεῖς λέοντες. Ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ καὶ περιθάλπει καὶ ὑπερασπίζεται αὐτὰ φιλοστοργότατα καὶ μετὰ πολλῆς αὐταπαρνησίας. Οὐδὲν ὑπάρχει ἀγριώτερον, λυσσωδέστερον λεαίνης, στερηθείσης τῶν τέκνων της.

Ἡ νυκτερίς.

Ἡ νυκτερίς εἶναι πολὺ ἀλλόκοτον ζῷον. Δύναται

νά ὄνομασθῇ καταλλήλως πτηνὸς μῦς, τουτέστι πον-
τικὸς δυνάμενος νὰ πετᾷ. Καὶ τῷ ὄντι τὸ σῶμά του
ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸν μῦν, εἶναι δὲ καὶ αὐταὶ μα-
στοφόρα ζῶα, ὡς οἱ μύες. Ἀλλ' οἱ δάκτυλοι τῶν προ-
σθίων ποδῶν ἔχουσι τεράστιον μέγεθος· μεταξὺ δὲ
τῶν δακτύλων τούτων, ὀλοκλήρων τῶν προσθίων
ποδῶν, τῶν ὀπισθίων καὶ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἐκτείνον-
ται δύο λεπτοὶ ὑμένες, εἰς ἕκ δεξιῶν καὶ εἰς ἕξ ἀρι-
στερῶν. Οὗτοι χρησιμεύουσιν εἰς τὴν νυκτερίδα ὡς
πτέρυγες, δι' ὧν πετᾷ. Δὲν ἔχει ὅμως κατὰ τὴν πτη-
σιν τὴν εὐχέρειαν τῶν πτηνῶν, ἀλλὰ πετᾷ τῇδε κά-
κεισε, ὡσὰν σφαλλομένη, καὶ ταχέως ἀποκάμνει.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας θαμβώνει τὴν ὄρασιν τῆς νυ-
κτερίδος· διὸ μένουσι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν κεκρυμ-
μένοι ἐντὸς σπηλαίων καὶ χαραδρῶν, κρεμάμεναι
ἐκ τινος πέτρας ἢ μίας ἀπὸ τῆς ἄλλης, ὥστε σχημα-
τίζουνσιν οὕτω μακρὸν ὄρμαθόν. Μὲ τὸ λυκόφως δὲ
τῆς ἑσπέρας ἐξέρχονται εἰς ἀναζήτησιν τροφῆς· καὶ
φαίνονται περυγίζουσαι περὶ τὰς οἰκίας. Ὅθεν καὶ
νυκτερίδες ὀνομάζονται. Τὸν χειμῶνα αἱ νυκτερίδες
καταλαμβάνονται ὑπὸ νάρκης, καθ' ἣν ἐντὸς σπη-
λαίων ἐξηρητημένοι ἢ μίας ἀπὸ τῆς ἄλλης διατελοῦσι
καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα παντελῶς ἀναίσθητοι, μέχρις
οὗ πάλιν ἡ θερμότης τοῦ ἔαρος τὰς ἀναζωογονεῖ.

Αἱ αἰσθήσεις τῆς νυκτερίδος, πλὴν ἴσως τῆς ὀ-
ψews, εἰσὶν ὀξύταται, ἰδίᾳ δὲ ἡ τῆς ἀφῆς αἰσθησις.
Ἐντὸς αἰθούσης, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσὶν ἐκτεταμένα
κατὰ πολλὰς καὶ διαφόρους διευθύνσεις σχοινία ἢ
σύρματα, δύναται νὰ πετᾷ νυκτερίς τυφλὴ μετὰ με-
γίστης ἀσφαλείας, χωρὶς νὰ πίπτῃ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ λαγῶς.

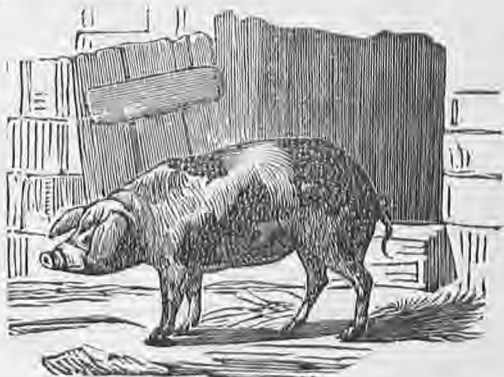
Ὁ λαγῶς ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν τρωκτικῶν ζώων, τὴν ὁποίαν ἰδίᾳ χαρακτηρίζουσιν οἱ ὀδόντες· διότι κυνόδοντας συνήθως δὲν ἔχουσιν, ἔχουσι δὲ προσθίους ἢ τομεῖς δύο ἐπὶ ἑκατέρας σιαγόνος, λίαν μεγάλους καὶ ὀξεῖς, ἐπιτηδεῖους νὰ τρώωσι σκληρὰς τροφάς, οἷον ῥίζας, κόκκους, λάχανα, σπανίως σάρκας. Ὁ λαγῶς ὅμως ἔχει ὀπισθεν ἑκατέρου τῶν τομέων τῆς ἄνω σιαγόνος καὶ δεύτερον ὀδόντα.

Ὁ λαγῶς ἔχει μέγεθος μεγάλης γαλῆς, ἡ κυνός· τὸ δέρμα αὐτοῦ εἶναι δασύτριχον καὶ μαλακόν· τὸ χρῶμά του ξανθόν, ἐνίοτε λευκόν· τὸ ῥύγχος του εἶναι μακρόν, ἔχον κατὰ τὰ χεῖλη τινὰς μακρὰς τρίχας, ὡς μύστακας· τὰ ὦτα εἶναι μακρὰ καὶ ἀνωρθωμένα, ὡσὰν κοχλιάρια· τὰ ὀπίσθιά του εἶναι παχύτερα καὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένα, τὸ δὲ περὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς προσθίους πόδας μέρος εἶναι ἰσχυρότερον· οἱ δὲ πρόσθιοι πόδες εἶναι πολὺ βραχύτεροι τῶν ὀπισθίων, ὥστε πρὸς τὴν κατωφέρειαν δὲν δύναται νὰ

τρέχῃ ἐπιδεξίῳς, βαδίζει δὲ πηδῶν· ἡ δὲ τροφή τοῦ λαγωῦ εἶναι συνήθως λάχανα.

Ὁ λαγῶς εἶναι ζῶον δειλότατον, καὶ δικαίως· διότι εἶναι ἐκ φύσεως καὶ ἀσθενὴς καὶ ἄσπλος. Εἶναι δὲ ἐκτεθειμένος εἰς τοὺς διωγμοὺς πολλῶν ἐχθρῶν· ἀετῶν, ἱεράκων, γλαυκῶν, λύκων, ἀλωπέκων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εὐρίσκει τὸ κρέας του πολὺ νόστιμον καὶ τὸ δέρμα του καὶ τὰς τρίχας του πολὺ χρήσιμα. Εὐκόλως δὲ ἐξημεροῦται καὶ γίνεταί, καθὼς ὁ κύων ἡ γαλῆ, οἰκόσιτον ζῶον.

Ὑπὸ τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἐχθρῶν καταδιωκόμενος ὁ λαγῶς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συλλαμβανόμενος, ἤθελε ταχέως ἐκλείψει, ἂν μὴ ἐντελῶς ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, τοῦλάχιστον ἐκ τινων χωρῶν. Ἀλλ' ἡ ἐλάττωσις αὕτη τῶν λαγῶν ἀναπληροῦται διὰ τῆς θαυμαστῆς αὐτῶν εὐτοκίας, δι' ἧς ταχέως πολλαπλασιάζονται.

Ὁ χοῖρος.

Ἐκ τῶν τεσσάρων δακτύλων τοῦ ποδὸς τοῦ χοίρου μόνον οἱ δύο βαίνουνσιν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ δὲ ἄλλοι κρέ-

μανται ὑπεράνω. Ἀντὶ τριχῶν εἶναι κεκαλυμμένον τὸ δέριμα τοῦ ὑπὸ τραχειῶν σμηρίγγων· ἡ κεφαλὴ τοῦ εἶναι πολὺ μεγάλη ἀλλὰ γωνιώδης, ἔχουσα τὸ ρύγχος μακρόν, ἔμπροσθεν δὲ ὡσάν ἀποκεκομμένον· εἶναι δὲ ἐσχυμμένη ἡ κεφαλὴ τοῦ πάντοτε πρὸς τὴν γῆν, ζητοῦσα τροφήν, τεκμήριον τῆς χαμερπείας τοῦ ζώου τούτου. Τὸ σῶμα εἶναι συμπαγές, οἱ δὲ πόδες βραχεῖς, ὥστε ὅταν ὁ χοῖρος ᾔηται καθ' ὑπερβολὴν παχύς, ἔρπει σχεδὸν ἡ κοιλία τοῦ κατὰ γῆς· ἡ δὲ οὐρά τοῦ εἶναι, ὡσάν προσάρτημά τι κωμικῶς ἐσπειρωμένον.

Ὁ χοῖρος εἶναι ζῶον τοῦ βορβόρου, εὐρίσκει μεγάλην ἡδονὴν κυλιόμενος καὶ διαιτώμενος ἐν αὐτῷ. ὡσαύτως τρώγει πᾶσαν τροφήν. Διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν δυστραπελίαν τοῦ ἐπάγεται, καὶ δικαίως, τὴν ἀποστροφὴν τῶν ἀνθρώπων· κατὰ δὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ Τούρκους ἡ ρυπαρότης τοῦ χοίρου φθάνει καὶ μέχρι τοῦ κρέατος αὐτοῦ· δι' ὃ εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς λαοὺς τούτους νὰ τρώγωσι χοίρους. Τὸ κρέας ὁμως τοῦ χοίρου εἶναι πολὺ νόστιμον, καὶ ἀβλαβές δὲ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τρωγόμενον· τὸ θέρος ὁμως εἶναι βλαβερόν, τοῦλάχιστον ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ κάμηλος.

Ἡ κάμηλος εἶναι ζῶον πολὺ δύσμορφον. Οἱ τέσσαρες πόδες τῆς εἶναι πολὺ μακροὶ καὶ δίδουσιν εἰς αὐτὴν τοιοῦτον ὕψος, ὥστε, ὁσάκις θέλωσι νὰ τὴν φορτώσωσι, πίπτει εἰς τὰ γόνατα· ὁ ἄκρος ποὺς αὐτῆς ἀνωθεν εἶναι ἐσχυμμένος εἰς δύο χηλάς, καθὼς ὁ τοῦ προβάτου, τοῦ βοῦς καὶ ἄλλων διχῆλων, δὲν φθάνει ὁμως τὸ σχίσμα καὶ κάτωθεν, καθὼς εἰς ταῦτα τὰ ζῶα, ἀλλ' εἶναι τὸ πέλμα τῆς ἀσχιδές· πρὸς δὲ

εἶναι τοῦτο πολὺ πλατὺ καὶ μαλακόν. Ὁ λαιμὸς αὐ-
τῆς εἶναι πολὺ μακρὸς καὶ καμπύλος, ἡ δὲ κεφαλὴ
εἶναι ἀναλόγως μικρὰ καὶ πολὺ ἄσχημος, ὡσάν προ-
βάτου, μάλιστα δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς. Ἐχει δὲ ἡ
κάμηλος μόνη ἐκ πάντων τῶν διχήλων ζώων τομεῖς
καὶ ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνας, καὶ κυνόδοντας ὀξεῖς.
Ὅπου δὲ συνέχεται ὁ λαιμὸς μετὰ τοῦ λοιποῦ σώ-
ματος, κρέμονται ἔνθεν καὶ ἔνθεν τρίχες μακραί,
τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ ὑπολάβῃ ὡς χαίτην λίαν
ἄχαριν. Ἐπὶ δὲ τῆς ῥάχεως φέρει τερατῶδες τι ἐξόγ-
κωμα συγκείμενον ἐκ λίπους, ὅπερ ὀνομάζεται ὕβος
ἢ τύλος. Τινὲς ὅμως κάμηλοι εἰσὶ δίτυλοι, τουτέστιν
ἔχουσι δύο ὕβους.

Ἐν ᾧ εἶναι οὕτω τερατῶδες ζῶον ἡ κάμηλος, εἶναι
ὅμως χρησιμωτάτη εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ Ἀραβες ὀ-
νομάζουσιν αὐτὴν πλοῖον τῆς ἐρήμου. Καὶ τῷ ὄντι
οὐκ ἦτο ἀδύνατον ποτὲ νὰ διέλθῃ τις τὰς μεγάλας ἐ-
κείνας, ἀμμώδεις, θερμὰς καὶ ἀνύδρους ἐρήμους ἀνευ
τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου ζώου. Διότι ἡ φύσις ἔδωκεν
εἰς αὐτὸ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια· εἶναι καὶ ὁ ὑπερ-
βολὴν ὀλιγαρκής, ὑπομένει μακροχρόνιον πείναν καὶ
ἔτι μακροχρονιωτέραν δίψαν, καὶ τὸ πλατὺ, σαρκώ-
δες καὶ μαλακὸν πέλμα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἐπὶ ὑγροῦ
ἐδάφους εὐκόλως ὀλισθαίνει, καὶ ἐπὶ τραχείας ὀρει-

νῆς ὁδοῦ δυσκόλως θὰ ἡδύνατο νὰ στηριχθῇ, προχωρεῖ μετὰ θαυμαστῆς εὐκολίας καὶ ὁμαλότητος ἐπὶ τῆς ἀμμώδους πεδιάδος, χωρὶς νὰ βυθίζεται. Τὸ ἐνστικτον τὴν ὁδηγεῖ διὰ μέσου ἀγρίων χωρῶν εἰς τὸ νὰ ἀνευρίσκη ἀσφαλῶς τὰ ἔχνη τῆς πρότερόν ποτε διανυθείσης ὁδοῦ ἐπὶ τῶν ἀενάως μετασχηματιζομένων ἀμμωδῶν λόφων. Ἡ ὀξύτης τῆς ὀσφρήσεως αἰσθάνεται μακρόθεν τὴν ἐκ τινος πηγῆς προερχομένην ὕδατῶδη ἀτμίδα, καὶ φέρεται πρὸς αὐτήν. Ὁ στόμαχος καὶ ὁ ὕβος τῆς χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθηκαὶ τροφῆς καὶ ὕδατος εἰς πολλὰς ἡμέρας· διότι τὰ δίχηλα ζῶα ἔχουσιν ἐντὸς τῆς κοιλίας των μέγα τι δοχεῖον, εἰς ὃ ἐναποθέτουσι διὰ μιᾶς ἄφθονον τροφήν ἀμάσητον, καὶ ἔπειτα ἡσυχῶς ἀναβιβάζουσιν αὐτήν ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τὸ σῶμα, μασῶσι καὶ οὕτω καταβιβάζουσιν αὐτήν μεμασημένην καὶ γίνεται ἡ πέψις αὐτῆς καὶ ἡ θρέψις τοῦ σώματος. Τοῦτο καλεῖται μηρυκάζειν, καὶ τὰ ζῶα ταῦτα ὀνομάζονται μηρυκασικά. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ κάμηλος καὶ ὅταν δὲν ἔχη ἐν τῷ δοχείῳ ἐκείνῳ ἐναποτεθειμένην τροφήν, διατηρεῖται ἱκανὸν χρόνον ἀκμαία, διότι καταναλίσκεται τὸ ἐκ τοῦ ὕβου αὐτῆς λίπος εἰς τὴν ἀναγκαίαν θρέψιν καὶ δύναμιν. Διὰ τοιούτων ἀρετῶν κατηρτισμένη ἡ κάμηλος διαπερᾷ τὰς ἀπεράντους ἐρήμους φορτωμένη μὲ βάρος 200 — 250 ὀκάδων, ἀρκουμένη εἰς ὀλίγας ἀκάνθας, καὶ ἐγκρατευσμένη ὕδατος καὶ ἐπὶ ὀκτῶ ὀλοκλήρους ἡμέρας. Τὸ βάδισμά της εἶναι τόσον ὁμαλόν, ὥστε δύναται τις νὰ πίνη ἐπ' αὐτῆς καθήμενος τὸν καφέν του, καὶ τόσον ἄφοπον, ὅσον τὸ βάδισμα ἀνθρώπου γυμνόποδος.

Τῆς φορτηγοῦ ταύτης καμήλου ὀλίγον διάφορος κατ' εἶδος εἶναι ἡ ὁρομάς. Ἡ διαφορά προέρχεται

μᾶλλον ἐκ τῆς μείζονος περιποιήσεως, ἥς τυγχάνει ἡ δρομάς· διότι ταύτης γίνεται χρήσις μόνον εἰς ἱππασίαν. Εἶναι δὲ κατὰ τι μείζων τῆς φορτηγοῦ, ἔχει τὸ τρίχωμα στιλπνότερον, ἔχει τὰ μέλη εὐτραπελώτερα, καὶ τρέχει ταχέως καὶ ὁμαλῶς.

Τῆς καμήλου τὸ κρέας, καθὼς καὶ πάντων τῶν ἄλλων μηρυκαστικῶν, τρώγεται.

Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν ἑνιαχοῦ κάμηλοι φορτηγοί, οἷον ἐν Λαμῖα καὶ ἐν Ἀμφίση.

Ὁ ἀετός.

Ὁ ἀετός εἶναι, καθὼς ὁ λέων τῶν χερσαίων, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐναερίων ζώων, τῶν πτηνῶν· εἶναι οὐχὶ τὸ μέγιστον αὐτῶν, (διότι ἡ στρουθοκάμηλος, τινὲς γύπες, καὶ ἄλλα πτηνά, εἶναι μείζονα αὐτοῦ) ἀλλὰ τὸ κραταιότατον, τὸ τόλμηρότατον, τὸ μεγαλειότατον. Τὸ σῶμά του εἶναι συμπαγές, οἱ πόδες οὐχὶ μακροί, ἀλλὰ ἄδρόι, ὠπλισμένοι διὰ γαμψῶν ὀνύχων, ὀξέων καὶ ἰσχυρῶν. Ἄλλο δὲ ὄπλον αὐτοῦ εἶναι τὸ κραταιὸν γρυπὸν ῥάμφος. Αἱ δὲ πτέρυγες αὐτοῦ ἐκτεταμέναι ἔχουσι τεράστιον μέγεθος.

Τὸ γένος τῶν ἀετῶν εἶναι ἐξηπλωμένον ἐφ' ἅπασαν τὴν γῆν· ἐμφωλεύει δὲ συνήθως ἐπὶ ὑψηλῶν ἀποτόμων βράχων. Θηρεύων δὲ ἀνέρχεται συνήθως εἰς τεράστιον ὕψος, ὅπου μόλις φαίνεται, ἢ κάθηται ἐπὶ βράχου, ἢ ἐπὶ δένδρου ὑψηλοῦ, καὶ ἐκεῖθεν κατασκοπεῖ τὰ κάτω ἐν τῇ πεδιάδι συμβαίνοντα· ἔχει δὲ πρὸ πάντων τὴν ὄρασιν ὀξυτάτην· ἀπὸ τοιοῦτου ὕψους διακρίνει τὸν ὄφιν ἔρποντα, τὸν λαγῶν βόσκοντα, τὴν δορκάδα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ὥς βέλος μηδέποτε ἀποτυγχάνον

τοῦ σκοποῦ, καταπίπτει ἐπὶ τὸ θῦμά του, καὶ ἂν μὲν ἦναι ἐκ τῶν μικροτέρων ζώων, ἀναρπάζει αὐτὸ διὰ τῶν ὀνύχων καὶ ἀναβιδάζει εἰς τὴν φωλεάν του· ἂν δὲ ἦναι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, διὰ δύο ἢ τριῶν κτυπημάτων τοῦ ῥάμφους συντρίβει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

καὶ ἐμπήγει βιαίως τοὺς ὄνυχας εἰς τὰ σέρνα, καὶ τὸ ζῶον ἐκπνέει.

Οἱ ἀετοὶ συζῶσι κατὰ ζεύγη ἄρρεν καὶ θῆλυ, οὐχὶ δὲ πολλοὶ ἀγεληδόν.

Ἡ περιστερὰ.

Ἡ περιστερὰ τρέφεται ἐκ κόκκων, καὶ φωλεύει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀτέχνως ἐπὶ δένδρων, ἐντὸς καίλων βράχων, ἢ ἄλλων κοιλωμάτων τῆς γῆς. Τὸ ῥάμφος αὐτῆς εἶναι μέτριον τὸ μῆκος καὶ εὐθύ, πρὸς δὲ τὴν ρίζαν ἔχει σαρκώδεις ἐξογκώσεις. Ἐπὶ τῆς γῆς βαδίζει ὁμαλῶς, διαδεχομένων τῶν ποδῶν ἀλλήλους, οὐχὶ πηδῶσα. Πετᾷ δὲ λίαν ταχέως καὶ ἀντέχει μακρὸν χρόνον. Τὸ χρῶμα τοῦ πτερώματος αὐτῆς εἶναι ἢ κατὰλευκον, ἢ ποικίλον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μίγμα κυανοῦ καὶ φαιοῦ.

Ἡ περιστερὰ ἔχει πολλὰς οὕτως εἰπεῖν ἀρετάς,

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ὧν ἕνεκα ἔχει ἐπισύρει τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρώπου ἐπαξίως. Ἐξημεροῦται εὐκόλως καὶ γίνεται οἰκόσιτος, ὡς καὶ αἱ ὄρνιθες, καὶ τότε φωλεύει ἢ εἰς ὅπας τῶν οἰκιῶν ἢ εἰς ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένους περιστερεῶνας. Συζῶσι πολλὰ κοινωνικῶς, καὶ ὁμῶς ἀνά δύο, ἄρρεν καὶ θήλυ, ζῶσι συζυγικῶς καὶ ἐν ἀγάπῃ διὰ βίου. Τὰ ὡὰ ἐπιάζουσι διαδοχικῶς ὁ ἄρρην καὶ ἡ θήλειαν· τὰ δὲ κατ' ἀρχὰς τυφλὰ νεογνά των τρέφουσι διὰ τροφῆς, τὴν ὁποῖαν ἐξεμοῦσιν ἐκ τοῦ προλόβου¹ των μαλακὴν, καθὼς τρέφουσι τὰ μικρὰ παιδία αἱ τροφοὶ διὰ μεμασημένης τροφῆς. Εἶναι καθάριοι, ἡπιοί, καθὼς λέγει ὁ λαός, ἄχολοι, εὐεργετικάί, διότι παραχωροῦσιν ἐκ τῆς τροφῆς των καὶ εἰς ἄλλα πτηνά, καὶ ἔχουσι θαυμαστὴν καὶ ἀξιομίμητον αἴσθησιν οὐ μόνον τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ τοῦ χρόνου. Ἄν τις καθ' ὠρισμένην ὥραν ῥίπτῃ εἰς αὐτὰς τροφήν ἐν τινι τόπῳ, ἐπανέρχονται ἀκρίβως τὴν αὐτὴν ὥραν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον καθ' ἐκάστην.

Τοιαῦται ἀρεταὶ κατέστησαν τὴν περιστερὰν ἀγαπητὴν καὶ σχεδὸν ἱερὸν πτηνὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ ὁ Νῶε τὴν περιστερὰν ἐξαπέστειλεν τρίς ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ αὕτη τὴν δευτέραν φορὰν ἐπανελθοῦσα τοῦ ἔφερε κλάδον ἐλαίας· καὶ τὸ Ἅγιον πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς κατήλθεν ἐπὶ τὸν βαπτιζόμενον Ἰησοῦν.

Πρὸ πάντων ἀξιάγαστος εἶναι ἡ φιλοπατρία τῆς περιστερᾶς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀφοῦ μάλιστα ἐνίστε ἡ ἀγάπη αὕτη φέρει εἰς αὐτὰς οἰκτρὸν τέλος. Διότι ἐν περιπτώσει ἐμπρησμοῦ τῆς οἰ-

¹ Ὁ πρόλοβος εἶναι σάκος τις σκληρὸς καὶ στερεὸς, εἰς τὸν ὁποῖον κατέρχονται κατὰ πρῶτον οἱ κύνες καὶ μαλακύνονται, καὶ ἐκ τούτου μεταβαίνουν εἰς τὸν στόμαχον. Ἐχουσι δὲ τοιοῦτον πάντα μὲν τὰ πτηνά, μείζονα δὲ καὶ ἰσχυρότερον τὰ κοκκοφάγα.

κίας, πετῶσι περὶ τὰς φλόγας θέλουσαι νὰ πλησιάσωσι πρὸς τὴν κατοικίαν των, καὶ πλησιάζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς αὐτάς, μέχρις οὗ τὸ τρομερὸν στοιχεῖον τὰς ἀρπάσῃ. Ἐπὶ ταύτης τῆς φιλοπατρίας τῶν περιστερῶν στήριζεται ἡ χρῆσις αὐτῶν εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ πάλαι ὅτε οὔτε τηλέγραφος, οὔτε σιδηρόδρομος ὑπῆρχεν, ἡ περιστέρα, ὡς ταχυδρόμος, διανύων 25—30 γεωγραφικὰ μίλια τὴν ὥραν, ἦτο εὐεργετικωτάτη, μάλιστα ὡς ἂν εἰς τὸ πρόκειτο περὶ ὑποθέσεων κατεπειγουσῶν. Ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον, ὅταν πολιορκηταὶ τις πόλεις, μεταχειρίζονται ἐν αὐτῇ περιστεράς, ἵνα συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν ἐκτὸς ὁμοφύλων καὶ συμμάχων. Γίνεται δὲ χρῆσις αὐτῶν οὕτω· λαμβάνονται προηγουμένως περιστερὰ γεγεννημένα καὶ τεθραμμένα ἄλλαι εἰς ἄλλας πόλεις καὶ μεταφέρονται εἰς τὸν τόπον, ὁπόθεν θὰ ᾔηται ἀνάγκη νὰ σταλῶσιν ἐπιστολαὶ καὶ φυλάττονται ἐκεῖ ἐγκεκλεισμένοι· καὶ ὅταν ᾔηται ἀνάγκη νὰ ἀποσταλῶσιν ἐπιστολαὶ εἰς τινὰ τόπον, λαμβάνονται αἱ ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου περιστερὰ, καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, ἢ περὶ τὸν λαιμόν, ἢ περὶ τὸν πόδα προσαρτῶσι τὰς ἐπιστολάς, καὶ ἔπειτα ἀπολύονται. Αὗται ἐπὶ τινὰ χρόνον περιπλανῶνται ἐν τῷ ἀέρι ὁλονὸν ἀνυψούμεναι· ἐν τούτῳ προσπαθοῦσι νὰ ἀνέυρωσι τὴν διεύθυνσιν τῆς πατρίδος των· ἔπειτα ὡς ἀστραπὴ ὁρμῶσι κατευθυνόμεναι πρὸς αὐτὴν, καὶ ἔρχονται καὶ κατακαθίζουσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατοικίαν. Ἐκεῖ συλλαμβάνονται καὶ ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτῶν ἡ προσήρτημένη ἐπιστολή.

Αἱ περιστερὰ τρώγονται, καὶ τὸ κρέας αὐτῶν, πρὸ πάντων τῶν ἀγρίων, εἶναι πολὺ νόστιμον. Διὰ τοῦτο τρέφονται ἐν ταῖς οἰκίαις ἢ κατὰ τοὺς ἀγρούς ἐντὸς

περιστερώνων. Γεννῶσι δὲ ὡὰ καὶ ἐξ αὐτῶν νεόσσια
πολλάκις τοῦ ἔτους.

Ἡ χελιδών.

Ἡ χελιδών εἶναι εὐπρόσδεκτος σύνοικος τοῦ ἀνθρώπου· ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀχυρώνων, ὑπὸ στέγας, παράθυρα, ἐξώστας, κτίζουσι μετὰ θαυμαστῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης τὰς φωλεάς των. Ἄμα ἐπανεέλθωσι τὸ ἔαρ (κατὰ Μάρτιον) ἐκ τῆς μακρᾶς ἀποδημίας των, πρώτη των φροντὶς εἶναι νὰ κτίσωσι τὴν φωλεάν των, ἃν δὲν ἔχωσιν ἀπὸ πέρυσιν ἢ ἃν μοχθηροὶ παῖδες κατεκρήμνισαν αὐτήν. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐκλέξη ἡ χελιδών τόπον ἐστεγασμένον καὶ ὑπήμενον, καὶ φέρουσα ἀδιαλείπτως διὰ τοῦ ῥάμφους πηλόν, προσκολλᾷ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ καθέτου τοίχου τοξοειδῶς· ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐξάνει τὸ οἰκοδόμημα πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔξω, μέχρις οὗ φθάσῃ καὶ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω ὀριζοντίου στεγάσματος· οὕτω λαμβάνει ἡ φωλεὰ σχῆμα σφαιρικόν. Κατὰ τὴν μίαν πλευράν παρὰ τὸν τοῖχον ἀφίνει ἀνοιγμά τι, πρὸς εἴσοδον καὶ ἔξοδον· ἔπειτα καλύπτει αὐτήν ἐνδοθεν διὰ μαλακῶν ξυλαρίων, ἀχύρου, μαλλίων κτλ.

Ἀφοῦ ἀποπεράνη τὴν φωλεάν της, ἀρχίζει νὰ γεννᾷ τὰ ὡὰ της, καὶ μετὰ τοῦτο κάθηται καὶ ἐπιάζει αὐτά. Τὴν ἐπώασιν συνοδεύει μετὰ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου τοῦ τόσον θελκτικῶν μινυρίσματος. Ἀφοῦ ἐξέλθωσιν ἐκ

τῶν ὧν τὰ νεόσσια τῆς, τότε δὲν ἀποκάμνει πετῶ-
 σα τῇδε κάκεισε, ἵνα φέρῃ εἰς αὐτὰ τροφήν. Μετὰ κα-
 ταπληκτικῆς ταχύτητος συλλαμβάνει ἐν τῷ ἀέρι
 μυίας, κώνωπας, ἀκρίδας, κανθάρους καὶ ἄλλα ἔντο-
 μα καὶ φέρει αὐτὰ διὰ τοῦ ῥάμφους πρὸς τὰ νεογνά
 τῆς. Ταῦτα δὲ καθὼς ἰδῶσιν αὐτὴν προσερχομένην,
 χάσκουσι πρὸς αὐτήν, μέχρις οὗ ἐνθέσῃ εἰς τὸ στό-
 μα ἐκάστου τὴν ἀνάλογον τροφήν. Διὰ τὴν φθορὰν
 ταύτην τῶν βλαβερῶν ἐντόμων εἶναι ὠφέλιμον πτη-
 νὸν ἢ χελιδῶν. Ἄλλ' ἢ τέρψις εἶναι πολὺ μεγαλει-
 τέρα, ἣν παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς πλησιά-
 σεως πρὸς αὐτόν, διὰ τῆς φαιδρᾶς φλυαρίας τῆς, καὶ
 διὰ τῶν παιγνιδίων, τὰ ὅποια κάμνει εἰς τὸν ἀέρα, πε-
 रिπλανωμένη τῇδε κάκεισε μετὰ καταπληκτικῆς τα-
 χύτητος. Διὰ τοῦτο οὐχὶ ἀλόγως νομίζουσιν αὐτὴν
 πολλοὶ λαοί, ὡς ἱερὸν πτηνόν, καὶ τὴν ἔλευσίν τῆς
 χαιρετίζουσιν, ὡς ἀγγελίαν τοῦ ἐπερχομένου ἔαρος.
 Τοιοῦτον πτηνόν, τόσον ἀθῶον, τόσον φαιδρόν, τό-
 σην οἰκειότητα δεικνύον πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τόσον
 ὠφέλιμον πρὸς αὐτόν, ἂν τις λεγόμενος ἄνθρωπος
 καταδιώκῃ καὶ κακοποιῇ, δεικνύει ὅτι ἔχει μόνον μορ-
 φὴν ἀνθρώπου, ψυχὴν δὲ θηρίου ἀγενοῦς.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον ἀπολείπουσιν ἡμᾶς αἱ χελι-
 δόνες ἔνεκα τοῦ ψύχους καὶ ἀπορίας τροφῆς, καὶ ἀ-
 πέρχονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἰς κλίμα θερμότερον
 καὶ παρέχον ἄφθονα ἔντομα καὶ ἐν χειμῶνι. Εἶναι
 ἄρα ἀποδημητικὰ πτηνά. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἀ-
 ποδημίας των, συναθροίζονται καὶ πετῶσιν ὁμοῦ ἄνω
 κάτω, τρόπον τινὰ προασκούμεναι· ἔπειτα αἴφνης
 κατὰ τινα ἡμέραν ἀφανίζονται ἅπασαι. Πετῶσι δὲ
 πολλὰς ὥρας, ἴσως καὶ ἡμέρας, συνεχῶς ὑπεράνω
 τῆς θαλάσσης, ἄνευ τινὸς ἀναπαύσεως.

Ὁ πυργίτης.

Κατηγορία.

Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει τὸν κατεργάρην τοῦτον τῶν ὁδῶν· καὶ ἡ μορφή του προδίδει αὐτόν. Ἐπὶ τῆς χονδρῆς κεφαλῆς του ἔχει δύο ἐρυθροὺς ἀναιδεῖς ὀφθαλμούς, ἐξ ὧν εὐθὺς καταλαμβάνει τις ὅτι ἐνώπιον οὐδενὸς ἀνθρώπου ἔχει σεβασμὸν τινα, ὅτι τοῦ εἶναι ἀδιάφορον τί σκέπτονται καὶ λέγουσι περὶ αὐτοῦ. Περὶ κοσμιότητος καὶ φιλοτιμίας οὐδεμίαν ἔχει ἰδέαν. Ἡ ἐνδυμασία του ἀρμόζει ἄριστα εἰς τὸν χαρακτῆρά του, καὶ ματαιοφροσύνην δὲν δύναται τις νὰ τοῦ κατηγορήσῃ. Ὀλίγον τὸν μέλει τί φορεῖ. Συνήθως φορεῖ μίαν χονδροειδῆ σκοῦραν γιανέτταν, ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν διακρίνει τις εὐκόλως τὰς κηλίδας τῆς ἀκαθαρσίας· διὸ μετ' αὐτῆς κυλίσεται ἀνέδην εἰς τὴν κόπρον, εἰς τὸν βόρβορον τῶν ὁδῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔχει ἔριδας καὶ διαπληκτισμοὺς πρὸς τοὺς συντρόφους του, καὶ ἐν τούτῳ ἐκβάλλει τοιαύτας κραυγὰς, ὥστε ἀκούεται εἰς ὅλον τὸ χωρίον. Τοὺς ἀνθρώπους οὔτε ἐντρέπεται οὔτε φοβεῖται. Παντοῦ προχωρεῖ καὶ κτίζει τὴν φωλεάν του, χωρὶς νὰ ζητῇ ἄδειαν, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ τοῦ παραθύρου σου, καὶ βλέπει μετὰ πολλῆς ἀδιακρισίας ἐντὸς τοῦ δωματίου σου, τί κάμνεις. Πᾶς τόπος τοῦ εἶναι κατάλληλος διὰ τὴν φωλεάν του· παλάτιον ἢ ἀχυρίνη καλύβη, μεγαλοπρεπὲς μαρμάρινον μνημεῖον ἢ παλαιὸς τις πύλος, τί τὸν μέλει περὶ τούτου τὸν πυργίτην; Καὶ πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς πᾶσα ὕλη τοῦ εἶναι χρήσιμος· παλαιὰ ῥάκη βαμβάκινα ἢ καὶ μετάξινα, τεμάχια χάρτου, ἄχυρα, κλωσταί, πτερὰ, τὸ πᾶν τοῦ εἶναι εὐχρηστον. Ἡ θρασύτης του φθάνει εἰς τοιοῦ-

τον βαθμόν, ὥστε πολλάκις ἐκδιώκει τὴν χελιδόνα ἐκ τῆς φωλεᾶς της, καὶ εἰσοικίζεται αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἥτις κατὰ τὴν ἀνατροφήν, τὴν ὁποίαν λαμβάνει, γίνεται ἐπίσης ἀναιδής.

Ἡ ἀδηφαγία του δὲν γνωρίζει κανὲν ὄριον. Καὶ πότε εἶδὲ τις τὸν πυργίτην νὰ μὴ τρώγῃ; Δὲν εἶναι δὲ καὶ διόλου σιγχός· τρώγει πᾶν ὃ τι εὑρίσκεται πρὸ τοῦ ράμφους του, καὶ χωνεύει τόσον καλῶς, ὥστε ἀπὸ τρομαχικᾶς ἀσθενείας, κοιλοπόνους καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν καταλαμβάνει τίποτε. Εἶναι πανταχοῦ παρών. Ἄν φέρῃ ὁ ὑπηρέτης τροφὴν εἰς τὴν φάτνην τῶν ἱππων, ἰδοὺ καὶ ὁ πυργίτης παρὼν λαμβάνει τὸ μερίδιόν του. Καταβαίνει ἡ ὑπηρέτρια μὲ τὸ πινάκιον πληρὲς τεμαχίων ἄρτου ἢ κριθῆς, ἵνα ταγίσῃ τὰς ὀρνιθὰς της, τότε καὶ ὁ πυργίτης δὲν ἀφίνει νὰ τὸν περιμένωσι· γνωρίζει ἀκριβῶς τὴν ὥραν καθ' ἣν καταβαίνει εἰς τὴν αὐλήν. Καὶ ἂν ἐκεῖνη τὸν ἀποδιώκῃ μὲ ἀπειλὰς, μόλις παραμερίζει ἐν βῆμα, χωρὶς νὰ θορυβηθῇ διόλου ἐκ τῶν ἀπειλῶν. Μόλις ὅμως ἔστρεψεν ἐκεῖνη τὰ νῶτα, καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ πυργίτης, καταπίνων τὰ τεμάχια σωρηδόν. Αἱ δὲ ἀγαθαὶ καὶ εἰρηνικαὶ ὀρνιθες δὲν τοῦ διαφιλονεικοῦσι παντάπασιν τὸ δικαίωμα· σπεύδουσι μόνον νὰ προφθάσωσι καὶ αὐταὶ νὰ φάγωσι καὶ τι, πρὶν καταβροχθίσῃ τὸ πᾶν ὁ πυργίτης μετὰ τῶν συντρόφων του. Ἡ δὲ ὑπηρέτρια ἐπιστρέφει ὀδυρομένη πρὸς τὴν Κυράν. Ἄχ! οἱ ἀναίσχυντοι πυργίται τρώγουσι τὸ περισσότερο! ὅσον καὶ ἂν τοὺς διώκω, δὲν φεύγουν! Μόλις ἀρχίζουσι τὰ κεράσια νὰ κοκκινίζωσι, καὶ ὁ πυργίτης ἔρχεται καὶ τὰ δοκιμάζει. Μήπως περιμένετε νὰ εἶπῃ «Μὲ συγχωρεῖτε, παρακαλῶ;» Θεὸς φυλάξοι! Φέρεται, ὥς νὰ εἶχον γείνει τὰ κεράσια δι' αὐτὸν καὶ μόνον. Ὅταν

δὲ ὠριμάσωσιν ἐντελῶς, τότε ἀπὸ πρῶτης μέχρις ἐσπέρας δὲν ἔχει ἄλλην ἐνασχόλησιν παρὰ τὴν τρώγην κεράσια. Σφυρίζετε, κτυπᾶτε τὰς χεῖρας, φωνάζετε, λαιμοπονεῖτε, ῥίπτετε πέτρας, ὅσον θέλετε· ταῦτα δὲν κόπτουν τὴν ὄρεξιν τοῦ πυργίτου, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ τρώγῃ καὶ σὰς περιγελά. Ἀφήσατε παράθρονον ἀποθήκης ἀνοιχτόν· εὐθὺς θὰ ἐννοήσητε ὅτι κλέπτης τις ἔχει εἰσέλθει ἐκεῖ.

Εἰς μάτην ἀποβαίνει καὶ τὸ φόβητρον τὸ ὁποῖον τοῦ κατασκευάζουσι, ὡς ἂν κυνηγόν τινα μετὰ τὸν ἐπενδύτην καὶ τὸν πῖλον, καὶ κρατοῦντα τὸ πυροβόλον, ὡς ἂν νὰ σκοπεύῃ. Ἡμέρας τινὰς τῷ ὄντι φοβεῖται καὶ δὲν πλησιάζει· ἀλλ' ἔπειτα ἀναγνωρίζει αὐτὸ ὁ πανοῦργος ὅτι εἶναι ψεύτικον, καὶ δὲν τὸ ἔχει τίποτε νὰ ἐλθῇ νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ πύλου τοιοῦτου κυνηγοῦ. Τὰ μακρὰ ταξείδια τῆς χελιδόνος δὲν τὸν νοστιμεύουν διόλου· διαμένει καὶ τὸν χειμῶνα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ληστοπραξιῶν του, διανοούμενος. «Διατί νὰ φύγω; ἂν δὲν εὐρίσκω ἔξω νὰ ληστεύω, καταφεύγω εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κλέπτου· πάντοτε θὰ εὐρίσκωνται δι' ἐμὲ ἀχυρῶνες, ὀρνιθῶνες, σιτοβολῶνες ἀνοιχταί.» Τοιοῦτος πανοῦργος καὶ κακοῦργος δὲν εἶναι ἄξιος σουβλίσματος καὶ ψησίματος.

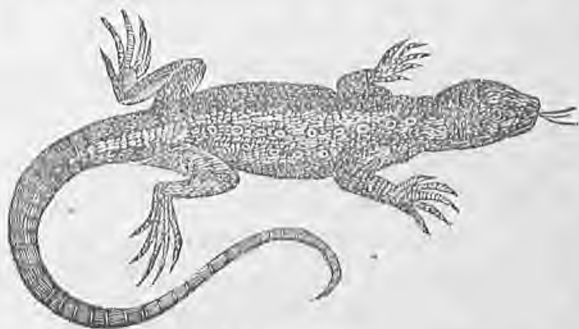
Ἡ περὶ σπινθηρίων.

Τί μᾶς μέλει ἡμᾶς, ἂν ᾖ ναι ἀναιδὴς καὶ θρασύς, βάνανσος καὶ ἀδίκος ὁ πυργίτης; Μήπως περιμένον ἡμεῖς νὰ λάβωμεν παρ' αὐτοῦ μαθήματα κοσμιότητος, εὐπροσηγορίας, φιλοκαλίας καὶ δικαιοσύνης; Δι' αὐτὴν τὴν ἀδυναμίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν φέγετε, εἶναι ἄξιος ἐπαίνων καὶ βραβείων. Εἰς πυργίτης μετὰ τῆς οἰκογενείας του καταβροχθίζει εἰς μίαν ἐβδομάδα περίπου 3000 κάμπας καὶ ἐξολοθρύνει τὰ ὀλέθρια

ταῦτα ζώφια εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλλα φυτά· καὶ εἶναι παρατηρημένον, ὅτι ὅπου κατεδιώχθη καὶ ἐξηφανίσθη, ἐκεῖ ἐπῆλθε πανωλεθρία εἰς τὰ δένδρα ἐκ τῶν ὑπερπληθυνθεισῶν καμπῶν. Τί σημαίνουν σιν ἀπέναντι τόσον μεγάλης εὐεργεσίας ὀλίγα κεράσια καὶ ὀλίγοι κόκκοι κριθῆς, τοὺς ὁποίους θὰ φάγῃ ὁ πυργίτης; Τοῦτο ἐννοήσας λαός τις, μετέφερε πρὸ ὀλίγων χρόνων 300 πυργίτας εἰς τὴν χώραν τοῦ, ὅπου δὲν ὑπῆρχον, ἵνα καθαρίζωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν καμπῶν. Θέλετε μείζονα ταύτης ἐνδειξιν τιμῆς καὶ ὑπολήψεως πρὸς τὸν πυργίτην; Περιττὴ πᾶσα ἄλλη ὑπεράσπισις.

Ἀπόφαισις.

Ὁ πυργίτης εἶναι πτηνὸν χρησιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄξιον εὐγνωμοσύνης καὶ περιποιήσεως παρὰ τοῦ ἀνθρώπου.

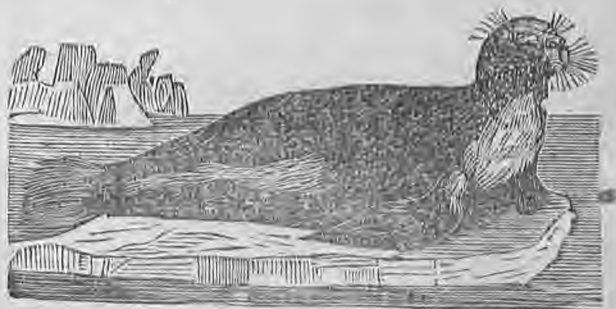

Ἡ σαύρα.

Ἡ σαύρα ἔχει τὸ σῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ ὄφεως, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ συγγένειαν. Μόνον οἱ τέσσαρες βραχεῖς πόδες μαρτυροῦσιν αὐτὴν, ὅτι δὲν εἶναι ὄφις. Ἡ συνήθως ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτωμένη ἔχει χρῶμα πράσινον μὲ στιλπνότητα καὶ μαρμαρυγὴν

μετάλλου· λαμβάνει δὲ μῆκος μέχρι δύο ποδῶν· δι-
αιτᾶται δὲ ἐντὸς θάμνων καὶ χόρτων, καὶ συχνάκις
ἐξαφνίζεται τις βλέπων αὐτὴν τρέχουσαν διὰ μέσου
τῶν θάμνων καὶ καταφεύγουσαν εἰς τὴν σχισμὴν πέ-
τρας, ὅπου συνήθως ἐμφωλεύει. Εἰς τοιαύτας σχι-
σμάς συνήθως ἐναποθέτει καὶ τὰ ὠά της, τὰ ὁποῖα ἡ
θερμότης τοῦ ἡλίου ὠριμάζει καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐ-
τῶν τὰ νεογνά της. Τρώγει δὲ ἡ σαύρα συνήθως σκώ-
ληκας καὶ ἔντομα. Ἄλλως εἶναι ἀβλαβὲς ζῶον εἰς
τὸν ἄνθρωπον, ἂν καὶ οἱ ἄπειροι ὑπολαμβάνοντες
αὐτὴν ὡς ὄφιν, τὴν φοβοῦνται, ὡς δηλητηριώδη.

Εἰδὸς τι σαύρας διαιτᾶται ἐντὸς τῶν οἰκιῶν· καὶ
βλέπει τις αὐτὴν ἔρπουσαν ἄνω κάτω ἐπὶ τῶν τοί-
χων, καὶ ἐπὶ τῆς στέγης. Εἶναι πολὺ μικροτέρα τῆς
προειρημένης, καὶ δὲν ἔχει τὸ πράσινον καὶ ζωηρὸν
χρῶμα ἐκείνης. Ἐκβάλλει δὲ καὶ τινα τριγμόν. Ἡ
σαύρα αὕτη ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων
γαλεώτης ἢ ἀσκαλαβώτης, τὴν σήμερον δὲ σημα-
μίθιον.

Ἡ φώκη.

Ἡ φώκη εἶναι ζῶον μασφόρον, διότι γεννᾷ ζῶν-

τα τέκνα καὶ τρέφει αὐτὰ διὰ γάλακτος. Διαιτᾶται ὁμως ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐξέρχεται σπανίως εἰς τὴν γῆν ἢ διὰ τὴν ἡλιασθῆ, ἢ τὴν θηλάσῃ τὰ νεογνά της. Διότι συνήθως διαιτᾶται ἐν τῇ θαλάσῃ, εἶναι καὶ τὸ σῶμά της μᾶλλον ἐπιτήδειον εἰς τὸ νὰ κολυμβᾷ, εἰς τὸ νὰ βαδίζῃ. Λαμβάνει μέγεθος μέχρι 12 ποδῶν τὸ δέρμα της εἶναι ἱκανῶς παχύ, κεκαλυμμένον ὑπὸ μικρῶν τριχῶν μελαινῶν καὶ στιλπνῶν· ἡ κεφαλὴ της εἶναι κυνοειδής, στερεῖται ὁμως ἐξωτερικοῦ ὠτός. Οἱ πόδες της εἶναι ὡτὰν ἡκρωτηριασμένοι καὶ οἱ μετὰ ὀπίσθιοι ἔρχονται πλησίον ἀλλήλων, ἔχουσι ἀνακτούς τοὺς δακτύλους, καὶ μεταξὺ ἐκάστου αὐτῶν ἐκτείνεται ὑμὴν τις, ὥστε ἀμφότεροι ὁμοῦ ἔχουσι τὸ σχῆμα ἰχθύος, οἱ δὲ πρόσθιοι εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι, ἔχουσι καὶ αὐτοὶ τοὺς δακτύλους συνδεδεμένους δι' ὑμένων, καὶ κατὰ τὰ ἄκρα ἰσχυροὺς ὄνυχας. Κυρίως διὰ τῶν προσθίων τούτων ποδῶν κινεῖται ἐπὶ τῆς γῆς· ὅλον δηλαδή τὸ σῶμα ἐπικείται ἐπὶ τοῦ συνήθως ἀμμόδους ἐδάφους, καὶ ἀφοῦ ἐκτείνει τοὺς προσθίους πόδας, ὅσον δύναται, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν στηρίζει αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, ἔπειτα δὲ σύρει κατόπιν τὸ σῶμα. Ἀφοῦ προχωρήσῃ οὕτω μικρόν τι διάστημα ἀνωτέρω τῆς θαλάσσης, περιστρέφει μετὰ δυσκολίας τὸ σῶμα οὕτω ὥστε νὰ βλέπῃ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅταν αἰσθανθῇ τινα κίνδυνον, ταχέως καπολισθαίνει εἰς αὐτήν.

Ἐντὸς ὁμως τῆς θαλάσσης κινεῖται μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος καὶ εὐστροφίας. Δύναται δὲ νὰ διαμείνῃ ὑπὸ τὸ ὕδωρ περίπου 15 λεπτὰ τῆς ὥρας, μετ' ὧν εἶναι ἡναγκασμένη νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἵνα ἀναπνεύσῃ ἀέρα· διότι ἀναπνέει διὰ πνευμόνων καὶ ὠθὼς καὶ τὰ ἄλλα μαστοφόρα.

Τὴν φώκην ἀλιεύουσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸ πάντων διὰ τὸ λίπος, τοῦ ὁποῖου ἱκανῶς παχὺ στρώμα ὑπάρχει ἀποτεθειμένον ὑπὸ τὸ δέρμα της. Τὸ λίπος τοῦτο εἶναι συνήθως ῥευστόν, ὡς ἔλαιον, καὶ γίνεται αὐτοῦ πολυειδῆς χρήσις, αἷον εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν δερμάτων, εἰς τὴν σαπωνοποιάν, ἔτι δὲ καὶ εἰς φωτισμόν, ἐν τῷ λύχνῳ τιθεμένου, ἀντὶ ἐλαίου.

Ἄλλὰ καὶ τὸ δέρμα της εἶναι πολὺ στερεόν καὶ χρήσιμον εἰς παντοίας χρείας τοῦ ἀνθρώπου. Τινὲς δὲ λαοὶ τρώγουσι καὶ τὸ κρέας αὐτῆς.

Αἱ μυῖαι.

Αἱ μυῖαι εἶναι μικρὰ ζώφια ἐξάποδα, δίπτερα. Τὸ σῶμα αὐτῶν σύγκειται ἐκ τριῶν μερῶν, σαφῶς διακρινομένων διὰ βαθείας ἐντομῆς, τῆς κεφαλῆς, τοῦ θώρακος καὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους. Πλὴν τῶν μυῶν ἔχουσι καὶ ἄλλα πολλὰ ζώφια τοιαύτας ἐντομάς, οἷον αἱ μέλισσαι, οἱ σφήκες, αἱ μυλολόγνθαι, καὶ ἄλλα. Διὰ τὰς ἐντομάς ταύτας ὀνομάζονται τὰ ζῶα ταῦτα ἐντομα. Εἰσὶ δὲ πάντα τὰ ἐντομα ἀναιμα· διότι τὸ ὑγρὸν ὅπερ ἔχουσιν, ἂν καὶ εἶναι ἀνάλογον τοῦ αἵματος τῶν ἐναίμων ζώων, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αἷμα.

Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσιν αἱ μυῖαι δύο πολὺ μεγάλους ὀφθαλμοὺς ἀκινήτους. Διὰ τούτων δύνανται νὰ βλέπωσι πρὸς πάντα περίξ τὰ μέρη. Ἐτι δὲ δύο κεραίας βραχείας ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ πρὸ τοῦ στόματος μίαν προνομαίαν. Διὰ ταύτης μυζᾷ ἢ μυῖα τὴν τροφήν, ὑγρὰν μόνον οὔσαν. Διὰ ταύτης νύττει καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐπικαθημένη, ἵνα ἐκμυζήσῃ αἷμα. Ἐπὶ δὲ τοῦ θώρακος ἔχει τοὺς ἑξὶ πόδας καὶ τὰ δύο πτερὰ. Ἄπαν δὲ τὸ σῶμα τῆς μυίας εἶναι τριχωτόν.

Αἱ μυῖαι εἶναι πολὺ ὀχληρὰ ζῴδια, καὶ ὥς νύττουςαι τὸν ἄνθρωπον καὶ ὥς ρυπαίνουσαι πᾶσαν τροφήν αὐτοῦ. Δὲν εἶναι δ' ὅμως παντελῶς ἀνωφελεῖς διότι πολλοὺς ρύπους ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ρυπαρῶν ἀνθρώπων τρώγουσι καὶ ἀποκαθαίρουσι.

Τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἀποσοβοῦμεν τὰς μυίας, ὀνομάζεται μυιοσόβη.

Αἱ μέλισσαι.

Ἡ μέλισσα εἶναι ἔντομον πτερωτόν, ἔχουσα δύο ζεύγη πτερύγων. Τὸ σῶμα τῆς μελίσσης διαιρεῖται διὰ δύο ἔντομῶν εἰς τρία μέρη, εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς

τὸν θώρακα καὶ εἰς τὸ ὀπίσθιον κύτος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει ἡ μέλισσα τὸ στόμα, δύο μεγάλους ἀκινήτους ὀφθαλμοὺς καὶ τρεῖς ἄλλους μικροὺς, καὶ δύο κεραίας, ὡσὰν κέρατα, ἀλλὰ πολὺ εὐκινήτους. Ἐπὶ τοῦ θώρακος ἔχει ἡ μέλισσα τοὺς ἑξὶ πόδας, τρεῖς δεξιὰ καὶ τρεῖς ἀριστερά· καὶ ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους κατὰ τὸ ἄκρον ἔχει τὸ κέντρον. Διὰ τοῦ ὀξέος τούτου ὀπλου κεντᾷ ἡ μέλισσα τοὺς ἐχθροὺς, τὸ κέντρον ἐμπήγεται εἰς τὴν σάρκα μέχρι τοῦ αἵματος καὶ ἐκεῖ χύνει ὑγρὸν τι δηλητηριώδες, τὸ ὁποῖον προξενεῖ δριμεῖς πόνους, καὶ δύναται νὰ ᾔηται θανατηφόρον, ὅταν πολλαὶ μέλισσαι συγχρόνως κεντήσωσιν τινα. Πολλάκις ὁμοῦς ἐμπήγεται τὸ κέντρον τόσον στερεῶς, ὥστε ἡ μέλισσα δὲν δύναται νὰ τὸ ἀποσύρῃ, καὶ τότε ἀποσπᾶται βιαίως ἐκ τοῦ σώματός της καὶ ἡ μέλισσα ἀποθνήσκει· ὥστε τὸ κέντημα ἀποβαίνει ὀλεθριώτερον εἰς τὴν κεντῶσαν παρὰ εἰς τὸν κεντώμενον.

Αἱ μέλισσαι εἶναι ὠφέλιμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸ μέλι καὶ τὸν κηρόν, τὰ ὁποῖα τοῦ χορηγοῦσιν. Ἄλλ' εἶναι ἴσως ὠφελιμώτεροι διὰ τὰ ἐξαίρετα μαθήματα τῆς φιλοπονίας, τῆς εὐταξίας, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς πειθαρχίας, τὰ ὁποῖα δίδουσιν εἰς ἡμᾶς αἱ μέλισσαι. Ἐντὸς μιᾶς κυψέλης, ἥτις ἔχει σχῆμα κοφινίου ἀνεστραμμένου, διακτῶνται χιλιάδες μελισσῶν, καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ κηροῦ τὰ κύτταρα μεθυμαστήν τάξιν καὶ κανονικότητα, ὡς ἄριστοι ἀρχιτέκτονες, καὶ πληροῦσιν αὐτὰ μέλιτος. Πᾶσαι αἱ μέλισσαι αὗται ἀποτελοῦσιν ἓν βασίλειον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν μελισσοουργῶν ὀνομάζεται σμῆνος, καὶ ὑποτάσσονται ὑπὸ μίαν ἡγεμόνα ἢ βασίλισσαν. Περὶ αὐτὴν συνάγονται αἱ χιλιάδες τῶν

μελισσῶν μὲ σέβας καὶ ἀγάπην τέκνων πρὸς μητέρα. Ὅταν αὕτη ἀναπαύεται, τὴν φυλάττουσιν αἱ ἄλλαι, τῆς φέρουσι μέλι, τὴν χαδεύουσιν, ἢ τῆς καθαρρίζουσι τὸ ὠραῖον ἔνδυμα· ὅταν δὲ προβαίνει μὲ βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν, αἱ ἄλλαι ὑποχωροῦσι μετὰ σεβασμοῦ, ἢ διπλασιάζουσι τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ζῆλον. Ἡ βασίλισσα διακρίνεται εὐκόλως ἀπὸ τῶν ἄλλων μελισσῶν· διότι εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα καὶ ὠραιότερα· τὰ δὲ πτερὰ τῆς εἶναι μικρά, σημεῖον ὅτι δὲν εἶναι προωρισμένη νὰ πετᾷ ἔξω καὶ νὰ ἐργάζεται, ἀλλὰ νὰ διατρίβῃ ἐντὸς ἐν ἀναπαύσει· δι' αὐτὸ τοῦτο δὲν ἔχει καὶ τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν αἱ ἐργάτιδες μέλισσαι.

Αἱ δὲ ἐργάτιδες μέλισσαι εἶναι ἄριστα ἐξηρτυμέναι διὰ πάντων τῶν ἐργαλείων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἐργασίαν των. Ἐχουσι πτερὰ ἰσχυρά, ὥστε νὰ πετῶσι καλῶς καὶ ταχέως· ὅλον τὸ σῶμά των εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ λεπτῶν τριχῶν, καὶ ὅταν εἰσδύωσιν εἰς τὰ ἄνθη, προσκολλᾶται ἐπ' αὐτῶν ἡ γύρις τῶν ἀνθέων. Ἐκτὸς τούτου ἔχουσιν ἐπὶ τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν των οἷον ψήκτρας, ἵνα σαρόνῃσι τὴν γύριν, καὶ ἀνωτέρω αὐτῶν ἔχουσι κοτύλην τινά, ὅπου συναγοῦσιν αὐτήν, ὡσὰν εἰς κοφίνιον. Τὴν γύριν ταύτην μεταποιοῦσι διὰ τοῦ στόματός των εἰς κηρόν, δι' οὗ κτίζουσι τὰ κύτταρα. Διὰ δὲ τῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἐκβάλλωσι πολὺ ἔξω τοῦ στόματος, καὶ ἥτις κατὰ τὸ ἄκρον ἔχει λεπτὰς τρίχας, ροφῶσι τῶν ἀνθέων, πρὸ πάντων τῶν ἀρωματικῶν, τὸ νέκταρ, κατασκευάζουσιν αὐτὸ ἐντὸς καὶ ἔπειτα ἐξεμῶσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ σώματος ὡς μέλι καὶ πληροῦσι τὰ κύτταρα. Ἐκ τοῦ μέλιτος τούτου τρέφεται ὅλον τὸ σμῆνος τὸν χειμῶνα, ὅταν δὲν ἔχῃσι πλέον εἰσόδημα.

Ἐκτός τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν ἐργατίδων μελισσῶν εὐρίσκεται ἐν τῷ σμήνει καὶ τρίτον τι εἶδος, αἱ κηφήνες. Οὗτοι δὲν ἔχουσιν οὔτε ψήκτρας, οὔτε κοφίνια, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἐργαλεῖον, ὡσαύτως στεροῦνται καὶ κέντρου. Ἐχουσι δὲ πολὺ ὑψηλὴν ἀνατροφήν· διὸ δὲν καταδέχονται νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ εἰσκομίζωσιν εἰς τὴν κυψέλην· εἶναι πολὺ εὐαίσθητοι πρὸς τὸ ψυχρὸς, διὸ σπανίως ἐξέρχονται ἐκ τῆς κυψέλης, καὶ μόνον ὅταν ᾖναι θερμὸς ὁ καιρὸς· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ διατρίβουσιν ἐντὸς καὶ τρέφονται ἀπὸ τοῦ μέλιτος τῶν ἐργατίδων μελισσῶν. Αὗται δὲ ἐπὶ τινα χρόνον εἶναι ἀνεκτικά καὶ τοὺς ἀφίνουσιν ἡσύχους· ἐπὶ τέλους ὁμῶς ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονὴ των, ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῶν πανταχόθεν, ἐμπήγουσι τὰ ὀξεῖα κέντρα των εἰς τὰ μαλακὰ σώματά των καὶ τοὺς φονεύουσι καὶ τοὺς ῥίπτουσιν ἔξω ἀπὸ τῆς κυψέλης.

Ἡ ἀράχνη.

Αἱ ἀράχλαι εἶναι καὶ αὐταὶ ἔντομα· ἔχουσι δὲ μόνον μίαν ἐντομήν, διαιροῦσαν τὸ σῶμα εἰς δύο μέρη· ὧν τὸ ἓν εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ θώραξ, συνημμένα, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ὀπίσθιον κύτος. Δὲν ἔχουσι δὲ οὐδέποτε πτερὰ, οὐδὲ τὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δύο κεραίας, τὰς ὁποίας ἔχουσιν αἱ μυῖαι καὶ ἄλλα ἔντομα. Ἀντὶ τούτων ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ θώρακος ὀκτὼ πόδας τριχωτούς, κατὰ τὰ ἄκρα ὠπλισμένους δι' ὀνύχων γαμφῶν, καὶ πλησίον τοῦ στόματος δύο ὄργανα ἀφῆς, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι πρὸς μικροὺς πόδας καὶ διὰ τοῦτο ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε ὡς πόδες.

Αἱ ἀράχλαι εἶναι ἀσχημα καὶ ἀποτρόπαια ζῴφια. Εἶναι καθὼς καὶ τὰ σαρκεφάγα θηρία, λησται καὶ δολοφόνοι. Τινὲς τούτων εἶναι δηλητηριώδεις, καὶ ἐπι-

κίνδυνοι, οὐ μόνον εἰς τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ὅτι ὁμῶς καθιστᾷ τὴν ἀράχνην ἀξίαν τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ λεπτόνῃς, ὁ περίτεχνος ἱστός ἡ τὸ δίκτυον αὐτῆς. Ἵνᾳ ἐξογκώματα, ὑπάρχοντα ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους αὐτῆς, εἶναι ὡσάν κόσκινον τετρυπημένα. Ἐκ τῶν λεπτοτάτων τούτων ὀπῶν ἐκρέουσι κατ' ἀρχὰς ὡσάν ῥευστά τινα, τὰ ὁποῖα ἔπειτα λαμβάνουσι συνεκτικότητα καὶ γίνονται ὡσάν κλωσταί τινες λεπτόταται, αἵτινες πᾶσαι, ὑπὲρ τὰς χιλίας, ἐνοῦνται εἰς μίαν, ἥτις πάλιν εἶναι τόσον λεπτή, ὥστε δέκα χιλιάδες ἐξ αὐτῶν μόλις ἀποτελοῦσι τὸ πάχος μιᾶς τριχός. Τοιαύτας κλωστὰς ἐκτείνει τινὰς μακρὰς καὶ παραλλήλους ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον, ἢ ἀπὸ τοίχου εἰς τοίχον, κατὰ τὴν θέσιν, ὅπου ἱστᾷ τὸ δίκτυόν της, καὶ μεταξὺ αὐτῶν διὰ τῶν ποδῶν της πλέκει μετὰ θαυμαστῆς τέχνης τὸ δίκτυόν της, ἡ ὑφαίνει τὸν ἱστόν της· διότι τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ὕφασμα, ἄλλοτε ἔχει σχῆμα δικτύου κυκλοτεροῦς, ἄλλοτε ἱστοῦ πυκνοῦ, ἄλλοτε εἶναι κάθετον, ἄλλοτε ὀριζόντιον, ἄλλοτε χωνοειδές καὶ ἄλλοτε ἄλλο σχῆμα καὶ θέσιν ἔχει. Ἀφοῦ ἀποπεράνη τὸ ὕφασμά της, κάθεται εἰς τινα ἄκραν αὐτοῦ καὶ παραμονεύει, ἡ ἐκ τινος κλωστῆς αἰωρεῖται ὡσάν παίζουσα. Μυῖαι δέ, κώνωπες, μέλισσαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔντομα πετῶντα ἄνευ τινὸς ὑποψίας ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ διὰ τὴν λεπτότητα καὶ σιλιπνότητά του ἀφανὲς δίκτυον, καὶ ἐμπεριπλέκονται ἐν αὐτῷ, ὥστε δὲν δύνανται οὔτε πρὸς τὰ πρόσω οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω. Μόλις ἡσθάνθη τοῦτο ἡ ἀράχνη, καὶ εὐθὺς τρέχει ἀναρριχωμένη, ὡς ἄριστος σχοινοβάτης, πρὸς τὸ θῦμά της· καὶ ἂν μὲν ἦναι μι-

κρόν καὶ ἀσθενὲς τὸ ζωῦφιον, διὰ τινων δηγμάτων ἀπονεκρόνει αὐτὸ καὶ τὸ τρώγει· ἂν δὲ ἦναί τι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἐπικινδύνων, πλησιάζει μετὰ πολλῆς προσοχῆς, τὸ ἀφίνει νὰ ἀποκάμῃ παλαῖον πρὸς τοὺς δεσμούς, ἢ προσπαθεῖ νὰ τὸ περιτυλίξῃ διὰ κλωστῶν καὶ νὰ τὸ συσφίγῃ, ὥστε νὰ νεκρωθῇ.

Ἄλλο λίαν ἀξιοθαύμαστον τῶν ἀραχνῶν εἶναι ὅτι ἔχουσιν ἀκριβῆ προαίσθησιν τῆς μελλούσης καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας· ἂν δηλαδὴ ἐπικρατῇ βροχερὸς καιρὸς καὶ μέλλῃ μετὰ τινος ἡμέρας νὰ ἐπέλθῃ αἰθρία, ἀρχίζουν νὰ ὑφαίνωσι τοὺς ἱστούς των. Τοῦτο δίδει εἰς τὴν ἀράχνην σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τις περὶ τόσον εὐτελοῦς ζωοφίου. Πόλις τις ἐπολιορκεῖτο ἐν ὥρᾳ χειμῶνος πολὺν χρόνον· ἔνεκα δὲ τῆς συνεχοῦς κακοκαιρίας καὶ τῶν βροχῶν ἀπελπισθέντες οἱ πολιορκηταί, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἐν ᾧ δὲ παρεσκευάζοντο εἰς τὴν ἀναχώρησιν, ἐκ τοῦ στρατεύματός τις ἔμπειρος τῆς φύσεως τῶν ἀραχνῶν παρατηρεῖ ὅτι αἱ ἀράχναι ἤρχισαν νὰ ὑφαίνωσι μετὰ πολλῆς προθυμίας τοὺς ἱστούς των. Ἐκ τούτου προεμάντευσεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἐμελλε νὰ ἐπέλθῃ αἰθρία. Ὁ στρατὸς λοιπὸν ἔμεινε, καὶ τῷ ὄντι μετ' οὐ πολὺ ἐπῆλθεν αἰθρία, καὶ οὕτω ἐκυριεύθῃ ἡ πόλις.

Ὁ καρκίνος.

Ὁ καρκίνος εἶναι ζῶον ὑδροβίον, δυνάμενον ἅμως νὰ ζῇ καὶ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ἄν καὶ πλησιάζῃ πολὺ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐντόμων καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀραχνῶν, ἔχει ὅμως σχῆμα πολὺ παράξενον· διότι οὔτε κεφαλὴ διακρίνεται αὐτοῦ, οὔτε ὠμῶς, οὔτε ἀπίσθιον κύτος, ἀλλ' εἶναι τὸ ὅλον ἐν κύτῳ ἔχον

σχήμα εἰς ἄλλους μὲν σχεδὸν τετράπλευρον, εἰς ἄλλους δὲ στρογγύλον· καὶ ἔξωθεν μὲν περιβάλλει αὐτὸ ὄστρακον εἰς ἄλλους μὲν μαλακώτερον εἰς ἄλλους δὲ σκληρότερον, εἰς πάντας ὁμῶς πολὺ λεπτότερον καὶ μαλακώτερον τοῦ ὀστράκου τῶν κυρίως καλουμένων ὀστρακοδέρμων, οἷον τῆς πίννης, τῶν ὀστρείδων, τῶν κοχλίων καὶ ἄλλων· διόπερ καλοῦνται οἱ καρκίνοι μαλακόστρακα ζῶα. Ἐσωθεν δὲ τοῦ κύτους εὐρίσκονται αἱ σάρκες καὶ τὰ ἐντόσθια τοῦ καρκίνου, χωρὶς νὰ ὑπάρχωσιν ἄλλα ὀστέα. Πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κύτους ὑπάρχουσιν ἑνθεν καὶ ἑνθεν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ τοῦ καρκίνου, ὄντες μισχωτοὶ καὶ σκληροί, ὥσαν ὑαλῶδεις. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὀλίγον κατωτέρω, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ὑπάρχει τὸ στόμα τοῦ καρκίνου. Πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ κύτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀκτὼ πόδες τοῦ καρκίνου, τεταγμένοι κατὰ σειράν, τέσσαρες πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τέσσαρες πρὸς τὰ ἀριστερά. Οἱ πόδες οὗτοι εἶναι ὡσαύτως ἔξωθεν ὀστρακώδεις, ἔτι δὲ καὶ τριχωτοί, ἐν ᾧ τὸ κύτος τοῦ καρκίνου εἶναι ἄτριχον καὶ λεῖον· ἀπολήγουσι δὲ εἰς ὀξύ. Ὑπεράνω δὲ τῶν ποδῶν ὑπάρχουσι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο χηλαί, ὡσαύτως ὀστρακώδεις ἔξωθεν, ἀλλ' ἄτριχοι. Αἱ χηλαὶ αὗται εἶναι μὲν εἰς πάντας τοὺς καρκίνους μεγαλείτεραι καὶ χονδρότεραι τῶν ποδῶν, εἰς τινὰς ὁμῶς ἔχουσιν ἐξαίρετον μέγεθος καὶ ἰσχύν, ὥς εἰς τοὺς καλουμένους παγούρους. Τὰς χηλὰς μεταχειρίζεται ὁ καρκίνος ὡς χεῖρας, δι' ὧν λαμβάνει καὶ φέρει εἰς τὸ στόμα τὴν τροφήν· ἀλλὰ καὶ ὡς ὄπλον· διότι δάκνουσι δι' αὐτῶν τοὺς προσβάλλοντας αὐτούς, καὶ μάλιστα οἱ πάγουροι δάκνουσι τόσον ἰσχυρῶς καὶ ἐπιμόνως, ὥστε, ἵνα ἀπαλλαγῇ τις, πρέπει νὰ ἀποκόψῃ τὴν χηλὴν ἀπὸ τοῦ καρκίνου.

Τὸ περιεργότατον εἰς τὸν καρκίνον εἶναι τὸ βάδισμά του. Ἐν ᾧ πάντα τὰ ζῶα βαδίζουσι πρὸς τὰ ἐμπρὸς, μόνος αὐτὸς βαδίζει πρὸς τὰ πλάγια· βαδίζει δὲ καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπίσης καλῶς, ὡς καὶ πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ἂν τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ βάδισμά του θεωρήσωμεν ὅτι γίνεται πρὸς τὰ πρόσω, τὸ πρὸς τὰ ἀριστερά θὰ ἦναι πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐχει ἄρα ὁ καρκίνος ἐκ πάντων τῶν ζώων τὸ πλεονέκτημα νὰ βαδίζῃ ἐπίσης καλῶς πρὸς τὰ πρόσω καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ὁ καρκίνος τρώγεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔχει νόστιμον γεῦσιν.

Δένδρον.

Τὸ δένδρον εἶναι φυτόν, τουτέστι φύεται ἐκ τῆς γῆς.

Πᾶν φυτόν ἔχει ζωὴν καὶ ὄργανα, δι' ὧν πληροῦνται αἱ χρεῖαι τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰ ζῶα· διαφέρουσι δὲ τῶν ζώων τὰ φυτὰ οὐσιωδῶς καθότι δὲν ἔχουσιν αἰσθησὶν οὐδὲ προαιρετικὴν κίνησιν.

Πᾶν φυτόν γεννᾶται ἀπὸ σπέρματος· οὐδὲν δὲ φυτόν φύεται ἐκ τῆς γῆς αὐτόματον, μὴ προὑπάρχοντος σπέρματος. Ἄλλ' ἡμεῖς πολλάκις δὲν ἐννοοῦμεν πῶς ἐπὶ τινος ἐρήμου καὶ ἀποκεχωρισμένου τόπου ἐφύτρωσαν φυτὰ· οἷον, πῶς νησός τις, πρὸ ὀλίγου χρόνου ἀναδύσασα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἀρχίζει νὰ καλύ-

πτηται ὑπὸ φυτῶν, καὶ συμπεραίνομεν, ὅτι φύονται αὐτόματα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθωμεν, ὅτι τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν μετακομίζουσιν ἀνεμοί, ὕδατα, ζῶα, πτηνὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πολλάκις ἀκουσίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ.

Πᾶν φυτὸν ἔχει ἐντὸς μὲν τῆς γῆς τὰς ρίζας ἐγχεωσμένας καὶ ἀφανεῖς, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς φανερόν ἓνα ἢ πλείονας καυλοὺς. Τὸ μέρος τοῦ φυτοῦ, ὅπου συνάπτονται τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα μέρη, ρίζα καὶ καυλός, ὀνομάζεται πυθμὴν τοῦ φυτοῦ. Ὁ καυλὸς εὐθὺς βλαστάνει φύλλα. Συνδέονται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τοῦ καυλοῦ διὰ τοῦ καλουμένου μίσχου. Ὁ μίσχος εἶναι εἰς ἄλλα μὲν μακρὸς, εἰς ἄλλα δὲ βραχύς. Ἐκτείνεται δὲ ὁ μίσχος καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ φύλλου μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ· τοῦτο δὲ τὸ μέρος αὐτοῦ ὀνομάζεται ῥάχις τοῦ φύλλου. Ἡ γωνία, ἣτις σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ μίσχου καὶ τοῦ καυλοῦ, ὀνομάζεται μασχάλη. Ἐντὸς τῆς μασχάλῃς ἀναπτύσσονται οἱ ὀφθαλμοί, οἵτινες τὸ προσεχές ἔαρ ἀνοίγονται καὶ βλαστάνουσιν ἐξ αὐτῶν κλάδοι, ἔχοντες νέα φύλλα· ἐντὸς δὲ τῆς μασχάλῃς ἐκάστου αὐτῶν ἀναπτύσσονται νέοι ὀφθαλμοί καὶ ἐκ τούτων βλαστάνουσι τὸ προσεχές ἔαρ νέοι κλάδοι, καὶ οὕτω προχωρεῖ τὸ φυτὸν διακλαδιζόμενον.

Καθ' ὅσον διακλαδίζεται τὸ φυτὸν, κατὰ τοσοῦτον ἀδρύνεται καὶ ὁ καυλὸς αὐτοῦ. Πολλάκις δὲ συμβαίνει ἐκ τοῦ αὐτοῦ πυθμένου νὰ ἀναβλαστήσῃσι πλείονες τοῦ ἑνὸς καυλοί. Τότε οὐδεὶς αὐτῶν λαμβάνει οὔτε μῆκος, οὔτε πᾶχος ἀξιόλογον· καὶ τὸ τοιοῦτον φυτὸν ὀνομάζεται θάμνος. Τοιοῦτον θαμνώδες φυτὸν εἶναι ἡ ῥοδωνία, ἡ βάτος καὶ ἄλλα. Ὅταν δὲ εἰς μόνον καυλὸς ἀναβλαστήσῃ, τότε οὗτος λαμβάνει καὶ

μῆκος καὶ πάχος ἱκανόν. Τὸ φυτὸν τὸ ἔχον ἓνα μόνον καυλὸν ἄδρὸν, κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον διακλαδιζόμενον, ὀνομάζεται δένδρον, ὃ δὲ καυλὸς αὐτοῦ ὀνομάζεται κορμὸς ἢ στέλεχος· τὸ δὲ σύνολον τῶν κλάδων καὶ φύλλων αὐτοῦ ὀνομάζεται κόμη τοῦ δένδρου.

Τὸν κορμὸν τῶν πλείστων δένδρων περιβάλλει ἔξωθεν ὁ φλοιός, ὡς ἔνδυμα. Ἐσωθεν δὲ τοῦ φλοιοῦ εἶναι τὸ ξύλον· τοῦτο σύγκειται ἐξ ἰνῶν ἐκτεινομένων κατὰ τὸ μῆκος τοῦ κορμοῦ καὶ πῶς συμπεπλεγμένων μετ' ἀλλήλων· διὸ τὸ ξύλον σχίζεται εὐκόλως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κοπτόμενον.

Ἐὰν τάμωμεν τὸν κορμὸν δένδρου τινὸς ἐκ τῶν συνήθων διὰ πρίονος πλαγίαν τομήν, ἔξωθεν μὲν θὰ ἴδωμεν ἓνα κύκλον σχηματιζόμενον ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ· ἐντὸς δὲ θὰ ἴδωμεν τὸ ξύλον συγκείμενον ἐκ πολλῶν ὁμοκέντρων κύκλων. Τούτων γίνεται κατ' ἔτος εἰς ὑπὸ τὸν φλοιόν, ὥστε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων δυνάμεθα νὰ εὗρωμεν τὴν ἡλικίαν δένδρου τινός. Κατὰ δὲ τὸ κέντρον κεῖται ἡ μήτρα ἢ ἐντεριώνη τοῦ δένδρου.

Οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων μάλιστα χρησιμεύουσιν εἰς ναυπηγίαν, οἰκοδομίαν, τεκτονίαν καὶ ὁλως εἰς πᾶσαν ξυλουργίαν. Διὰ τῶν ῥιζῶν ἀπορροφᾷ τὸ δένδρον τὴν ὑγρὰν τροφήν του ἐκ τῆς γῆς, ἣτις ὀνομάζεται χυμός. Ἐκ τῶν ῥιζῶν ἀνέρχεται ὁ χυμὸς εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου μεταξὺ φλοιοῦ καὶ ξύλου, καὶ ἐκ τοῦ κορμοῦ εἰς τοὺς κλάδους, καὶ ἐκ τούτων εἰς τὰ φύλλα· ἐπὶ δὲ τῶν φύλλων κοινωνεῖ ὁ χυμὸς μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ ἀποδίδει μὲν εἰς αὐτὸν οὐσίας ἀχρήστους εἰς τὸ δένδρον, λαμβάνει δὲ παρ' αὐτοῦ ἄλλας χρήσιμους, καὶ οὕτω καθίσταται ὁ ἐπιτηδεϊότερος εἰς τὴν θρέψιν τοῦ δένδρου. Εἶναι ἄρα τὰ φύλλα εἰς τὰ φυτά, ὅ,τι οἱ πνεύμονες εἰς τὰ ζῶα.

Τινὰ δένδρα ἔχουσι φύλλα ἀείποτε· διὸ ὀνομάζονται ἀείφυλλα ἢ ἀειθαλῆ δένδρα· ἄλλα δὲ φυλλορροοῦσι τὸ φθινόπωρον καὶ βλαστάνουσι νέα τὰ ἔαρ· ταῦτα ὀνομάζονται φυλλοβόλα. Εἶναι δὲ ἀείφυλλα δένδρα ἡ ἐλαία, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ἡ μυρσίνη, ἡ πεύκη, ἡ ἐλάτη, ἡ πορτοκαλέα καὶ ἄλλα· φυλλοβόλα δὲ ἡ πλάτανος, ἡ συκῆ, ἡ μηλέα, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ συκαμινέα, ἡ κερασία καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἐτι δὲ ὀνομάζομεν συνήθως καρποφόρα δένδρα, ὅσα φέρουσι καρπούς, οἷον συκῆ, μηλέα, ροιά, ἀπιδέα, ἀμυγδαλῆ, καρύα, κερασία, κυδωνία καὶ ἄλλα· ἄκαρπα δέ, ὅσα δὲν φέρουσιν, οἷον λεύκη, ἰτέα, πλάτανος, πεύκη καὶ ἄλλα. Καὶ εἶναι μὲν ἄκαρπον δένδρον οὐδέν, ἀλλ' ὀνομάζομεν ἄκαρπα ἐκεῖνα, ὅσων οἱ καρποὶ δὲν εἶναι χρήσιμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Πᾶν δένδρον ἢ ἄλλο φυτόν, ὅταν αὐξηθῇ ἀρχοῦντως, θὰ φέρῃ καὶ ἄνθη συνήθως τὸ ἔαρ. Πᾶν δὲ ἄνθος ἐντελὲς σύγκειται ἐκ τεσσάρων εἰδῶν ὀργάνων. Τὸ ἔξωθεν περιβάλλον τὸ ὅλον ἄνθος ὄργανον ἔχει ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρῶμα πράσινον, σύγκειται ἐκ φυλλαρίων καὶ ὀνομάζεται κάλυξ. Τὸ δεύτερον εἶδος τῶν ὀργάνων, τὸ περιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς κάλυκος, δὲν εἶναι πράσινον, ἀλλ' εἶναι ποικίλως καὶ ἐνίοτε λίαν ἐπιχαρίτως κεχρωματισμένον, καὶ ὀνομάζεται στεφάνη τοῦ ἄνθους· σύγκειται δὲ ὡσαύτως ἐκ φυλλαρίων, ἅτινα ὀνομάζονται πέταλα. Τὸ τρίτον εἶδος τῶν ὀργάνων ἔσωθεν τῆς στεφάνης ἔχει μορφήν λεπτῶν νημάτων, ὧν ἕκαστον φέρει ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου δύο μικρὰς θήκας συνημμένας καὶ πλήρεις κόνεως λεπτοτάτης κεχρωματισμένης· τὰ ὄργανα ταῦτα καλοῦνται στήμονες. Τὸ δὲ τέταρτον ὄργανον τοῦ ἄνθους κεῖται κατὰ τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ περιβάλλει

ται κύκλῳ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων. Τοῦτο τὸ ὄργανον πρὸς μὲν τὴν βάσιν εἶναι παχύτερον καὶ ἐξωγκωμένον, ἐνίοτε σφαιροειδές· ἐπὶ τοῦ σφαιρώματος τοῦτου ἐπίκειται συνήθως στύλος τις μᾶλλον ἢ ἥττον μακρός· τὸ δὲ ἄνω ἄκρον τοῦ στύλου φέρει σῶμά τι τρυφερόν, ἐνίοτε κεφαλῶν ἢ ἐσχισμένον εἰς δύο ἢ τρία, ἢ πλείονα μέρη. Τὸ ὄργανον τοῦτο καλεῖται ὕπερος. Ἐνίοτε λείπει ὁ στύλος τοῦ ὑπέρου, καὶ τὸ κεφαλῶν ἐκείνου σῶμα ἐπίκειται ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐξωγκωμένης βάσεως τοῦ ὑπέρου, καθὼς ἐν τῇ μήκωνι¹.

Ἄμα γονιμοποιηθῇ τὸ ἄνθος, τότε ἀρχίζουσι τὰ ὄργανα αὐτοῦ νὰ μαραίνωνται καὶ ἀποπίπτουσιν· ὑπολείπεται δὲ ἡ πρσειρημένη βᾶσις τοῦ ὑπέρου, ἥτις κατὰ μικρὸν ἀδρύνεται καὶ ὠριμάζει καὶ γίνεται ὀκαρπὸς τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ δένδρου, ἐγκλείων τὰ σπέρματα αὐτοῦ.

Ταῦτα τὰ σπέρματα, ριπτόμενα εἰς τὴν γῆν, βλαστάνουσι πάλιν, καὶ γίνεται ἐξ αὐτῶν νέον φυτὸν ὁμοειδές ἐκείνου, ὅπερ ἐγέννησε τὸ σπέρμα.

Πλῆθος δένδρων πλησίον ἀλλήλων φυομένων κατὰ μεγάλας ἐκτάσεις ὀνομάζεται δάσος. Τὰ δάση εἶναι ὠφελιμώτατα εἰς τὴν υἰεῖαν τῶν ἀνθρώπων· ἡ δὲ φθορὰ αὐτῶν εἶναι κακὸν ὀλέθριον καὶ δυσθεράπευτον. Καὶ πᾶν δὲ δένδρον καρποφόρον τε καὶ ἄκαρπον παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον μεγάλην καὶ πολυειδῆ ὠφέλειαν. Τὰ μὲν παρέχουσιν εἰς αὐτὸν γλυκεῖς καὶ ὀροσεροὺς καρπούς, τὰ δὲ εἰς τὸν ὀδοιπόρον σκιὰν καὶ ἀναψυχὴν, τὰ δὲ ξύλον εἰς ναυπηγίαν, τὰ δὲ εἰς καθυσιν, τὰ δὲ ῥίζας ἢ φλοιὸν εἰς παντοίας βαφὰς ἢ φάρμακα ἢ εἰς σχοινοποιίαν, τὰ δὲ φελλὸν εἰς πώματα· ὅλως πᾶν μόριον τοῦ δένδρου ἐμὰθον οἱ φρόνιμοι καὶ φιλόπονοι ἄνθρωποι νὰ χρησιμοποιῶσι.

¹ Μήκων, ἡ παπαρούνα.

Ἡ πεύκη.

Ἡ πεύκη εἶναι δένδρον τριχόφυλλον, τουτέστιν ἔχει φύλλα τριχοειδῆ, ὡς καὶ ἡ ἐλάτη καὶ ἡ πίτυς. Τὰ δένδρα ταῦτα ὀνομάζονται καὶ κωνοφόρα, διότι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι κῶνος. Φύονται δὲ μόνον ἀπὸ σπέρματος, οὐχὶ καὶ ἀπὸ παραφυάδος, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καθὼς ἄλλα δένδρα. Ἐὰν δὲ ἀποκοπῇ ἄνω ἡ κόμη αὐτῶν, ξηραίνονται τὰ δένδρα ταῦτα ἐκ τῶν ριζῶν· τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ἄλλων δένδρων δὲν ξηραίνονται, ἀλλὰ παραβλαστάνουσιν.

Τὸ ξύλον τῆς πεύκης εἶναι πολύχρηστον εἰς ναυπηγίαν καὶ οἰκοδομίαν. Ἔτι δὲ ἐξάγεται ἐκ τοῦ στελέχους αὐτῆς δάς καὶ ῥητίνη. Καὶ ἡ μὲν ῥητίνη εἶναι ὑγρὸν τῆς πεύκης γλαιῶδες, ἐκρέει δὲ ὡς δάκρυον ἐκ τοῦ ἔλκου, ὅταν χαραχθῇ ἡ πεύκη· χαράττουσι δὲ τὴν πεύκην ἢ πρὸς ἐκροὴν τῆς ῥητίνης, ἢ ἅμα καὶ πρὸς ἐξαγωγὴν δαδός. Εἶναι δὲ ἡ δάς ξύλον ῥητινώδες καὶ διὰ τοῦτο εὐφλεκτον καὶ φωτοβόλον, ὅταν

ἀνάπτηται. Χρησιμεύει δὲ καὶ ὡς ἑναυσμα τοῦ πυρὸς καὶ εἰς φωτισμόν, μάλιστα εἰς νυκτερινούς πυρσούς τῶν ἀλιέων.

Ἡ ἐλαία.

Ἡ ἐλαία εἶναι δένδρον καρποφόρον πολὺ ὠφέλιμον εἰς ἡμᾶς. Τῆς ἐλαίας ὁ κορμὸς γίνεται μὲν πολὺ παχύς, ἀλλ' ὅχι πολὺ ὑψηλός· ἔτι δὲ ἀποβαίνει συνήθως ἀνώμαλος καὶ ὀξώδης, ἀνω δὲ σχίζεται συνήθως εἰς πολλοὺς καὶ πυκνοὺς, ἀλλ' ὅχι πολὺ παχεῖς κλάδους, οἵτινες κάμπτονται γύρωθεν πρὸς τὰ ἔξω, καὶ οὕτω λαμβάνει ἡ κόμη τῆς ἐλαίας σχῆμα σφαιροειδές. Τὰ φύλλα τῆς ἐλαίας φύονται ὡσαύτως πολλὰ καὶ πυκνά· δὲν ἀποπίπτουσι δὲ τὸν χειμῶνα. Εἶναι ἄρα ἡ ἐλαία αἰεφυλλον δένδρον. Τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι μακρὰ καὶ στενὰ καὶ κατὰ τὰ δύο ἄκρα ὀξύνονται. Ἐχει δὲ ἡ μὲν μία πλευρὰ αὐτῶν χρῶμα βαθύ πρᾶσινον, ἡ δὲ ἄλλη πολιὸν ὡς τὸ τοῦ ἀργύρου· εἶναι δὲ συνεστραμμένον κυλινδρικῶς πρὸς τὴν πολιὰν πλευράν.

Αἱ ἐλαῖαι ἀνθοῦσι κατὰ τὸν Μάιον. Ἐκαστον ἄνθος εἶναι μικρὸν καὶ λευκόν. Πολλὰ δὲ τοιαῦτα ἄνθη ἐξαρτῶνται ἐξ ἑνὸς μίσχου. Ἀποῦ ἀπανθήσῃ ἡ ἐλαία, προφαίνεται ἐξ ἐκάστου ἄνθους ὁ καρπός, ἡ ἐλαία αὕτη ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἐπίμηκες, καὶ ἔξωθεν μὲν ἔχει τὸ σαρκῶδες μέρος, ἐντὸς δὲ τὸν πυρῆνα· καὶ ἐν ὧσιν εἶναι ἄωρος, ἔχει χρῶμα πρᾶσινον, ὅταν δὲ ὠριμάσῃ, ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ τὸ λεγόμενον περικλόν χρῶμα, καὶ τὸ σαρκῶδες αὐτῆς μέρος γίνεται μαλακώτερον καὶ πολυχυμότερον, ὁ δὲ χυμὸς αὗτος τῆς ἐλαίας σύγκειται ἐξ ὕδατος καὶ ἐλαίου.

Τότε καὶ καταπίπτουσι συνήθως αἱ ἐλαῖαι ἀφ' ἐ-

αυτῶν καὶ ὁ κύριος τοῦ ἐλαιῶνος συνάγει αὐτὰς κάτωθεν καὶ τὰς φέρει εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον. Εἰς τινὰς ὁμῶς τόπους δὲν περιμένουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ ὠρμάσωσι καὶ νὰ καταπίπτωσιν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ ἡμέραν τινὰ ἐκτείνουνσι κάτωθεν τοῦ δένδρου μεγάλα πανία, ἔπειτα ἔχουσι ῥάβδους μακρὰς καὶ δι' αὐτῶν ῥαβδίζουσι τὰς ἐλαίας, τὰς ῥίπτουσι κάτω ἐπὶ τῶν πανίων, καὶ οὕτω διὰ μιᾶς τὰς συνάγουσι καὶ τὰς φέρουσιν εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον. Ἐκεῖ πρῶτον συντρίβονται διὰ τινος μεγάλης πέτρας, τὴν ὁποίαν κυλίζει ἐπ' αὐτῶν ἵππος τις· ἔπειτα ἐκ τοῦ φυράματος τούτου πληροῦσι τὰς λεγομένας πάνας, τεμάχια χονδροῦ τριχίνου ὑφάσματος, βρέχουσιν αὐτὰς μὲ ὕδωρ καὶ τὰς θέτουσιν ὑπὸ τὴν καταθλιπτικὴν μηχανήν, καὶ καθὼς κατέρχεται τὸ πιεστήριον, ἐκθλίβεται καὶ ῥέει ἐκ τῶν πανῶν συγχρόνως εἰς τὸ αὐτὸ δοχεῖον τὸ ὕδωρ, δι' οὗ ἔβρεξαν τὰς πάνας, τὸ ὕδωρ τῶν ἐλαιῶν καὶ τὸ ἔλαιον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔλαιον εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, ἐπιπλέει ἐντὸς τοῦ δοχείου καὶ εὐκόλως ἀποχωρίζεται καὶ συνάγεται αὐτὸ μόνον.

Ἀλλὰ μέγα μέρος τῶν συγκομιζομένων ἐλαιῶν δὲν ἐκθλίβονται, ἀλλὰ ταριχεύονται κατὰ διαφόρους τρόπους, δι' ἁλατος, δι' ὄξους, δι' ἐλαίου καὶ κατ' ἄλλους τρόπους. Τοιαῦται ἐλαῖαι εἶναι εἰς μὲν τὰς τραπέζας τῶν πτωχῶν πολλάκις τὸ μόνον φαγητὸν μετὰ τοῦ ἄρτου, εἰς δὲ τὰς τῶν πλουσίων χρησιμεύουσιν ὡς προσφάγιον ὀρεκτικόν.

Ὁ μόλυβδος.

Ὁ μόλυβδος εἶναι μέταλλον βαρύτερον τοῦ σιδήρου· εἶναι τὸ βαρύτερον πάντων τῶν ἀγεγῶν με-

τάλλων. Εἶναι δὲ τόσον μαλακός, ὥςτε εὐκόλως κάμπτεται διὰ τῆς χειρός, καὶ εὐκόλως τέμνεται διὰ μαχαιρίου, χωρὶς νὰ βλάβηται τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐχει προσέτι ὀλίγην ἐλαστικότητα. Ὅταν πέλεκηθῇ ὁ μολύβδος, ἔχει ὡραῖον στιλπνὸν χρῶμα, ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ σιδήρου, ἀλλ' ὀλίγον τι κυανώτερον· μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον χάνεται ἡ στιλπνότης του, καθὼς καὶ τοῦ σιδήρου, διότι σκωριάζει καὶ ὁ μολύβδος ταχέως. Ἡ δὲ σκωρία τοῦ μολύβδου εἰσερχομένη εἰς τὸν στόμαχον, εἶναι δηλητήριο. Διὸ πρέπει νὰ μὴ μεταχειρίζεται τις μολύβδινα ἀγγεῖα.

Ὅταν θερμανθῇ ὁ μολύβδος ἐντὸς τοῦ πυρός, τήκεται καὶ γίνεται ρευστός, ψυχραίνόμενος δὲ ἀναλαμβάνει τὴν στερεάν του κατάστασιν. Τοῦτο δύναται πᾶς τις νὰ δοκιμάσῃ· διότι ἡ τήξις τοῦ μολύβδου δὲν ἀπαιτεῖ μεγάλην θερμότητα.

Ἐκ μολύβδου κατασκευάζονται βάρη ὥρολογίων, αἱ βολίδες τῶν πλοίων, δι' ὧν μετροῦσι τὰ βάθη τῶν ὕδατων, αἱ σφαῖραι καὶ οἱ χόνδροι¹ τῶν πυροβόλων τῆς χειρός. Ἐπειτα σωλῆνες εἰς διοχέτευσιν ὕδατος καὶ φωταερίου, μικρὰ ἀγγεῖα καὶ θῆκαι εἰς παντοίας χρήσεις. Πλάκες μολύβδου χρησιμεύουσιν εἰς ἐπικάλυψιν στεγῶν. Ἐτι κατασκευάζονται ἐκ μολύβδου μεμιγμένου μετὰ τινος μετάλλου, ὀνομαζομένου ἀντιμονίου, τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα. Ἐν τούτῳ ἐνοῦται συνήθως μολύβδος τετραπλάσιος τοῦ ἀντιμονίου. Τὸ ταιοῦτον μίγμα εἶναι ὀλίγον σκληρότερον τοῦ καθαροῦ μολύβδου, καὶ διὰ τοῦτο καταλληλότερον εἰς τὴν τυπογραφίαν.

¹ Τὰ σκάγια.

Ὁ ψευδάργυρος¹.

Ὁ ψευδάργυρος εἶναι ὡσαύτως μέταλλον· ἔχει χρῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ μολύβδου· εἶναι δὲ ἐλαφρότερος, σκληρότερος καὶ δυστηκτότερος τοῦ μολύβδου.

Ὁ ψευδάργυρος σκωριάζει εὐκόλως ἐν τῷ ἀέρι καὶ ἐν τῷ ὕδατι. Εἶναι ἄρα καὶ αὐτὸς μέταλλον ἀγενές. Ἡ δὲ σκωρία αὕτη δὲν διαλύεται ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐπομένως προφυλάττει τὸν ψευδάργυρον ἀπὸ βαθυτέρας σκωριάσεως καὶ φθορᾶς· εἶναι δὲ καὶ ἀβλαβής. Διὰ τοῦτο τὰ ἐκ ψευδαργύρου κατασκευαζόμενα δοχεῖα εἶναι καὶ διαρκέστερα ἄλλων μετάλλων, οἷον τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καὶ δὲν χρήζουσιν ἄλλης ἐπιγανώσεως, καθὼς ἐκεῖνα.

Ὁ ψευδάργυρος ἐκτεταμένως συνήθως εἰς πλάκας χρησιμεύει εἰς στεγάσματα οἰκοδομημάτων, εἰς ὑδρορροάς, εἰς ἀσαμίνθους², εἰς ὑδροδοχεῖα, καὶ ὡς ἐπικάλυμμα τῶν σιδηρῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων, ἵνα προφυλάττῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς σκωριάσεως καὶ φθορᾶς, ἔτι δὲ εἰς ἐπικάλυψιν τῶν θαλασσευόντων μερῶν τοῦ πλοίου, ἵνα μὴ σήπεται τὸ ξύλον ὑπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς χρείας.

Ὁ κασσίτερος.

Ὁ κασσίτερος εἶναι μέταλλον πολὺ ὅμοιον πρὸς τὸν μολύβδον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα καὶ εὐκαμψίαν. Εἶναι ὅμως ὀλίγον τι σκληρότερος τοῦ μολύβδου, καὶ καμπτόμενος προξενεῖ τριγμὸν τινα, τριβόμενος δὲ διὰ τῆς χειρὸς ἀναδίδει

Κοινῶς, τσίγκος. 2 Λουτήρας.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη ΒΕΡΟΝΗΣ

τινὰ ὁσμὴν. Ἐτι δὲ εἶναι ἐλαφρότερος τοῦ μολύβδου καὶ εὐτηκτότερος. Ὁ κασσίτερος εἶναι τὸ εὐτηκτότατον πάντων τῶν μετάλλων. Καὶ τὸ χρῶμα αὐτοῦ ὁμοιάζει περισσότερον πρὸς τὸ τοῦ ἀργύρου, παρά τὸ χρῶμα τοῦ μολύβδου.

Τὸν κασσίτερον μεταχειριζόμεθα καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς χρείας, μάλιστα δὲ εἰς γάνωσιν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν σκευῶν. Ὁ κασσίτερος δὲν σκωριάζει τόσον εὐκόλως, ὅσον ὁ σίδηρος καὶ ὁ χαλκός, καὶ ἡ σκωρία τοῦ κασσιτέρου δὲν εἶναι βλαβερὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἡ σκωρία τοῦ χαλκοῦ εἶναι θανατηφόρον δηλητήριο, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου. Γανόνουσι λοιπὸν τὰ σιδηρὰ καὶ χαλκὰ σκεύη, δηλαδή ἐπικαλύπτουσιν αὐτὰ διὰ κασσιτέρου, ἵνα μὴ σκωριάζωσι, καὶ ἵνα φαίνωνται ὡραῖα. Ὁ λευκοσίδηρος¹ εἶναι πλᾶξ σιδηρὰ κεκασσιτερωμένη.

Ἐπειτα ἀξία λόγου εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ κασσιτέρου εἰς τὰ κάτοπτρα. Ταῦτα κατασκευάζονται οὕτω πῶς. Ἐπὶ μαρμαρίνης τραπέζης ὀριζοντίου καὶ ἐπιπέδου, ἐκτείνεται λεπτοτάτῃ πλᾶξ κασσιτέρου, λίαν ὁμαλὴ καὶ λεία. Ἐπ' αὐτῆς χύνεται ὑδράργυρος. Εἶναι δὲ μέταλλον καὶ ὁ ὑδράργυρος, σχεδὸν ὁμόχρους πρὸς τὸν κασσίτερον, ἔχων τοῦτο ἴδιον, ὅτι ἐν τῇ συνήθει θερμότητι εὐρίσκεται ρευστός, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα μέταλλα πάντα τήκονται μὲν καὶ αὐτὰ καὶ γίνονται ρευστά, ἀλλ' ἀφοῦ θερμανθῶσιν ἄλλα περισσότερον, ἄλλα ὀλιγώτερον, πάντα ὅμως εἰς πολὺ ἀνώτερον βαθμόν, ἢ ὅσον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑποφέρῃ ἐγγίζων τὴν χεῖρα. Ἀφοῦ ἐξαπλωθῇ καλῶς ὁ ὑδράργυρος ἐπὶ τῆς κασσιτερίνης πλάκας, λαμβάνεται πλᾶξ ἐξ ὕδαλου καθαροῦ καὶ διαφανοῦς, καὶ αὐτὴ ὁμαλὴ καὶ λεία

¹ Τενεκές.

οὔσα, καὶ ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ ὑδραργύρου οὕτως, ὥς-
νὰ μὴ μείνη μεταξὺ ὑδραργύρου καὶ ὑάλου ἀήρ ἐγ-
κεχλεισμένος. Ἐπειτα πιέζεται ἡ ὑαλίνη πλάξ, καὶ
οὕτως ὁ περιττός ὑδράργυρος ἐκπιέζεται καὶ τὸ ὑπο-
κάτω στρώμα κασσιτέρου καὶ ὑδραργύρου προσκολ-
λᾶται σταθερῶς ἐπὶ τῆς ὑάλου. Οὕτως ἔχομεν τὸ κά-
τοπτρον.

Τὸ μάρμαρον καὶ ἡ ἄσβεστος.

Τὸ μάρμαρον εἶναι ἀσβεστόλιθος, τουτέστι λίθος,
τοῦ ὁποίου τὸ οὐσιωδέστατον συστατικόν εἶναι ἡ ἄ-
σβεστος· δεύτερον δὲ συστατικόν εἶναι ἀνθρακικόν
ὀξύ, ἐκεῖνο τὸ ἀέριον, τὸ ὁποῖον γεννᾶται, ὅταν καίω-
μεν ἄνθρακας, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ βλαβερόν,
ὅταν τὸ ἀναπνεύσῃ ὁ ἄνθρωπος.

Εἶναι καὶ ἄλλοι λίθοι ἔχοντες τὰ αὐτὰ συστατικά.
Ἄλλὰ τὸ μάρμαρον διακρίνεται ἐκείνων, καθ' ὅσον
εἶναι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον καθαρὸν ἀπὸ ξένων
στοιχείων, καὶ εἶναι κρυσταλλωμένον καὶ διὰ τοῦτο
διαφανές, καὶ ὅταν ἐπιλεανθῇ, λαμβάνει στιλπνότητα.

Εἶναι δὲ πολλὰ εἶδη μαρμάρου. Γνωστότατον εἶ-
ναι παρ' ἡμῖν τὸ λευκὸν μάρμαρον τῆς Πεντέλης, τὸ
ὁποῖον ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους
πρὸς κατασκευὴν τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων ἀγαλ-
μάτων, ναῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, καὶ σήμε-
ρον ἔτι συντελεῖ εἰς καθωραϊσμόν τῶν νέων Ἀθηνῶν.

Τὸ Πεντελῆσιον μάρμαρον δὲν εἶναι πάντοτε κα-
θαρόν, ἀλλ' ἔχει μεταξὺ τινος κυανᾶς γραμμῆς ἢ
ταινίας. Αὗται ὀνομάζονται συνήθως φλέβες, κατ' ἀ-
ναλογίαν τῶν κυανῶν φλεβῶν τοῦ σώματος.

Περιφημότερον ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ ἐπίσης
λευκὸν μάρμαρον τῆς Πάρου. Τοῦτο λειαινόμενον ἐμ-

φανίζει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του ὡσάν κόκκους ἀλατοειδεῖς ἢ σακχαροειδεῖς στίλβοντας ἰσχυρῶς.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι μάρμαρα ἔχοντα παντοῖα χρώματα, οἷον μέλαν, ἐρυθρόν, πράσινον, ἢ ἐν ταύτῳ ποικίλα χρώματα.

Τὸ μάρμαρον μεταχειρίζονται ἐξεργασμένον καὶ λελεασμένον εἰς ἀγάλματα καὶ εἰς οἰκοδομὰς πολυειδεῖς· πρὸ πάντων εἰς κίονας, εἰς παραστάδας πυλῶν καὶ τὰ τοιαῦτα· σπανιώτερον δέ, διὰ τὸ πολυδάπανον, καὶ εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκοδομημάτων. Ἐτι δὲ καὶ εἰς πλάκας τραπεζῶν, εἰς νιπτῆρας, καὶ εἰς ἄλλα αἰκιακὰ σκεύη καὶ ὄργανα.

Ὅταν τὸ μάρμαρον κατὰ εἰς τὸ πῦρ, ἐκφεύγει ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀνθρακικόν ὀξύ ἀφανῶς, καθὼ ἀέριον, καὶ ὑπολείπεται πέτρα λευκὴ, πωρώδης καὶ ἀστιλβής, ἢ καλουμένη ἄσβεστος τίτανος, ἢ ἀπλῶς ἢ ἄσβεστος. Ὅταν ἐμβληθῇ εἰς ὕδωρ, τότε ἀπαρροφᾷ μετὰ μεγάλης δίψης τὸ ὕδωρ καὶ ἐνεκα τούτου θερμαίνεται ἰσχυρῶς καὶ αὐτὴ καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ μίγμα σίζει καὶ ἀναπέμπει ἀτμούς. Ἐν τούτοις διαλύεται καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ ὕδατος μαλακόν τι φύραμα. Τότε παύει πλέον ἢ θερμότης, καὶ ἔχομεν τὴν ἄσβεσμένην τίτανον. Τοιαύτην οὖσαν ἀναμιγνύουσι μετ' ἄμμου καὶ ἄλλων ὕλῶν οἱ οἰκοδόμοι καὶ τὴν θέτουσι μετὰ τῶν λίθων τοῦ κτιζομένου τοίχου πρὸς συγκόλλησιν αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον εἶναι μαλακὴ ἢ τίτανος, ὀλίγην ἔχει συγκολλητικὴν δύναμιν· διὰ τοῦτο αἱ νεόδμητοι οἰκίαι δὲν εἶναι πολὺ ἀσφαλεῖς. Προιόντος δὲ τοῦ χρόνου ῥοφᾷ ἢ τίτανος ἀπὸ τοῦ ἀέρος βραδέως ἀνθρακικόν ὀξύ, καὶ μετὰ τούτου κατ' ὀλίγον σκληρύνεται καὶ ἀπολιθοῦται· ὥστε ὅταν θέλῃ τις νὰ καταρρίψῃ παλαιόν τινα τοῖχον, μετὰ μεγάλης δυσκολίας δύ-

ναται ν' ἀποσπάσῃ τὰς πέτρας ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ ἀγνοία τοῦτου τοῦ συμβαίνοντος ἔγεινεν αἰτία εἰς τὴν ἐσφαλμένην δοξασίαν, ὅτι οἱ πρότερον ἔκτιζον στερεώτερον καὶ ἀσφαλέστερον τὰ οἰκοδομήματα, οἱ δὲ σήμερον κτίζουσι χειρότερον.

II Θάλασσα.

Ἡ θάλασσα εἶναι ἀπέραντος ἔκτασις ὕδατος ἁλμυροῦ, ἔχουσα βάθος ἐνιαχοῦ τεράστιον, μεγαλείτερον ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ὑψηλοτάτων ὀρέων τῆς γῆς. Ὅταν ᾔηται νηνεμία, τότε ἡ θάλασσα εἶναι γαλήνιος, καὶ ἐκτείνεται ὡς μέγας ὁμαλὸς καθρέπτης, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγκατοπτρίζονται ὠραιότατα, μάλιστα ὀλίγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὁ κυανοὺς οὐρανός, τὰ παρ' αὐτὴν ὄρη, δένδρα, οἰκίαι, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς πλοῖα. Οὐδὲν τερπνότερον, οὐδὲν ἀγαπητότερον τοιαύτης θαλάσσης. Νομίζει τις ὅτι γελαῖ ὡς ἄθῳον παιδίον. Παρὰ δὲ τὸν αἰγιαλὸν κινουμένη ἐλαφρῶς προξενεῖ ἤχόν τινα ὅχι δυσάρεστον, ὅς τις ὀνομάζεται φλοίσβος. Ὅταν ὁμως ἀρχίξῃ νὰ πνέῃ ἄνεμος, τότε κατ' ἀρχὰς ρυτιδοῦται, λαμβάνει ὅψιν σκοτεινοτέραν καὶ τὰ ἐγκατοπτριζόμενα ἀφανίζονται ἐξ αὐτῆς. Ἐπειτα καθ' ὅσον καὶ ὁ ἄνεμος σφοδρύνει, αἱ ρυτίδες ἐκεῖναι μεταβάλλονται εἰς κύματα, τὰ ὁποῖα κατ' ὀλίγον μεγαλύνονται καὶ καταντῶσι πελώρια, ὡσάν βουνά. Τοιαῦτα κύματα ὅταν φθάνωσιν ἔξω εἰς τὴν ἀκτὴν, ἂν μάλιστα ᾔηται αὕτη πετρώδης, ῥηγνύονται μετὰ φρικώδους ἤχου, προξενοῦντα ἀφρόν χιονόλευκον. Ὁ ἤχος οὗτος ὀνομάζεται κτύπος ἢ βοή τῆς θαλάσσης. Οὐδὲν ἀγριώτερον, οὐδὲν φρικωδέστερον τοιαύτης θαλάσσης! Ἐντὸς βραχέος χρόνου ἀ-

πώλεσε τὴν παιδικὴν ἀωότητα, καὶ ἀπέκτησε θηριώδη λύσσαν. Ἡ τοιαύτη κατάστασις ὀνομάζεται τρικυμία καὶ σάλος.

Δυσυχὲς τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤθελε καταλάβει τοιαύτη θάλασσα μακρὰν λιμένος! Θὰ τὸ δεῖρῃ ἀνηλεῶς, θὰ θραύσῃ τοὺς ἰστούς, ὁ ἄνεμος θὰ σχίσῃ τὰ ἰστία, αὐτὴ θὰ καλύπτῃ τὸ πλοῖον καὶ θὰ ἀρπάσῃ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος διάφορα ἐπιπλά, καὶ ναύτας πολλάκις. Θὰ τὸ ρίψῃ εἰς ξηρὰν τινα, ἂν ὑπάρχῃ ἐκεῖ πλησίον, καὶ θὰ τὸ συντρίψῃ· ἐνίοτε τὸ καταβυθίζει· θὰ ἦναι σπανία εὐτυχία, ἂν προφθάσῃ νὰ καταφύγῃ εἰς λιμένα, ἔστω καὶ ἡκρωτηριασμένον. Ἀλλὰ καὶ ἡ παντελὴς νηνεμία, ἣτις καθιστᾷ τὴν θάλασσαν τόσον ἡμερον, τόσον τερπνὴν, δὲν εἶναι εὐχάριστος εἰς τὰ πλοῖα τὰ ἰστιοφόρα· διότι δὲν δύνανται νὰ κινηθῶσιν ἀπὸ τῆς θέσεώς των, ἐνίοτε ἐπὶ πολλὰς συνεχεῖς ἡμέρας. Ταῦτα ἐπιθυμοῦσιν ἄνεμον μέτριον καὶ οὐρion, δηλαδὴ πνέοντα ἐκ τῶν ὀπισθεν τοῦ πλοίου.

Ἐντὸς τῆς θαλάσσης ζῶσιν ἄπειροι ἰχθύες καὶ ἄλλα ζῶα, οἷον πολύποδες ἢ ὀκταπόδια, σπηΐαι, τευτίδες ἢ καλαμάρια, ἐχῖνοι, πίνναι, ὀστρεῖδια, καρκῖνοι, κοχλῖαι καὶ ἄλλα. Πάντα ταῦτα εἶναι φαγώσιμα καὶ ἀλιεύονται κατὰ παντοίους τρόπους. Ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀλιεύονται καὶ σπόγγοι.

Ὁ ἄνθρωπος μανθάνει ἐν τῇ θαλάσσῃ εὐκόλως νὰ κολυμβᾷ. Τὸ κολύμβημα εἶναι χρησιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα, ὅπου γίνεται συχνότατα διὰ θαλάσσης ἢ συγχκοινωνία, ὅπως συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι· καὶ ἔπρεπε νὰ μὴ εὕρισκεται Ἑλλήν, ὅστις νὰ μὴ ἠξεύρῃ νὰ κολυμβᾷ.

Ὁ κώδων.

Ὁ κώδων κατασκευάζεται ἐκ μίγματος χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου, Μιγνύονται δὲ συνήθως τρία ἢ τέσσαρα μέρη χαλκοῦ καὶ ἓν κασσιτέρου. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ κώδωνος ἔνδοθεν κρέματα σιδηροῦν τι πληκτρον κοινῶς γλωσσίδιον καλούμενον. Τὸ κάτω ἄκρον αὐτοῦ εἶναι ἐξωγκώμενον εἰς κεφαλὴν. Κινούμενον δὲ τὸ πληκτρον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πλήττει τὸν κώδωνα διὰ τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν στεφάνην αὐτοῦ, καὶ οὕτω γίνεταί ὁ ἦχος. Ὅσον δὲ μεγαλείτερος εἶναι ὁ κώδων, τόσον ἰσχυρότερος, βαρύτερος καὶ σεμνότερος εἶναι ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος. Διὰ τὴν ἡμῶν δὲ ὁ κώδων ἀκούστοτερος, ἀναρτᾶται εἰς ὑψηλὰ κωδωνοστάσια. Ἵνα δὲ ἡχῇ ὁ κώδων, εἶναι ἀνάγκη νὰ ᾔῃ ἐξηρτημένος μόνον ἐκ τῶν λαβῶν τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἀκουμβᾷ μηδὲν ἄλλο μέρος αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλο τρίου σώματος.

Τὴν χρῆσιν τῶν κωδῶνων εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς εἰσήγαγεν ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία· οἱ δὲ ἀρχαῖοι Ἑλληνες δὲν μετεχειρίζοντο κώδωνας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΗΘΙΚΑ.

Προσευχή.

Ω Θεὲ τοῦ πατρὸς ὁ ἀφθόρως
τ' ἀγαθὰ εἰς τὸν κόσμον σου χύσας,
ὁ μὲ ἄρωμα τ' ἄρθη ποτίσας,
καὶ τὰ ἄστρα ἐνδύσας μὲ φῶς.

Ὅρ ὑμεῖς τῶν πτηνῶν ἡ χορεία,
καὶ ὁ φλοῖσθος τοῦ ῥυακος ψάλλει,
ὅρ τῆς φύσεως ψάλλουν τὰ κάλλι,
Πλάστα σὺν ὁ τῶν ὄλων τροφός.

Χεῖλη παίδων τολμοῦν καὶ σ' ὑμνήσουν·
ἐδμενὲς οὐδ', ὦ Ὑψίστε, τεῖρε·
ἀσθερῆς ἡ φωνή μας ἀρ ἦται,
εἴται ὅμως φωνή τῆς ψυχῆς.

Φῶτισόν μας εἰς τὸ θέλημά σου,
σὺ γεροῦ ποδηγέτης μας θεῖος.
Ἰνα ὁλος μας οὗτος ὁ βλος.
ὕμνος γέλῃ πρὸς σὲ συνεχῆς.

Ἄγ. Βλάχου.

Οἱ ἄγγελοι τῶν παιδῶν.

Ὑπεράνω πάσης χώρας αἰθέριοι διαπορεύονται οἱ ἀγαθοὶ Ἄγγελοι. Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς βλέπει αὐτούς, πάντας δὲ ἡμᾶς ἐπιβλέπουσιν αὐτοί. Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἡ πατὴρς αὐτῶν· ὁ δὲ Θεὸς τοὺς ἐξαποστέλλει.

Κατοπεύουσιν ἐκάστην οἰκίαν, καὶ ὅπου βλέπουσι παιδίον τι εὐταχτον, καθήμενον κοσμίως πλησίον τῶν γονέων, εἰσέρχεται εἰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ συνοικεῖ μετὰ τοῦ παιδίου. Παρίσταται εἰς τὰ παιγνίδιά του, καὶ τοῦ ἐμβάλλει εὐθυμίαν, παρίσταται εἰς τὴν μελέτην του, καὶ τὸ βοηθεῖ νὰ μανθάνῃ εὐκόλως· καὶ ὅταν τὸ παιδίον κατακλίνεται, ἵνα κοιμηθῇ, ὁ Ἄγγελος δὲν ἀποχωρεῖ, ἀλλὰ φυλάττει ἐπιμελῶς τὴν κλίνην του μέχρι τῆς πρωίας. Τότε τὸ ἐξυπνᾷ μὲ ἐν γλυκῷ φίλημα, καὶ τὸ ἐνισχύει εἰς τὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ μὲ ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν παραδίδωμαι εἰς τὸν ὕπνον, ἔκτεινε τὰς πτέρυγας σου καὶ σκέπαζέ με ἀπὸ παντὸς δυστυχήματος. Ἀποδίωκε ἐπ' ἐμοῦ πᾶν πονηρὸν ὄνειρον, τὸ ὅποιον ἠθέλες μοῦ ταραξεῖ τὸν ὕπνον.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ μὲ ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν ἐξεγείρωμαι ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἐπιλαμβάνωμαι τῶν ἔργων μου, ἐνίσχυσέ με νὰ ἦμαι πᾶσαν στιγμὴν πιστὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὰ καθήκοντά μου.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ μὲ ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν μὲ εὖρη θλίψις καὶ στενοχωρία, μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ ἀποκάμω, σπάγγιζέ μου μὲ δροσερὰν χεῖρα τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τοῦ προσώπου καὶ ἐνίσχυε τὴν καταβεβλημένην μου ψυχὴν.

ποτ
ἐλά
εἰς
εἰς
τα

ὦ Ἀγγελέ μου, μὴ μὲ ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν
τὲ μέλλω νὰ ἀποχωρισθῶ ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου,
ἄφρυνόν μου τὸν χωρισμὸν τοῦτον, ὁδήγησόν με
τόπον ἀναπαύσεως καὶ φέρε ὀπίσω παρηγορίαν
τοῦς οἰκείους μου. ὦ Ἀγγελέ μου, μὴ μὲ ἐγκα-
λίπῃς ποτέ.

Τὸ ναννοῦρισμα.

Πλάσμα τρυφερὸν κοιμήσου!
παραστάτης ἀντικρὺ σου
Ἀγγελος σὲ ταννουρίζω,
καὶ ἀνοίγων τὰ χρυσᾶ μου
τὰ πτερά μου,
σὲ κιτῶ καὶ σὲ κοιμίζω.

Ἐπὶ σὲ προστάτης κύπτω,
χώρα μέρον, ἀνθὴ ῥίπτω
εἰς τοῦ βλου σου τὸ ρῆμα.
Ἴδε προσχαρῆς ἐμπρός σου,
τῆς μητρός σου
ἄκουσε τὸ κοῦφον βῆμα.

Ἐγὼ φεύγω σπεύδω, ὅπου
λύπαι μὲ καλοῦν ἄνθρωπον,
ἀλλὰ σὺ δὲν εἶσαι μόνος
περιττός ὁ ἄγγελός σου,
τῆς μητρός σου
ὅταν ἀγρυπνῇ ὁ πόρος.

Γ. Ζαλακώστα.

Τὸ σφυρίον.

Αἶνιγμα.

Γνωρίζω ἐν σφυρίον κεκρυμμένον ἐντὸς μικροῦ σκοτεινοῦ ὀωματίου, τὸ ὁποῖον φέρει πᾶς τις μεθ' ἐαυτοῦ. Τοῦτο τὸ σφυρίον κτυπᾷ ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ ἂν κοιμώμεθα, καὶ ἂν γρηγορῶμεν· ἀλλ' ἄλλοτε κτυπᾷ ἰσχυρότερον, ἄλλοτε ἀσθενέστερον. "Όταν σοῦ λέγω· «Τέκνον μου, τρέξον ἐδῶ νὰ ἴδῃς τί ὠραῖα πράγματα σοῦ ἔφερε ταύτην τὴν νύκτα τὸ οὐράνιον παιδίον, ὁ Χριστός, ἐξ οὐρανοῦ, τότε κτυπᾷ τὸ σφυρίον τόσον ἐλαφρὰ καὶ τακτικά, ὥστε σοῦ ἔρχεται νὰ χορεύσης ὑπὸ τῆς χαρᾶς.

Μακάριον σύ, τέκνον μου, ἂν πάντοτε μόνον ἀθῶα χαρὰ σοῦ κάμνη τὸ σφυρίον νὰ κτυπᾷ. Ὁ κτύπος τοῦ εἶναι πρᾶος καὶ εὐρυθμος. Ἄλλ' ἀλλοίμονον, ἂν ποτε πράξης κακόν τι! Τότε κτυπᾷ ἄγρια, ἄτακτα, καὶ σοῦ προξενεῖ τρόμον καὶ ἀγωνίαν, ἕως οὗ ἔλθῃς πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ μετανοοῦν ὁμολογήσης τὸ σφάλμα σου. Καὶ ὅταν λάβῃς συγχώρησιν τοῦ σφάλματος, τότε πάλιν τὸ σφυρίον πραύνεται καὶ κτυπᾷ ἡσυχῶς καὶ τακτικῶς, ὥσάν ὠρολόγιον.

Τί εἶναι τὸ σφυρίον τοῦτο;

Περιστερὰ καὶ μέλισσα.

Περιστερὰ τις ἐκάθητο ἐπὶ τινος παραποταμίου συκῆς, καὶ ἔβλεπε πρὸς τὸ ψιθυρίζον ῥεῦμα. Καὶ ἰδοὺ βλέπει μέλισσαν ἀντιπαλαίουσαν πρὸς τὸ ῥεῦμα καὶ κινδυνεύουσαν νὰ παρασυρθῇ ὑπ' αὐτοῦ. «Ταλαίπωρον ζώῳφιον,» εἶπεν ἡ συμπαθὴς περιστερὰ, «ἔπεσες

εἰς τὸ ὕδωρ! περίμενε, θὰ σοὶ στείλω λέμβον, ἵνα σωθῇς ἐπ' αὐτῆς. » Εἶπε καὶ ἀπεκόλαψε¹ διὰ τοῦ ῥάμφους μέγα, πλατὺ φύλλον ἀπὸ τῆς συκῆς καὶ ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὸν ποταμὸν πλησίον τῆς μελίσσης. Καὶ ἡ μέλισσα ἀνέβη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐσώθη, καὶ ἀφοῦ ἐστέγνωσε πάλιν τὰ πτερά της, ἐπέταξεν εὐθυμὸς πρὸς τὴν κυψέλην, καὶ βομβοῦσα ἡὐχαρίστει τὴν σώτειραν.

Μετ' ὀλίγον χρόνον συνέλεγεν ἡ μέλισσα μέλι ἐπὶ τινος δένδρου, καὶ βλέπει κάτωθεν αὐτοῦ κυνηγὸν ἔχοντα προτεταμένον τὸ πυροβόλον καὶ σκοπεύοντα τὴν περιστερὰν, ἣτις ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἔτοιμον νὰ πυροβολήσῃ. « Ἰδοὺ καιρὸς νὰ δείξω καὶ δι' ἔργου τὴν εὐχαριστίαν μου! » εἶπεν ἡ μέλισσα, καὶ εὐθὺς καταπετᾷ ἐπὶ τὸν κυνηγόν, κεντᾷ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν κρατοῦσαν τὸ σκανδάληθρον τοῦ πυροβόλου, ἡ χεὶρ συσπᾶται, τὸ ὄπλον παρακινεῖται καὶ ἡ βολὴ ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ.

Μυῖται καὶ ἀράχλαι.

Ἡγεμῶν τις ἠπόρει συχνάκις καὶ ἔλεγε· « Πρὸς τί ἔπλασεν ὁ Θεὸς μυῖας καὶ ἀράχνας καὶ τόσα ζώφια; Τὰ τοιαῦτα εἶναι ὄχι μόνον ἀνωφελῆ ἀλλὰ καὶ βλαβερὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ φίλος ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε πᾶν ὅτι ἔπλασε, πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἀποβλέπων, ἢ πρὸς τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τούτοις ἔμελλε νὰ μάθῃ ὅ,τι καὶ τὰ τοιαῦτα ζώφια ἐνδέχεται νὰ ᾔναι ὠφέλιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Εἶχε ποτε πόλεμον, καὶ νικηθεὶς ἔφευγε καταδιωχόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων.

¹ ἀπέκοψε.

Περὶ μεσημβρίαν ὁμως ἔφθασεν εἰς τι δάσος, καὶ νομίζων ὅτι ἦτο ἱκανῶς μακρὰν ἀπὸ τῶν διωκτῶν του ἐξηπλώθη ὑπὸ τὴν σκιάν τινος δένδρου, καὶ καθὼς ἦτο κατάπνος ἀπεκοιμήθη. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἔρχεται μυῖα τις βομβοῦσα καὶ κάθηται ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ κεντᾷ αὐτὸν τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε παρευθὺς ἐξύπνησε. Καὶ ἐξυπνήσας ἀκούει ὄχι πολὺ μακρὰν κτύπους ἵππων καὶ ὁμιλίας ἀνθρώπων, ἀναμφιβόλως τῶν διωκτῶν του. Καὶ ταχέως ἀναπηδᾷ καὶ φεύγει εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους καὶ σώζεται, εὐχαριστῶν τὸ βλαβερόν ἐκεῖνο ζώοφιον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐξύπνησε.

Περὶ τὴν δεῖλην φθάνει πλανώμενος ἔμποσθὲν τινος σπηλαίου καὶ ἀποφασίζει νὰ διανυκτερεύσῃ ἐν αὐτῷ. Ἀφοῦ εἰσῆλθεν, ἤρχισέ τις ἀράχνη νὰ πλέκῃ τὸ δίκτυόν της ἔμποσθεν τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου. Τὴν δὲ πρῶταν πρὶν ἔτι ἐξέλθῃ ὁ ἡγεμὼν ἐκ τοῦ σπηλαίου ἦλθον δύο ἐκ τῶν διωκτῶν του ἔξωθεν αὐτοῦ καὶ ὁ ἡγεμὼν περίτρομος ἤκουεν αὐτοὺς ἐνδοθεν διαλεγομένους. Ὁ εἷς ἔλεγε· «Δὲν εἰσερχόμεθα νὰ ἴδωμεν, μήπως ἦναι κεκρυμμένος ἐντὸς τοῦ σπηλαίου.» Ὁ ἄλλος ἀποκρίνεται· «Ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ καταφύγει· ἰδὲ τὸ δίκτυον τοῦτο τῆς ἀράχνης, δὲν θὰ τὸ ἔσχιζεν, ἂν εἰσῆρχετο ἄνθρωπος εἰς τὸ σπήλαιον;» «Ἐχεις δίκαιον,» ἀποκρίνεται ὁ πρῶτος, καὶ ἀπέρχονται ἐκεῖθεν.

Μετά τινα ὥραν ἐξέρχεται ὁ ἡγεμὼν ἐκ τοῦ σπηλαίου, ἀνατείνει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀναφωνεῖ· «ὦ Θεέ, πόσον σὲ εὐχαριστῶ! Χθὲς μὲ ἔσωσας διὰ τῆς μυίας καὶ σήμερον διὰ τῆς ἀράχνης. ὦ Θεέ, τὸ ὁμολογῶ, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»

Τὸ χρησιμώτατον ζῶον.

Βοῦς καὶ ἵππος καὶ πρόβατον συνέβασκον ἐν τινι ἀγρῷ, καὶ ἅμα συνεζήτουν, ποῖον ἐξ αὐτῶν εἶναι ὠφελιμώτατον εἰς τὸν κύριον. Ἡ μὲν βοῦς ἔλεγε· «Παρ' ἐμοῦ καρποῦται ὁ δεσπότης γλυκὺ καὶ θρεπτικὸν γάλα, νόστιμον τυρὸν καὶ παχὺ βούτυρον.» Ὁ δὲ ἵππος ἔλεγεν· «Ἐπ' ἐμοῦ ἐπιθαίνει ὁ δεσπότης καὶ ἔρχεται ταχέως καὶ ἀπόνως, ὅπου αὐτὸς μόνος, ἵνα ἔλθῃ, θὰ ἐχρειάζετο κόπον πολὺν καὶ χρόνον μακρόν.» Τὸ δὲ πρόβατον ἔλεγε· «Καὶ ἐγὼ χορηγῶ εἰς τὸν δεσπότην γάλα καὶ τυρὸν καὶ βούτυρον. Πρὸς δὲ τούτοις ἔρια ἵνα ἐνδύηται καὶ θερμαίνεται τὸν χειμῶνα.»

Ἐν ᾧ οὕτω διελέγοντο, βλέπουσι τὸν κύνα τοῦ κυρίου των πλησιάζοντα. Τότε εἶπεν ἡ βοῦς· «Περιττὴ ἡ συζήτησις καὶ οἱ τρεῖς εἴμεθα ἡμεῖς ἐπίσης ὠφελίμοι εἰς τὸν δεσπότην, ἀλλ' ὁ πανοῦργος ἐκεῖνος εἰς τί χρησιμεύει; Εἰς οὐδέν. Εἶναι μόνον κόλαξ ἐξαίρετος καὶ ἐξαπατᾷ τὸν κύριον διὰ τῶν θωπειῶν του, καὶ ὁ κύριος ἀγαπᾷ αὐτὸν καὶ τῷ δίδει τὴν καλλιτέραν τροφήν.» Καὶ ἐν ᾧ τοιαῦτα ἐμεμψιμοίρουν, ἐφάνη καὶ ὁ κύριος ἐρχόμενος κατόπιν τοῦ κυνός, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν φιλικῶτατα, καὶ ἔψηχε διὰ τῆς χειρὸς προσμειδιῶν. Τότε ἐθυμώθησαν οἱ τρεῖς διὰ τὴν ἀδίκον ταύτην προτίμησιν, καὶ ὁ ἵππος ἔλαβε τόλμην καὶ εἶπε πρὸς τὸν κύριον· «Διατί φέρεσαι οὕτω κύριε; Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἄξιοι πλείονος ἀγάπης καὶ θεραπείας παρὰ τὸ ἀνωφελές τοῦτο ζῶον;» «Ἀνωφελές ζῶον!» ἀνεφώνησεν ὁ κύριος· «ἂν δὲν εἶχον τοῦτον, ἴσως θὰ ἔχανα καὶ σᾶς. Ἐκαστον ἐξ ὑμῶν δύναται ὁ κλέπτης νὰ κλέψῃ καὶ νὰ γείνη

νέος κύριός σας· ὁ δὲ κύων οὔτε αὐτὸς κλέπτεται, οὔτε σὰς ἀφίνει νὰ κλέψωσι.»

Ζεὺς καὶ πρόβατον.

Τὸ πρόβατον ἔβλεπε πάντα τὰ ἄλλα ζῶα ὅτι ἔχουσι παντοῖα ὄπλα ἀμυντικά καὶ ἐπιθετικά. Αὐτὸ δὲ μόνον ἐπλάσθη παντελῶς ἄοπλον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑποχείριον παντός πονηροῦ.

Ἦλθε λοιπὸν πρὸς τὸν Δία τὸν δημιουργὸν πάντων καὶ ἐμεμφιμοῖρει καὶ ἰκέτευε νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸ ὄπλα.

Ὁ Ζεὺς προσεποιήθη ὅτι ἀποδέχεται αὐτοῦ τὰ παρᾶπον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ πρόβατον· «Βλέπω καλῶς, χρηστὸν μου πλάσμα, ὅτι σὲ ἠδίκησα. Λοιπὸν εἰπέ σὺ αὐτό, πῶς δύναμαι νὰ διορθώσω τὸ σφάλμα τοῦτο. Θέλεις νὰ ὀπλίσω τὸ στόμα σου διὰ σπαρακτικῶν ὀδόντων καὶ τοὺς πόδας σου δι' ὀξέων γαμψῶν ὀνύχων;»

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε τὸ πρόβατον· μισῶ τὰ αἰμοβόρα θηρία καὶ δὲν θέλω νὰ ἔχω τι κοινόν πρὸς αὐτά. Χωρὶς δὲ τούτου θὰ μισῶμαι καὶ καταδιώκωμαι ὑπὸ πάντων, ὡς ἐκεῖνα.

— Μήπως θέλῃς νὰ σοὶ ἐμβάλω ἰοβόλους ὀδόντας;

— Ἄχ, ἀπεκρίθη τὸ πρόβατον, τί ἄλλο ὑπάρχει ἀποτροπαιότερον πλάσμα τῶν ἰοβόλων ὄφρων;

— Τί νὰ κάμω λοιπόν; θέλεις νὰ φυτρώσωσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου σου κέρατα ὀξέα καὶ ἰσχυρὰ καὶ νὰ κρατύνω τὸν αὐχένα σου;

— Οὐδὲ τοῦτο ὑπέλαβε τὸ πρόβατον· θὰ συνείθιζον νὰ κερατίζω, ὡς ταῦρος, καὶ νὰ βλάπτω καὶ ἀδικῶ τοὺς ἄλλους.

Ἄλλ' ὅμως, εἶπεν ὁ Ζεὺς, πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην σου, νὰ δύνασαι νὰ βλάπτῃς ἄλλους, ἵνα φοβῶνται ἄλλοι νὰ σέ βλάπτωσι.

Τώρα ἐννοῶ, εἶπε τὸ πρόβατον, ὅτι ὅταν τις ἔχῃ δύναμιν καὶ διάθεσιν νὰ βλάπτῃ ἄλλους, τότε καὶ οἱ ἄλλοι λαμβάνουσι δύναμιν καὶ διάθεσιν νὰ βλάπτωσιν αὐτόν. Ὡστε, ἀγαθὲ πάτερ, ἄφες με κάλλιον, ὅποιον μὲ ἐπλάσας ἐξ ἀρχῆς· διότι οὕτως οὔτε ἐγὼ λαμβάνω ὀρεξιν ποτὲ νὰ βλάψω τινά, καὶ οἱ ἄνθρωποι μ' ἀγαπῶσι καὶ ὑπερασπίζονται ἀπὸ παντὸς κακοποιοῦ ζώου.

Τότε ὁ Ζεὺς ἠυλόγησε καὶ ἀπέστειλε τὸ πρόβατον· τοῦτο δὲ ἐπχυσεν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου νὰ φημοιρῇ.

Ζεὺς καὶ Προμηθεύς.

Ἀφοῦ ὁ Ζεὺς ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα του Κρόνον καὶ ἔλαβεν αὐτὸς τὴν ἀρχὴν θεῶν καὶ ἀνθρώπων, τότε ἀπεφάσισαν οἱ θεοὶ νὰ συναλλαγῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ὀρίσωσιν ἀπὸ κοινοῦ, ποίας τιμᾶς καὶ προσφορᾶς ὀφείλουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς θεοὺς, ὡς ἀμοιβὴν τῆς προστασίας καὶ τῶν εὐεργεσιῶν των. Καὶ ἀντιπρόσωπος μὲν τῶν θεῶν ἔγεινεν ὁ Ζεὺς, τῶν δὲ ἀνθρώπων ὁ πανοῦργος Προμηθεύς.

Ὁ Προμηθεύς, καὶ ὡς ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν Δία εἰς τὴν φρόνησιν καὶ διὰ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς πελάτας του, τοὺς ἀνθρώπους, ὕφανεν ἀπάτην τοῦ Διός. Ἐσφαξε μέγαν καὶ παχὺν ταῦρον, καὶ διεμέλισεν αὐτόν, ἵνα ἐκ τῶν τεμαχίων ἐκλέξωσιν οἱ ἀθάνατοι, τίνα ἐπιθυμοῦσι νὰ προσφέρωνται εἰς αὐτοὺς θυσία παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Τὰ τεμάχια συνήγαγεν εἰς δύο σω-

ρούς· καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα ἔθεσε τὰς σάρκας καὶ πᾶν ἄλλο καλὸν καὶ νόστιμον, ταῦτα δὲ ἐκάλυψε, ἵνα μὴ φαίνωνται, μὲ τὸ δέρμα τοῦ ταύρου καὶ ὑπεράνω ἔθεσε τὴν κοιλίαν, τὸ εὐτελέστατον μέλος τοῦ ζώου· εἰς δὲ τὸν ἄλλον σωρὸν ἐτοποθέτησεν ἐπιτηδείως τὰ ὅσῃα καὶ ἐπεκάλυψεν αὐτὰ μὲ λαμπρὸν λίπος. Οὕτως ἔδωκεν εἰς μὲν τὴν καλὴν μερίδα κακὴν ὄψιν, εἰς δὲ τὴν κακὴν μερίδα καλὴν ὄψιν, καὶ παρεκάλεσε τὸν Δία νὰ ἐκλέξῃ.

Ὁ Ζεὺς ἀπατηθεὶς ἐξέλεξε τὸ χειρότερον μέρος, τὰ ὅσῃα τὰ κεκαλυμμένα ὑπὸ λίπους· καὶ ἐκτοτε συνείθιζον οἱ Ἕλληνες, ὅσῃα ἐθυσίαζόν τι ζῶον, νὰ καίωσιν ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν θεῶν τὰ ὅσῃα καὶ τὸ λίπος, τὰς σάρκας ὅμως καὶ τὰ ἄλλα καλὰ μέρη τοῦ θύματος ἔτρωγον αὐτοί.

Ὁ Σατανᾶς καὶ οἱ Νάξιοι.

Οἱ Νάξιοι εἶχον ἀροτριάσει τοὺς ἀγρούς των. Ἰδοὺ ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ λέγει· «Ἡξεύρετε ὅτι εἰς ἐμὲ ἀνήκει τὸ ἥμισυ τῆς γῆς· λοιπὸν ἐκ τῆς μελλούσης συγκομιδῆς θὰ λάβω ἐγὼ τὸ ἥμισυ. «Πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθησαν οἱ Νάξιοι, θέλεις τὸ ἐπάνω ἥμισυ, ἢ τὸ κάτω ἥμισυ;» Ὁ Σατανᾶς θέλει βέβαια πάντοτε νὰ ἦναι ἐπάνω. «Τὸ ἐπάνω ἥμισυ,» ἀποκρίνεται. Τότε λοιπὸν ἐφύτευσαν οἱ Νάξιοι γεώμηλα, καὶ ὅτε ἤλθεν ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς, ἔλαβον οἱ Νάξιοι κατὰ τὴν συμφωνίαν τὰ ὑποκάτω—τὰ γεώμηλα, ὁ δὲ Σατανᾶς ἔλαβε τὰ ἐπάνω—τὰ πράσινα φύλλα αὐτῶν.

Καὶ ὅτε ἤλθε τὸ ἄλλο ἔτος καὶ οἱ Νάξιοι εἶχον πάλιν ἀροτριάσει τοὺς ἀγρούς των, ἔρχεται καὶ ὁ Σατανᾶς, καὶ ὠργισμένος, διότι πέρυσιν ἠπατήθη, λέγει· «Τώρα θέλω τὸ κάτω ἥμισυ!» Τότε οἱ Νάξιοι ἔσπει-

ραν σῖτον· καὶ ὅτε ἤλθεν ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ, ἐρ-
χεται καὶ ὁ Σατανᾶς, ἵνα λάβῃ τὸ μερίδιόν του. Λαμ-
βάνουσι λοιπὸν οἱ Νάξιοι κατὰ τὴν συμφωνίαν τὸ ἄνω
μέρος—τοὺς στάχους, καὶ ἀφίνουσιν εἰς τὸν Σατανᾶν
τὸ κάτω μέρος—τὴν καλὰ μὲν, καὶ ἐθέρμονε μὲ αὐ-
τὴν τὰς καμίνους τῆς καλᾶσεως του.

Λύκος καὶ ἄνθρωπος.

Ἡ ἀλώπηξ διηγεῖτό ποτε πρὸς τὸν λύκον περὶ τῆς
δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. «Οὐδὲν ζῶον, ἔλεγε, δύνα-
ται νὰ ἀντιστῇ πρὸς αὐτόν, καὶ μόνη ἡ προφύλαξις
δύναται νὰ μᾶς σώζῃ ἀπ' αὐτοῦ.» Καὶ ὁ λύκος ἀπε-
κρίθη· «Μόνον νὰ μέ συνήντα εἰς ἐξ αὐτῶν ποτε, καὶ
θὰ μὲ ἐβλεπες πῶς θὰ ἐφώρμων ἐπ' αὐτόν.» «Πρὸς
τοῦτο εἶμαι ἐτοιμή νὰ σοὶ παράσχω βοήθειαν, εἶπεν
ἡ ἀλώπηξ· «ἐλθὲ αὔριον πρωὶ μετ' ἐμοῦ, ἵνα σοὶ δείξω
ἓνα.» Ὁ λύκος ἠτοιμάσθη πρωί, καὶ ἡ ἀλώπηξ ἐπο-
ρεύετο μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον, ὅπου ὁ κυνηγὸς
καθ' ἡμέραν ἐφοίτα. Καθ' ὁδὸν δὲ ἀπήντησαν γέροντά
τινα στρατιώτην ἀπόμαχον. Καὶ ὁ λύκος ἠρώτησε
τὴν ἀλώπεκα· «Εἶναι οὗτος ἄνθρωπος;» «Ὁχι, ἀπε-
κρίθη ἡ ἀλώπηξ, ἥτό ποτε, ἀλλὰ τώρα δὲν εἶναι
πλέον.» Καὶ προχωρήσαντες ὀλίγον ἀπήντησαν παι-
δίον τι πορευόμενον διὰ τοῦ δάσους εἰς τὸ σχολεῖον
τῆς κώμης. «Μήπως ἦναι οὗτος ἄνθρωπος; ἠρώτησε
πάλιν ὁ λύκος. Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ, δὲν εἶναι
ἀκόμη, ἀλλὰ μέλλει νὰ ᾖναι.» Τέλος προχωροῦντες
εἶδον μακρόθεν τὸν κυνηγὸν φέροντα τὸ διάυλον πυ-
ροβόλον ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ ἄδοντα τὸ κυνηγετικὸν
ἄσμα. «Ἰδοῦ, λέγει ἡ ἀλώπηξ ἔντρομος, βλέπεις
ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον; ἐπὶ τοῦτον ὄρμα· ἐγὼ δὲ ἀποτρέ-

χω εἰς τὴν φωλεάν μου. Ἐκεῖ σὲ περιμένω σῶον καὶ ἀβλαβῆ.»

Ὁ λύκος λοιπὸν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν κυνηγόν. Ὁ δὲ, ἰδὼν αὐτόν, εἶπε· «Κρίμα ὅτι δὲν ἐγέμισα μὲ σφαῖραν τὸ πυροβόλον μου, ἀλλὰ μόνον μὲ χόνδρους.¹» Εἶπε καὶ ἐσχόπευσε καὶ ἐξηκόντισε τοὺς χόνδρους εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λύκου. Ὁ λύκος διέστρεψε τὸ πρόσωπον ὑπὸ δριμέας πόνου, ἀλλὰ δὲν ἐτρόμαξεν, ἀλλὰ προῦχώρει. Τότε ὁ κυνηγὸς ἐξεκένωσεν ἐπ' αὐτόν καὶ τὸν δεύτερον αὐλὸν τοῦ πυροβόλου. Ὁ λύκος κατέπνιξε καὶ τὸν δεύτερον πόνον καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν κυνηγόν, καὶ ἤδη ἠτοίμαζε τοὺς ὀδόντας του. Τότε ἔσυρεν ἐκεῖνος τὴν κοπίδα καὶ τῷ ἔδωκε δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἀδράς πληγὰς. Καὶ τέλος ὁ λύκος αἵματοσταγῆς καὶ ὀλολύζων ἀπέδραμε πρὸς τὴν φίλην του ἀλώπεκα. «Λοιπόν, ἀδελφὲ λύκε, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, πῶς ἀπηλλάγης ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου; βλέπω ὅτι σὲ ἐστόλισε μὲ πορφυρὰν χλαμύδα.»

Ἄχ! ἀπεκρίθη ὁ λύκος, καὶ ἂν ἐπίστευον, ὅσα μοι ἔλεγες περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, πάλιν δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω αὐτὴν τοιαύτην, ὁποῖαν τὴν ἐγνώρισα. Κατὰ πρῶτον ἔλαθεν ἀπὸ τῶν ὤμων ράβδον τινὰ στίλβουσαν καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτήν, καὶ μετὰ κρότου ἰσχυροῦ ἐξηκοντίσθη ἐξ αὐτῆς εἰς τὸ πρόσωπόν μου κατὶ τι, τὸ ὅποτον μὲ ἔκνιζε δεινῶς. Μετὰ τοῦτο ἐνεφύσησε καὶ πάλιν εἰς τὴν ράβδον, καὶ μοι ἐφάνη ὥς νὰ μὲ ἐπληττον ἀστραπαὶ καὶ χάλαζα. Καὶ ὅτε ἤμην πλησίον αὐτοῦ, ἔσυρεν ἐκ τοῦ σώματος του πλευράν τινα, καὶ μὲ ἔτυπτε δι' αὐτῆς τόσον ἀνηλεῶς, ὥς ἐ μικροῦ δεῖν ἔμεινα νεκρός.» «Βλέπεις λοιπόν, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, πόσον κομπαστὴς εἶσαι;»

¹ Σκάγια

Ἀλώπηξ καὶ καρκίνος.

Καρκίνος τις ἀνέβη ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τινα χλοερὰν πεδιάδα καὶ ἐνέμετο. Ἐκεῖ ἦλθεν ἀλώπηξ τις, εἶδε τὸν καρκίνον βραδυποροῦντα καὶ εἶπε στωπτικῶς πρὸς αὐτόν· «Ἐ, φίλε καρκίνε, μετὰ πόσους μῆνας ὑποθέτεις ὅτι θὰ διαπεράσῃς τὴν πεδιάδα; βλέπεις ὅτι βαδίζεις ἐπίσης καλῶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρὸς τὰ πρόσω.»

Ὁ καρκίνος δὲν ἤτο εὐήθης, ἀλλ' ἀπεκρίθη ἐταίμως πρὸς τὴν ἀλώπεκα· «Φίλη ἀλώπηξ, δὲν γνωρίζεις τὴν φύσιν μου· εἶμαι εὐγενὴς καὶ ἔχω ἥθος ἀξιωματικόν· διὰ τοῦτο βαδίζω οὕτω βραδέως· ἄλλως εἶμαι ὠκυπόδεστος καὶ σοῦ καὶ τῶν ὁμοίων σου. Αἶ δέ λῆς, πείραν λάβε. Θέλεις νὰ τρέξωμεν μετ' ὁ-χλήμα;

— Οὐδὲν ἀρεστότερον τούτου εἰς ἐμέ, «ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ.» Θέλεις νὰ τρέξωμεν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας, ἢ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἄργος;

— Ὅχι δά, ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος· ὁ σκοπὸς κεῖται πολὺ μακρὰν δι' ἀμφοτέρους. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἀρκεῖ νὰ τρέξωμεν δύο μίλια ἐπὶ τῆς πεδιάδος ταύτης μέ-χρῃς ἐκείνου τῆς πλατάνου ἐκεῖ.

— Ἐχει καλῶς, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ γελῶσα. Ὁ δὲ καρκίνος προσέθεσε σπουδάζων·

Σοὶ χορηγῶ ἀκόμη καὶ τινα προδρομὴν. Ἄν δὲν δεχθῇς ταύτην, ἐγὼ δὲν καταδέχομαι νὰ τρέξω.

— Ἔστω· ἀλλὰ πόση θὰ ᾔναι ἡ προδρομὴ αὕτη; ἠρώτησεν ἡ ἀλώπηξ.

— Ἰση πρὸς τὸ μῆκος σου, ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος· σὺ ἔρχεσαι καὶ ἵστασαι πρὸ ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ ὀπισθὲν σου,

ὥς τε ἡ οὐρά σου νὰ ψαύῃ τῆς κεφαλῆς μου· καὶ ὅτε ἐγὼ εἶπω· Ἐμπρός! ἀρχίζομεν τὸν δρόμον.

Ἡ ἀλώπηξ εἶπε· «Γενηθῇτω τὸ θέλημά σου.» Καὶ ἦλθε καὶ ἐστάθη πρὸ τοῦ καρκίνου οὕτως, ὥς τε δασύμαλος οὐρὰ αὐτῆς ἐκάλυψε τὸν καρκίνον. Εὐθὺς ὁ καρκίνος ἐνέβαλε τὰς χηλὰς του εἰς αὐτὴν καὶ προσεκολλήθη χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ἡ ἀλώπηξ, καὶ ἐφώναξεν· Ἐμπρός! Καὶ παύραυτα ἤρχισεν ἡ ἀλώπηξ νὰ τρέχῃ, ὅπως οὐδέποτε ἕως τότε ἔτρεξε. Καὶ ὅτε ἐπλησίασε πρὸς τὸν σκοπόν, δὲν ἐνόμισεν ἄξιον τοῦ κόπου νὰ ἐγγίσῃ αὐτόν, ἀλλ' ἐστράφη εὐθὺς καὶ ἐφώναξεν ἀσθμαίνουσα· «Ποῦ εἶσαι, ὠκυποδέστατε καρκίνε; Μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν θὰ προέβῃς ἀκόμη οὐδ' ἀσπιθαμὴν ἀπὸ τῆς ἀφειτηρίας.» Ὁ δὲ καρκίνος, τὸ ὅποιον ἡ οὐρὰ τῆς στραφείσης ἀλώπεκος ἔθεσεν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ, ἀποκρίνεται ὀπισθεν αὐτῆς· «Ἦ λογὸς εἶναι οὗτος, φίλη ἀλώπηξ; ἐγὼ ἴσταμαι ἡδὲ δέκα λεπτά τῆς ὥρας ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ σκοποῦ καὶ σπερμιμένω. Διατί ἐβράδυνας τόσον;»

Ἡ ἀλώπηξ ἐξεπλάγη καὶ εἶπεν· «Ὁ Σατανᾶς ὁ σὲ μετέφερεν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς του!» ἐπλήρως τὸ στοίχημα, συνέστειλε τὴν οὐρὰν τῆς καὶ ἐφυγὰ κατησχυμμένη.

Ὁ γηράσας κύων.

Χωρικός τις εἶχε πιστὸν κύνα, ὀνομαζόμενον Μίδα. Οὗτος ἐγήρασεν ἡδὲ, καὶ ὁ χωρικός ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἡδύνατό τι λόγου ἄξιον νὰ ὠφελῇ αὐτὸν πλέον. Καί ποτε εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του· «Λύριον προτίθεμαι νὰ φονεύσω τὸν Μίδα· δὲν εἶναι πλέον εἰς οὐδὲν χρήσιμος.» Ἡ γυνὴ ἐλυπήθη διὰ τοῦτο, καὶ εἶπε· «Μὰς ὑπηρετεῖ τόσα ἔτη πρὸς ὅς, δὲν εἶναι λοιπὸν

ἄξιος νὰ τρώγῃ μέχρι τοῦ θανάτου ὀλίγον ἄρτον;»
 «Δὲν εἶσαι διόλου φρονίμη,» ἀπεκρίθη ὁ χωρικός·
 «ἂν μᾶς ὑπηρετήσῃς μέχρι τοῦδε ἐλάβανεν ἀντ' αὐ-
 τοῦ γενναίαν τὴν τροφήν του· ἀλλὰ τώρα, ὅτε εἶναι
 ἄχρηστος, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον.»

Τοιαῦτα εἶπεν. Ὁ δὲ κύων, ὅστις κατέκειτο ὀλί-
 γον περαιτέρω, ἤκουσε πάντα ταῦτα καὶ ἐτρόμαξε
 καὶ κατελυπήθη, ὅτι ἡ ὑστεραία τῷ ἦτο ἡ τελευταία
 ἡμέρα. Καὶ ὥρμησεν εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ δάσους καὶ
 ἐκλαιε καὶ ὠλόλυζε μεγαλοφώνως. Λύκος δέ τις, τὸν
 ὁποῖον πολλάκις ὁ πιστὸς κύων κατεδίωξεν ἐρχόμε-
 νον, ἵνα βλάβῃ τὰ τοῦ κυρίου του, ἀκούσας τοὺς ὀλο-
 λυγμούς του, προσῆλθε καὶ μετὰ προσποιητῶν δα-
 κρύων εἶπε· «Σὺ πάντοτε με ἐμίσεις καὶ κατεδίωκες,
 ἐγὼ δὲ ἀνέκαθεν εἶμαι φίλος σου, καὶ τώρα ἤλθα νὰ
 σὲ παρηγορήσω εἰς τὴν δυσυχίαν σου καὶ νὰ σοὶ δώ-
 σω, ἂν δύναιμι, χρήσιμόν τινα συμβουλήν· εἰπέ μοι
 τί ἔπαθες.» Ὁ κύων διηγήθη αὐτῷ, ὅσα ἤκουσε τὸν
 κύριόν του λέγοντα περὶ αὐτοῦ. «Μὴ ταράττεσαι
 διόλου,» ἀπεκρίθη ὁ λύκος, «ἐγὼ ἔχω νὰ σοὶ δώσω
 σωτήριον συμβουλήν. Αὐριον πρῶτ' ἢ ὑπάγῃ ὁ κύ-
 ριός σου μετὰ τῆς γυναικὸς του εἰς τὸν ἀγρὸν, ἵνα
 θερίσωσι· θὰ λάβωσι δὲ καὶ τὸ νήπιόν των, ὡς σύν-
 ηθες, καὶ θὰ τὸ θέσωσι ὀπισθεν τοῦ φράκτου ἐν τῇ
 σκιᾷ· σὺ κάθησαι ὀλίγον μακρὰν αὐτοῦ, ὡς διὰ νὰ τὸ
 φυλάττῃς. Τότε θὰ ἔλθω ἐγὼ ἐκ τοῦ δάσους, ἵνα ἀρ-
 πᾶσω τὸ παιδίον. Σὺ μὲ ἀφίνεις νὰ τὸ ἀρπάσω, καὶ
 ἔπειτα μὲ καταδίωκεις· ἐγὼ δὲ ἀφίνω τὸ παιδίον καὶ
 φεύγω. Ὅταν σὲ ἴδωσιν οἱ κύριοί σου ἐπαναφέροντα
 τὸ παιδίον ἀβλαβές, θὰ σὲ ὑπολάβωσι σωτήρα αὐ-
 τοῦ, καὶ ὑπὸ εὐχαριστίας θὰ σὲ διατηρήσωσι καὶ θὰ
 σοὶ παρέχωσι πᾶσαν εὐζωίαν.»

Ὁ κύων ἤξευρεν ὅτι τῶν ἐχθρῶν αἱ συμβουλαὶ εἶναι κακόβουλοι, ἀλλ' ἤθελε νὰ ὑπερβάλῃ τὸν λύκον εἰς τὴν πανουργίαν, καὶ νὰ τρέψῃ τὴν κακοβουλίαν ἐκείνου πρὸς ὄφελος ἑαυτοῦ. Ἀπεδέχθη λοιπὸν τὴν συμβουλήν τοῦ λύκου.

Τὴν ἐπαύριον ἐγένετο καθὰ προεῖπεν ὁ λύκος. Ὁ κύων συνεχώρησεν εἰς τὸν λύκον νὰ ἀρπάσῃ τὸ νήπιον. Ὁ δὲ χωρικός ἰδὼν τὸν λύκον τρέχοντα διὰ τοῦ ἀγροῦ πρὸς τὸ δάσος μὲ τὸ τέκνον του, ἐκραύγαζεν ἐλεεινῶς. Ἀλλ' ὁ γέρων Μίδας εἶπε· « Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ δείξω, ἂν ἦμαι ἀκόμη χρήσιμος εἰς τὸν κύριόν μου. » Καὶ ἔδραμε πάσῃ δυνάμει κατόπιν τοῦ λύκου, κατέλαθεν αὐτόν, καὶ ἠνάγκασε δι' ἀδρῶν δηγμάτων αὐτόν νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδίον καὶ νὰ φύγῃ ὀλολύζων ὑπὸ τοῦ ἄλγους εἰς τὸ δάσος. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸ βρέφος διὰ τῶν ὁδόντων του, ἔφερε καὶ κατέθεσε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου του.

Τότε ὁ χωρικός περιχαρὴς ἔψηξεν αὐτόν καὶ εἶπεν· « Οὐδὲν κακὸν θὰ πάθῃς, κύον μου· θὰ τρώγῃς ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀφθονίᾳ τὸν ἄρτον σου, ἐνόσω ζῇς. » Ἐκτοτε διηγήεν ὁ Μίδας, ὅπως ἤρχετο.

Ἡμέραν δὲ τινα ἐπεσκέφθη αὐτόν ὁ λύκος, καὶ εὗρεν ἀναπαυόμενον ἐπὶ μαλακοῦ προσκεφαλαίου. Τὸν συνεχάρη διὰ τὴν εὐτυχίαν ταύτην καὶ τοῦ εἶπε· « Ὁμολογεῖς βέβαια καὶ σύ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι αἴτιος τῆς εὐτυχίας σου ταύτης, ὅστις σοι ἔδωκα τότε τὴν σωτήριον ἐκείνην συμβουλήν καὶ συνήργησα εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῆς· δὲν ἀμφιβάλλω λοιπὸν ὅτι θὰ ἦσαι εὐγνώμων. Δὲν θὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς, ἂν ποτε ἔλθω, ἵνα ἀρπάσω τοῦ κυρίου σου πρόβατόν τι; » « ὦ ναί! » ἀπεκρίθη ὁ κύων· « ἔλθε μόνον καὶ θὰ ἴδῃς πόσον εὐγνώμων εἶμαι. » Ὁ λύκος ἐπίστευσε, καὶ τὴν

ὕστεραίαν ἐπεσκέφθη τὰ πρόβατα τοῦ χωρικοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἀνεζήτει τὸ παχύτερον, ἵνα ἀρπάσῃ, ἐφορμᾷ ἐπ' αὐτὸν ὁ Μίδας καὶ φυγαδεύει κακῶς ἔχοντα ὑπὸ τῶν δηγμάτων καὶ ὠρυόμενον πρὸς τὸ δάσος. Οὕτω παρέσχεν ὁ κύων νέον δείγμα τῆς πρὸς τὸν κύριον πίστεως καὶ χρησιμότητός του, καὶ ἠύξησε τὴν ἀγάπην αὐτῶν.

Μετά τινα χρόνον ἦλθεν ὁ λύκος πρὸς τὸν κύνα, ἀλλ' ἐστάθη μακρόθεν, καὶ ἐφώναξεν· « Ἀπιστε καὶ ἀχάριστε κύον! μὲ ἐξηπάτησας. »

— Πῶς; ἀπεκρίθη ὁ κύων, δὲν εἶπον θὰ σοὶ δείξω πόσον εἶμαι εὐγνώμων; καὶ δὲν σοὶ ἐδειξα ἐναργῶς τὴν πρὸς τὸν κύριόν μου καὶ εὐεργέτην μου εὐγνωμοσύνην;

— Εἶσαι πανοῦργος! ἀντεφώνησεν ὁ λύκος· πρὸς ἐμὲ ὥφειλες νὰ ᾔῃσαι εὐγνώμων, ὡς εὐεργέτην σου, οὐχὶ πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε νὰ σὲ φονεύσῃ.

— Ἀληθῆ λέγεις, ὅτι εἶμαι πανοῦργος; ἀπεκρίθη ὁ κύων· ἀλλὰ πρὸς πανοῦργους καὶ δολίους πρέπει νὰ γίνεταί τις πανουργότερος, ἂν μέλλῃ νὰ σώζεται καὶ νὰ εὐημερῇ.

Κυνῶν φιλανθρωπία.

Χωρικός τις ἐπορεύθη μετὰ τῶν δύο κυνῶν του εἰς τὸ δάσος, ἵνα κόψῃ ξύλα, καὶ ἀνέβῃ ἐπὶ ὑψηλοῦ δένδρου. Ὀλισθήσας δὲ κατεφέρετο, καὶ ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐνεπλέχθη εἰς τὴν γωνίαν δύο κλάδων, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἐκρέματο κατακέφαλα. Οἱ δὲ κύνες ὠρύοντο, ἔτρεχον ἄνω κάτω καὶ ἐξεδήλουν ἐναργῶς ἀγωνίαν καὶ ἄλγος διὰ τὸ πάθημα τοῦ κυρίου των. Τέλος ἔ-

1 Ἐρούλιαζον.

δραμεν ὁ εἷς ἐκ τούτων εἰς τὸν οἶκον, ἤρχισε νὰ ἀλο-
λύζῃ θρηνωδῶς ἐνώπιον τῶν οἰκείων τοῦ κινδυνεύον-
τος, ἔκαμνε σχήματα μεγάλης ψυχικῆς ταραχῆς, ἔ-
τρεχεν ὀπίσω, ἐπανήρχετο, καὶ ἐκ παντός τρόπου ἐ-
σήμαινεν αὐτοῖς, ὅτι ἐπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι.
Καὶ τῷ ὄντι ἀνέστησαν καὶ ἠκολούθουν αὐτόν. Τότε
ᾤρμησεν ὁ κύων πάλιν πρὸς τὸ δάσος, ὅπου ἐκρέμα-
το ὁ κύριός του, καὶ συχνάκις ἐπέστρεφεν, ὁσάκις οἱ
ἀκολουθοῦντες δὲν ἔσπευδον ἱκανῶς. Καὶ οὕτως ᾤ-
δήγησεν αὐτοὺς ἐν καιρῷ πρὸς τὸ δένδρον, ὅπου ἐ-
κρέματο ὁ κύριος αὐτοῦ ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ, καὶ ἔ-
σωσαν αὐτόν.

Ὁ δὲ ἄλλος κύων ἐν τούτῳ ἔμενε παρὰ τῷ δεσ-
πότῃ καὶ ὑλάκτει καὶ ὠλόλυζεν ἰσχυρῶς, ἵνα σημά-
νῃ εἰς παροδίτας τὸν κίνδυνον καὶ ἐλθωσιν εἰς βοή-
θειαν.

Ὁ μέγας κύων.

Εἰς τὸ πανδοχεῖον μικρᾶς τινος πόλεως κάτω εἰ-
σῆλθεν ἄρκτοφύλαξ τις καὶ ἔτρωγε τὸν ἑσπερινὸν ἄρ-
τον του· τὴν δὲ ἄρκτον τοῦ ἔδесεν ἔξω ὅπισθεν τοῦ
σωροῦ τῶν ξύλων, τὴν καχόμοιρον ἄρκτον, ἣτις πάν-
τας μὲν ἔτερπεν, οὐδένα δὲ ἐβλαπτεν, ἂν καὶ ἐφαί-
νετο ἀγριωπός. Ἐπάνω δὲ ἐπαιζον ἐν τῷ φωτὶ τῆς
πανσελήνου τρία μικρὰ παιδία· τὸ πρεσβύτατον θὰ
ἦτο ἑξαετής, τὸ νεώτατον διετής. « Πλάτ, πλάτ » ἀ-
κούεται ἐπὶ τῆς κλίμακος. Τίς τάχα νὰ ᾔῃναι; Ἡ θύ-
ρα ἀνοίγεται, καὶ ἐμβαίνει — ποῖος; ἡ ἄρκτος! Ἡ
καχόμοιρος ἠνιάτο μόνη κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἱσταμένη,
καὶ ἀκούσασα τὸν θόρυβον τῶν παιδίων, ἀνέβη, ἵνα
συμπαίξῃ. Τὰ παιδία ἐτρόμαξαν ἰδόντα τὸ μέγα
μαλλωτὸν θηρίον, καὶ ἐχώθησαν εἰς τοὺς μυχοὺς τοῦ

δωματίου. Ἄλλ' ἡ ἄρκτος ἀνεῦρε καὶ τὰ τρία, ἔλει-
χεν αὐτὰ διὰ τῆς γλώσσης, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔβλαψε.

« Θὰ ἦναι βεβαίως μέγας τις κύων » διανοήθησαν
τὰ παῖδιά καὶ ἀνεθάρρησαν, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν μυ-
χῶν καὶ ἔφηχον αὐτήν. Αὕτη δὲ ἐξετάθη ἐπὶ τοῦ ἐ-
δάφους, καὶ τὸ νεώτατον παιδίον ἐκυλίετο ἐπ' αὐτῆς
καὶ ἔπαιζε χρυπτίνδα' μὲ τὴν χρυσόμαλλον κεφαλὴν
τοῦ ἐντὸς τοῦ μαλλωτοῦ μέλανος δέρματος τῆς ἄρ-
κτου. Ἐπειτα ἔλαβεν ὁ πρεσβύτατος τὸ τύμπανόν
του, καὶ ἐπληττεν αὐτὸ βροντωδῶς· καὶ ἡ ἄρκτος ἡ-
νωρθώθη ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ ἤρχισε νὰ χο-
ρεύῃ. Τί τερπνὸν θέαμα! Ἐκαστον παιδίον ἔλαβε τὸ
ὄπλον του, ἔδωκαν καὶ εἰς τὴν ἄρκτον ἓν, καὶ ἐκρά-
τει αὐτὸ τακτικῶς καὶ εὐθέτως. Εὖρον λοιπὸν ἐξαί-
ρετον συστρατιῶτην· καὶ λοιπὸν ἐβάνδιζον· « ἓν, δύο!
κλίνετε δεξιὰ! ἓν, δύο· ἓν, δύο! » Μεταξὺ τούτων ἀ-
νοίγεται ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται ἡ μήτηρ τῶν τέκνων.
Ἐπρεπε νὰ ἴδῃ τις αὐτὴν ἀναυδόν, πελιδνήν, τὸ σό-
μα ἡμιάνοικτον, τὸ βλέμμα ἀτενὲς ἔχουσαν, ἵνα ἐν-
νοήσῃ τὴν φρίκην τῆς. Ἀλλ' ὁ νεώτατος τῶν παίδων
ἐνευσε πρὸς τὴν μητέρα περιχαρῶς καὶ ἐφώναξεν ἐν
τῇ παιδικῇ γλώσσῃ· « Μάμμα· παίζομεν στρατιώ-
τας! » Καὶ ἐν τούτῳ ἦλθεν ὁ ἀρκτοφύλαξ.

Ὁ ἄρκτων παῖς.

Παρά τινα ποταμὸν ἦτο ὑδρόμυλος κατεσκευασμέ-
νος, καὶ εἶχεν ἔξωθεν πτέρυγα μεγάλην ἐμβεβλημέ-
νην εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ περιστρεφόμενην ὑπὸ τῆς ὀρμῆς
τοῦ ῥεύματος. Ὀλίγον δὲ ἀνωτέρω τοῦ μύλου ἦτο
προσδεδεμένη ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ μικρὰ λέμ-

1 Τὸ κρυφτάκι.

βος. Παῖς δέ τις φυγόπονος καὶ κουφόνους, ἀντὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου ἔπεμπον αὐτὸν οἱ γονεῖς, ἵνα παιδευθῇ καὶ γένη χρηστὸς ἄνθρωπος, προετίμησε νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τὸν πλησίον ῥέοντα ποταμὸν ἵνα παίξῃ. Ἐκεῖ εἶδε τὴν λέμβον καὶ εὐθὺς ἔλυσεν αὐτὴν καὶ εἰσεπήδησε. Καὶ τὸ ῥεῦμα κατέφερε τὴν λέμβον πρὸς τὴν πτέρυγα τοῦ μύλου. Ὁ δὲ νήπιος ἠλάλαζεν ὑπὸ χαρᾶς. Ἦκουσε δὲ ἡ μήτηρ ἐκ τῆς οἰκίας τὰς φωνὰς τοῦ υἱοῦ καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδῃ. Καὶ βλέπει τὴν λέμβον πλησιάζουσαν εἰς τὴν πτέρυγα τοῦ μύλου καὶ τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτῆς περιχαρῇ. Καὶ ἡ δυστυχὴς μήτηρ εὐθὺς ἐνόησε τὸν κίνδυνον καὶ ἀνεβόα ἐλεεινά, ἔλκουσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ παρεκάλει εἰς βοήθειαν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς βοηθείας· διότι ἡ λέμβος καὶ ὁ παῖς ἦσαν ἤδη ἐγγύτατα τοῦ ὀλέθρου. Καὶ αἰφνης κατεβυθίσθη καὶ λέμβος καὶ παῖς, καὶ μετ' οὐ πολὺ εὖρον κατωτέρω τοῦ μύλου τὰ συντρίμματά τῆς λέμβου καὶ τὸν παῖδα νεκρόν.

Παῖς προσευχόμενος.

Χήρα τις πτωχή, Εὐδοξία ὀνομαζομένη, εἶπε πρῶτα τινὰ πρὸς τὰ πέντε μικρὰ τέκνα· «Φίλτατα τέκνα, δὲν ἔχω τίποτε νὰ σᾶς δώσω τὴν πρῶτα ταύτην νὰ προγευματίσητε· οὔτε ἄρτος, οὔτε ἐλαία εὐρίσκεται πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ· διότι καθ' ἡμέραν ἔχω τοσαύτην ἀσχολίαν περὶ ὑμᾶς, ὥς τε σχεδὸν οὐδὲν δύναμαι νὰ κερδαίνω ἐργαζομένη ξένα ἔργα. Λοιπὸν παρακαλεῖτε τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν νὰ ἐλεήσῃ ὑμᾶς· διότι εἶναι πλούσιος καὶ δυνατός, καὶ εἰσακούει τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν μετὰ καθαρᾶς καρδίας.»

Μετὰ ταῦτα ἀνέστη ὁ μικρὸς Τηλέμαχος, μόλις ἑπταετῆς ὢν, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ σχολεῖον νῆστις, καὶ ἦτο περίλυπος. Καὶ διέβαιναν ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῆς κώμης, καὶ ἡ θύρα τοῦ ναοῦ ἦτο κατὰ τύχην ἀνοικτὴ. Καὶ ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθε, καὶ περιβλέψας οὐδένα εἶδεν ἐν τῷ ναῷ. Τότε προσῆλθε πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, ἐγονυκλίνησε καὶ προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ ἔλεγε· «Φιλόστοργε πάτερ οὐράνιε, σήμερον δὲν ἔχομεν τίποτε νὰ φάγωμεν· οὔτε ἄρτον, οὔτε ἐλαίας ἔχει ἡ μήτηρ πλέον· δὸς ἡμῖν Σὺ, πάτερ ἀγαθέ, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν ὑπὸ τῆς πείνης. Ἐλέησον ἡμᾶς, πάτερ. Σὺ εἶσαι πλούσιος καὶ δυνατός, καὶ ὁ ἱερεὺς μᾶς ἐβεβαίωσεν, ὅτε μᾶς ἐπῆρες τὸν ἀγαπητὸν πατέρα, ὅτι Σὺ θὰ φροντίζης τοῦ λοιποῦ ὑπὲρ ἡμῶν.»

Οὕτω προσηυχῆθη ὁ Τηλέμαχος ἐν νηπιακῇ ἀφελείᾳ, καὶ ἔπειτα ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ σχολεῖον. Ὅτε δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν μεσημβρίαν, εἶδεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μέγαν ἄρτον καὶ σακκίον πλήρες ἀλεύρου καὶ καλάθιον πλήρες ὠν. «Λοιπόν, δόξα τῷ Θεῷ! ἀνεφώνησε περιχαρής· «ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησίν μου. Μῆτερ, ἔφερε ταῦτα πάντα Ἄγγελός τις ἐδῶ διὰ τοῦ παραθύρου;»

«Ὅχι τέκνον,» εἶπεν ἡ μήτηρ· «ἀλλ' οὐδὲν ἤπτον ὁ οὐράνιος πατήρ εἰσήκουσε τὴν δέησίν σου. Ὅτε σὺ προσηύχες γονυκλινῆς ἐν τῷ ναῷ, ἦτο καὶ ἡ γυνὴ τοῦ ἀγαθοῦ δημάρχου μᾶς ἐν αὐτῷ καὶ προσηύχετο κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ ναοῦ. Καὶ σὺ μὲν δὲν εἶδες αὐτήν, ἐκείνη δὲ ἤκουσε τὴν προσευχήν σου καὶ μᾶς ἔστειλε πάντα ταῦτα, καὶ ἔγεινεν ὁ Ἄγγελος, δι' οὗ ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς ἦλθεν εἰς βοήθειαν ἡμῶν. Λοιπόν, τέκνα, εὐχαριστήσατε τὸν Θεὸν καὶ μὴ

λησμονῆτε διὰ παντός τοῦ βίου τὰς εὐεργεσίας του.»

Τὰ παιδιά πάντα ἀνέστησαν καὶ προσευχήθησαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἠὺχαρίστησαν αὐτὸν διὰ τὴν πρόνοιάν του, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ σώζῃ καὶ νὰ πλουτίζῃ τὴν εὐεργέτιν αὐτῶν. Καὶ ἔπειτα ἐκάθισαν καὶ ἔφαγαν.

Ἡ παρηγορία τοῦ κώδωνος.

Γυνὴ τις χήρα εἶχε πέντε τέκνα ἀνήλικα, καὶ ἀπέζη γλίσχρως γεωργοῦσα τὸν ἀγρόν της καὶ καρπομένη μίαν βοῦν, τὴν ὁποίαν εἶχε. Καὶ μέχρι μέν τις ἦτο ἀνεκτὴ ἡ κατάστασις αὐτῇ. Ἀλλ' ἐνιαυτὸν τινα συνέβη ἀφορία τοῦ ἀγροῦ, καὶ πρὸς τοῦτοις ἀπέθανε καὶ ἡ βοῦς· καὶ τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχεν οὐδὲν νὰ φάγῃ μετὰ τῶν τέκνων της. Καὶ ἐν ἄκρᾳ ἀθυμίας εἶπε καθ' ἑαυτήν· «Νὰ ἐπαιτῶ δὲν εἶναι ἔντιμον, φιλοπονία δὲ καὶ ἐργασία εἰς οὐδὲν μὲ ὠφελοῦσι, τί χρονίζει ὁ θάνατος καὶ δὲν μὲ ἀφαρπάζει;» Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην πλήττει τὰ ὦτά της ὁ σεμνὸς ἦχος τοῦ κώδωνος τοῦ ναοῦ. Ἦτο δὲ Κυριακὴ πρωί. «Εἶθε νὰ ἤχῃ ταύτην τὴν στιγμὴν ὁ κώδων τῆς κηδείας μου!» εἶπε στεναζούσα. Καὶ ἐν τούτῳ εἰσέρχεται τὸ θυγάτριόν της εἰς τὸ δωμάτιον καὶ λέγει· «Μῆτερ, ἀκούεις; ὁ κώδων ἤχεϊ· δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ἐγὼ διευθετῶ καὶ φυλάττω τὴν οἰκίαν.» Ταῦτα εἶπε τὸ κοράσιον, διότι ἡ μήτηρ ἐπορεύετο πᾶσαν κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπέστρεφεν ἰλαρὰ εἰς τὴν οἰκίαν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος γλυκύς, παρήγορος. «Διατί δὲν πρέπει νὰ ὑπάγω καὶ κατὰ τὴν δυστυχὴ ταύτην ἡμέ-

ραν εἰς τὸν ναόν, ἀφοῦ ἐπορευόμην κατὰ τὰς εὐτυχεῖς;» Οὕτω διενεοήθη ἡ μήτηρ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν κατηφῆς καὶ περίλυπος. Καὶ ἐπειδὴ ἡσχύνετο νὰ βλέπεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων οὕτω διακειμένη, ἤλθε καὶ ἐστάθη ὅπισθεν στύλου τινὸς καὶ ἔκλαιεν.

Ἀνέβη δὲ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ ἁμβωνος καὶ ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔλεγε· «Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.» . . . «Ὁ πατὴρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ αὐτῶν.»

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρηγόρησαν τὴν πτωχὴν γυναῖκα, καὶ ἐπέστρεφεν οἶκαδε ἱλαρωτέρα, καὶ διελογίζετο περὶ τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ οὐρανίου πατρός, καὶ ἐπίστευεν εἰς τὴν βοήθειαν αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκάθητο ἡ χήρα μετὰ τῶν τέκνων της πλησίον τοῦ ἀμυδροῦ λύχνου καὶ παρηγόρει αὐτὰ καὶ ἐσχέπτετο, πῶς δύναται διὰ συντόνου ἐργασίας, συνδυαζομένης μετὰ θερμῶν δεήσεων πρὸς τὸν Θεόν, νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἀμηχανίας. «Κατ'ἀρχάς, ἔλεγε, θὰ ἀναθρέψω μίαν αἰγα, καὶ ἴσως θὰ ἀνακτήσω μὲν ποτε οὕτω τὴν ἀπολεσθεῖσαν βοῦν.»

Ἐν ᾧ ταῦτα διελέγετο, ἰδοὺ κρούεται ἡ θύρα ἡσύχως, καὶ εἰσῆλθεν ἀνὴρ τις καὶ εἶπε· «Χριστιανός τις σὰς στέλλει ταύτην τὴν βοῦν καὶ τούτους τοὺς σάκκους μετὰ φιλικῶν ἀσπασμῶν.» Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθε. Καὶ ἡ μὲν χήρα ἐμεινεν ἐκπεπληγμένη, τὰ δὲ παιδιὰ ἔδραμον ἔξω· καὶ ἰδοὺ μία βοῦς πολὺ ὠραιότερα τῆς ἀπολεσθεῖσης ἔξωθεν. Καὶ τὰ μὲν ἀλαλάζοντα ἐλαύνουσιν αὐτὴν εἰς τὸν σταβλόν, τὰ δὲ μόλις ἐσῆκοναν τοὺς πλήρεις σίτου σάκκους. Ἡ δὲ μήτηρ ἔκλαιεν ὑπὸ χαρᾶς, καὶ εὐθὺς συνήγαγε περὶ αὐτὴν τὰ τέκνα της καὶ προσευχήθη καὶ ὑψαρί-

στησε τὸν οὐράνιον πατέρα, τὸν χορηγὸν τῶν ἀγαθῶν τούτων.

Τὴν ὑστεραίαν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς χήρας ἀνὴρ τις μεγαλοπρεπής καὶ εἶπε πρὸς τὴν χήραν· « Χθὲς προσήνεγκες εἰς τὸν Θεὸν ἐν τῷ ναῷ τὰ δάκρυά σου θυσίαν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς σέ παρηγόρησεν. Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὀφείλω εἰς αὐτὸν θυσίαν εὐχαριστίας διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἐπιδαφιλεύει εἰς ἐμέ. Καὶ χθὲς ὅτε σέ εἶδον πενθοῦσαν καὶ ἔμαθον τὴν δυστυχίαν σου, ἐνόησα ὅτι ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ ἀποδώσω τὸ χρέος μου. Δέχθητι λοιπὸν εὐχαρίστως τὸ δῶρόν μου, καὶ εἴθε ὁ ὑψιστος νὰ πολλαπλασιάσῃ αὐτό. »

Τὸ ναυτόπουλο.

Μὲ καράβια ἔς τὰ ταξείδια τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ,
μὲ τῆς θάλασσας τὰ φεῖδια τὸν καιρὸν τοῦ τὸν περνᾷ.
Ὁ Βορείας δὲν τὸ τρομάζει, οὐδ' ἡ ἀπιστη νοτιά,
οὔτε χιόρι, οὔτε χαλάζι, οὔτε κύματα πλατιά.

Ἐστὴν δουλειὰ πουργὸ καὶ βράδυ μετὸν σρόμπο ἔς τὸ πλευρὸ
ξηροκρώγει παξιμάδι, πίνει ἀκάθαρτο νερό
πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι ἀναβαίνει ἔς τὰ πανιά,
καὶ μὲ ρόζους εἰς τὸ χέρι, λύνει δένει τὰ σχοινιά.

Ἐ τοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα τὸ φυλάγει μοναχὴ
τῆς μαρούλας του ἡ λαχτάρα, τῆς μαρούλας του ἡ εὐχή,
ποῦ ἐλπίζει παλληκάρι νὰ τὸν δῇ καμμιὰ φορὰ,
νὰ τὸν ποῦν μικρὸν Κατάρη μέσ' τ' ἀθάνατα Ψαρά.

Ἡλ. Ταρταλίδου.

Ὁ μικρὸς ναύτης καὶ στρατιώτης.

Ἦμην μικρὸν παιδίον, μόλις ἰστάμενον σταθερῶς

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Ἀθηνῶν

ἐπὶ τῶν ποδῶν μου, ὅτε μὲ παρέλαβεν ὁ πατήρ μου μαζύ του εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὲ ἐδίδασκε νὰ κολυμβῶ εὐκόλως, κρατῶν με διὰ τῆς ἀσφαλοῦς χειρὸς του, καὶ νὰ βυθίζωμαι ὑπὸ τὸ ὕδωρ μέχρι κάτω εἰς τὸν πυθμένα. Ἐν νόμισμα ἔρριπτε τρεῖς φορές εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τρεῖς φορές ὥφειλον ἐγὼ νὰ τὸ ἀναβιβάσω, πρὶν μοὶ τὸ δώσῃ ἀμοιβήν.

Ἐπειτα μὲ ἔμβασεν εἰς μίαν λέμβον καὶ μοὶ ἔδωκεν ἓν κωπίον, τὸ ἄλλο εἶχεν αὐτός, καὶ μὲ ἐδίδασκε, πῶς νὰ πλήττω εὐρύθμως τὴν θάλασσαν, καὶ πῶς ἐν τούτῳ διασχίζει ἡ λέμβος ἀφρίζουσα τὰ κύματα, πῶς εἶναι ἡ ἔντονος, πῶς ἡ χαλαρὰ κωπηλασία, πῶς ἡ εἰς τὰ πρόσω, πῶς ἡ εἰς τὰ ὀπίσω κινήσεις, πῶς ἡ δεξιᾶ, πῶς ἡ ἀριστερᾶ στροφή. Ἐπειτα μὲ ἐδίδασκε κωπαστὴν καὶ σκαλμούς καὶ τροπωτῆρας, καὶ πρῶραν καὶ πρύμνην, καὶ ἄλλα, πάντα τότε ἐν πρὸς ἐν μὲ ἐδίδασκε.

Καὶ ἀπὸ τῆς λέμβου μὲ ἐπροβίβασεν εἰς τὸ μέγα πλοῖον. Ἀνάβασις καὶ κατάβασις διὰ τῶν ἰστῶν καὶ διὰ τῶν σχοινίων, λύσεις καὶ δέσεις ἰστίων, ἀνάσπασις ἀγκυρῶν, παρατήρησις τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, τῆς στάσεως τῶν νεφῶν, τῶν ἀστέρων, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἦσαν ἡ καθημερινή μου ἐργασία καὶ διδασκαλία. Καὶ ὅσάκις παρεπλέομεν ὑφαλῶδη τινὰ τόπον, ὁ πατήρ μὲ ἔστελλεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἰστοῦ, ἵνα ἐκεῖθεν κατασκοπεύω τὰ ὕδατα. Ἐκεῖθεν ἔβλεπον ὑπεράνω θαλάσσης καὶ γῆς· νήσους, ὄρη, ἄκρας ἔβλεπον ἐν μεγαλοπρεπείᾳ παρέρχόμενα παρὰ τὸ πλοῖόν μας καὶ βαθμηδὸν ἀφανιζόμενα. Καὶ ὅσάκις ἡ λύσσα τοῦ ἀνέμου ἔκλινε τὸν ἰστὸν μέχρι θαλάσσης καὶ τὰ κύματα μὲ ἔρράντιζον μέχρι κεφαλῆς, τότε μὲ παρετῆρει ὁ πατήρ δοκιμά-

ζων εἰς τὸ πρόσωπον· ἐγὼ δὲ ἰστάμην ἀτρόμητος ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς μου. Τότε μοι λέγει, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐκκοκίνιζεν ὡς τὸ αἷμα· « Χαρὰ εἰς σέ ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ σου, γενναῖέ μου ναῦτα. »

Καὶ σήμερον μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ μίαν σπάθην εἰς τὴν χεῖρα, καὶ με καθιέρωσεν ἀγωνιστὴν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Μὲ ἐμέτρησε διὰ τοῦ βλέμματος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· μοι ἐφάνη ὡς νὰ ἤθελε τὸ βλέμμα του νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου. Καὶ ἐγὼ ἀνέτεινα τὴν σπάθην πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ὠρχίσθην αἰώνιον μῖσος κατὰ τῶν βεβηλωτῶν τῆς θρησκείας, κατὰ τῶν τυράννων τῆς πατρίδος, καὶ ἐθεώρουν ἤδη ἑμαυτὸν ὡς ἄνδρα. Τότε μοι λέγει, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐκκοκίνιζεν ὡς αἷμα. « Χαρὰ εἰς σέ μετὰ τῆς σπάθης σου, γενναῖε στρατιῶτα. »

Τὸ ὄρφανό.

*Εἰς τὸν προθάλαμόν σας περιλυποῦν ἐμβαλῶ
μὲ μάτι δακρυσμένο, μὲ πρόσωπον ὠχρό,
γιατὶ γὰ σᾶς χαρίσω δὲν ἔχω τὸ καυμένο
οὐδ' ἔρα λουλουδάκι μυρσίνης δροσερό.*

*Μόνο γὰ ζῶ ἡ Μοῖρα μοῦ ἔγραψε, καὶ μόνο
εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμο θλιμμένο περπατῶ.
Πλὴν σήμερον ἐμπρός σας τὰ χέρια μου σταυρόνω,
καὶ ψάλλω τὸ ψωμάκι, ἀλλὰ δὲν τὸ ζητῶ.*

*Τῆς Μοίρας ἀποπαίδι, σὰν φθινοπώρου φύλλο,
τὸ ἄσκοπόν μου βῆμα ἔδω κ' ἐκεῖ πλανῶ.
Καρεῖς δὲν μ' ἀγαπάει, καρεῖς δὲν μ' ἔχει φίλο,
γιατὶ δὲν ἔχω μάνα, γιὰτ' εἶμαι ὄρφανό.*

*Δὲρ ἔ — δὲρ ἔχω μάννα, 'ς αὐτὰ τὰ τρία λόγια
ἐρήμωσις καὶ πείρα καὶ κρύο κατοικεῖ.*

*Μοῦ ψάλλουν καὶ τὰ τρία θλιμμένα μοιρολόγια,
'ς ἀγρία τορισμένα φρικώδη μουσική.*

Ἄχ. Παράσχου.

Ὁ χειμὼν.

*Ἐφύσησε πάλιν βορρᾶς μὲ θυμὸν,
κι' ὁ γέρον μᾶς ἦλθε ψυχρὸς ὁ χειμῶν.
Τ' ἀηδόνι τὴν φύσιν, ὡς πρίν, δὲρ ὕμνεῖ
ἢ γῇ μας ἀστόλιστη μένει, γυμνή.*

*Κελάδημ' ἀφίρει ὁ κόραξ τραχύ,
κι' ὁ βράχοι μὲ πένθος τὸ κράκ ἀρτηχεῖ
τὰ ρόδα, τὰ ἄρθα, τὰ φύλλα, 'ς τὴν γῇ
ὥχρὰ τὰ σκεπάζει φθορὰ καὶ σιγή.*

*Παρτοῦ ἐρημία, παρτοῦ σιωπή,
ἢ φύσις κοιμᾶται ὥχρὰ, σκυθρωπή.
Πῶς μοιάζει, Θεέ μου, ὁ μαῦρος χειμῶν
τὴν ὑστερὴν ὥραν, τὸ τέλος ἡμῶν!*

Εἴσοδος τοῦ χειμῶνος.

Τὰ δένδρα φυλλορροοῦσιν ἤδη, καὶ ὁ ἄνεμος δια-
σκορπίζει τὰ μεμαρασμένα φύλλα τῆδε κάκειο. Οἱ
πρῶην σταχυοφόροι ἀγροὶ ἴστανται ἤδη ὀλόγυμνοι,
ἐκ τῆς ἀροτριάσεως λαβόντες σκοτεινὴν ὄψιν. Οὐδὲν
πτηνὸν κελαδεῖ, οὐδεὶς τέττιξ τερετίζει. Μόνος ὁ ἄ-
νεμος ἀκούεται μυκώμενος. Ταῦτα βλέπων ὁ γέρων

Χειμῶν, διανοεῖται ὅτι ἤδη εἶναι καιρὸς νὰ ἐπισκεφθῇ πάλιν τὴν γῆν. Περιβάλλεται λοιπὸν τὴν λευκὴν, τὴν δασύμαλλον φλοκάταν του, λαμβάνει τὴν χρυσταλλώδη ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἀρχίζει τὴν πορείαν του διὰ τῆς χώρας τῶν νεφῶν. Καὶ ἡ πελωρία αὐτοῦ φλοκάτα καλύπτει ἅπαντα τὸν οὐρανόν, ὥστε οὐδεμία ἡλιακὴ ἀκτὶς διεισδύει, καὶ ἡ γῆ ἐπισκοτίζεται. Καὶ αἱ κυμάνσεις αὐτῆς ἐξεγείρουσιν ἄνεμον παγετώδη, ὅστις κατακρημνίζεται ἀπὸ τῶν ὀρέων μυχώμενος καὶ στενάζων.

Οἱ παῖδες τῶν χωρικῶν αἰσθανθέντες τὴν προσέγγισιν τοῦ σκληροτραχήλου γέροντος ἐτρόμαξαν· διότι γνωρίζουσι τὴν αὐστηρότητα αὐτοῦ, καὶ διότι, ὅτε ἔφευγε πέρυσι τὸ ἔαρ, πολὺ τὸν περιέπαιξαν· καὶ τώρα ἰδοὺ ἔρχεται πάλιν μέγας καὶ φοβερός! Λοιπὸν λαμβάνουσι καὶ αὐτὰ τὴν χονδρὴν κάπαν των καὶ περιτυλίσσονται. Ἐπειτα διανοοῦνται· « Ἄν τὸν ζεστάνωμεν τὸν χειμῶνα, δὲν θὰ ὑποφέρῃ τὴν ζέστην, καὶ εὐθὺς θὰ φύγῃ πάλιν. » Λαμβάνουσι λοιπὸν τὴν ἄξινην καὶ τὸ πριόνιον, τρέχουσιν εἰς τὸ δάσος, κόπτουσι ξύλα, τὰ φορτῶνουσιν ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ φέρουσιν αὐτὰ εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἐν ᾧ εἶναι ἀκόμῃ καθ' ὁδόν, ἀλαλάζουσιν ὑπὸ χαρᾶς. « Ἰδοὺ τώρα ἔχομεν ἄφθονα ξύλα· λοιπόν, Κύριε Χειμῶν, θὰ σοῦ παίξωμεν ἐν ὥραϊον παιγνίδιον· θὰ σὲ κάμωμεν, πρὶν ἔλθῃς, νὰ φύγῃς. » Ἀλλὰ πρὶν φθάσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἰδοὺ καὶ ὁ Χειμῶν παρών! Κόμην, πώγωνα, μύστακας, πάντα εἶχε κατάλευκα καὶ σκληρά, καὶ τὸσον μακρὰ καὶ πυκνά, ὥστε περιεκάλυπτον ὅλον τὸ σῶμα. Τοὺς ἔβλεπε μὲ ἄγριον βλέμμα καὶ τοὺς ἠπείλει μὲ τὴν χρυσταλλώδη ῥάβδον του, ἐτίνασσε τὴν φλοκάταν του, ἐτίνασσε τὸν πώγωνά του, καὶ ἐξ αὐ-

τῶν ἀπεσπῶντο νιφάδες χιόνος, καὶ ὁ παγετώδης ἀνεμος διεσκόρπιζεν αὐτὰς πανταχοῦ, ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ἐπὶ τῶν δένδρων, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς, καὶ κατεκάλυψε καὶ ἐλεύκανε πάντα, ὥστε μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ τρόμου ἔφθασαν οἱ παῖδες εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἤναψαν πῦρ καὶ ἐθερμάνθησαν καὶ ἀνέλαβον θάρρος καὶ τόσῃν εὐθυμίᾳ, ὥστε ἐφαίνετο ὡς νὰ ἡγάπων ἀπὸ καρδίας τὸν Χειμῶνα τὸν αἴτιον τῆς εὐθυμίας ταύτης. Καὶ εἶχον δίκαιον νὰ τὸν ἀγαπῶσι· διότι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἐκάστην ὥραν τοῦ ἔτους καὶ ἡδονὴν καὶ λύπην, ὡς συντρόφους τῆς.

Ὁ ξένος.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐθεώρει ποτὲ ἀπὸ τοῦ οὐρανόου σκηνώματός του κάτω εἰς τὸν κόσμον, ὅτι τὸ πᾶν διάκειται καλῶς, ὅτι τὰ ἄστρα, ὁ ἥλιος καὶ οἱ πλανῆται ἐπορεύοντο ἐν ἀρμονίᾳ τὴν προαιώνιον ὁδὸν τῶν. Ἐρριψε καὶ ἐν βλέμμα ἐπὶ τὴν πεφίλημένην τοῦ γῆν, ὅπου εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζῃ, καὶ βλέπει τοὺς ἀνθρώπους καθίζοντας παρὰ τὴν τράπεζαν, σταυρόνοντας τὰς χεῖρας καὶ προσευχομένους· «Ἐλθέ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γενοῦ ἡμῖν σύνδειπνος, καὶ εὐλόγησον ἡμᾶς καὶ τὰ παρόντα ὁῶρά σου.» Τότε αἰσθάνεται ἐπιθυμίαν νὰ καταβῇ ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὴν γῆν, ἵνα λάβῃ πείραν ἂν σπουδαίως οἱ ἄνθρωποι τὸν προσκαλοῦσι σύνδειπνον.

Ἐκ τίνος δάσους λοιπὸν προέρχεται ἐν μορφῇ γέροντος ἐπαίτου, καὶ κατευθύνεται στηριζόμενος ἐπὶ τῆς βάρβδου τοῦ πρὸς τὴν πλησίον κειμένην πόλιν, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν τινὸς πλουσίου, καὶ ἵσταται παρὰ τὴν θύραν τῆς αἰθούσης. Συνέπεσε νὰ ᾄναι ἐν

τῇ οἰκίᾳ ἑορτὴ καὶ εἶχον μέγα συμπόσιον. Ἀκούει ἐντὸς ἡχους ποτηρίων, γέλωτας καὶ φλυαρίας συγκεχυμένας, ὡς νὰ ἐνεφώλευεν ἐντὸς σμήνος πυργιτῶν· καὶ ἂν ποτε διέκρινε λόγον τινὰ σαφῆ, οὗτος ἦτο ἀνεπιτήδεις νὰ διορθώσῃ τὴν ψυχὴν, καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀφοῦ ἐκπληκτος ἐστάθη ἐκεῖ μακρὸν χρόνον, λέγει τέλος πρὸς τινὰ παρατυχόντα· « Ἐκαλέσατε τὸν Κύριον Ἰησοῦν σύνδειπνον. Ἴδου λοιπὸν ἔρχομαι ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἐπαίτης, καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους του, ὅ,τι κάμετε εἰς ἐμέ, εἰς αὐτὸν θὰ τὸ ἔχετε κάμει. » Τότε φαίνεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὸν ἐπαίτην, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης καλεῖ ὀργίλως τὸν Ἰωάννην τὸν ὑπηρέτην, καὶ τὸν ἐπιπλήττει, ὅτι ἀφίνει ρυπαροὺς ἐπαίτας νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Τότε σμήνος ὑπηρετῶν ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ· « Ἐξῶ ἀπ' ἐδῶ, ρυπαρὲ σύνδειπνε, ὕπαγε νὰ συνδειπνήσῃς μετὰ τῶν κυνῶν! » Καὶ ἐκβάλλουσιν αὐτὸν ἔξω τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν δρόμον. Εἰς μάλιστα ὥτρυνε καὶ τοὺς κύνας κατ' αὐτοῦ.

Λοιπὸν φεύγει ἐκεῖθεν ὁ Κύριος περίλυπος καὶ ἔρχεται εἰς τινὰ πτωχικὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ γονεῖς καὶ τέκνα κάθονται κύκλῳ κατὰ γῆς, καὶ τρώγουσιν ἓνα ἰχθύν, τὸν ὁποῖον εἶχε συλλάβει ὁ πατήρ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Τοιαύτη εὐτυχία ἦτο σπανία· ἐκ πολλοῦ χρόνου δὲν εἶχον νὰ τρώωσι τίποτε ἄλλο πλὴν ξηροῦ ἄρτου. Διὸ πάντες εὐθυμοὶ τρώγουσι μὲ πολλὴν ὀρεξιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Καθὼς λοιπὸν ἐπλησίασεν ὁ Κύριος καὶ μετὰ πραότητος ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην, ἀνίσταται ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ἔρχεται καὶ εἰσάγει τὸν ἐπαίτην ἐκ τῆς χειρός, καὶ τὸν καθίζει εἰς τὴν τράπεζάν των. Καὶ

γονεῖς καὶ τέκνα ἐχορτάσθησαν· διότι ὁ Κύριος τοὺς τὰ ἡυλόγησε. Καὶ εἶπον προσευχόμενοι· «Εὐχαριστοῦμεν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὅτι ἡξίωσας νὰ συνδειπνήσης μεθ' ἡμῶν, καὶ ἡυλόγησας ἡμᾶς καὶ ὅ,τι μᾶς ἐδώρησας.» Τὰ ψιχία ἔλαβε καὶ διεσκόρπισεν ἡ γυνὴ ἕξω εἰς τὴν αὐλὴν, ἵνα εὕρῃ καὶ τὸ πτηνάριον τροφήν.

Μετὰ ταῦτα καθίζει ὁ πατὴρ παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ τοποθετεῖ πλησίον του καὶ τὸν ἐπαίτην· ἡ γυνὴ καθίζει πλησίον τοῦ ἀνδρός της, καὶ θέτει τὸ μικρὸν τέκνον του ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ τοῦ λέγει νὰ δείξῃ πρὸς τὸν πατέρα του τὸ μέκος τῆς ἀγάπης του· Πόσον;—τόσον! καὶ τὸ διδάσκει νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸν ξένον ἄνθρωπον.

Τὰ παιδιὰ θέτουσιν ἐπὶ τῶν γονάτων του ἐν βιβλίον, καὶ θέλουσι νὰ δείξωσι καὶ εἰς τὸν ξένον τὰς ἐν αὐτῷ εἰκόνας, τὰς ὁποίας χιλιάκις ἕως τότε αὐτὰ ἐφυλλολόγησαν. Ἀνοίγουσι τὴν πρώτην εἰκόνα καὶ δεικνύουσιν· Ἐδῶ οἱ ἄγγελοι, ἐκεῖ οἱ ποιμένες οἱ ἀγραυλοῦντες τὴν θείαν ἐκείνην νύκτα· ἐκεῖ τὸ ἱερὸν παιδίον ἀναπαυόμενον ἐν τῇ φάτνῃ, ὡσὰν ἐπὶ στρώματος πτιλωτοῦ·¹ παρ' αὐτὸ οἱ τρεῖς μάγοι προσφέροντες χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν· ὑπεράνω δὲ ὁδηγὸς αὐτῶν ἀστήρ. Κατόπιν, ὁ νέος Ἰωβίας μετὰ τοῦ κυναρίου του. Κατόπιν, ὁ Ἰωσήφ συγχωρῶν τοὺς ἀδελφούς του. Κατόπιν, εἰς τυφλὸς ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ κυναρίου του, κρατῶν τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ἐκ τοῦ λαιμοῦ του δεδεμένου σχοινίου· καὶ ἄλλας τοιαύτας δεικνύουσιν καὶ ἐρμηνεύουσιν.

Ὁ Κύριος αἰσθάνεται τὴν καρδίαν του ἐλαφρυνομένην ἀπὸ τοῦ βάρους, τὸ ὅποion ἐπεκάθισεν ἐπ' αὐτὴν διὰ τὴν προτέραν ὑποδοχὴν. Δάκρυα ἔρχονται εἰς

¹ Γεμάτου ἀπὸ πτίλα τούτεστι μαλακὰ πτερὰ.

τοὺς ὀφθαλμούς του, δάκρυα χαρᾶς, καὶ στρέφει τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ σκότος, ἵνα σπογγίσῃ αὐτὰ καὶ μὴ φανῇ δακρύων.

Ἐπειτα θέτει ἡ μήτηρ τὸ μικρόν της εἰς τὴν κλίνην· τοῦ λέγει τὸ « Πάτερ ἡμῶν », καὶ ἐκεῖνο ψελλίζει αὐτὸ μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, καὶ μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἀποκοιμᾶται, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ σιγᾷ τοῦ φιθυρίζει, « Κοιμήσου, τέκνον μου, γλυκά, καὶ ὁ Χριστὸς νὰ σέ σκεπάζῃ τὴν νύκτα!

Ἐπειτα ἐτοιμάζει ὅπως ἡδύνατο καὶ τοῦ ἐπαίτου τὸ στρώμα, καὶ τοῦ εὐχονται Καλὴν νύκτα καὶ Ὑπνον ἐλαφρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἀνεπαύετο ἡδυσταστήμενος.

Καὶ τὸ πρωί, ἐξεγείρεται, ἵνα ἀπέλθῃ καὶ εὐχαριστεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς εὐχεται· « Μένετε πάντοτε πτωχοί, ἀγαθοί μου ἄνθρωποι! Τῶν πτωχῶν δὲν εἶναι μακρὰν ὁ Θεός. Καὶ ἂν ποτε στεναῖζουσιν ἐπὶ γῆς, θὰ ᾔναι πάντοτε εὐφρόσυνοι ἐν οὐρανοῖς. »

Ὁ ἐπαίτης.

Γιὰ τὸ Θεὸ, λίγο φωμάκι, ἀδελφια μου, γιὰτὶ πεινῶ,
πτωχὸ φωνάζει γεροντάκι μὲ δάκρυα ἔς τὸν οὐρανόν.
Πολλοὶ περνοῦν ἐμπρὸς χορτάτοι, καλοτυμμένοι κι' εὐγενεῖς·
ἄχ! ὅλοι τοῦ γυροῦν τὴν πλάτη, δὲν τὸν ποιεῖ καρεῖς!
[καρεῖς!

Πλὴν ἄλλος νὰ πτωχὸς μὲ ράκη μοιράζεται μ' αὐτὸν ἐκεῖ
ἐνα ξηρὸ φελὶ φωμάκι, ποῦχε κρυμμένο στὸ σακκί.
Παιδιά, ὁ νόμος τοῦ ἐλέους εἶν' ἄγιος καὶ σεβαστός.
τὸν ἄσπλαγχνον μὲ τοὺς ἀθέους θὰ κατακρίνῃ ὁ Χριστός.

Ἡλ. Ταρταλίδου.

Δῶρον ἄδωρον.

Ὁ πατήρ, συνεβούλευεν ἀδιαλείπτως τὸν μικρὸν Νικόλαον καὶ ἔλεγε· «Τέκνον, μὴ παίζε με τὰ μαχαίρια· διότι δὲν ἔμαθες ἀκόμη νὰ μεταχειρίζεσαι αὐτὰ ὀρθῶς καὶ δεξιῶς, καὶ ἐνδέχεται τὸ χρήσιμον τοῦτο ὄργανον νὰ γένη εἰς σέ ὀλέθριον.» Οὕτως ἔλεγεν ὁ πατήρ· καὶ ὁ Νικόλαος ἐπείθετο ἐκὼν ἄκων· διότι καὶ ἀπέκρυπτον ἀπ' αὐτοῦ πᾶν μαχαίριον.

Ἡγγίξε δὲ τὸ νέον ἔτος, καὶ τοῦ Νικολάου ὁ θεὸς Θρασύβουλος ἠτοίμαζε κατὰ τὰ εἰωθότα δῶρόν τι διὰ τὸν Νικόλαον. Ἄλλ' ὁ νήπιος δὲν εὗρεν ἄλλο τι ἀξιολογώτερον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτόν, ἢ σύσπαστόν τι μαχαίριον κομψὸν καὶ πολυτελές.

Ὁ Νικόλαος ἐλησμόνησε τότε τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρός. Πύχαρίστησε τὸν θεῖόν του διὰ τὸ δῶρον, ἔπειτα ἐξέτεινε τὴν μικρὰν λεπίδα καὶ ἔτρεχε πρὸς τοὺς γονεῖς, ἵνα ἐπιδείξῃ τὸ καλὸν δῶρον.

Καὶ ἐν ᾧ ἐπλησίαζεν, ἤθελησε νὰ συσπάσῃ τὴν λεπίδα· καὶ ἐπειδὴ δι' ἰσχυρᾶς ἐλξεως ἐξέτεινεν αὐτὴν πρότερον, οὕτως ἐνόμιζεν ὅτι, καὶ ἵνα συσπάσῃ αὐτήν, ἔπρεπε νὰ ὠθήσῃ ἰσχυρῶς. Ἄλλ' ὁ λιχανὸς τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς αὐτοῦ ἔτυχε νὰ ᾔναι μεταξὺ τῆς λεπίδος καὶ τῆς λαβῆς· καὶ πρῶτον μὲν ὤθει, ἵνα ὑπερνικήσῃ τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὀπισθεν ἐλατῆρος· ἀλλ' ἅμα ἐκλίνθη ἡ λεπίς πέραν τοῦ ἡμίσεως, τότε ὁ ἀπιστος ἐλατήρ, ὅστις πρότερον ἀνθίστατο, αὐτὸς ὤθει ἔπειτα ἀνηλεῶς τὴν λεπίδα πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἡ ὀξύτομος λεπίς διέτεμε τὰς σάρκας τοῦ δακτύλου μέχρι τοῦ ὀστοῦ, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἀφθονον καὶ ἐρρύπαινε τὰ καλὰ ἐνδύματα τοῦ Νικολάου. Καὶ πολ-

λους μῆνας ἔκτοτε ἐφοίτα ὁ Νικόλαος εἰς τὸ σχολεῖον, ἔχων δεδεμένον τὸν δάκτυλον, καὶ ἐφρόντιζεν νὰ ἀποκρύπτῃ αὐτόν, αἰσχυνόμενος τὸν διδάσκαλον καὶ τοὺς συμμαθητάς.

Οὕτως ἐτιμωρήθη ὁ Νικόλαος διὰ τὴν παρακοήν τῆς ἐντολῆς τοῦ πατρός. Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς αὐτοῦ Θρασύβουλος ἔμαθεν ἔκτοτε νὰ σκέπτηται πολὺν χρόνον πρότερον, ὅσάκις ἐμελλε νὰ χάριση τι εἰς μικρὸν παιδίον, ἵνα μὴ ἀποβῇ, καθὼς καὶ ἐκείνο, δῶρον ἄδωρον.

Ὁ βοριάς ποῦ τ' ἀρνόκλια παγώνει.

Ἦτο ρύχτα, ἔς τὴν στέγην βοσκοῦσεν
ὁ βοριάς καὶ ψιλὸ ἔπεσσε χιόνι.
Τί μεγάλο κακὸν γὰρ ἐμηροῦσεν
ὁ βοριάς ποῦ τ' ἀρνόκλια παγώνει;

Μέσ' ἔς τὸ σπῆτι μιὰ χαροκαμμένη,
μιὰ μητέρ' ἀπὸ πόρους γεμάτη,
ἔς τοῦ παιδιοῦ της τὴν κούρνια σκυμμένη
δέκα ρύχτες δὲν ἔκλειγε μάτι.

Εἶχε τρία παιδιά ποθαμμένα,
ἀγγελοῦδια, λευκὰ σὰν τὸ χρυσοῦ
κι' ἔτα μόνον τῆς ἔμειρεν, ἕνα,
καὶ ἔς τὸν τάφο κοιτὰ ἦταν κ' ἐκεῖνο.

Τὸ παιδί της μὲ κλάμμα βογγοῦσε,
ὥς γὰρ ἐζήτα τὸ δόλιο βοήθεια.
Κ' ἡ μητέρα σιμά του θρηγοῦσε
μὲ λαχτάρα κυνπῶντας τὰ στήθια.

Τὰ γογγύσματα ἐκεῖνα κ' οἱ θρηνοὶ
ἐπ' ἀγρόναι βαθεῖα τῇ ψυχῇ μου.
Σὺν τροφῇ μου ἡ ταλαίπωρη ἐκείνη,
ἄχ! καὶ τ' ἄρρωστο ἦτορ παιδί μου.

Ἵς τοῦ σπιτιοῦ μου τὴν στέγην βογγοῦσεν
ὁ βοριάς, καὶ ψιλὸ ἐπεφτε χιόνι.

Ἄ! μεγάλο κακὸ μοῦ μνηοῦσεν
ὁ βοριάς, ποῦ τ' ἀγράκτα παγώνει.

Τὸν γιαντὸ καθὼς εἶδε, σηκώθη
σὰν τρελλή· ὅλοι γύρω σωπαίναν·
φλογεροὶ τῆς ψυχῆς τῆς οἱ πόθοι
μὲ τὰ λόγια ἀπ' τὸ στόμα τῆς βγαίναν.

ὦ! κακὸ ποῦ μ' εὐρῆκε μεγάλο.
Τὸ παιδί μου, γιαντρέ, τὸ παιδί μου!
ἔνα τῶχω, δὲν μ' ἔμεινεν ἄλλο.
σῶσέ μοῦ το, καὶ πάρ' τῇ ψυχῇ μου.

Κι' ὁ γιαντὸς μὲ τὰ μάτια σκυμμένα
πολλὴν ὥραν δὲν ἄνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων—ἄχ! λόγια χαμένα—
«Μὴ φοβῆσαι, τῆς εἶπεν, ἀκόμα.»

Κ' ἐκαμώθη πῶς θέλει τὰ σκόψη
Ἵς τὸ παιδί, καὶ τὰ ἰδῇ τὸν σφυγμὸν του.
Ἔνα δάκρυ ἐπροσπάθει τὰ κρύψη,
ποῦ κατέβη εἰς τ' ὠχρὸ πρόσωπόν του.

Ἵς τοῦ σπιτιοῦ μας τὴν στέγην βογγοῦσεν
ὁ βοριάς, καὶ ψιλὸ ἐπεφτε χιόνι.

Ἄχ! μεγάλο κακὸ μᾶς μνηοῦσεν
ὁ βοριάς ποῦ τ' ἀγράκτα παγώνει.

*Ἡ μητέρα ποτὲ δακρυσμένο
τοῦ γιατροῦ τὰ μὴ ροιῶσῃ τὸ μάτι,
ὅταν ᾖται βαρεῖα ξαπλωμένο
τὸ παιδί της, σὲ πόρου κρεββάτι!*

Τὸ ἔαρ.

Ἰδοὺ τὸ ἔαρ τὸ τερπνὸν ἦλθε πάλιν, καὶ ὁ ἥλιος εἶναι ἤδη λαμπρότερος καὶ θερμότερος, καὶ τὰ δένδρα τοῦ δάσους πρασινίζουσι. Παντοῦ βλέπει τις κόκκινω καὶ κίτρινω ποικιλόχροα ἄνθη· παντοῦ κατὰ λειβάδια καὶ κήπους ἀνακύπτουσιν αὐτὰ χαρίεντα καὶ μεδιῶντα καὶ πληροῦσι τὸν διαυγῆ Ἑλληνικὸν ἀέρα εὐωδίας.

Ποῦ ἦσαν τάχα μέχρι τοῦδε κεκρυμμένα; Ἐκοιμῶντο δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος, καὶ ὁ πατήρ αὐτῶν οὐράνιος ἐσκέπασεν αὐτὰ μὲ παχύ, λευκότετον καὶ μαλακώτατον ἐφάπλωμα· καὶ ὅτε ἤγγιζε τὸ ἔαρ, ἐπῆρεν ὁ Θεὸς τὸ ἐφάπλωμα, καὶ ἐξύπνησεν αὐτὰ καὶ εἶπε· «Καιρὸς, τέκνα μου, ἐξεγέρθητε.» Καὶ ἐκεῖνα ἐξηγέρθησαν εὐθὺς, οὐχὶ ὅπως κάμνουσιν οἱ ὑπναλέοι παῖδες.

Καὶ τὰ φιλωδὰ πτηνάρια συνῆλθον εἰς τὸ δάσος καὶ ᾄδουσιν ἐν χορῷ εὐχαριστήρια ᾠσματα εἰς τὸν οὐράνιον πατέρα, ὅστις ἔφερε τὸ ἔαρ καὶ τὰ δῶρα αὐτοῦ.

Κατὰ ταύτην τὴν καλλίστην ὥραν τοῦ ἔτους ἀγαπῶσι καὶ τὰ χρηστὰ παιδιά, ἅμα περατώσωσι τὰ μαθήματα τῆς ἡμέρας, νὰ παίζωσιν εὐθυμα καὶ εὐταχτα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, καὶ νὰ συνάδωσι μετὰ τῶν πτηνῶν, τὴν εἴσοδον τοῦ ἔαρος.

Εἴσοδος τοῦ ἔαρος.

Ἀνοίξατε παράθυρα, ἀνοίξατε καρδίας! Ὁ γέρων

χειμῶν θέλει νὰ φύγη ἔξω· συνεμάζευσε τὰ πρᾶ, τὰ του, τὰ ἐφορτώθη καὶ περιπατεῖ ἀπὸ τὸ βάρος καὶ τὸν θυμὸν του.

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του, νὰ φύγη!

Αἰσθάνεται ἤδη τὸ ἔαρ ἔξωθεν τῆς θύρας καὶ φοβεῖται· θὰ τοῦ ξεκολλήσῃ τὰ παγωμένα ὦτα! θὰ τοῦ μαδίσῃ τὸν κρυσταλλωμένον πῶγωνα, ἔνεκα τῆς τραχείας, τῆς βαναύσου διαγωγῆς του!

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του! νὰ φύγη!

Τὸ ἔαρ κρούει τὴν θύραν, ἀκούετε! ἀκούετε! εἶναι ὁ γλυκὺς του κτύπος· κτυπᾷ μὲ τρυφεροὺς βλαστούς, κτυπᾷ μὲ κάλυκας ἀνθέων.

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του, νὰ εἰσέλθῃ!

Καὶ ἂν δὲν σπεύδετε νὰ τοῦ ἀνοίξητε, ἔχει πολλοὺς μισθοφόρους στρατιώτας ἀξίους. Ἡ ἀηδὼν παιανίζει πρὸς ἔφοδον· ἡ πρωϊνὴ αὔρα εἰσδύει καὶ κάμνει τὸ πᾶν ἐντὸς νὰ τρίζῃ καὶ νὰ κωδωνίζῃ· τὴν γλυκεῖαν, τὴν κολακευτικὴν ὁσμὴν τῶν ἀνθέων, τίς φραγμὸς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ, τοῦ νὰ εἰσδύσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν οἰκίαν; Ἐπέρχεται κατόπιν ὁ ἱππότης ἥλιος καὶ διὰ μυρίων χρυσῶν λογχῶν ἐκδιάζει τὴν εἰσοδον. Λοιπὸν ἀναπηδῶ ἀπὸ τῆς κλίνης, ἀνοίγω παράθυρα καὶ καρδίαν καὶ φωνάζω· Εἰσελθε, εἰσελθε, γλυκὺ ἔαρ, καὶ φαίδρυνον τὴν οἰκίαν καὶ τὴν καρδίαν μου!

Ἡ φύσις.

Πατήρ τις εἶχε δύο τέκνα Δημήτριον καὶ Θεόδωρον, καὶ ἡγάπα αὐτὰ φιλοστοργότατα. Διέτριβε δὲ μετ' αὐτῶν τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς του, καὶ ὁσάκις ἦτο εὐδία, συνεξήρχετο μετ' αὐτῶν εἰς περίπα-

τον. Τοῦτο δὲ ἦτο ἡ μεγίστη χαρὰ αὐτῶν· διότι ἡγάπων πολὺ τὸν περίπατον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὸν μετὰ τοῦ πατρὸς περίπατον, νὰ ἦναι πλησίον τοῦ πατρὸς καὶ νὰ ὁμιλῶσι μετ' αὐτοῦ περὶ ἄλλων τε καὶ περὶ τῆς ωραίας φύσεως.

Ἄλλ' ἐπῆλθε χειμὼν ψυχρὸς καὶ ἀκατάστατος, καὶ διέκοψεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τοὺς προσφιλεῖς περιπάτους των. Καὶ τὰ παιδιά εἰς τὴν καθημερινὴν προσευχὴν των παρεκάλουν τὸν οὐράνιον πατέρα νὰ τοῖς ἐπαναφέρῃ ταχέως τὸ παιδρὸν καὶ ποθεινὸν ἔαρ. Τέλος ἦλθε τοῦτο καὶ ἐξώθησε τὸν πένθιμον χειμῶνα. Καὶ ἡ μὲν χιὼν κατέρρεεν, ἡ δὲ χλόη πανταχοῦ ἀνεβλάστανεν ἐκ τῆς ὑγροθέρμου γῆς, καὶ ἐν τῷ ἄβρῳ καὶ κυανῷ ἀέρι ὑπὸ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ζωογόνου ἡλίου ἐβλάστανον τὰ τρυφερὰ φύλλα τῶν συκαμινεῶν, τῶν κερασιῶν καὶ ἄλλων δένδρων.

Ἦδη ἑδραμον τὰ παιδιά, χειραγωγούμενα ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἔξω εἰς τὰ νέα θαύματα. Πᾶν δὲ ὅτι τὸ παρελθὸν ἔτος πλεονάκις εἶδον, μετὰ τὴν μακρὰν στέρησιν ἐθαύμαζον, ὥς τι νέον. Δὲν ἐχορτάζοντο βλέποντα τὰ μεγαλοπρεπῆ δένδρα, τὰ ὁποῖα ἤδη τὸ ἔαρ λάτρευσεν ἀπὸ τῆς φαλάκρας τοῦ χειμῶνος καὶ τοῖς ἐχάρισεν ἄβρᾶν κόμην, καὶ τὸ στιλπνὸν κάτοπτρον τῆς λίμνης, εἰς τῆς ὁποίας τὸ βάθος ἐθαύμαζον ἄλλον οὐρανὸν ἐπίσης ωραῖον, καὶ τὰ ἀεροειδῆ ὄρη, τὰ ὁποῖα μακρὰν ἔστεφον τὴν τερπνὴν πεδιάδα· τὸ δὲ πολυάσχολον φιλοπόνων γεωργῶν, ὁ μυκηθμὸς τῶν ἀροτήρων βοῶν, τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, καὶ αὐτὴ ἡ βραγχώδης κραυγὴ τῶν βατράχων ἠῤῥξανε τὴν εὐθυμίαν των καὶ ἐνέβαλλεν ἀνάμνησιν τῆς δεῖνος καὶ δεῖνος παρελθούσης ἐαρινῆς ἡμέρας.

Ἐπειτα ἀνέβησαν ἐπὶ λόφον τινά, καὶ ἐκεῖθεν ἡ-

ρύνθη ἡ ἀποψις αὐτῶν. Τὰ βλέμματα αὐτῶν ἐπλανῶντο εἰς τὸ περίξ ἀχανές καὶ ἡ ἐνδόμυχος τέρψις αὐτῶν ἠύξανε.

Καὶ ἤδη ὁ ἥλιος ἤγγιζε πρὸς τὴν δύσιν, καὶ τινα λεπτὰ νέφη ἐπλεον ἐν τῷ χρυσῷ ὠκεανῷ, ὅστις ἐσχηματίζετο ὑπὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου κατὰ τὸν δυτικὸν οὐρανόν.

«Ὁ ἥλιος ἀποχαιρετίζει ἡμᾶς, τέκνα μου, τὴν σήμερον,» εἶπεν ὁ πατήρ. «Πόσον ὥραϊος καὶ εὐεργετικὸς εἶναι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀποχώρησίν του! Ἄλλ' αὖριον θὰ ἐξεγερθῇ πάλιν, ἵνα ῥίψῃ τὰς ζωογόνους ἀκτῖνάς του ἐπὶ τὴν γῆν καὶ φέρῃ νέαν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον.»

Μικρὸν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἤρχισε νὰ φαίνεται κατὰ τὸν ἐσπέριον οὐρανὸν ἡ σελήνη, ὡς ἐλαφρὸν ἐφόλχιον,¹ παρακολουθοῦν τὸν δύνοντα ἥλιον. Τὰ παιδία ἐδειξαν αὐτὴν πρὸς τὸν πατέρα: «Πόσον εὐμορφος καὶ ἀθρᾶ εἶναι!» εἶπεν ὁ Δημήτριος. «Τοιαύτη δὲν φαίνεται πάντοτε.»

«Εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν νηπιότητα,» ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. «Καθ' ἐκάστην ἡμέραν θὰ αὐξάνῃ καὶ αὐτὴ καὶ τὸ φῶς αὐτῆς, μέχρις οὗ δείξῃ πρὸς ἡμᾶς ὅλον τὸν δίσκον πλήρη. Ἐνίοτε ἴσως θὰ ἐπικαλύπτωσιν αὐτὴν νέφη, καὶ ὡσὰν πενθοῦσα θὰ ἀποκρύπτῃ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον ταῦτα διαλύονται, καὶ ἀναφαίνεται λαμπρὰ καὶ καθαρά, ὡς πρότερον. Μετὰ τινα δὲ χρόνον θὰ φθίνῃ πάλιν κατὰ μικρὸν, μέχρις οὗ παντελῶς ἀφανισθῇ. Καὶ οὕτω γίνεται τελεία εἰκὼν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.»

«Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις,» εἶπεν ὁ Θεόδωρος. «Ἄλλ' ἐγώ!» ὑπέλαβεν ὁ Δημήτριος, «ἐγὼ ἡξεύρω τί θέ-

¹ Φελοσκι.

λει νὰ εἶπη ὁ πατήρ. Ὁ ἄνθρωπος αὐξάνει ὡσαύτως καὶ φθίνει· λάμπει χρόνον τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔπειτα ἀφανίζεται καὶ κρύπτεται εἰς τὸν τάφον.

« Καλῶς, » εἶπεν ὁ πατήρ· « ἀλλὰ τὰ νέφη, τὰ ἐπικαλύπτοντα ἐνίοτε αὐτήν, τί σημαίνουνσι; »

« Τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἐρμηνεύσω. »

« Εἶναι αἱ συμφοραὶ αἱ ἀπαντῶσαι τὸν ἄνθρωπον, » ἐπανέλαβεν ὁ πατήρ. « Οὐδενὸς ὁ βίος παρῆλθεν ἀκόμῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἐντελῶς ἀθόλωτος καὶ φαιδρός· πᾶς ἄνθρωπος ἐπέραςεν ἡμέρας συννεφεῖς καὶ σκυθρωπάς. Ἀλλὰ τοῦ ἀθώου καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου δὲν ταράττουσι τὴν ψυχὴν τὰ νέφη ταῦτα, καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον παρέρχονται, αὐτὸς δὲ ἀναλάμπει. Καὶ ἂν τέλος ἀφανισθῇ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, δὲν χάνεται, ἀλλὰ ἀναλάμπει εἰς ἄλλην χώραν αἰδίως καὶ ἀναλλοιώτως.

Ἦδη ἐπῆλθεν ἡ νύξ· καὶ τὰ παιδιά ἀνηρτῶντο σφιγκτότερον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς καὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὸν οἶκον σιωπηλὰ καὶ σύννοα.

Ἡ πρώτη.

Ὡραία ἀνατέλλει καὶ πάλιν ἡ αὐγή,
καὶ φῶς γλυκὺ μᾶς στέλλει καὶ μειδιᾷ ἡ γῆ.
Σιγαῖ οἱγᾷ βοοῖζουσιν αἱ ἄκραι τῶν βουνῶν,
καὶ εὐθυμα ὀρροῖζουσιν τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν.

Ἀκούετε πῶς ψάλλει παιδρά των ἡ φωνή,
τῆς φύσεως τὰ κάλλη καὶ τὸν θεὸν ὑμνεῖ.
Ἐκεῖνος τὰ κοιμίζει ὡς τρυφερὰ τροφός,
ἐκεῖνος τ' ἀφυπνίζει μὲ ὄροσον καὶ μὲ φῶς.

Ἄγ. Βλάχου.

Ἡ ἐξοχή.

Μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τὴν ταραχή!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι, ἐδῶ ἔς τὴν ἐξοχή.

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία, ἐδῶ εἶναι χαρά,

εἰς τὰ νερὰ τὰ κρύα ἔς τὰ χόρτα τὰ χλωρά.

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια, γαλάζιος οὐρανός,

πουλάκια καὶ τραγοῦδια καὶ ἴσκιος παρτοτεινός.

Μακρὰν μακρὰν ἡ λύπη, οἱ πόνοι τὰ δειρά,

εἶν' ἀνθισμένοι οἱ κῆποι, καὶ τ' ἄνθος τῶν περὶ.

Περὶ καὶ μαραμμένο, θὰ τῶν ἡ αὐγή.

Χαρήτε τ' ἀνοιγμένο, πρὶν πέσῃ εἰς τὴν γῆ.

Ἐλᾶτ' ἐλᾶτε ὅλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί.

Δὲρ βρίσκετε ἔς τὴν πόλιν μὲ πλούτη ἐξοχή!

Ἄγ. Βλάχου.

Τὸ αἰχμάλωτον πτιγόν.

Πτωχὸν πτηνάριον, ἐγκεκλεισμένον, αἰχμάλωτον
ἤδη τόσον χρόνον, πόσον σὲ οἰκτείρω! Καθ' ἡμέραν
ἔχεις τὸ πινάκιόν σου πλήρες τροφῆς, καὶ ὅμως λυ-
πεῖσαι καὶ ταραττεσαι ἐντὸς τῆς στενῆς, τῆς σιδηρᾶς
ταύτης εἰρκτῆς. ὦ, πικρὰ εἶναι ἡ αἰχμαλωσία! τὸ
βλέπω, ἐπιθυμεῖς ἔξω εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸν καθα-
ρὸν ἀέρα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἴδου σοὶ ἀνοίγω τὴν θύ-
ραν· ἔξελθε πτηνάριον, τίναξον τὰς πτέρυγας, ἀπελθε
εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐλευθερίας, χαιρέτισον καὶ πά-
λιν περιχαρὲς ὄρη, δάση, κοιλάδας, ἀδελφούς καὶ φί-
λους, καὶ ψάλλε πρὸς τὸν Θεὸν μὲ τὴν γλυκεῖάν σου
μελωδίαν τὸν εὐχαριστήριον ὕμνον.

Ὁ Βορρᾶς.

Ἐξῆλθέ ποτε ὁ Βορρᾶς τὸν Μάιον εἰς περίπατον· καὶ ἐπειδὴ εἶναι φύσει βίαιος, ἔκαμνε παντοῦ βάρβαρα ἔργα· ἐμάδιζε τὴν ἄβρὰν κόμην τῶν ῥόδων, ἐρρύπαινε τῶν κρίνων τὰ χιονόλευκα ἱμάτια, ῥίπτων κόνιν ἐπ' αὐτά, κατέβαλε τοὺς στάχους, συνέκρουε μῆλα καὶ ἀπίδια πρὸς ἄλληλα καὶ κατέρριπτεν αὐτά, καὶ ἄλλα πολλὰ ἡσχημόνει.

Λοιπὸν ἦλθον τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα μετὰ δακρύων πρὸς τὸν Αἰόλον τὸν ἄρχοντα τῶν ἀνέμων, καὶ κατηγόρουν τοῦ Βορρᾶ, καὶ διηγοῦντο τί κακὰ ἐπραττεν ὁ σκληροκάρδιος. Ὁ δὲ Αἰὼλος προσεκάλεσε τὸν Βορρᾶν εἰς ἀπολογία καὶ ἀνέκρινεν αὐτόν, ἂν ἀληθῆ ᾔσαν ὅσα κατηγόρουν αὐτοῦ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη. Καὶ ὁ Βορρᾶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ, ἀλλ' ἐπροφασίζετο ὅτι δὲν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ βλάψῃ αὐτά, ἀλλ' ἤθελε μόνον νὰ παίξῃ καὶ νὰ χαριεντίζεται. Τότε εἶπεν ὁ Αἰὼλος· « Ἐπειδὴ εἶσαι τόσον βάνανσος συμπαίκτης, δὲν σοὶ συγχωρῶ τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξέρχεσαι τὸ ἔαρ εἰς περίπατον, ὅτε τὰ ἄβρὰ ἄνθη εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου παίζουσι μετ' ἀλλήλων. Τὸν δὲ χειμῶνα, ὅτε θὰ κοιμῶνται ἐκεῖνα, ἐξέρχου σὺ καὶ παῖζε μετὰ πάγου καὶ χιόνος· διότι τοιοῦτοι συμπαίχται σοὶ πρέπουσι, ψυχροὶ καὶ σκληροί, ὥς σύ. »

Ἐκτοτε δὲν τολμᾷ ὁ Βορρᾶς νὰ ἐξέρχεται τὸ ἔαρ εἰς περίπατον, ἢ ἂν τολμήσῃ ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ, περιπατεῖ τόσον ἐλαφρῶς καὶ ἡσυχῶς, ὥστε οὐδεὶς ἐννοεῖ αὐτόν.

Ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος.

Ἐφιλονεῖκουν κατὰ τινὰ ἑαρινὴν ἡμέραν ὁ ἥλιος

καὶ ὁ ἄνεμος, τίς ἐκ τῶν δύο εἶναι ἰσχυρότερος. Τέλος δὲ συνεφώνησαν νὰ ἀνακηρύξωσιν ἰσχυρότερον ἐκεῖνον, ὅστις θὰ κατάρθωνε νὰ ἀφαιρέσῃ ὁδοιπόρου τινός, τότε ὁδεύοντος, τὸν ἐπενδύτην.

Λοιπὸν ἤρχισε πρῶτος ὁ ἄνεμος νὰ δεικνύῃ τὴν δύναμίν του καὶ ἔπνεε λυσσωδῶς. Ὁ δὲ δυστυχὴς ὁδοιπόρος ἔτρεμεν ὑπὸ ψύχους καὶ φόβου, καὶ ὅσον μᾶλλον ὁ ἄνεμος προσεπάθει νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἐπενδύτην ἀπ' αὐτοῦ, τόσον μᾶλλον ἐκεῖνος συνέστελλε καὶ κατεῖχεν αὐτόν· ὥστε οὐδὲν κατάρθωτε διὰ τῆς βίας.

Μετὰ τοῦτο ἦλθε καὶ τοῦ ἡλίου τὸ μέρος. Οὗτος δὲ κατέπεμπε τὰς ἀκτῖνας ἡρέμα καὶ ἡπίως, ἀνευ βίας, ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ὁδοιπόρον. Ἡ ζάλη τοῦ ἀνέμου παρῆλθε καὶ γαλήνη ἐπεκράτησε, καὶ ὁ ἀὴρ κατὰ μικρὸν ἐθερμαίνεται. Τότε ὁ ὁδοιπόρος δὲν ἠδυνήθη νὰ φέρῃ πλεόν τὸν ἐπενδύτην, ἐξεδύθη καὶ ἀπέριψεν αὐτόν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου τινός καὶ ἐκάθισε καὶ αὐτός, ἵνα ἀναψυχθῇ. Τίς λοιπὸν ἐνίκησεν; ὁ βίαιος καὶ παράφορος, ἢ ὁ ἡπιος καὶ ὁμαλός;

Ἡ νύξ.

*Πόσον ἡσυχὰ κοιμᾶται καὶ ἡ θάλασσα κ' ἡ γῆ!
Εἰς τὰ δάση μας πλατᾶται μαυροπόρα ἡ σιγή·
Κάπου κάπου ψιθυρίζει, 'ς τὸ θανάκι τὸ νερό,
τὸν αἰθέρα διασχίζει ἕνα σῆμα φωτερό,*

*Σιγαρή καὶ μυρωμένη πνέει ἡ αἶθρα τοῦ βουροῦ·
ἀπὸ ἄστρα στολισμένη εἶν' ἡ στέγη τοῦρανοῦ.
Ἐκοιμήθηκε τ' ἀηδὼν 'ς τὰ ὁλόδροσα κλαδιά,
καὶ ὁ ὕπνος καμαρώνει εἰς τὰς κλίνας τὰ παιδιά.*

Ἄς κοιμᾶται ὁ Ἄ' ἢ πλάσις καὶ τὸ κῦμα καὶ ἡ γῆ,
 ἃς κοιμῶνται αἱ ἐκτάσεις ἔς τοῦ ἀπείρου τὴν σιγή.
 Ἐνας ἄγρυπνος τὰ σκέπει νυκτοφύλαξ κραταῖος,
 μὲ τὸν ἄπνουν τὰ βλέπει ὀφθαλμοῦ του ὁ Θεός.

Θέρος.

Ἀπὸ τῶν ὀρέων καταρρέει καθαρὸς καὶ δροσερὸς
 ἄηρ, ζωογονῶν ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Πηγαὶ ὕδατος
 διαυγοῦς, ζωογονοῦσαι τὰ φυτὰ, ἀπὸ τῶν ὀρέων ἀ-
 ναβλύζουσι καὶ κατέρχονται.

Πυκνοὶ καὶ βαρεῖς εἰ καρποὶ κάμπτουσι τοὺς κλά-
 δους τῶν δένδρων, καὶ τὰ πτηνὰ φαιδρά, κεκρυμμένα
 ἐντὸς τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος, ψάλλουσιν ἐναρμο-
 νίως τὰ ἄσματά των.

Ἐκ τοῦ τρυφεροῦ φυλλαρίου ἐκκαλύπτεται καλὰ μὴ
 καὶ στάχυς, κυμαίνεται χριέντως ὑπὸ τὰς πνοάς
 γλυκείας αὔρας, καὶ ὁ κόκκος αὐξάνει καὶ ἀδρύνεται.

Ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἥλιος ἐνδεδυμέ-
 νος μεγαλοπρέπειαν. Λευκὰ νέφη ἀνέρχονται καὶ προ-
 χωροῦσιν ἀφορητεῖ. Εἶναι τὰ δασύμαλλα ἀρνία τοῦ
 οὐρανοῦ καὶ ὑπάγουσιν εἰς τὴν νομὴν.

Εἰρήνην ψυχῆς ἃς δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς πάντας!
 ὦ, τότε εἶναι ὠραία ἡ γῆ· εἰς τὰ βᾶθη, εἰς τὰ ὕψη,
 πανταχοῦ γρηγορεῖ καὶ μελωδεῖ βίος χαρμόσυνος.

Νέφη μελανὰ καλύπτουσι τὴν οὐρανίαν ἀψίδα, καὶ
 τὸ πτηνὸν παύει τὸ ἄσμά του. Οἱ ἄνεμοι μυκῶνται
 πανταχόθεν, καὶ καταρράχται ὕδατος καταπίπτουσι
 οὐρανόθεν. Πύριναι ἀστραπαὶ διάττουσι διὰ τοῦ αἰ-
 θέρος καὶ πλήττουσι τοὺς ὀφθαλμούς· κεραυνοὶ κα-
 ταπίπτουσι μετὰ φρικτῶδους κρότου.

Ἄγαθὴν συνείδησιν ὅστις ἔχει, καὶ τὴν ἀστραπὴν τοῦ Θεοῦ ὁρόνου ὅταν ἴδῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, καὶ τὴν γῆν ὡς φύλλον σειομένην, δὲν ταρασσεται. Τί ἀκαταμάχητον ὄπλον εἶναι ἡ ἀγαθὴ συνείδησις!

Δοξολογία θερινή.

Ἡ θερινὴ ἡμέρα τοῦ θερισμοῦ παρῆλθεν ἤδη, καὶ τὰ δράγματα κεῖνται χαμαὶ παρατεταγμένα εἰς μακρὰς σειράς, καὶ οἱ θερισταὶ βλέπουσιν αὐτὰ χαρῶποι. Ἐπειτα ἀρχίζει ἕκαστος νὰ ἀναπέμπῃ ὕμνον εὐχαριστήριον εἰς τὸν Ὑψιστον.

Καὶ ὁ πρῶτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ ὑμνολογεῖ· «Εὐχαριστεῖτε τὸν Κύριον,» ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἀνατέλλει τὸν ἥλιον ἐπὶ ἀγαθοὺς καὶ ἀμαρτωλοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Χιλιάδες ἐτῶν παρῆλθον ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ ἕκαστος ἐνιαυτός συνήγαγε θερισμὸν καὶ παρεσκεύασε τροφήν. Καὶ νῦν ἔτι ὁ Κύριος ἐτοιμάζει τὴν τράπεζάν του καὶ μυριάδες χορταίνονται. Ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ ἀνανεοῦται καθ' ἐκάστην ἡμέραν. «Εὐχαριστεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.»

Καὶ ὁ δεύτερος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει· «Ἡ βοήθεια ἡμῶν παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ γεωργὸς κινεῖ χεῖρα ἐνεργόν, ἀροτριᾷ τὸν ἀγρόν, καὶ σκορπίζει τοὺς κόκκους εἰς τὰς αὐλακας, ἀλλ' οὐδὲν προκόπτει ἄνευ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Χεὶρ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ συναγάγῃ τὰ βροχερὰ νέφη, οὐδὲ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν χάλαζαν. Πόσαι παγετώδεις νύκτες ἐμεσολάβησαν μεταξὺ σπορητοῦ καὶ θερισμοῦ! Ἄλλ' ὁ Κύριος διαφυλάττει

τὸν κόκκον ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς, διαφυλάττει τὸ χλοερὸν, τὸ τρυφερὸν βλαστάριον, καὶ τὸν ὠριμάζοντα στάχυν. Ἡ βοήθεια ἡμῶν παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. »

Καὶ ὁ τρίτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει· « Ὁσοι με δάκρυα σπείρουσι, θὰ θερίσωσιν ἐν χαρᾷ! Ἡ ρίλυπος ἐξῆλθεν υἱὸς τις εἰς τὸν ἀγρὸν ἵνα σπείρῃ. Ὁ πατὴρ εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ἡ μήτηρ δὲν ἔπαυεν ὀδυρομένη· οἱ δὲ σκληροὶ δανεισταὶ ἐξεκένωσαν τὸν σιτοβολῶνα. Εὐσπλάγχχνός τις γείτων τοῦ ἐδάνεισε τὸν σπόρον. Ἐξῆλθε καὶ ἔσπειρε, καὶ μετὰ τῶν κόκκων ἔπιπτον καὶ δάκρυα εἰς τὰς αὐλακας. Καὶ τώρα θερίζει ἐκατονταπλάσια· διότι ὁ Κύριος ἠυλόγησε τὴν δακρύβρεκτον σπαράν. Ὅσοι με δάκρυα σπείρουσι, θὰ θερίσωσιν ἐν χαρᾷ. »

Καὶ ὁ τέταρτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει· « Τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. » Ἄς ἡδυνάμεθα νὰ φωνάξωμεν τοῦτο εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσίων, οἵτινες τώρα πληροῦσι τοὺς σιτοβολῶνάς των! Ἄς ἡδυνάμεθα νὰ φωνάξωμεν τοῦτο πρὸς τὸν σκληροκάρδιον γείτονα ἡμῶν, ὅστις χθὲς ἀπεδίωξε τραχέως τὴν πτωχὴν σταχυολόγον ἐκ τοῦ ἀγροῦ του! Ὅντινα ὁ Κύριος ἠυλόγησε, καὶ αὐτὸς ἀφείλει νὰ ἀνοίγῃ τὴν εὐεργετικὴν του χεῖρα πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. Ὡ ἄνθρωποι, μὴ λησμονεῖτε νὰ εὐεργετῆτε καὶ νὰ μεταδίδετε ἐκ τῶν ἀγαθῶν ὑμῶν εἰς τοὺς δεομένους· διότι εἰς τοιαύτας θυσίας εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. »

Πρασιὰ γαρροφάλων.

Ὡ μητερ, δὸς εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν μίαν πρασιάν
 Ἀληθὴς Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνθέων, εἰς ἐμὲ μίαν καὶ μίαν εἰς τὴν Μαρίαν καὶ μίαν εἰς τὸν Νικόλαον, » ἔλεγεν ὁ μικρὸς Πέτρος πρὸς τὴν μητέρα. « Θὰ ποτίζωμεν καὶ θὰ περιποιώμεθα ἕκαστος τὴν ἰδικήν του, καὶ θὰ ἰδῶμεν, τίνας τὰ ἀνθὴ θὰ προκόπτωσι καλλίτερα. »

Ἡ μήτηρ εἰσήκουσε τὴν παράκλησιν τοῦ Πέτρου, καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον τῶν τριῶν τέκνων τῆς ἀνὰ μίαν πρασιὰν πεφυτευμένην γαροφαλέας. Καὶ τὰ παιδιά ἐπιμελῶς ἐπότιζον καὶ ἐκαθάριζον τὰς πρασιάς των, ὡσάκεις ἐσχόλαζον ἀπὸ τῶν μαθημάτων.

Καὶ ἤρχισαν ἤδη αἱ γαροφαλέαι νὰ σχηματίζωσι κάλυκας ἐν ἀφθονίᾳ· καὶ τὰ παιδιά βλέποντα ἔχαιρον καὶ ἔλεγον· « Τί μεγαλοπρέπεια θὰ ᾔηται, ὅταν πᾶσαι αἱ κάλυκες αὗται θὰ ἔχωσιν ἀνοίξει καὶ θὰ γίνωσιν ὠραῖα κόκκινα γαρόφαλα. »

Ἄλλ' ὁ μικρὸς Πέτρος ἦτο ἀνυπόμονος· ἐπεθύμει νὰ ἀνοίξωσι τὰ ἰδικά του πρὸ τῶν ἄλλων. Συχνάκις ἤρχετο, τὰ ἐψηλάφει καὶ ἐσκίρτα βλέπων ὅτι ἐνδοθεν τοῦ πρασίνου περιβλήματός των φυλλάριόν τι διεφαίνετο κοκκινίζον.

Τέλος ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονή του, καὶ πρῶταν τινὰ διασχίζει αὐτὸς τὰς κάλυκας, ἐκτυλίσσει τὰ ἐντὸς συνεσταλμένα πέταλα καὶ φωνάζει πρὸς τοὺς ἀδελφούς του ἀναπηδῶν· « Ἴδού, βλέπετε; τὰ ἰδικά μου γαρόφαλα ἤνοιξαν ἤδη. » Ἄλλ' ἐπῆλθεν ὁ ἥλιος θερμὸς ἐπὶ τῶν προῶρως ἀνοιχθέντων γαροφάλων, καὶ ταῦτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκλινον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμαραίνοντο, καὶ ὅτε περὶ τὴν δεῖλην κατέβησαν πάλιν εἰς τὸν κῆπον τὰ παιδιά, ἦσαν ἤδη πάντα μεμαρασμένα. Τότε ἔχλαιεν ὁ Πέτρος πικρὰ δάκρυα.

Ἡ δὲ μήτηρ εἶπεν· « Ἀνόητον, ἀνυπόμονον παιδίον! Εἶθε νὰ ᾔηται τοῦτο ἡ τελευταία ἡδονή, τὴν ὁ-

ποίαν χάνεις ἐκ σφάλματος ἰδικοῦ σου! Οὕτω θὰ ἐχῇς πληρώσει εὐθηνὰ μέγα καὶ πολύτιμον μάθημα, νὰ περιμένῃς δηλαδή τὸν καιρὸν παντὸς πράγματος.

Ὁ μῦς καὶ ὁ λέων.

Λέων τις ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ σπηλαίῳ του, καὶ περὶ αὐτὸν ἔπαιζεν εὐθυμὸς ὁμιλὸς τις μυῶν. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἀνερριχθῆν ἐπὶ τινος ὑπερκειμένης πέτρας, καὶ ἐκείθεν κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ λέοντος· οὗτος δὲ ἐξύπνησε καὶ συλλαβὼν αὐτὸν διὰ τῆς κραταιᾶς χειρὸς τὸν ἐκράτει. Ἄχ! Μεγαλειότατε, ἱκετεύει ὁ μῦς, γενοῦ μεγαλόφυχος πρὸς ἐμὲ τὸ πτωχὸν τὸ ἀσήμαντον ζῶον. Δὲν εἶχον κατὰ νοῦν νὰ σὲ προσβάλλω ποτέ· μόνον παρεπάτησα καὶ ἔπεσα ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω. Τί θὰ σὲ ὠφελήσῃ ὁ θάνατός μου! Χάρισαί μου τὴν ζωὴν, καὶ θὰ προσπαθῇσω διὰ παντὸς τοῦ βίου μου νὰ σοὶ ἀνταποδώσω τὴν εὐεργεσίαν ταύτην. » « Ὑπαγε, » λέγει ὁ λέων μεγαλοφώνως, καὶ ἀφίνει τὸν μῦν νὰ φύγῃ. Καθ' ἑαυτὸν δὲ ἐγέλα ὁ λέων· « Θὰ σοὶ ἀνταποδώσω, λέγει τὴν εὐεργεσίαν ταύτην. Λοιπὸν ἐπεθύμουν μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ τὸ ἴδω πῶς οἱ μύες ἀνταποδίδουσιν εἰς τοὺς λέοντας τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς.

Μετ' ὀλίγον χρόνον ἔτρεχε τὸ μυῖδιον ἐντὸς τοῦ δάσους ζητοῦν καρύδια. Καὶ ἀκοῦει θρηνῶδη βρυχηθμόν λέοντος. Πάραυτα τρέχει πρὸς τὸν βρυχηθμόν καὶ εὐρίσκει ἐκεῖ τὸν λέοντα τὸν σωτήρᾶ του ἰπεριβεβλημένον ὑπὸ ἰσχυρᾶς ἄρκυος,¹ τὴν ὁποίαν τεχνηέντως εἶχεν ἐκτείνει ὁ κυνηγός. Τὰ σχοινία εἶχον συσφιχθῇ τόσον ἐπιτηδείως, ὥστε ὁ λέων οὔτε ὄνυχας

1 Ἄρκυς=δίκτυον τῶν κυνηγῶν ἀγρίων θηρίων.

οὔτε ὀδόντας ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ, ἵνα δαρρήξῃ αὐτά.

«Περίμενε, φίλε μου, λέγει τὸ μυῖδιον, ἐνταῦθα δύναμαι ἐγὼ νὰ βοηθήσω. » Καὶ ἔδραμεν ἐκεῖ, καὶ κατέφαγε τὰ σχοινία τῆς ἄρκυος, καὶ ἠλευθέρωσε τὸν λέοντα.

Ἐμαθε λοιπὸν ἤδη ὁ λέων ὅτι δύναται νὰ γείνη καὶ μὲς λέοντος σωτήρ.

Ὁ λέων τῆς Φλωρεντίας.

«Ὁ λέων ἐλύθη! ὁ λέων ἔφυγε! τοὺς σιδηροὺς φραγμοὺς τῆς εἰρκτῆς του διέρρηξεν! Ὁπίσω, ἄνθρωποι, μήπως τὴν τόλμην σας πληρώσητε μὲ τὸ αἷμά σας!»

Καὶ πᾶς φεύγει, καὶ ζητεῖ ἀσθμίνων καὶ ὠχρὸς ἔνδοθεν τῶν τοίχων νὰ εὕρῃ σκέπην καὶ σωτηρίαν. Καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἀγορᾷ καὶ ὁδὸς ἴστανται κεναί εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τρομεροῦ βασιλέως!

Ἄλλ' ἰδοὺ ἐν παιδίον, βυθισμένον εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ παιγνιδίου, ἀναισθητοῦν πρὸς τὸν κίνδυνον, κάθεται, μακρὰν τῆς μητρικῆς χειρός, ἐν τῇ ἀγορᾷ παρὰ τὸ φρέαρ.

Πολλοὶ βλέπουσιν αὐτὸ ἀπὸ τῶν πέριξ παραθύρων, καὶ φαντάζονται ἀνοιγόμενον τὸν ὀδοντόφρακτον, τὸν σκληρόν τάφον αὐτοῦ· ἐκτείνουσι τὰς χεῖρας, ὀδύρονται, φωνάζουσι βοήθειαν.

Ἄλλ' οὐδεὶς τολμᾷ νὰ διακινδυνεύσῃ ὑπὲρ τοῦ ξένου παιδίου, ἀφοῦ μάλιστα ἤδη φρικώδης βρυχηθμός ἀγγέλλει ὅτι πλησίον εἶναι ὁ ὀλεθρὸς, τὸν ὁποῖον πᾶς τις θέλει νὰ ἀποφύγῃ.

Καὶ ἤδη μετὰ σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν ἐμ-

φανίζεται ὁ λέων διψαλέος αἵματος, ἡδὴ ἀνυψώνει τοὺς σκληροὺς ὄνυχας! ὦ θέαμα σπαραξικάρδιον! Οὕτω λοιπὸν οὐδεὶς σώζει τὴν τρυφερὰν ζωὴν, ἐγκαταλειμμένην εἰς τοὺς ὄνυχας τοῦ ἀγρίου Θανάτου.

Ἄλλ' ἰδοὺ αἶφνης ἐξορμᾷ ἐκ τινος αἰκίας γυνή τις λυσίκομος, παράφορος ὡς Μαινάς

«Δι' ὄνομα Θεοῦ, γύναι, εἴσους! Θέλεις νὰ κρημνίσῃς καὶ σεαυτὴν εἰς τὸν ὄλεθρον; Ταλαίπωρος μήτηρ! ὀπίσω! δὲν δύνασαι νὰ προσφέρῃς σωτηρίαν, μόνον καὶ ἄλλο οὐμα!»

Ἄλλ' ἡ μητρικὴ καρδιά δὲν ἀκούει τοιαῦτα. Φέρεται μὲ βῆμα εὐθὺ ἐπὶ τὸν λέοντα καὶ ἐξαρπάζει ἐκ τῶν ὀνύχων αὐτοῦ τὸ τέκνον ἀβλαβὲς εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Ὁ λέων ἐκπλήσσεται καὶ μένει ἀκίνητος· ἡ δὲ μήτηρ ἄνευ ἀργοπορίας φεύγει ἐκείθεν μετὰ τοῦ τέκνου της.

Τότε ἐγνώρισε πᾶς τις μετὰ συγχινήσεως τὴν παντοδυναμίαν τῆς μητρικῆς καρδίας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τοῦ λέοντος τὴν μεγαλοψυχίαν, ὅστις σέβεται ἡ καὶ φοβεῖται ἐκεῖνον, ὅστις τολμᾷ νὰ παρασταθῇ ἀφοβὸς ἐνώπιόν του.

Ὁ πετεινὸς καὶ ἡ ἀλώπηξ.

Ὁ πετεινὸς ἴσατο ὡς φρουρὸς ἐπὶ τῆς σέγης τοῦ ἀχυρῶνος. Ἰδοὺ ἔρχεται κάτωθεν καὶ ἡ ἀλώπηξ ὁρμαία, καὶ φωνάζει· «ὦ, χαῖρε, φίλε, καὶ ψάλλε, σοὶ φέρω καλὰς ἐφημερίδας. Ὁ πόλεμος τῶν ζώων παύει τοῦ λοιποῦ, διότι ἀπέκαμον ἐκ τῆς μακροχρονίου ἀλληλομαχίας· καὶ τοῦ λοιποῦ θὰ βασιλεύῃ εἰς τὸ κράτος ἡμῶν ἡ συχία καὶ εἰρήνη. ὦ φίλε, ἔλθε ταχέως κάτω νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ, καὶ νὰ ἀναγνώσῃς καὶ σὺ

τάς χαρμοσύνους ταύτας εἰδήσεις. Ἄλλὰ τί βλέπεις γύρω σου; « Τίποτε, ἀποκρίνεται ὁ πετεινός, μόνον βλέπω ὅτι ἔρχονται ὁ Πισός, ὁ Κάστωρ καὶ ἡ Φλόξ, οἱ γνωστοί σου κύνες, ἵνα μᾶς ἐπισκεφθῶσιν. » Ἄλλ' ἡ ἀλώπηξ φεύγει ἐντρομος. « Διατί φεύγεις; φίλη, ἔρωτᾷ ὁ πετεινός, τίς σέ πολεμεῖ, ἀφοῦ ὑπάρχει εἰρήνη; » « Κανείς βέβαια, φίλε μου, ἀποκρίνεται ἡ ἀλώπηξ, ὁ πόλεμος τῷ ὄντι ἔπαυσεν· ἀλλ' ἀμφιβάλλω, ἂν τὸ ἔχουσι μάθει ἤδη καὶ οἱ κύνες. »

Ἡ κλιμαῖς τῶν δυνάμεων.

Ὁ πυργίτης συλλαμβάνει ἐπὶ τινος κλάδου τὴν παχυτάτην μυῖαν. Οὔτε ἀντιστάσεις οὔτε κλαυθμοὶ ὠφελοῦσιν τὴν κατέχει καλῶς. « Ἄχ! φωνάζει αὐτὴ ἰκετεύουσα, ἄφες με νὰ ζῶ, τί κακὸν σοῦ ἔκαμα; » « Ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ φονεύς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι σὺ εἶσαι μικρά, καὶ ἐγὼ μέγας. »

Ὁ ἱέραξ εἶδε τὸν πυργίτην εὐωχούμενον ἐν εὐθυμίᾳ, ὁρμᾷ ἐπ' αὐτόν καὶ τὸν λαμβάνει εἰς τοὺς ὀνυχάς του. « Ἄχ! ἄφες με, φωνάζει, τί κακὸν σοῦ ἔκαμα; » « Ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ φονεύς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας. »

Ὁ ἀετὸς εἶδε τὸν ἱέρακα καταβροχθίζοντα τὸν πυργίτην, ὁρμᾷ ἐπ' αὐτόν καὶ τὸν λαμβάνει εἰς τοὺς ὀνυχάς του. « Μεγαλειότατε βασιλεῦ, φωνάζει ὁ ἱέραξ, ἄφες με ἐλεύθερον, τί κακὸν ἔπραξα; » « Ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ φονεύς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας. »

Καὶ εὐωχεῖτο ἀκόμη ὁ βασιλεὺς ἀετὸς, ὅτε αἰφνης πετᾷ ἐν βέλος εἰς τὸ στήθος του βαλέως. « Τύραννε, φωνάζει πρὸς τὸν κυνηγόν, διατί μὲ φονεύει τὸ βέ-

λος σου ; » « Ἄ, λέγει ὁ κυνηγὸς γελῶν, δὲν τὸ ἡ-
ξεύρεις ; διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας. »

Ὁ ὄνος τῶν τριῶν δεσποτῶν.

Χωρικός τις πτωχὸς ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ, καὶ οἱ
τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἴσταντο περὶ τὴν κλίνην του. « Ἄχ !
πτωχά μου τέκνα, λέγει μετὰ στεναγμοῦ, δὲν ἔχω
τίποτε ἄλλο νὰ σᾶς ἀφήσω κληρονομίαν, εἰμὴ τὸν ὄ-
νον μου. Καὶ ὅλη μου ἡ διαθήκη εἶναι αὕτη· νὰ τὸν
ἔχετε ἐξ ἀδαιρέτου· ὁ εἷς ἅς τὸν μεταχειρίζεται σή-
μερον, ὁ ἄλλος αὔριον, ὁ τρίτος μεθαύριον, καὶ ὅστις
τὸν μεταχειρίζεται ἐκάσποτε, οὗτος καὶ ἅς τὸν περι-
ποιῇται. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν.

Ὁ πρεσβύτατος υἱὸς λαμβάνει τὸν ὄνον πρῶτος.
Ἀπὸ βαθείας πρωίας μέχρι νυκτὸς ἐλαύνει αὐτὸν ἄ-
νω κάτω κατάφορτον· τροφὴ οὐδαμοῦ, ραβδισμῶν ἀ-
φθονία. « Ὁ ἀδελφός μου, λέγει, θὰ σέ ἔχῃ αὔριον·
ἐκείνος βέβαια θὰ σέ τροφοδοτήσῃ καλῶς. »

Ὁ δεύτερος παραλαμβάνει τὴν ὑσεραίαν λίαν πρῶτ
πειναλέον τὸν ὄνον, καὶ καταφορτώνει αὐτὸν μὲ σάκ-
κους. « Ἄ ! ἄ ! ἡ πολυφαγία σέ κάμνει, βλέπω, δυσ-
κίνητον· φαίνεται ὅτι ἐξεφάντωςες καλὰ χθὲς πλη-
σίον τοῦ ἀδελφοῦ μου. » Ὁ ὄνος ἀσθμαίνει μὲ κατά-
ξηρον στόμα, καὶ σύρεται μόλις μετὰ τοὺς μακροὺς
κόπους καὶ τὴν νηστείαν εἰς τὸν σταῦλον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ αὐτὴ ἱστορία. « Δὲν ὑπάρ-
χουν βέβαια καθ' ἡμέραν ἑορταὶ καὶ ξεφαντώματα·
ὀλίγη νηστεία ὠφελεῖ εἰς τὴν ὑγείαν· τὸ βλέπω ἤδη,
παρὰ πολὺ μοῦ ἐστρογγύλευσες. »

Ὁ ὄνος καταπίπτει ἐξ ἀδυναμίας, τεντώνει τοὺς

πόδας, ἀνοιγοκλείει δις καὶ τρίς τὸ στόμα, καὶ δὲν κινεῖται πλέον.

Λοιπὸν διαμοιράσατε τὸ δέσμα, καλὸ τυχοὶ ἀδελφοί!

Τὸ πολύτιμον βότανον.

Δύο χωρικαὶ κόραι, Ἑλένη καὶ Οὐρανία, ἐπορεύοντο ἀπὸ τῶν ἀγρῶν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔφερεν ἑκάτερα ἐπὶ τῶν ὤμων βαρὺ κοφίνιον πλήρες ὀπωρικῶν.

Καὶ ἡ μὲν Ἑλένη ἐγόγγυζε καὶ ἐστέναζεν ἀπαύσως καθ' ὅλην τὴν ὁδόν· ἡ δὲ Οὐρανία τοῦναντίον ἐγέλα καὶ ἐχαριεντίζετο.

Καὶ εἶπεν ἡ Ἑλένη πρὸς τὴν Οὐρανίαν· « Ἀπορῶ, πῶς ἔχεις ὀρεξιν νὰ γελᾷς. Τὸ κοφίνιόν σου δὲν εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ἐμοῦ, οὐδὲ σὺ εἶσαι ῥωμαλεωτέρα ἐμοῦ. »

Ἡ Οὐρανία ἀπεκρίθη· « Ταῦτα ἀληθῆ λέγεις, φίλη Ἑλένη· ἀλλ' ἐγὼ ἔθεσα ὑπὸ τὸ κοφίνιόν μου βότανόν τι, ὅπερ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀνακουφίσῃ τὸ βάρος· ὥστε μόλις αἰσθάνομαι αὐτό. »

« ὦ, τί λέγεις! » ἀνέκραξεν ἡ Ἑλένη, τοῦτο πρέπει νὰ ᾔηται πολύτιμον βότανον. Ἐπιθυμῶ καὶ ἐγὼ νὰ ἀνακουφίσω διὰ τούτου τὸ βάρος μου. Εἰπέ μοι, τί βότανον εἶναι τοῦτο; »

Καὶ ἡ Οὐρανία ἀπεκρίθη· « Τὸ πολύτιμον τοῦτο βότανον, ὅπερ ἀνακουφίζει πᾶν βάρος, ὀνομάζεται ὑπομονή. »

Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.

Πατὴρ τις ἐκάθητο θερινήν τινα ἐσπέραν ἐν τῷ κήπῳ, καὶ ἐκάλεσε περὶ ἑαυτὸν τὰ τρία τέκνα του καὶ ἐξήταζεν αὐτά. « Λοιπὸν, φίλτατα τέκνα, τὰ συνεισισμένα, διηγῆθήτε μοι, ἂν ἐκάμετε καλὸν τι ἔργον

σήμερον. Λέγε σὺ πρώτη, Ἀσπασία. « Ναί, πάτερ, ἀπεκρίθη ἡ νεωτάτη, Ἀσπασία· ἔδωκα τὸ ἐν κουλλούριον ἐκ τῶν δύο, ἅτινα μοι ἐχάρισεν ἡ μήτηρ πρὸς τὸν Δημήτριον, τὸν υἱὸν τοῦ πτωχοῦ κηπουροῦ διότι μοι ἐφάνη πεινασμένος. » « Εὖγε, τέκνον, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ· ὁ Θεὸς θὰ σοῦ ἀποδώσῃ πολλαπλάσιον τὸ ἐν κουλλούριον, τὸ ὅποσον ἐχάρισας. Σὺ δὲ Γεώργιε, τί καλὸν ἔργον ἔχαμες σήμερον; » « Ἐγὼ ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, ἐκλίσσα σήμερον πρῶτὴ τὴν θύραν τοῦ κήπου τοῦ γείτονος· διότι ἦτο ἀνοιχτὴ καὶ θὰ εἰσέρχοντο τὰ ζῶα καὶ θὰ ἐβλαπτον τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλλα φυτά. » « Εὖγε, τέκνον, εἶπεν ὁ πατήρ· καὶ ὁ Θεὸς οὕτω πως θὰ φροντίζῃ νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ σοῦ πᾶν βλαβερὸν. Σὺ δέ, Ἀριστείδη, τί καλὸν ἔργον ἔχαμες σήμερον; » ἠρώτησεν ἔπειτα ὁ πατήρ τὸν πρεσβύτερον υἱόν. Ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ κατένευε. « Τί σιωπᾷς, Ἀριστείδη; δὲν ἔχεις τάχα κανὲν καλὸν ἔργον σήμερον νὰ μᾶς φανερώσῃς; » ἐπανελάθεν ὁ πατήρ δυσθύμως. Τότε ὁ Ἀριστείδης εἶπε· « Πάτερ, σὺ μᾶς εἶπες πολλάκις, ὅτι ἀρκεῖ, ἂν ὁ Θεὸς γινώσκῃ τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα, καὶ ὅτι ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἀποσιωπῶμεν αὐτὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. » « Καλῶς λέγεις, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ τὸν πατέρα σου δύνασαι νὰ εἴπῃς αὐτά. » Τότε διηγήθη ὁ Ἀριστείδης ταῦτα. « Σήμερον ὅτε ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ σχολείου, μὲ συνήντησε καθ' ὁδὸν πονηρὸς τις παῖς, καὶ ἀναιτίως ἤρchiσε νὰ μὲ ὑβρίζῃ καὶ νὰ μὲ δέρνῃ. Ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθὴ ἦτο ὁ κύων ἡμῶν ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἀκούσας τὰς φωνάς μου ἔδραμεν εἰς βοήθειάν μου. Ἐκεῖνος δέ, καθὼς εἶδε τὸν κύνα, ἔφευγε καὶ ἤθελε νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ φρον τινά, ἀλλ' ὠλίσθησε καὶ κατέπεσεν εἰς τὸν ἐν αὐτῇ βόρβορον καὶ

ἐκραύγαζεν ἐλεεινῶς· διότι καὶ ὁ κύων ἠτοιμάζετο νὰ πηδήσῃ εἰς αὐτήν, διὰ νὰ τὸν δαγκάσῃ. Τότε ἐγὼ τὸν ἤλέησα καὶ ἀπεδίωξα τὸν κύνα καὶ τὸν ἐβοήθησα νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ βορβόρου. Ἄλλ' ὁ δυστυχὴς δὲν ἠδύνατο νὰ βαδίξῃ· διέτι εἶχεν ἐξαρθρώσει τὸν πόδα του. Καὶ ἐγὼ ἐκράτησα αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ὠδήγησα οἶκαδε. »

« Ἀρισεῖδῃ, ἀνεφώνησεν ὁ πατήρ, ὑπὸ χαρᾶς δακρύων καὶ καταφιλῶν αὐτόν, Ἀριστείδῃ, ἐξετέλεσας ἔργον εὐγενέστατον καὶ χριστιανικώτατον. Ὅστις ἀποδίδει εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀγαθὸν ἀντὶ κακοῦ, οὗτος εἶναι ἀληθοῦς χριστιανός, ἀληθοῦς μιμητὴς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. »

Ἀνδραγαθία.

« Κύριε πλοίαρχε, » λέγει ὁ πηδαλιούχος Ἀνδρέας, Κύριε πλοίαρχε, μοὶ ἔρχεται ὁσμή πυρκαϊᾶς, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ εὗρω ποῦ καίεται. » Ὁ πλοίαρχος ἀσφραίνεται καὶ αὐτός, καὶ ἄλλοτε μὲν τοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τίποτε, ἄλλοτε δὲ ὅτι καίεται τι. Τὸ πᾶν διερευνᾷ, ἀλλ' οὐδὲν εὕρισκει. Ἄλλ' ἡ ὁσμή τῆς πυρκαϊᾶς γίνεται ὁλονὲν δεινότερα, καὶ τέλος τὴν νύκτα, ὅτε ὅλον ἤδη τὸ ἀτμόπλοιον ἐπλήσθη πνιγνροῦ καπνοῦ, αἴφνης ἀναβοᾷ· « Ἀνδρέα, αἱ φλόγες ἀναλάμπουσι διὰ τοῦ τροχοῦ. » « Λοιπὸν κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ξηράν. » Εἶπε καὶ ἐκτύπησε τὸ ἰδρόνον μέτωπον, διότι ἐνόησε σαφῶς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου. Ἀλλὰ ἐκράτησεν ἑαυτόν, καὶ ὡς εἶδεν ἑαυτὸν μόνον, ἐγόνυπέτησε καὶ παρεκάλεσε τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· « ὦ παντοδύναμε Θεέ, ἐνίσχυσόν με νὰ ἐκτελέσω τώρα πιστῶς τὸ καθήκόν μου, καὶ γενοῦ Σὺ πα-

ρήγορος τῆς χήρας μου καὶ πατὴρ τῶν ὀκτῶ ὀρφανῶν τέκνων μου. » Οὕτω προσευχέθη καὶ λαμβάνει τὸν οἶακα καὶ ἵσταται ἀκίνητος βλέπων ἀτενῶς πρὸς τὴν ἐγγυτάτῳ ἄκραν, καὶ τὸ πλοῖον πετᾷ πρὸς αὐτὴν ὡς βέλος.

Ἐν τούτῳ οἱ ναῦται προσπαθοῦσι πάσῃ δυνάμει νὰ σβέσωσι τὸ πῦρ, ἀλλ' ἡ λύσσα τῶν φλογῶν αὐξάνει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καὶ ἐλαύνει τὴν μηχανὴν μετὰ φρικώδους δυνάμεως, καὶ τὸ πλοῖον διασχίζει τὰ κύματα, ὡς ἡ ἀστραπὴ τὸν ἀέρα.

Πάντες οἱ ἐπιβάται συνωθίσθησαν ἐπὶ τῆς πρῶρας· διότι ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀέρος δὲν ἄφινε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ καπνός, ἀλλ' ὤθει αὐτὸν πρὸς τὴν τὴν πρύμναν. Ἀλλ' ἴσα ἴσα ἐκεῖ ἵστατο ὁ δύστυχος Ἀνδρέας ἐν μέσῳ τοῦ πνιγώδους καπνοῦ, ὡς μάρτυς τις ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Καὶ ἐνησχολοῦντο μὲν συντόνως ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται ἤδη εἰς τὸ νὰ καταβρέχωσι τὴν πρύμναν, ἀλλὰ τοῦτο ὀλίγον ἀνεχαίτιζε τὸ λυσσαλέον πῦρ.

Καὶ ἰδοὺ ἀρχίζει τὸ κατάστρωμα νὰ καίεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἀνδρέου. Ἀλλ' ὅμως μένει ἐν τῇ θέσει· διότι ἀπ' αὐτοῦ ἐξήρτηται ἡ ζωὴ δγδοήκοντα ἀνθρώπων. Πάντοτε ἀτενῶς βλέπει πρὸς τὴν ξηράν, πάντοτε σταθερῶς κρατεῖ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ πηδάλιον, πάντοτε μετ' αὐξανούσης ταχύτητος φέρεται τὸ πλοῖον, ὑπὸ τοῦ πυρὸς οἰστρηλατούμενον.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἄνθρωποι βλέπουσι τὸ πυρίπνοον σκάφος, καὶ διὰ πυρσῶν δεικνύουσιν εἰς τοὺς δύστυχοις, ποῦ νὰ προσεγγίσωσιν. Ὁ ἀνδρέας ἐννοεῖ· ἀλλ' οἱ πόδες ἀρχίζουν νὰ καίωνται· ἀλλ' ὑπομένει. Ἄν καὶ τὸ πλοῖον μετὰ βοῆς ὑπερφυσικῆς ἠυλάκιζε τὴν θάλασσαν, ἐπεθύμει νὰ τοῦ ἔδιδε καὶ πτέρυγας·

διότι αισθάνεται ὅτι μετ' ὀλίγας στιγμὰς βυθίζεται. Καὶ ἰδοὺ — ἰδοὺ ἐπέστη ἡ μοιραία στιγμή· τὸ πηδάλιον ἀποσπασθὲν ἐκπίπτει τῆς χειρὸς του· ἀλλὰ πάραυτα ἀκούεται γροῦτ—γροῦτ, καὶ τὸ καϊόμενον σκάφος καθίζει ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Ἄπαντες σώζονται· καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐκφέρεται ἐπὶ τῆς γῆς ἀναπνέων· ἀλλὰ, μέγιστε Θεέ! εἰς ποίαν κατὰστασιν! Τὰ ἐνδύματά του καταπίπτουσιν ὡς αἰθάλη ἀπὸ τοῦ σώματός του, οἱ δὲ πόδες του ἀπηνθρακώθησαν. Ὁ εὐσπλαγχνός Θεὸς κατηύθυνε τὴν χεῖρα τοῦ ἱατροῦ καὶ ὁ Ἀνδρέας μετὰ τινος ἐβδομάδας κατέλιπε τὴν κλίνην· ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ ἀνάστημα ἐκυρτώθη, αἱ τρίχες ἐλευκάνθησαν, οἱ πόδες ἔμειναν ἀνάπηροι, καὶ ἔμελλε διὰ παντός τοῦ βίου νὰ πάσχη ὑπὸ τῶν δεινῶν τούτων διὰ τὴν εὐψυχίαν καὶ εὐσυνειδησίαν του! Ὁ δὲ οἶκος αὐτοῦ ηὐτύχησε μὲν νὰ ἴδῃ ζῶντα τὸν πατέρα του, ἀπώλεσε δὲ τὸν τροφέα. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐξήγειρε γενναίας καὶ εὐσπλαγχνοὺς καρδίας, αἵτινες ἐκήδοντο αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Οἱ ἀργοναῦται.

Φρίξος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος βασιλέως τοῦ Ὀρχομενοῦ λαβὼν τὴν ἀδελφὴν Ἑλλην, ἔφυγε μετ' αὐτῆς ἐπὶ χρυσομάλλου κριοῦ, ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τῶν κακώσεων πονηρᾶς μητρειᾶς, τῆς Ἰνοῦς· καὶ πορευόμενοι ἤλθον ἐπὶ τὸν θαλάσσιον πορθμόν, τὸν χωρίζοντα τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ εἰσῆλθον εἰς αὐτόν, ἵνα περάσωσιν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορθμοῦ, ἔπεσεν ἡ Ἑλλην εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη, καὶ ἐντεῦθεν ὠνομάσθη ὁ πορθμὸς ἐκεῖνος Ἑλλησπόντος.

Ὁ δὲ Φριξὸς ἦλθε σῶος εἰς τὴν βάρβαρον Κολχίδα. Ἐκεῖ δὲ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Αἰήτης, καὶ ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ Φριξὸς τὸν κριόν· ὁ δὲ Αἰήτης ἐθυσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Θεόν Ἀρην καὶ ἐκρέμασε τὸ δέρμα αὐτοῦ ἐν τινι ἄλσει τοῦ Θεοῦ τούτου, καὶ ἔταξε πυρίπνοον δράκοντα φύλακα τοῦ δέρματος.

Τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐπεθύμουν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀνακτήσωσιν· ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις ἦτο κινδυνωδεστάτη καὶ οὐδεὶς ἀνελάμβανεν αὐτήν.

Τέλος ὁ Πελίας ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰωλκοῦ, φοβούμενος μὴ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰάσων τὸν ἐκθρονίσῃ καὶ ὥς αὐτὸς ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα τοῦ Ἰάσονος Αἰσωνα, ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸ ὑπεράνθρωπον τοῦτο ἔργον, νὰ τῷ φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, καὶ ὑπεσχέθη ὅτι τότε θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν πατρικὸν θρόνον.

Ὁ ἀνδρεῖος καὶ μεγάλων ἔργων ἐραστὴς Ἰάσων παρέσχεν ἑαυτὸν πρόθυμον. Παρεκάλεσε δὲ πάντας τοὺς τότε ἀκμάζοντας ἥρωας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὴν εὐκλεᾶ ταύτην στρατείαν. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ὀνομαστότατοι Ἰάσων ὁ Αἰσονίδης, οἱ δίδυμοι Διόσκουροι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἐκ Λακεδαιμόνος, οἱ δύο πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ Ζήτης καὶ Κάλαις, ὁ Αἰακίδης Τελαμών ὁ Σαλαμίνιος, ὁ ἀοιδὸς Ὀρφεὺς ἐκ Θράκης, ὅστις διὰ τοῦ μέλους τῆς λύρας ἐπιθάσσευεν ἄγρια θηρία, ἐκράτει τὸν ῥοῦν ποταμῶν καὶ ἐκίνει δένδρα καὶ λίθους· ὁ Αἰγίδης Θησεὺς ἐξ Ἀθηναίων ἐπὶ πᾶσιν ὁ τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς, τὸ ἀνθος τῶν ἡρώων.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσι διὰ θαλάσσης. Πρὸς τοῦτο ἐναυπήγησαν ἐν Ἰωλκῷ τὴν Ἀργώ, τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι πλοῖον, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀθηναῆς, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας. Εἰς τοῦτο εἰ-

έβησαν οἱ ἥρωες, οἵτινες καὶ ὠνομάσθησαν ἀπ' αὐ-
τοῦ Ἀργοναῦται, καὶ ἐπλεον πρὸς τὴν Κολχίδα διὰ
τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προ-
ποντίδος, τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Εὐξείνου
πόντου.

Ἀλλὰ τὸν Θρακικὸν Βόσπορον καθίστων δύσπορον
ἐ συμπληγάδες καλούμεναι πέτραι. Αὗται ἴσταντο
νῆεν καὶ ἔνθεν τοῦ στενοῦ, καὶ διὰ βραχέως χρόνου
πεμακρύνοντο καὶ πάλιν συνεκρούοντο καὶ συνέτρι-
νον πᾶν ὅτι ἐτύγχανε μεταξύ. Ὁ μάντις Φινεὺς συνε-
ούλευσεν αὐτοὺς ὅταν φθάσωσιν ἐκεῖ, νὰ ἀφήσωσι
περιστεράν τινα εἰς τὸ μέσον τῶν συμπληγάδων, καὶ
ἐν μὲν αὕτῃ διαπεράσῃ ἀβλαβής, τότε νὰ τολμήσωσι
καὶ αὐτοὶ τὸν διάπλουν, εἰ δὲ μὴ, νὰ μὴ τολμήσωσιν.
Ὅτε λοιπὸν ἐφθασαν ἐκεῖ οἱ Ἀργοναῦται, ἀφῆκαν
τὴν περιστεράν, καὶ αὕτῃ διεπέρασεν ἀβλαβής· μό-
νον τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἀπεκόπη ὑπὸ τῶν συγ-
κρουσθεῖσων πετρῶν. Τότε ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν
πορθμὸν κωπηλατοῦντες πάσῃ δυνάμει καὶ διεπέρα-
σαν αὐτὸν ἀσφαλῶς· μόνον τὸν ἄκρον τοῦ ἀφλάστου¹
ἐπέκοψαν συγκρουσθεῖσαι αἱ πέτραι.

Τέλος ἐφθασαν οἱ Ἀργοναῦται μετὰ πολλὰς πε-
σιπτείας εἰς Κολχίδα, καὶ παρέστησαν ἐνώπιον τοῦ
ασιλέως Αἰήτου, καὶ ἐδήλωσαν τὸν σκοπὸν τῆς μα-
κρᾶς ποντοπορείας των. Ὁ δὲ Αἰήτης ἦτο δόλιος καὶ
ἄρβαρος, καὶ διενασεῖτο νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτούς. Εἶπε
λοιπὸν ὅτι θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ χρυσόμαλλον
δένδρον, ἂν εἷς ἐξ αὐτῶν ὑποστῇ τὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον
θὰ προστάξῃ εἰς αὐτούς, δηλαδὴ νὰ ζεύξῃ ὑπὸ τὸ ἄ-
ροτρον δύο πυριπνόους ταύρους καὶ νὰ ἀροτριάσῃ ἄ-

¹ Ἀφλάστον, τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ πλοίου.

Ὁ δὲ Φριξὸς ἦλθε σῶος εἰς τὴν βάρβαρον Κολχίδα. Ἐκεῖ δὲ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Αἰήτης, καὶ ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ Φριξὸς τὸν κριόν· ὁ δὲ Αἰήτης ἐθυσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Θεὸν Ἄρην καὶ ἐκρέμασε τὸ δέρμα αὐτοῦ ἐν τινι ἄλσει τοῦ Θεοῦ τούτου, καὶ ἔταξε πυρίπνοον δράκοντα φύλακα τοῦ δέρματος.

Τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐπεθύμουν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀνακτήσωσιν· ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις ἦτο κινδυνώδεις καὶ οὐδεὶς ἀνελάμβανεν αὐτήν.

Τέλος ὁ Πελίας ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰωλκοῦ, φοβούμενος μὴ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰάσων τὸν ἐκθρονίσῃ καθὼς αὐτὸς ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα τοῦ Ἰάσονος Αἰσωνα, ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸ ὑπεράνθρωπον τοῦτο ἔργον, νὰ τῷ φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, καὶ ὑπεσχέθη ὅτι τότε θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν πατρικὸν θρόνον.

Ὁ ἀνδρεῖος καὶ μεγάλων ἔργων ἐραστὴς Ἰάσων παρέσχεν ἑαυτὸν πρόθυμον. Παρεκάλεσε δὲ πάντας τοὺς τότε ἀκμάζοντας ἥρωας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὴν εὐκλεᾶ ταύτην στρατείαν. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ὀνομαστότατοι Ἰάσων ὁ Αἰσονίδης, οἱ δίδυμοι Διόσκουροι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἐκ Λακεδαίμονος, οἱ δύο πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ Ζήτης καὶ Κάλαις, ὁ Αἰακίδης Τελαμὼν ὁ Σαλαμίνιος, ὁ αἰοδὸς Ὀρφεὺς ἐκ Θράκης, ὅστις διὰ τοῦ μέλους τῆς λύρας ἐτιθάσσειεν ἄγρια θηρία, ἐκράτει τὸν ῥοῦν ποταμῶν καὶ ἐκίνει δένδρα καὶ λίθους· ὁ Αἰγίδης Θησεὺς ἐξ Ἀθηναίων· ἐπὶ πᾶσιν ὁ τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς, τὸ ἀνθος τῶν ἡρώων.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσι διὰ θαλάσσης. Πρὸς τοῦτο ἐναυπήγησαν ἐν Ἰωλκῷ τὴν Ἀργώ, τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι πλοῖον, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀθηναίας, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας. Εἰς τοῦτο εἰ-

σέβησαν οἱ ἥρωες, αἵτινες καὶ ὠνομάσθησαν ἀπ' αὐτοῦ Ἀργοναῦται, καὶ ἐπλεον πρὸς τὴν Κολχίδα διὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος, τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Ἀλλὰ τὸν Θρακικὸν Βόσπορον καθίστων δύσπορον αἱ συμπληγάδες καλούμεναι πέτραι. Αὗται ἴσταντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ στενοῦ, καὶ διὰ βραχέως χρόνου ἀπεμακρύνοντο καὶ πάλιν συνεκρούοντο καὶ συνέτριβον πᾶν ὅτι ἐτύγγανε μεταξύ. Ὁ μάντις Φινεὺς συνεβούλευσεν αὐτοὺς ὅταν φθάσωσιν ἐκεῖ, νὰ ἀφήσωσι περιστερὰν τινα εἰς τὸ μέσον τῶν συμπληγᾶδων, καὶ ἂν μὲν αὕτη διαπεράσῃ ἀβλαβής, τότε νὰ τολμήσωσι καὶ αὐτοὶ τὸν διάπλουν, εἰ δὲ μή, νὰ μὴ τολμήσωσιν. Ὅτε λοιπὸν ἔφθασαν ἐκεῖ οἱ Ἀργοναῦται, ἀφῆκαν τὴν περιστερὰν, καὶ αὕτη διεπέρασεν ἀβλαβής· μόνον τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἀπεκόπη ὑπὸ τῶν συγκρουσθεῖσων πέτρων. Τότε ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν πορθμὸν κωπηλατοῦντες πάσῃ δυνάμει καὶ διεπέρασαν αὐτὸν ἀσφαλῶς· μόνον τὸν ἄκρον τοῦ ἀφλάστου¹ ἀπέκοψαν συγκρουσθεῖσαι αἱ πέτραι.

Τέλος ἔφθασαν οἱ Ἀργοναῦται μετὰ πολλὰς περιπετείας εἰς Κολχίδα, καὶ παρέστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Αἰήτου, καὶ ἐδήλωσαν τὸν σκοπὸν τῆς μακρᾶς ποντοπορείας τῶν. Ὁ δὲ Αἰήτης ἦτο δόλιος καὶ βάρβαρος, καὶ διανοεῖτο νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτοὺς. Εἶπε λοιπὸν ὅτι θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἂν εἷς ἐξ αὐτῶν ὑποστῇ τὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον θὰ προστάξῃ εἰς αὐτοὺς, δηλαδὴ νὰ ζευξῇ ὑπὸ τὸ ἄροτρον δύο πυριπνόους ταύρους καὶ νὰ ἀροτριάσῃ ἀ-

1 Ἀφλαστον, τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ πλοίου.

γρόν τινα τραχύν· ἔπειτα νὰ σπείρῃ εἰς τοὺς αὐλακα
ὀδόντας δράκοντος, ἐξ ὧν ἔμελλον νὰ ἀναφυῶσι
ἄνδρες ἑνοπλοὶ πρὸς τοὺτους νὰ ἀγωνισθῇ.

Ὁ Ἰάσων, διότι οὗτος εἶχε μέγιστον διαφέρον, ὁ
πέσῃ τὸν ἀγῶνα τοῦτον· ἀλλ' ἡ ἀνδρεία οὐδὲν θὰ ὠφέ
λει αὐτὸν εἰς τὸν ἀσύμμετρον τοῦτον ἀγῶνα, ἂν δὲ
ἐλάβανεν ἐπικουρίαν ἀπροσδόκητον. Ἡ θυγάτηρ τοῦ
βασιλέως Μήδεια εἶδε τὸν καλὸν κάγαθόν νεανίαν κα
ἐθαύμασεν αὐτὸν καὶ ὑπεσχέθη αὐτῇ νὰ τὸν βοηθήσῃ
καὶ εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ εὐτυχῶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον
καὶ εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἂν καὶ αὐ
τὸς ἔδιδεν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ τὴν παραλάβῃ μεθ' ἑαυ
τοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύζυγον. Ὁ Ἰάσων ὑπεσχέθη
Τότε ἔδωκεν ἡ Μήδεια εἰς αὐτὸν μαγικὰ βότανα, δι
ῶν ἐτιθάσσευσεν τοὺς πυριπνόους ταύρους· ἔτι δὲ μα
γικόν τινα λίθον, τὸν ὅποιον ἔρριψεν εἰς τὸ μέσον τῶ
ὀπλιτῶν, τῶν ἀναφυέντων ἐκ τῆς σπορᾶς τῶν δρα
κοντείων ὀδόντων, καὶ οἱ ὀπλίται ἔτρεψαν τὴν ὀργή
των κατ' ἀλλήλων καὶ κατεσπάραξαν ἀλλήλους.

Ἄλλ' οὐδὲν ἦττον ὁ ἄπιστος Αἰήτης ἤρνεϊτο νὰ
παραδώσῃ τὸ δέσμα, καὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπελείφθη εἰς
τοὺς Ἀργοναύτας ἢ νὰ λάβωσιν αὐτὸ διὰ τῆς βίας.
Ἄλλ' ἡ ἐπιχείρησις αὕτη εἶχε πολλὰς δυσχερείας κα
κινδύνους. Τὸ κειμήλιον τοῦτο ἀπέκειτο ἐν τινὶ ἄλσει
ἱερῷ τοῦ Ἀρεως καὶ ἐκρέματο ἐκ τινος δρυὸς καὶ ἐ
φυλάττετο ὑπὸ τρομεροῦ ἀκοιμήτου δράκοντος. Ἄλλ
ἡ Μήδεια ὠδήγησε λαθραίως ἐν τῷ σκότει τῆς νυ
κτὸς τὸν Ἰάσωνα εἰς τὸ ἄλσος, ἐπλησίασαν ἀμφοτέ
ροι πρὸς τὴν δρυὶν, ἀπεκοίμησεν ἡ Μήδεια διὰ φαρ
μάκων καὶ ἐπωδῶν τὸν δράκοντα καὶ ἤρπασεν ὁ Ἰά
σων τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Τοῦτο περιέβαλλε περ
τοὺς ὤμους του, καὶ ἐκρέματο μέχρι τῶν ποδῶν του

ἡ δὲ χρυσὴ λάμψις τοῦ ἔφθανεν εἰς μεγάλην ἀπόστα-
σιν καὶ ἐφώτιζεν εἰς αὐτοὺς τὴν νυκτερινὴν ὁδόν.

Οὕτως ἔφθασαν ἀμφότεροι εἰς τὴν ἐτοιμὴν πρὸς
ἀπόπλουν Ἀργῶ καὶ εἰσέβησαν εἰς αὐτήν· καὶ παρ-
ευθὺς ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος.

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ἔμαθεν ὁ Αἰήτης τὴν προ-
δοσίαν τῆς Μηδείας καὶ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ δέρματος,
καὶ ἐξώπλισε στρατὸν καὶ ναῦς, ἵνα καταδιώξωσι
τοὺς δραπετάς.

Οἱ δὲ Ἀργοναῦται ἐξέφυγον μὲν τὸν κίνδυνον τὸν
παρὰ τοῦ Αἰήτου, ἀπήντησαν δὲ πολλοὺς καὶ μεγά-
λους κινδύνους κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των, ἕως οὗ τέ-
λος ἔφθασαν σῶοι εἰς τὴν Ἰωλκόν.

Ὁ Ἰάσων λοιπὸν ἐξετέλεσε τὸν ἐπιβληθέντα αὐτῷ
ἄθλον καὶ προσήνεγκε τὸ χρυσόμαλλον δέρας πρὸς τὸν
θεῖόν του Πελίαν. Ἀλλ' ὁ Πελίας δὲν ἤλπιζεν ὅτι ὁ
Ἰάσων ἔμελλε νὰ σωθῇ καὶ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοιαύτης ἐ-
πιχειρήσεως· καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἀφοβὸς ἐξολό-
θρευσε τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ. Ἦδη δὲ καὶ πρὸς τὸν
Ἰάσονα δὲν ἐφύλαξε τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ παραδώσῃ
εἰς αὐτὸν τὴν βασιλείαν, ἀν τῷ φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον
δέρας.

Ὁ Ἰάσων λοιπὸν ἐζήτει τρόπον νὰ τιμωρήσῃ τὸν
ἄπιστον θεῖον. Εὗρε δὲ πρόθυμον συνεργὸν τὴν δολο-
πλόκον Μηδείαν. Αὕτη ὑπεκρίθη φιλίαν πρὸς τὰς θυ-
γατέρας τοῦ Πελίου καὶ ἔχθραν πρὸς τὸν Ἰάσονα, καὶ
παρεπνεῖτο πρὸς αὐτὰς κατὰ τοῦ Ἰάσονος ὡς ἀπίστου
καὶ ἀχαρίστου· καὶ ἐν τούτῳ διηγείτο πρὸς αὐτὰς περὶ
τῶν μαγευμάτων, ὅποια καὶ ὅποια ἤξεύρει, καὶ δὴ καὶ
ὅτι δύναται νὰ ἀνανεάζῃ τοὺς γέροντας. Ἀπέδειξε δὲ
τοῦτο ἐπὶ τινος χριοῦ· ἔσφαξε καὶ ἐκρεοῦργησεν αὐ-
τὸν καὶ ἔπειτα ἔβρασε μετὰ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν

μαγικῶν βοτάνων ἐν χαλκῷ λέβητι. Καὶ ἰδοὺ τὰ μέλη τοῦ ζώου πάλιν συνήχθησαν καὶ συνηρμάσθησαν, τὰ δὲ μεγάλα ἐλικοσιδῆ κέρατα ἤφρανίσθησαν, ἤκούετο δὲ τρυφερός βληχηθμός ἐκ τοῦ λέβητος, καὶ ἐνῶ αἱ θυγατέρες τοῦ Πελίου ἐξεπλήττοντο, αἶφνης ἐξεπήδησεν ἐξ αὐτοῦ ἀρνίον τρυφερόν καὶ ἐσχίρτα πέριξ παίζον. Τοῦτο τὸ θέαμα ἰδοῦσαι αἱ θυγατέρες τοῦ Πελίου, προσέπεσον καὶ παρεκάλουν νὰ ἀνανεάσῃ καὶ τὸν γέροντα πατέρα των κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. Ἡ δὲ πανοῦργος προσεποιεῖτο τὸ πρῶτον ὅτι ἐδίσταζεν, ἔπειτα δὲ ἐπέισθη· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐν νυκτὶ ἀστροφεγγεῖ θέτει τὸν χαλκοῦν λέβητα ἐπὶ τοῦ πυρός καὶ πληροῖ αὐτὸν ὕδατος καὶ βοτάνων. Ἐπειτα χωρεῖ μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ Πελίου πρὸς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, καὶ δι' ἐπωδῶν βυθίζει τοὺς φύλακας καὶ αὐτὸν εἰς βαθὺν ὕπνον. Ἐπειτα παροτρύνει τὰς θυγατέρας πρὸς τὸ μιὰρὸν ἔργον. Αἱ δὲ τάλαιναι, νομίζουσαι ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ὁσίον καὶ φιλόστοργον, κεντῶσι πάλιν καὶ πάλιν διὰ τῶν ἐγχειριδίων τὸν πατέρα. Ἐπειτα ἐκρεοῦργησαν αὐτὸν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν ἀνανεάζοντα λέβητα. Ἀλλ' ἡ μάγισσα εἶχεν αὐτὸν πεπληρωμένον ὕδατος καθαροῦ καὶ βοτάνων κοινῶν. Ἐβράσαν λοιπὸν τὰ μέλη ἐν τῷ λέβητι καὶ αἱ κόραι προσεδόκων, ἀλλὰ μάτην, τὴν ἀνάστασιν τοῦ πατρός.

Οὕτως ἐτελεύτησεν ὁ πανοῦργος καὶ ἄδικος Πελίας ὑπὸ πανουργοτέρας χειρός. Ὁ δὲ Ἰάσων καὶ ἡ Μήδεια ἔφυγον εἰς Κόρινθον.

Θησεύς.

Ὁ Θησεύς ἦτο μονογενὴς υἱὸς τοῦ βασιλέως τῶν

Ἀθηνῶν καὶ τῆς Αἰθρας θυγατρὸς τοῦ Πιτθέος τοῦ ἐκ Τροιζῆνος, καὶ ἐγεννήθη ἐν Τροιζῆνι, ἐν ᾧ ὁ πατήρ αὐτοῦ εἶχεν ἀπέλθει ἐκεῖθεν καὶ διέτριβεν ἐν Ἀθήναις.

Πρὶν ἀπέλθῃ ὁ Αἰγεὺς ἐκ Τροιζῆνος, ἔκρυψεν ὑπὸ μεγάλην πέτραν τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλά του, καὶ παρήγγειλεν εἰς τὴν ἔτι ἔγχυον γυναῖκά του, ἂν γεννηθῇ υἱὸς καὶ αὐξήθῃ τόσον δυνατός, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνασηκώσῃ τὴν πέτραν, νὰ τὸν πέμψῃ πρὸς αὐτὸν ἔχοντα τὰ ὑπ' αὐτὴν κείμενα, τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ὁ Θησεὺς μεράκιον, προσήγαγεν αὐτὸν ἢ μήτηρ πρὸς τὴν πέτραν καὶ ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὸν τότε, τίς ἦτο ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὸν προέτρεπε νὰ ἀνασηκώσῃ τὴν πέτραν, νὰ λάβῃ τὰ πατρῶα σύμβολα καὶ νὰ πλεύσῃ εἰς Ἀθήνας. Καὶ ὁ Θησεὺς ἀνεσήκωσε τὴν πέτραν εὐκόλως καὶ ἔλαβε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα. Ἀλλὰ δὲν ἐπέιθετο νὰ πλεύσῃ εἰς Ἀθήνας, ἂν καὶ παρεκάλουν ὁ πάππος καὶ ἡ μήτηρ· ἐπεθύμει δὲ νὰ ἔλθῃ διὰ ξηρᾶς ἐκεῖ.

Ἦτο δὲ ἡ κατὰ γῆν πορεία ἀπὸ Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας ἐπισφαλής· διότι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀνεφάνησαν πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἄνθρωποι εἰς τὴν σωματικὴν ῥώμην ὑπερφυεῖς καὶ ἀκαταπόνητοι· ἀλλὰ μετεχειρίζοντο τὴν ῥώμην ταύτην πρὸς οὐδὲν καλὸν καὶ φιλόανθρωπον ἔργον, ἀλλὰ πρὸς ὕβρεις καὶ ὠμότητας. Καὶ ἐξηφάνιζε μὲν πολλοὺς ὁ μέγας ἥρως Ἡρακλῆς, περιερχόμενος, καὶ ἐκαθάριζε τὴν οἰκουμένην ἀπὸ τοιούτων κακούργων, ἀλλ' ἔπειτα ἐδυστύχησε καὶ ἐδοῦλευε παρὰ τῇ Ὀμφάλῃ, καὶ ὅσοι τῶν κακούργων ἐκείνων διέφυγον πρότερον αὐτὸν καὶ ἐκρύβησαν, τότε ἀνεθάρρησαν καὶ ἐπεχείρησαν πάλιν νὰ

κακουργῶσι. Πρὸ πάντων δὲ ἐνεφώλευον πολλοὶ καὶ φοβεροὶ τῶν κακούργων τούτων ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου· διότι δι' αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην διέβαινον οἱ παρευόμενοι ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, καὶ τὰνάπαλιν. Δι' αὐτοῦ δὲ τοῦ Ἰσθμοῦ ὤφειλε νὰ διαβῇ καὶ ὁ Θησεύς, ἵνα ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας. Διὰ τοῦτο ὁ πάππος καὶ ἡ μήτηρ ἀπέτρεπον αὐτὸν τῆς κατὰ ξηρὰν πορείας.

Ἄλλ' ὁ Θησεύς ἦτο θερμὸς ζῆλωτὴς τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους, καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα διελογίζετο, πῶς νὰ πράξῃ ἔργα ὅμοια πρὸς τὰ ἐκείνου.

Ἐπορεύθη λοιπὸν κατὰ γῆν, καὶ φθάσας εἰς τὴν Ἐπιδaurίαν χώραν ἀπῆντησε τὸν κακούργον Περιφῆτην, τὸν Κορινθήτην ἐπικαλούμενον, διότι εἶχεν ὄπλον κορύνην τινὰ ἢ ρόπαλον. Οὗτος ἐμπόδιζεν αὐτὸν νὰ προχωρήσῃ, καὶ συμπλακεὶς ὁ Θησεύς τὸν ἐφόνευσε καὶ ἔλαβεν αὐτοῦ τὸ ρόπαλον καὶ ἔφερεν αὐτὸ πρὸς ἐπίδειξιν, καθὼς ὁ Ἡρακλῆς τὸ δέρμα τοῦ λέοντος.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἀπῆντησε Σίνιν τὸν πιτυοκάμπτην. Ὠνομάζετο δὲ πιτυοκάμπτης, διότι συνεκάμπτε τὰς κορυφὰς δύο πιτύων καὶ ἔδενεν εἰς αὐτὰς τοὺς ξένους, τοὺς ὁποίους συνελάμβανε, καὶ ἔπειτα ἄφινεν αὐτὰς νὰ ἀνορθωθῶσιν· οὕτω δὲ κατεσπαράττοντο οἱ ξένοι. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Θησεύς κατέστρεψε τὸν κακούργον τοῦτον.

Μετὰ τοῦτο ἐφθασεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Μεγαρικῆς, καὶ ἐκεῖ εὔρεν ἄλλον κακούργον, τὸν Σχίρωνα. Οὗτος ἐκάθητο ἐπὶ τινος κρημνοῦ ὑπερκειμένου τῆς θαλάσσης, καὶ διέταττεν ὕβριστικῶς τοὺς ξένους, ὅσους συνελάμβανε, νὰ σταθῶσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ νὰ νίψωσι τοὺς πόδας του. Καὶ ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐνιπτον, αὐτὸς ἐλάχτιζε τοὺς δυστυχεῖς τούτους καὶ κατεκρί-

μνιζεν εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ὁ Θησεὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατέστρεψεν αὐτόν.

Παρελθὼν δὲ τὴν Ἐλευσίνα, ἀπήντησε Δαμάστην τὸν Προκρούστην. Οὗτος εἶχε κλιντῆρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κατέκλινε τοὺς ξένους, καὶ ἂν μὲν τις ἦτο μακρότερος τοῦ κλιντῆρος, ἀποκόπτων μέρος τῶν ποδῶν, κατέλιπεν ἰσομήκη πρὸς τὸν κλιντῆρα, ἂν δὲ ἦτο βραχύτερος, ἔκρουεν αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ ἐξέτεινεν οὕτως, ὥστε ἐγίνετο ἰσομήκης πρὸς τὸν κλιντῆρα. Καὶ τοῦτον ὁ Θησεὺς κατὰ τὸ εἰωθὸς κατέστρεψε καθ' ὃν τρόπον ἐκεῖνος τοὺς ξένους.

Τοιαῦτα καλὰ καὶ μεγάλα ἔργα ἐκτελέσας ὁ Θησεὺς καὶ δηλώσας διὰ τούτων μᾶλλον ἢ διὰ τῶν πατρώων συμβόλων, ἅτινα ἔφερε, τὴν εὐγένειάν του, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἄγνωστος, ὥς ξένος τις. Ὁ δὲ Αἰγέως κατὰ τὰ τότε ἔθιμα ἐξένισεν αὐτὸν χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τίς ἦτο, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζαν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον συνέζη μετὰ τοῦ γέροντος βασιλέως ἡ πονηρὰ Μήδεια. Αὕτη ὥς μάγισσα, ἐγνώρισε τὸν Θησέα, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Αἰγέως, καὶ φοβηθεῖσα μὴ ὁ υἱὸς ἐκβάλῃ αὐτὴν τοῦ οἴκου, ἐπεβούλευε τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἐνέβαλε λοιπὸν ὑπόνοιαν εἰς τὸν ὑποπτον γέροντα, ὅτι ὁ ξενιζόμενος ἦτο κατάσκοπος τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν νὰ τὸν φαρμακεύσωσιν ἐν τῷ δείπνῳ.

Ὅτε λοιπὸν ἤτοιμάσθη τὸ δείπνον καὶ ἔτρωγον, προσέφερεν ἡ Μήδεια εἰς τὸν Θησέα ποτὸν περιέχον δηλητήριον. Ἀλλ' ὁ Θησεὺς διενδεῖτο νὰ παρασκευάσῃ εἰς τὸν πατέρα του εὐχάριστον ἐκπληξιν· πρὶν πίνειν, ἔσυρε τὸ ξίφος, τὸ σύμβολον, ἐξ οὗ ἐμελλεν ὁ πατήρ νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτόν, ἵνα κόψῃ κρέας. Καὶ εὐθὺς ὁ

πατήρ ἰδὼν τὸ ξίφος ἀνεγνώρισεν αὐτόν, καὶ πλήρης χαρᾶς ἅμα καὶ τρόμου ἀνέτρεψε ταχέως τὸ θανατηφόρον ποτήριον καὶ περιέπτυξε τὸν πολυπόθητον υἱὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἡ δὲ κακοῦργος Μήδεια εὗρε φρόνιμον, ἐν ᾧ πατήρ καὶ υἱὸς ἦσαν ἐντελῶς βεβουλισμένοι εἰς τὴν χαρὰν τῆς ἀναγνώρισεως, νὰ φύγῃ ἐκ τῆς οἰκίας καὶ τῆς χώρας.

Ὁ Αἰγέως παρέστησεν εὐθὺς εἰς τὸν λαὸν τὸν Θησέα, ὡς γνήσιον υἱὸν του, καὶ διηγῆθη πρὸς αὐτοὺς πᾶ κατὰ τὴν ἀπὸ Τροϊζήνης πορείαν ἀνδραγαθήματά του. Μετ' οὗ πολὺ δὲ συνέστησεν αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ Θησεὺς δι' ἔργων εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Διότι οἱ πεντήκοντα υἱοὶ τοῦ Πάλλαντος, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αἰγέως, οἱ Παλλαντίδαι, ἤλπιζον ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἔως τότε ἄπαιδος Αἰγέως θὰ λάβωσιν αὐτοὶ τὴν βασιλείαν ἐν Ἀθήναις. Ὅτε δὲ εἶδον ἀναφύεنتα τὸν Θησέα υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Αἰγέως, ἐλυπήθησαν καὶ ἐπῆλθον κατ' αὐτοῦ, ἵνα τὸν φονεύσωσιν· ἀλλ' ὁ Θησεὺς κατενίκησε πάντας.

Ἐνέμετο δὲ τότε τὸν Μαραθῶνα δεινὸς ταῦρος, καλούμενος διὰ τοῦτο καὶ Μαραθώνιος, καὶ πολλὰ ἐβλαπτε τὴν χώραν. Τοῦτον ἔφερεν ὁ Ἡρακλῆς πρότερον ἐκ Κρήτης καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν Εὐρυσθέα ἐν Μυκῆναις· ὁ δὲ Εὐρυσθεὺς ἀπέλυσε αὐτόν, καὶ ἤλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ὁ Θησεὺς λοιπὸν ἐξῆλθεν εἰς καταδίωξιν αὐτοῦ, τὸν συνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐθυσίασεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα.

Ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν εἰς τὴν πατρίδα εὐεργεσιῶν τοῦ Θησεῶς ἦτο αὕτη. Ἦλθε πρότερόν ποτε Ἀνδρόγεως, ὁ υἱὸς τοῦ τότε θαλασσοκράτορος βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνως, εἰς Ἀθήνας, εἰς τινα πανήγυριν, καὶ ἀγωνισθεὶς εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἐνίκησε τοὺς Ἀ-

Θηναίους ἀγωνιστάς. Οὗτοι δέ, μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσι τὴν αἰσχύνην ταύτην, ἐφόνευσαν αὐτὸν δολίως κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ τοῦ Αἰγαίως. Τοῦτο μαθὼν ὁ πατὴρ ἦλθε μετὰ στόλου μεγάλου καὶ ἐπολιόρχει τὰς Ἀθήνας μέχρις οὗ παρεδόθησαν. Τότε ἐπέβαλεν ὁ Μίνως, εἰς τοὺς Ἀθηναίους σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον φόρον, νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς Κρήτην κατὰ πᾶν ἔννατον ἔτος ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ παρθένους εἰς βορὰν τοῦ Μινωταύρου. Ἦτο δὲ ὁ Μινώταυρος τέρας φρικῶδες, ἀνθρωποφάγον, ἔχον σῶμα σύμφυτον ἀνθρώπου καὶ ταύρου, καὶ διέτριβεν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ. Οὗτος δὲ ἦτο οἰκοδόμημα ἔχον ἀπείρους περιστροφάς, ἐν οἷς ἀπεπλανᾷτο ὁ εἰσερχόμενος μὴ εὐρίσκων διέξοδον. Ὁκοδόμησε δὲ αὐτὸν ὁ Δαίδαλος.

Συνέπεσε λοιπὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τοῦ Θησεῦς νὰ ἔλθωσι πρέσβεις παρὰ τοῦ Μίνως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα ἀπαιτήσωσι τὸν φόρον, καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἐπληρώθη θρήνων καὶ στεναγμῶν· διότι τὰ θύματα ἐκκληροῦντο ἐκ τῆς νεολαίας τῆς πόλεως, καὶ οἱ γονεῖς ἔτρεμον, καὶ ἐμέμφοντο τὸν Αἰγέα, ὅτι ἐνῶ αὐτὸς ἦτο ὁ πρωταίτιος τῆς συμφορᾶς, μόνος αὐτὸς δὲν συμμετεῖχεν αὐτῆς.

Ὁ μεγαλόψυχος Θησεὺς βαρέως ἔφερεν, ἀκούων τὰς μομφὰς καὶ αἰτιάσεις ταύτας, καὶ ἀπεφάσισεν ἐθελοντῆς νὰ πλεύσῃ εἰς Κρήτην μετὰ τῶν κληρωθέντων. Ὁ δὲ πατὴρ ἰκέτευεν αὐτὸν νὰ μείνῃ καὶ νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλίπῃ πάλιν ἄπαιδα, ἀφοῦ μόλις πρό μικροῦ ἠδύτχησε νὰ ἔχῃ υἱὸν καὶ κληρονόμον. Ἀλλ' ὁ Θησεὺς ἐπέμενε μὲν νὰ πλεύσῃ εἰς Κρήτην, ἡσύχαζε δὲ τὸν πατέρα, παρέχων ἐλπίδα ὅτι θὰ καταβάλλῃ τὸν Μινώταυρον καὶ οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ θὰ σώσῃ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν θὰ ἀπαλ-

λάβῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον σκληροῦ καὶ ἀτίμου φόρου. Οὕτως ἐνέδωκεν ὁ Αἰγεύς· καὶ ὁ Θησεύς μετὰ τῶν ἀκολούθων, ἱκετεύσας τὸν ἀνεξίκαχον Ἀπόλλωνα, εἰσέβη εἰς τὸ μέλανα ἰστία φέρον πλοῖον, προειπὼν ὅτι, ἂν σωθῶσι, θὰ ἀλλάξωσι ἰστία καὶ θὰ ἀναβιβάσωσι λευκά.

Μετὰ αἴσιον πλοῦν ἔφθασεν εἰς Κρήτην, εἰς τὴν πάλιν Κνωσόν, καὶ οἱ Κνωσιοὶ ἐξῆλθον, ἵνα ἴδωσι τὰ θυμάτα, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ὠραία Ἀριάδνη, θυγάτηρ τοῦ Μίνως. Αὕτη ἰδοῦσα τὸν χαριέστατον νεανίαν, τὸν Θησέα, ἠράσθη αὐτοῦ καὶ διανοεῖτο, πῶς νὰ τὸν σώσῃ. Κατάρθωσαν λοιπὸν νὰ συνομιλήσωσι κρυφίως νύκτα τινά, καὶ ἡ Ἀριάδνη ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν μίτον¹ καὶ τὸν ἐδίδαξε νὰ δέσῃ τὸ ἄκρον αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰς τὸν λαβύρινθον εἰσοδὸν καὶ προχωρῶν νὰ τὸν ἐκτυλίσσῃ, μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ οἶκημα τοῦ Μινωταύρου, καὶ ὅτε θὰ ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ, θὰ ἡδύνατο, ὁδηγούμενος ὑπ' αὐτοῦ, νὰ εὕρῃ εὐκόλως τὴν ἐξοδον.

Τὰς ὁδηγίας ταύτας ἠκολούθησεν ὁ Θησεύς καὶ ἔφθασε μετὰ τῶν ἄλλων θυμάτων εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ Μινωταύρου. Καὶ συνεπλάκῃ πρὸς τὸ τέρας καὶ μετὰ δεινὸν ἀγῶνα κατέβαλε καὶ ἐφόνευσεν αὐτό.

Τότε περιχαρεῖς καὶ ἀλαλάζοντες οἱ συσσωθέντες νέοι ἡσπάζοντο τὸν Θησέα, ὥς σωτῆρα, καὶ ἔπειτα ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ μίτου τῆς Ἀριάδνης ἐξῆλθον τοῦ λαβυρίνθου ἀσφαλῶς εἰς τὸς φῶς τῆς ἡμέρας, ἔνθα ἡ Ἀριάδνη περίφροντις ἀνέμενε αὐτούς. Πάντες δὲ ἔχαιρον χαρὰν μεγάλην· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ ἀπολαύωσιν αὐτῆς μακρὸν χρόνον· διότι ἐφοβοῦντο μὴ

¹ Νῆμα.

μάθη ὁ Μίνως τὰ γενόμενα καὶ κακοποιήσῃ αὐτοῦς. Ἐσπευσαν λοιπὸν νὰ ἀποπλεύσωσιν ὥς τάχιστα. Καὶ ἡ Ἀριάδνη δὲ ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλίπη πατρίδα καὶ γονεῖς καὶ νὰ συναποπλεύσῃ μετὰ τοῦ Θησεῦς εἰς Ἀθήνας. Πρὶν δὲ ἀποπλεύσωσιν, ἐτρύπησεν ὁ Θησεὺς τὸν πυθμένα τῶν Κρητικῶν πλοίων κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀριάδνης, ἵνα μὴ δυνηθῇ ὁ Μίνως νὰ καταλάβῃ αὐτούς.

Οὕτω λοιπὸν ἔφθασαν ἀσφαλῶς εἰς τὴν νήσον Νέσον καὶ διέτριψαν ἐκεῖ ὀλίγον χρόνον. Ἐνταῦθα ὁ θεὸς Διόνυσος εἰς τὸν Θησεά καθ' ὕπνον κατέβη καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἡ Ἀριάδνη εἶναι ὑπὸ τῶν Μοιρῶν περιτριμμένη γυνὴ αὐτοῦ καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ τὴν ἐγκαταλίπη εἰς αὐτόν, ἄλλως θὰ καταδιώκῃ αὐτόν ἡ θεία ὀργή του. Ὁ δὲ Θησεὺς φοβηθεὶς ὑπήκουσε, καὶ ἐν ᾧ ἡ Ἀριάδνη ἐκοιμάτο, αὐτὸς ἀπέπλευσε βαρυθυμῶν καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτήν.

Ἐξεγερθεῖσα δὲ ἡ Ἀριάδνη, εἶδεν ἑαυτὴν πανέρημον, καὶ ἤρχισε νὰ ὀρηνῇ καὶ νὰ μέμφηται τὴν ἀπιστίαν καὶ προδοσίαν τοῦ νεανίου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα ἐθυσίασεν. Ἀλλὰ πάραυτα ἐνεφανίσθη ὁ Διόνυσος καὶ ἐφάνέρωσεν αὐτῇ τὸ πρᾶγμα, πῶς εἶχε, καὶ ἡσύχασεν αὐτήν, ὑποσχόμενος θείας τιμᾶς καὶ ἀθανασίαν, καὶ τὴν παρέλαβε γυναῖκα.

Ὁ δὲ Θησεὺς ἤγγιζεν ἤδη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς πατρίδος. Ἐλησμόνησε δέ, ἡ διὰ τὴν χαρὰν τῆς διασώσεως, ἡ διὰ τὴν λύπην τῆς ἀπολεσθείσης Ἀριάδνης, νὰ ἀναβιβάσῃ ἀντὶ τῶν μελάνων λευκὰ ἱστία, καθὰ προεῖπε πρὸς τὸν πατέρα ἀποπλέων. Ὁ δὲ γέρον Αἰγεὺς πολλὰς ἡμέρας συνεχῶς ἤρχετο καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τινος ὑψηλῆς πέτρας παρὰ τὸν Αἰγιαλόν, ὁπόθεν ἔβλεπε μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀνέμενε περί-

φροντίς τὸν πεφιλημένον υἱόν. Καὶ ἰδοὺ τέλος ἀναφαίνεται μακρὰν τὸ ποθεύμενον πλοῖον, ἀλλὰ, φερόει μέλανα ἱστία. « Ὁ υἱὸς ὁ μόνος ἀπωλέσθη! » ἀνεβόησεν ὁ Αἰγέως, καὶ ἀπελπίς κατεκρημνίσθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανεν. Ἐκ τούτου ὠνομάσθη ὅλη θάλασσα ἡ ἐκεῖ Αἰγαῖον πέλαγος.

Ἐν τούτῳ κατέπλευσεν ὁ Θησεύς εἰς τὸν λιμένα καὶ ἐν ᾧ ἔθυε τοῖς θεοῖς εὐχαριστήριον θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν, ἐπορεύετο ἄγγελος εἰς τὴν πόλιν κομίζων τὴν ἀγγελίαν τῆς σωτηρίας. Ἀλλὰ σὺν τῇ χαρμῇ σὺν ᾧ ἀγγελίᾳ διεδίδετο καὶ ἡ θλιβερά τοῦ θανάτου τοῦ Αἰγέως, καὶ ἦτο διαδεδομένη ἀναμῖξ ἐν τῷ λαῷ χαρὰ καὶ λύπη. Ὁ αὐτὸς δὲ ἄγγελος ἐπέστρεψε φέρων πρὸς τὸν Θησεῖα τὴν πένθιμον ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ πατρός. Ὁ δὲ Θησεύς ἐλυπήθη βαθέως καὶ ἀνῆλθε πενθὼν εἰς τὴν πενθοῦσαν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἤλπιζεν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ ἐν ἀλαλαγμοῖς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἰγέως παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Θησεύς καὶ συνέστησε τὴν Ἀθηναϊκὴν πολιτείαν διὰ σοφῶν διατάξεων καὶ νόμων ὥστε δικαίως φημίζεται ὡς ὁ κτίστης τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ἐκ νεότητος γενόμενος ἐραστής μεγάλων καὶ ἐπικινδύνων ἔργων, δὲν ἠὲ χαριστεῖτο νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ, τιμώμενος καὶ θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἀναζητῶν τοιαῦτα ἔργα. Καὶ ἐξετέλεσε πολλὰ μὲν καλὰ, πολλὰ δὲ ἐναντία, δι' ἅτινα καὶ ἐμισήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Σκυρῶν, ὅπου εἶχε πατρῶα κτήματα καὶ φίλον τὸν βασιλέα τῆς νήσου Λυκομήδην. Πρὸς τοῦτον ἐλθὼν ἀπήγει τοὺς πατρικοὺς ἀγρούς, διότι προετίθετο νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ. Ὁ δὲ ἄπιστος Λυκομήδης ἀνεβίβασεν

αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς χώρας, ὥς διὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτὸν τοὺς ἀγροὺς, καὶ τὸν κατεκρήμνισεν ἐκεῖθεν.

Μετὰ δὲ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους ὁ Κίμων κυριεύσας τὴν νῆσον, ἀνεῦρε καὶ μετέφερε τὰ ὄσπᾶ αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὑπεδέχθησαν αὐτὰ μεπομπὰς λαμπρὰς καὶ θυσίας, ὥσανεὶ ἐπανήρχετο αὐτὸς εἰς τὸ ἄστυ. Καὶ ἔθεσαν αὐτὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ ᾠκοδόμησαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ναόν, τὸ καὶ νῦν ἐτι σωζόμενον Θησεῖον, ὅπερ ἦτο ἄσυλον εἰς τοὺς ἐκεῖ καταφεύγοντας δούλους.

Οἱ Λαβδακίδαι.

Λαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Λαβδάκου ἦτο βασιλεὺς τῶν Θηβῶν. Ἐλαβε δὲ γυναῖκα τὴν Ἰοκάστην. Ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐχρησιμοδότησεν εἰς αὐτόν, ὅτι συμφέρει νὰ μὴ γεννήσῃ τέκνον· διότι ὁ γεννηθεὶς θὰ γένη πατροκτόνος.

Ὁ χρησμὸς οὗτος ἐνέπλησεν ἀμφοτέρους φόβου μεγάλου. Ἡὑξήθη δὲ οὗτος ἐτι μᾶλλον, ὅτε τέλος ἐγεννήθη αὐτοῖς υἱός· καὶ ἐπειδὴ προετίμων τὴν ἑαυτῶν ἀσφάλειαν πρὸ τῆς φιλανθρωπίας καὶ φιλοσοργίας, ὅτε ἐγένετο τὸ βρέφος τριήμερον, διетρύπησεν ὁ ἄσπλαγχνος πατὴρ τὰ σφυρὰ αὐτοῦ, συνέδεσε τοὺς πόδας καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν μητέρα αὐτό, ἥ δὲ μήτηρ εἰς ποιμένα, ἵνα τὸ ἐκθέσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους Κιθαιρῶνος εἰς βορὰν τῶν ἀγρίων θηρίων.

Ἀλλ' ὁ ποιμὴν ἦτο φιλανθρωπότερος τῶν γονέων, καὶ ἀντὶ νὰ ἐκθέσῃ τὸ βρέφος, παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τινὰ βουκόλον τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Πολύβου· ὅστις συχνάκις ἤρχετο καὶ συνέβοσκεν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος τὰς βοῦς τοῦ Πολύβου.

Ὁ δὲ Κορίνθιος βουκόλος ἔφερε τὸ βρέφος πρὸς τὸν δεσπότην του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Μερόπη ἦτο στεῖρα, ἰδόντες τὸ παιδίον εὐφυνές, ἀπεφάσισαν νὰ υἱοθετήσωσιν αὐτό. Ὠνόμασαν δὲ αὐτὸ Οἰδίποδα διότι οἱ πόδες του ἦσαν ὠδηκότες, τούτεστι πρισμαῖνοι ἐκ τῶν τρυπημάτων.

Οὕτω λοιπὸν ἀνετράφη ἐν Κορίνθῳ ὁ Οἰδίπους, ὡς γνήσιον τέκνον τῶν βασιλέων, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φιλοστοργίας, καὶ ἠϋξήθη νέος λαμπρὸς καὶ ἐπιφανής. Ἦγνόει δὲ ἕως τότε τὴν ἀληθοῦς γενεάν του. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ἐσυμποσίαζε μετ' ἄλλων ὁμηλίκων. Νεανίας δὲ τις Κορίνθιος παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης, ὠνειδίσεν αὐτὸν ὑποβολιμαῖον. Ὁ δὲ Οἰδίπους ἀκατάσχετος ὑπὸ τῆς ὀργῆς τρέχει πρὸς τὴν νομιζομένην μητέρα του καὶ ἠρώτα αὐτὴν περὶ τῆς γενεᾶς του. Ἡ δὲ ὠργίζετο κατὰ τοῦ νεανίου τοῦ ὠνειδίσαντος τὸν υἱὸν τῆς, καὶ ἐζήτει νὰ ἡσυχάσῃ αὐτόν, βεβαιοῦσα ὅτι ἦτο γνήσιος υἱὸς τῆς. Ἀλλὰ δὲν ἔπειθε.

Μετά τινας ἡμέρας ἔφυγε κρυφίως καὶ ἐπορεύθη εἰς Δελφοὺς, ἵνα ἐρωτήσῃ τὸ μαντεῖον περὶ τῆς γενεᾶς του. Ὁ δὲ Θεὸς πρὸς μὲν τὰ ἐρωτώμενα δὲν ἠξίωσεν αὐτὸν ἀποκρίσεως, ἀλλὰ δὲ ἄθλια καὶ δεινὰ ἐχρησιμοδότη, ὅτι μέλλει νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα καὶ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους γένος κακόδαιμον.

Τοῦτον τὸν φρικτὴν χρησμὸν λαβὼν ὁ Οἰδίπους καὶ μὴ γινώσκων ἄλλους γονεῖς παρὰ τοὺς ἐν Κορίνθῳ, ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς πατρίδος, ἵνα μὴ ἐκτελεσθῶσιν οἱ χρησμοί, καὶ ἐπορεύετο διὰ τῆς Φωκίδος πρὸς τὰς Θήβας. Καὶ ὅτε ἔφθασεν εἰς τόπον ἔρημον, ὅπου ἡ ὁδὸς ἐσχίζετο, ἐκεῖ ἀπῆντησεν ἄμα-

ξαν ἐρχομένην. Ἐπ' αὐτῆς ὤχεϊτο ἀνὴρ τις πολίος, καὶ κήρυξ τις ἡνίοχει· ἠκολούθουν δὲ καὶ τινες θεράποντες. Ἦτο δὲ ἡ ὁδὸς στενὴ· καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ἀμάξης ἠθέλον νὰ ἐκτοπίσωσι βιαίως τὸν Οἰδίποδα ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα διέλθωσι· διότι αὐτὸς ἐκὼν δὲν ὑπεχώρει. Τότε ὀργισθεὶς ὁ Οἰδίπους, ἐφόνευσε καὶ τὸν ἐν τῇ ἀμάξῃ ἄνδρα καὶ τὸν ἡνίοχον καὶ πάντας τοὺς ἀκολούθους· εἰς δὲ μόνον ἐξέφυγε τὸν θάνατον καὶ ἔφερε τὴν ἀγγελίαν τοῦ ὀλέθρου εἰς Θήβας.

Ἐπειτα προσχώρει εἰς τὰ ἔμπροσθεν τῆς ὁδοῦ, ὀλίγον φροντίζων περὶ τοῦ γενομένου φόνου· διότι, διεννοεῖτο, ὡς προσβλήθεις, ἠναγκάσθῃ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν. Ἀλλὰ φεῦ! ὁ ἄθλιος ἐφόνευσε τὸν γνήσιον πατέρα του, τὸν Λαῖον τὸν βασιλέα τῶν Θηβῶν, ὅστις ἐπορεύετο εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν· καὶ ἐν ᾧ ἐπροθυμεῖτο νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρησμῶν, ἔσπευδε γοργῶ βήματι πρὸς αὐτήν.

Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἦλθεν ὁ Οἰδίπους εἰς Θήβας. Ἐκεῖ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λαίου παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ γυναικάδελφος αὐτοῦ Κρέων. Τούτου δὲ βασιλεύοντος, κατέσχε τὰς Θήβας νέα μεγάλη συμφορά· ἦλθεν ἡ Σφίγξ, τέρας ἔχον πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δὲ καὶ πόδας λέοντος, οὐρὰν δὲ δράκοντος, πτέρυγας δὲ ὄρνιθος, καὶ καθημένη ἐπὶ τινος λόφου προστείνειν εἰς τοὺς Θηβαίους τὸ αἶνιγμα τοῦτο· « Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γίνεται τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν. » Καὶ ὅστις μὲν δὲν ἠδύνατο νὰ λύσῃ αὐτό, τοῦτον κατέτρωγε τὸ θηρίον, ἂν ῥέ τις ἠθέλε λύσῃ αὐτό, τότε ἐπέπρωτο ν' ἀπαλλαγῶσιν οἱ Θηβαῖοι τῆς Σφίγγος. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἀπώλεσθησαν ὑπ' αὐτῆς, ἐκήρυξεν ὁ Κρέων, ὅτι θὰ δώσῃ καὶ

τὴν βασιλείαν καὶ τὴν χήραν τοῦ Λαίου γυναῖκα εἰς τὸν λύσοντα τὸ αἶνιγμα.

Τότε προσῆλθε καὶ ὁ Οἰδίπους, καὶ ἀκούσας τὸ αἶνιγμα ἔλυσεν αὐτό, εἰπὼν ὅτι ἡ Σφίγξ αἰνίττεται τὸν ἄνθρωπον· διότι οὗτος, νήπιος μὲν ὢν ἔτι, εἶναι τετράπους, μεταχειριζόμενος καὶ τὰς χεῖρας ὡς πόδας· εἰς ἡλικίαν δὲ ἔλθων, γίνεται δίπους, γηράσας δὲ προσλαμβάνει τρίτον πόδα, τὴν βακτηρίαν, καὶ γίνεται τρίπους. Τότε ἡ μὲν Σφίγξ κατεκρημνίσθη ὑπὸ τοῦ ὕψους καὶ ἀπέθανεν, ὁ δὲ Οἰδίπους κατὰ τὰ προκηρυχθέντα παρέλαβε τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Ἰοκάστην γυναῖκα, καὶ ἐμακαρίζετο ὑπὸ πάντων ὡς σοφὸς ἀνὴρ καὶ σωτὴρ αὐτῶν, ἐν ᾧ ἦτο βεβυθισμένος εἰς δεινὴν ἄγνοιαν καὶ ἀθλιότητα, γενόμενος φονεὺς τοῦ πατρὸς καὶ σύζυγος τῆς μητρός. Ἐγέννησε δὲ παῖδας μὲν ἄρρενας Πολυνείκην καὶ Ἑτεοκλέα, θυγατέρας δὲ Ἰσμήνην καὶ Ἀντιγόνην.

Ὑστερον δὲ ἐφάνησαν τὰ πρότερον ἄδηλα. Καὶ ἡ μὲν Ἰοκάστη, μὴ ὑποφέρουσα τὴν αἰσχύνην, ἀπηγχόνισεν ἑαυτήν· ὁ δὲ Οἰδίπους ἐτύφλωσεν ἑαυτόν.

Ὑστερον ἐξέβαλον αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Θηβαῖοι, γέροντα ἤδη ὄντα, ὡς μίασμα τῆς πόλεως. Οἱ δὲ υἱοὶ του, ἂν καὶ ἦσαν ἐνήλικες ἤδη, δὲν ἀντέστησαν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, διότι ἤθελον νὰ καταλάβωσιν αὐτοὶ τὴν βασιλείαν· διὸ κατηράσθη αὐτοὺς ὁ πατήρ ἐξερχόμενος δεινὰς κατάρας. Μόνη δὲ ἡ ἀγαθὴ παρθένος Ἀντιγόνη ἀπεφάσισε νὰ χειραγωγῇ τὸν τυφλὸν πατέρα της εἰς τὴν ἐξορίαν του καὶ τὰς πλάνους του, καὶ νὰ ἀνακουφίξῃ, ὅσον ἡδύνατο, τὰ δεινὰ του, μετέχουσα αὐτῶν.

Ἦλθε λοιπὸν πλανώμενος ὁ Οἰδίπους μετὰ τῆς

Ἀντιγόνης εἰς τῆς Ἀττικῆς τὸν Κολωνόν παρὰ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐκάθισεν ἰκέτης εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων. Ὁ δὲ τότε βασιλεύων ἐν Ἀθήναις Θησεύς προσεδέχθη αὐτὸν φιλοφρόνως. Καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἀπέθανεν ἐκεῖ ὁ Οἰδίπους.

Οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ Ἑτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης συνεφώνησαν περὶ τῆς βασιλείας πρὸς ἀλλήλους νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος παρ' ἐνιαυτόν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐβασίλευσεν ὁ Πολυνείκης, καὶ παρελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ παρέδωκε τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἑτεοκλέα. Ὁ δὲ Ἑτεοκλῆς δὲν ἔστεργε νὰ παραδώσῃ πάλιν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Πολυνείκην μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Φυγαδευθεὶς λοιπὸν ὁ Πολυνείκης ἐκ Θηβῶν, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ πολὺτιμον περιδέραιον καὶ πέπλον ἐκ τῶν κειμηλίων τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἦλθεν εἰς Ἀργος καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν μίαν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀδράστου, τὴν δὲ ἄλλην θυγατέρα αὐτοῦ ἔλαβε γυναῖκα ὁ Τυδεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνέως, ὅστις καὶ αὐτὸς φυγαδευθεὶς ἐκ Καλυδῶνος, κατέφυγε πρὸς τὸν Ἀδραστον.

Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Ἀδραστος πρὸς τὸν Πολυνείκην, ὅτι θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ συνήθροισε στρατὸν ἐκλεκτόν, ἵνα ἐκστρατεύσῃ ἐπὶ τὰς Θήβας. Ἐστρατήγουν δὲ ἑπτὰ ἄριστοι ἄνδρες· ὁ εἰρημένος Ἀδραστος, Ἀμφιάραος, Καπανεύς, Ἴππομέδων, οἱ Ἀργεῖοι Πολυνείκης ὁ Θηβαῖος, Τυδεὺς ὁ Αἰτωλός, Παρθενοπαῖος ὁ Ἀρκάς. Πάντες ἐκαίοντο ὑπὸ ἐπιθυμίας νὰ λάβωσι πεῖραν τῶν δυνάμεων των, ἐναντίων τῶν ὑπερηφάνων Θηβῶν. Μόνος δὲ ὁ Ἀμφιάραος, ἂν καὶ ἦτο φιλοπόλεμος, δὲν ἔχαιρε διὰ τὸν ἐπικείμενον ἀγῶνα. Ὁ Ἀμφιάραος ἦτο μάντις καὶ ἀνὴρ εὐ-

σεβέστατος, εἶχε δὲ γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀδράστου Ἐριφύλην. Διενεχθόντες δὲ ποτὲ πρὸς ἀλλήλους ὁ Ἀδραστός καὶ ὁ Ἀμφιάραος, συνεφώνησαν ὥστε, ἂν ποτε καὶ πάλιν διενεχθῶσι, νὰ διαλύσῃ τὴν διαφορὰν τῶν ἡ Ἐριφύλη, ὡς κηδομένη ἀμφοτέρων, αὐτοὶ δὲ νὰ πείθωνται εἰς τὴν ἀπόφασίν της. Καὶ τότε παρορμώμενος ὁ Ἀμφιάραος ὑπὸ τοῦ Ἀδράστου εἰς τὸν ἐπὶ Θήβας πόλεμον, δὲν ἔσεργε· διότι ἐμάντευεν, ὅτι ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἐμελλε νὰ ἐπαναγάγῃ πανωλεθρίαν ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Ἀργείων. Ἀλλ' ὁ Πολυνείκης διέφθειρε τὴν Ἐριφύλην, χαρίσας αὐτῇ τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο περιδέραιον, καὶ ἔπεισεν οὕτω τὴν φαύλην γυναῖκα νὰ ἀποφανθῇ κατὰ τοῦ ἀνδρός της Ἀμφιαράου. Οὗτος δὲ κατὰ τὰ πρότερον συμπεφωνημένα ὥρειλε νὰ ὑπακούσῃ, ἂν καὶ ἐνόησε τὴν προδοσίαν τῆς γυναικός. Ἀπερχόμενος δὲ εἰς βέβαιον θάνατον, παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἔτι ἀνηλίκους υἱοὺς τοῦ Ἀλκμαίωνα καὶ Ἀμφίλοχον, ὅταν ἔλθωσιν εἰς ἡλικίαν, νὰ τιμωρήσωσι τὴν πονηρὰν μητέρα, τὴν πέμψασαν τὸν πατέρα εἰς τὸν θάνατον ἐνεκα αἰσχροῦ κέρδους.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐξένισεν ὁ Ἀδραστός τοὺς ἡγεμόνας τοῦ στρατοῦ μεγαλοπρεπῶς, ἐξώρμησαν ἕξ Ἀργεῖους καὶ ἦλθον εἰς Θήβας, καὶ ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ. Πρὶν δὲ ἀρχίσωσι τὸν πόλεμον, ἔπεμψαν τὸν Τυδεΐα εἰς τὴν πόλιν πρεσβευτήν, ἵνα προτείνῃ συνθήκας καὶ εἰρήνην κατὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Πολυνείκου. Οἱ Θηβαῖοι τὰς μὲν προτάσεις αὐτοῦ ἀπέρριψαν, προσεκάλουν δὲ αὐτὸν εἰς δεῖπνον. Ἀλλ' ὁ Τυδεΐς ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν, προσεκάλεσεν ἕκαστον τῶν συνδείπνων εἰς μονομαχίαν καὶ ἐνίκησε πάντας εὐχερῶς. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀγανακτή-

σαντες, ἐν ᾧ ἐπέστρεφεν, ἕστησαν αὐτῷ ἐνέδραν πενήκοντα ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν ἐνόπλων. Ἀλλ' ὁ Τυδεὺς ἐφόνευσεν ἅπαντας, πλὴν ἐνός, ὅστις ἔφερε τὴν ἀγγελίαν τοῦ δλεόρου.

Μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο ἀπόπειρα διαλλαγῆς οὐδ' εἰς ἐπίνοίαν πλεόν ἤρχετο, ἀλλὰ μῖσος καὶ ὀργὴ ἀμοτέρωθεν ἐξεκαίετο. Πάραυτα οἱ Ἀργεῖοι ὥρμησαν πρὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἀνθισταμένους Θηβαίους ἐν τῷ πεδίῳ ἔτρεψαν καὶ ἠνάγκασαν νὰ κλεισθῶσιν ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἐπειτα ἐτάχθησαν διὰ κλήρου ἕκαστος τῶν ἐπὶ στρατηγῶν ἐπὶ ἐκάστην τῶν ἐπὶ πυλῶν τῶν Θηβῶν, καὶ διεννοοῦντο νὰ προσβάλλωσι συγχρόνως τὴν πόλιν πανταχόθεν. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἑτεοκλῆς, ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀνδρας εἰς τὰ ὄπλα, καὶ αὐτοὺς τοὺς γέροντας, πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἔταξεν αὐτοὺς ὡσαύτως ὑπὸ ἐπὶ στρατηγούς, καὶ ἔστησεν ἐνδοθεν ἐκάστης πύλης ἕκαστον ἐναντίον ἀνταξίου πολεμίου. Αὐτὸς δὲ ἐτάχθη ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ.

Ἦδη παταγεὶ ἡ μάχη ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ τῶν πυλῶν, καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ἥρωες, ὥς αἰμοχαρεῖς ἀετοί, ἐφορμῶσι ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις τῶν τειχῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι Θηβαῖοι ἡμύνοντο κρατερῶς· ὥστε τέλος οἱ Ἀργεῖοι ἀπεχώρησαν, οὐδὲν ἀξιόλογον κατορθώσαντες. Καὶ οἱ ἀντιταχθέντες δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίσθησαν μετὰ λύσσης, ἀλλ' οὐδεμίαν κρίσιν ἐπέφερον.

Τότε ὁ Ἑτεοκλῆς διέταξε τὸν κήρυκα νὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν· αὐτὸς δὲ ἀφ' ὕψηλοῦ πύργου ἀνεβόησεν· «Ὁ Ἀργεῖοι καὶ Θηβαῖοι, μὴ ἀλληλοκτονεῖτε μάτην· ἀφήσατε ἡμᾶς τοὺς ἀδελφούς, τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς ταύτης

νὰ μονομαχήσωμεν· καὶ ἂν μὲν ἐγὼ φονεύσω τὸν ἀδελφόν μου, οὕτω μένω τὸν λοιπὸν χρόνον ἡσυχος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, ὑμεῖς δὲ ἀπέρχεσθε εἰς τὰς ἐστίας σας· ἂν δὲ ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ, ἃς καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβῶν. » Οὕτως εἶπε, παρεδέχθησαν δὲ πάντες Ἀργεῖοί τε καὶ Θηβαῖοι. Καὶ ἀφ' οὗ ἕκαμον οἱ στρατοὶ ἀναχωρῆσαι καὶ συνθήκας μεθ' ὁρκῶν καὶ θυσιῶν, ὥπλισθησαν ἑκάτεροι, καὶ προελθόντες ἕστησαν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατευμάτων, ἐναντίον ἀλλήλων. Ἡύχθησαν δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος, ὁ μὲν Πολυνείκης εἰς τὴν Ἥραν τὴν πολιούχον τοῦ Ἀργούς, ὁ δὲ Ἐτεοκλῆς εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἑκάτερος νὰ λάβῃ τὴν νίκην, φονεύσας τὸν ἀδελφόν. Μετὰ τοῦτο ἐσήμανε σάλπισμά τι τὴν ἑναρξιν τοῦ φονικοῦ ἀγῶνος, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐφώρμησαν ἐπ' ἀλλήλους μετὰ τῶν δοράτων, ὥς δύο ἄγριοι κάπροι, ἀρτίως ἀκονήσαντες τοὺς ὀδόντας, καὶ μετὰ φρικώδη ἀγῶνα ἔπεσον ἀμφοτέροι ἀλληλοκτονήσαντες καὶ ἐξέπνευσαν παρ' ἀλλήλους ἀδιάλλαχτοι. Οὕτως ἐτελέσθησαν αἱ δεινὰ κατάραι τοῦ πατρός.

Οὐδέτερος λοιπὸν ἐνίκησε· καὶ οἱ Ἀργεῖοι λυθέντες οὕτω τῶν συνθηκῶν, ὥρμησαν πάλιν ἀκατάσχετοι εἰς τὰ ὅπλα καὶ προσέβαλον ὥς μαινόμενοι τὴν πόλιν.

Ἀνέλαβε δὲ πάλιν τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβῶν ὁ Κρέων· καὶ προσκαλέσας τὸν μάντιν Τειρεσίαν, ἠρώτα αὐτόν, πῶς δύναται νὰ σώσῃ τὴν πόλιν. Ὁ δὲ μάντις ἄκων ἐμήνυσεν, ὅτι ὥρσειε νὰ θυσιάσῃ ὁ νεαρὸς Μενοικεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἵνα σωθῇ ἡ πόλις. Ἡ ῥῆσις αὕτη τοῦ μάντεως ἐνέβαλε τρόμον εἰς τὸν Κρέοντα. « Προθύμως προσφέρω ἑμαυτὸν εἰς θάνατον ὑπὲρ τῆς πατρίδος », εἶπε στενάζων, « ἀλλὰ πό τέ-

κνον μου δὲν ὑπομένω νὰ θυσιάσω. Φύγε, γλυκερόν τέκνον ἐκ τῆς πόλεως, πρὶν μάθωσιν οἱ πολῖται τὴν ῥῆσιν· σῶσον σεαυτὸν ἐκ τοῦ θανάτου ».

Ὁ Μενοικεύς, παρών, ἀκούσας ἀταράχως τὴν ῥῆσιν τοῦ μάντεως, προσεποιήθη ὅτι ὑπακούει εἰς τὴν παραίνεσιν τοῦ πατρὸς καὶ ἀπέδραμεν ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐχὶ ἵνα φύγῃ τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἵνα ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς φίλης πατρίδος. « Πῶς ἐμέλλον ἐγώ, » διανοεῖτο τὸ εὐγενὲς μεράκιον, « πῶς, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἀνευ τῆς ἀνάγκης τῶν χρησμῶν ἐπὶ τῶν πύργων τῆς πόλεως πορεύονται ἐναντίον τοῦ θανάτου, ἐγὼ ἀγενῶς νὰ φύγω ἐκ τῆς γῆς τῶν πατέρων μου, ἵνα, σῶσας τὸν ἐμὸν βίον, προδώσω πατέρα καὶ ἀδελφούς καὶ πατρίδα; Ὅπου καὶ ἂν πορευθῶ, αἰσχύνῃ με περιμένει. Ὅχι· ἡ ζωὴ μου ἀνήκει εἰς σέ, ὦ φίλη πατρίς. » Τοιαῦτα διανοηθεὶς, ἀνέδραμε πρὸς τὰς ἐπάλξεις τῆς Καδμείας, διεπέρασε τὸ στῆθος δι' ἐγχειριδίου καὶ κατέπεσεν ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων αἱματόφυρτος.

Ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου τοῦ Μενοικέως ἀνεθάρρυνε τοὺς ἀποκαμόντας Θηβαίους, ὥστε νὰ ἀναχαιτίσωσι τοὺς ἐπικειμένους Ἀργεῖους ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τῶν πύργων. Ἀλλ' ὁ ἄγριος Καπανεύς ἐμαίνεται δεινῶς ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Προσαγαγὼν κλίμακα ὑψηλήν, ἀνέβαινεν ἐπὶ τὰ τεῖχη, ἐσκεπασμένος ὑπὸ τὴν ἀσπίδα, ὑπὸ πετρῶν καὶ λογχῶν περιβομβούμενος. « Οὐδ' αὐτὸ τὸ πῦρ τοῦ Διὸς θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ ἀναβῶ! » ἐβόησε γαυριῶν, καὶ ἐδράττετο ἤδη τῆς ἐπάλξεως. Ἀλλὰ πάραυτα ἠκούσθη ὁ κτύπος τοῦ κεραυνοῦ καὶ ὁ Καπανεύς κατεκυλίετο ἀπὸ τῆς κλίμακος καὶ κατέπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος πυρίφλεκτος. Τρόμος καὶ ἐκπληξίς κατέσχε τοὺς Ἀργεῖους, ἰδόντας τὴν θείαν νέμεσιν, καὶ ἐτράπη-

σαν πάραυτα εἰς ἄτακτον φυγὴν. Τοῦναντίον δὲ οἱ Θηβαῖοι ἀνεθάρρησαν, καὶ ἐκδραμόντες ἐκ τῶν πυλῶν κατεδίωκον αὐτοὺς πεζοὶ τε καὶ ἑφιπποὶ εἰς τὸ εὐρὺ πεδῖον, καὶ ἐπήγαγον φόνον ἀναρίθμητον. Ἄπαν τὸ ὑπερήφανον στράτευμα κατέκειτο ἐσπαρμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετ' αὐτῶν τῶν ὑπερηφάνων στρατηγῶν. Μόνον τὸν Ἀδραστον ἔσωσεν ὁ ταχύπους ἵππος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ὁ δὲ Ἀμφιάραος φεύγων κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Περικλυμένου· καὶ ἐν ᾧ οὗτος ἤτοιμάζετο νὰ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην εἰς τὰ νῶτα τοῦ φεύγοντος, ἔσχισεν ὁ Ζεὺς διὰ κεραυνοῦ τὴν γῆν, καὶ ὁ εὐσεβὴς μάντις κατεβυθίσθη ὑπὸ γῆς μεθ' ὅλου τοῦ ἄρματος, ἵνα μὴ πληγωθῇ ὑπὸ ἀνθρωπίνης χειρός.

Μετὰ τὴν ἐκβασιν ταύτην τοῦ ἀγῶνος παραλαβὼν ὁ Ἀδραστος τὰς δυστυχεῖς μητέρας τῶν πεσόντων Ἀργείων, ἦλθεν εἰς Θήβας καὶ παρεκάλει τοὺς Θηβαίους νὰ ἀποδώσωσιν αὐτοῖς τοὺς νεκρούς, ἵνα θάψωσιν αὐτοὺς κατὰ τὰ νενομισμένα. Ἀλλ' ἡ εὐτυχία γεννᾷ ἀλαζονείαν καὶ ὕβριν εἰς τοὺς ἀνοήτους, αὕτη δὲ καταρρίπτει αὐτοὺς εἰς τὸν ὄλεθρον. Τοῦτο ἔπαθον καὶ οἱ Θηβαῖοι, καὶ πρὸ πάντων ὁ Κρέων. Παρὰ τὰ νόμιμα καὶ ὅσια ἤρνούντο νὰ ἀποδώσωσι τοὺς νεκρούς, ἀλλ' ἤθελον νὰ μένωσιν ἄταφοι, βορὰ τῶν κυνῶν καὶ ὀρνέων. Τότε ἐτράπησαν ὁ Ἀδραστος καὶ αἱ γυναῖκες μητέρες πρὸς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἱκέτευον τὸν μεγαλόφρονα καὶ εὐσεβῆ Θησέα, τὸν τότε βασιλεύοντα ἐν Ἀθήναις, νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀπόδοσιν τῶν νεκρῶν. Ὁ δὲ Θησεὺς παρέσχεν ἑαυτὸν πρόθυμον ὑπέρμαχον τῶν δικαίων καὶ ὀσίων, καὶ ἀπέστειλε πρῶτον κήρυκα εἰς Θήβας, ἵνα ἀπαιτήσῃ τοὺς νεκρούς. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐπέστρεψεν ἄπρακτος, ὥπλισεν ὁ Θησεὺς τοὺς ἀνδρείους καὶ εὐ-

σεβείς Ἀθηναίους καὶ ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Θηβῶν, ἵνα παύσῃ τοὺς Θηβαίους τῆς ὕβρεως. ἔχων δὲ συμμάχους τοὺς ὕβρισθέντας θεοὺς, ἐνίκησε τοὺς Θηβαίους, καὶ ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ λεηλατήσῃ αὐτήν, δὲν ἔστερξεν, ἀλλ' ἤρκεσθαι νὰ λάβῃ τοὺς νεκροὺς καὶ παραδώσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς οἰκείους πρὸς ταφήν.

Πολὺ τραγικώτερον ἀπέβη ἄλλο ἀνόητον καὶ ἀνόσιον κήρυγμα τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ ταφῇ ὁ Πολυνείκης, ὡς ἐπελθὼν κατὰ τῆς πατρίδος ἵνα καταστρέψῃ αὐτήν· ὅστις δὲ θὰ ἐτόλμα νὰ παραβῇ τὴν ἐντολήν ταύτην, νὰ λιθοβολιθῇ. Τοῦτο τὸ κήρυγμα μαθοῦσα ἡ γενναιοφρὼν παρθένος Ἀντιγόνη ἡ ἀδελφὴ τοῦ Πολυνείκου, κατελυπήθη, καὶ ἀπεφάσισεν αὐτῇ, παρθένος τρυφερὰ καὶ ἀσθενὴς οὔσα νὰ θάψῃ αὐτόν, ἀφροντιστοῦσα ἀνθρωπίνων κηρυγμάτων καὶ τιμωριῶν, μᾶλλον δὲ φροντίζουσα περὶ τῶν θείων καὶ αἰδίων νόμων, ὧν εἰς ἧτο καὶ νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Παρεκάλει δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἰσμήνην συνεργόν, ἀλλ' ἐκείνη, καίπερ οὔσα ὡσαύτως εὐσεβὴς καὶ φιλάδελφος, δὲν εἶχε τὴν εὐψυχίαν τῆς Ἀντιγόνης, ἐπειρᾶτο λοιπὸν νὰ ἀπατρέψῃ καὶ αὐτὴν τοῦ ἐπικινδύνου τούτου ἔργου, ὑπομιμνήσκουσα τὸν κίνδυνον καὶ τὴν γυναικείαν ἀσθένειαν αὐτῶν· ἀλλὰ δὲν ἔπειθε τὴν Ἀντιγόνην. Ἦλθε λοιπὸν αὐτῇ μόνη, καὶ χωρὶς νὰ νοήσωσιν αὐτὴν οἱ φύλακες, ἔλαβε χῶμα καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τὸν νεκρόν. Εἶδον δὲ ἔπειτα αὐτὴν οἱ φύλακες καὶ συνέλαβον καὶ ἤγαγον πρὸς τὸν Κρέοντα. Ὁ δὲ Κρέων ἠρώτησεν αὐτήν, ἂν τῷ ὄντι ἔρριψεν αὐτῇ χῶμα ἐπὶ τὸν Πολυνείκην. — «Ναί,» ἀπεκρίθη ἡ Ἀντιγόνη, «δὲν ἀρνοῦμαι τὸ πρᾶγμα.» — «Καὶ δὲν ἤκουσας τὸ κήρυγμα τὸ ἀπαγορευθὲν τὴν

ταφήν;» ἠρώτησε πάλιν ὁ Κρέων.— «Ἦκουσα,» ἀπεκρίθη ἡ Ἀντιγόνη.— «Καὶ πῶς λοιπὸν ἐτόλμησας νὰ παραβῇς τούτους τοὺς νόμους;» εἶπεν ὁ Κρέων.— «Διότι δὲν ἦτο ὁ Ζεὺς ὁ κηρύξας ταῦτα, οὐδὲ ἡ Θεία Δίκη· οὐδὲ ἐνόμιζον ὅτι τὰ σὰ κηρύγματα ἔχουσι τοσαύτην δύναμιν, ὥστε νὰ δύνασαι σύ, ὀνητὸς ὢν, νὰ ὑπερβαίνης τὰ ἄγραπτα καὶ ἀσφαλῆ νόμιμα τῶν Θεῶν· διότι ταῦτα δὲν εἶναι τῆς σήμερον οὐδὲ τῆς χθὲς ἡμέρας, ἀλλ' αἰέποτε ζῶσι, καὶ οὐδεὶς ἤξεύρει, ἐκ τίνος χρόνου ἐφάνησαν. Πρὸς ταῦτα δὲν ἐμελλον ἐγὼ νὰ ἀμαρτήσω, φοβουμένη ἀνθρώπινα δόγματα, καὶ νὰ τιμωρηθῶ ὑπὸ τῶν Θεῶν· διότι ἤξευρον ὅτι θὰ ἀποθάνω, καὶ ἂν σὺ δὲν προεκήρυττες τοῦτο. Ἄν δὲ ἀποθάνω προῶρως, κέρδος λέγω τοῦτο ἐγὼ· διότι ὅστις ζῇ ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν, ὡς ἐγώ, πῶς δὲν κερδαίνει ἀποθνήσκων;

Τοιαῦτα ἔλεγεν ἡ Ἀντιγόνη. Ὁ δὲ Κρέων ἐξηγριώθη ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς παρρησίας καὶ μεγαλοφροσύνης τῆς παρθένου, καὶ διέταξε νὰ ἐγκλείσωσιν αὐτὴν ζῶσαν εἰς ὑπόγειον εἰρκτὴν.

Λίμων δέ, ὁ μόνος ἔτι ὑπολειφθεὶς υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἦτο μνηστήρ τῆς Ἀντιγόνης, καὶ μαθὼν τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν τοῦ πατρός, ἤλθε καὶ ἰκέτευεν αὐτὸν νὰ μὴ ἀπολέσῃ χάριστα καὶ ἀναξιώτατα τὴν παρθένον δι' ἔργον εὐκλεέστατον, ὅπερ ἐξετέλεσε, καὶ νὰ μὴ ἐντείνῃ λίαν τὰ πράγματα. Ἀλλ' ὁ Κρέων ἀνθικέτευεν αὐτὸν νὰ μὴ ἐπιμένῃ ὑπεραπολογούμενος γυναικός, ἥτις παρέβη τοὺς νόμους καὶ τὰ κηρύγματα τοῦ ἀρχοντος, καὶ παρέσχε κακὸν παράδειγμα ἀπειθείας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας. Ἐπειδὴ δὲ οὐδέτερος ἔπειθε τὸν ἄλλον, ἤρχισαν κατ' ὀλίγον νὰ τραχύνωσι τοὺς λόγους τῶν καὶ τέλος ἡ-

πέιλησεν ὁ Αἷμων ὅτι ὁ θάνατος τῆς Ἀντιγόνης θὰ ἐπισύρῃ καὶ ἄλλον θάνατον, καὶ ἀπῆλθεν ἐξηγριωμένος. Ἡ δὲ Ἀντιγόνη ἀπήχθη καὶ ἐγκατεκλείσθη εἰς ὑπόγειον κτίσμα.

Μετ' οὐ πολὺ ἦλθεν ὁ τυφλὸς γέρων μάντις Τειρεσίας, καὶ συνεβούλευσε τὸν Κρέοντα νὰ παύσῃ ὑβρίζων καὶ ἀνοσιουργῶν, τὸν μὲν ἀνήκοντα εἰς τοὺς ὑποχθονίους νὰ ἀφίνη ἄταφον ἐπὶ γῆς, τὴν δὲ εἰς τοὺς ἐπιγείους ἀνήκουσαν νὰ θέτῃ ὑπὸ γῆν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐπίθετο ὁ Κρέων, προλέγει εἰς αὐτὸν τοὺς μέλλοντας νὰ πληρώσωσι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ θρήνους καὶ ὀδυρμούς.

Τότε ὁ Κρέων συνεταράχθη καὶ μετενόησε καὶ μετὰ σπουδῆς ἦλθε καὶ ἔθαψε τὸν Πολυνείκην· ἔπειτα ἔδραμε πρὸς τὴν εἰρκτὴν τῆς Ἀντιγόνης, ἵνα ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἐκεῖθεν.

Ἀλλ' ὁ Αἷμων προέδραμεν ἐκεῖ καὶ εὔρε τὴν παρθένον χρεμαμένην ἐκ τοῦ αὐχένος διὰ βρόχου, τὸν ὁποῖον κατεσχεύασεν ἐκ τινος σινδόνης, νεκράν. Οὕτως ἰδὼν τὴν μνηστήν, περιέπτυσεν αὐτὴν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ἀναστενάζῃ. Καὶ ἐν τούτῳ ἔρχεται καὶ ὁ Κρέων, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἰκέτευε νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν. Ὁ δὲ Αἷμων ὥς εἶδε τὸν αἴτιον τῆς συμφορᾶς ἐκείνης, ἐλησμόνησεν ὅτι ἦτο πατήρ του, καὶ σύρας τὸ ξίφος ὥρμησε κατ' αὐτοῦ, ἵνα τὸν φονεύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κρέων ἐπρόφθασε καὶ ἔφυγε, διεπέρασεν αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τοῦ ξίφους καὶ ἐμπνέων ἔτι ἦλθε καὶ περιέπτυσε τὴν παρθένον καὶ ἐξέπνευσεν ἐπ' αὐτῇ.

Ἐνῶ δὲ ἔτι ὁ Κρέων ἐκλαίει καὶ ὠλοφύρετο τοῦ μόνου τέκνου τὴν στέρησιν, ἰδοὺ ἀγγέλλεται αὐτῷ, ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Εὐρυδίκη μαθοῦσα τοῦ μόνου τέ-

κνου τὸν θάνατον, μὴ ὑποφέρουσα, ἠτύχτοκτόνησεν. Οὕτως ἐκορυφώθη ἡ κακοδαιμονία τοῦ Κρέοντος, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἦτο αἴτιος, καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἡ ἀβουλία εἶνε μέγιστον καχόν.

Ἄλκηστις.

Ἄδμητος ὁ υἱὸς τοῦ Φέρητος ἐβασίλευεν ἐν Φεραίς τῆς Θεσσαλίας. Εἶχε δὲ γυναῖκα τὴν καλὴν καγαθὴν θυγατέρα τοῦ Πελίου Ἄλκηστιν. Ὡν δὲ εὐσεβὴς καὶ φιλόξενος, ἡγαπᾶτο ὑπὸ τῶν θεῶν, ἐξαιρέτως δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Καὶ ὅτε ποτὲ ὁ θεὸς οὗτος διὰ τι ἁμάρτημα κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς εἰς ἐνιαύσιον δουλείαν παρά τινι θνητῷ, ἔστερξε τὴν δουλείαν τοῦ Ἀδμήτου καὶ ἔγεινε βουκόλος αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθε πᾶν ἀγαθὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀδμήτου· οἱ ἄγροι αὐτοῦ ἀπέφερον καλλίστους καρπούς, καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὠραιότατοι καὶ ταχύτατοι. Ἔτι δὲ ἐβοήθησεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν Ἄλκηστιν. Διότι ὁ βασιλεὺς Πελίας ὑπεσχέθη ὅτι θὰ δώσῃ εἰς ἐκεῖνον τὴν θυγατέρα του, ὅστις θὰ κατῶρθου νὰ ζεύξῃ εἰς τὴν ἄμαξάν του λέοντα καὶ ἄρχτον. Ὁ δὲ Ἀπόλλων διὰ τῆς θείας δυνάμεώς του ἐβοήθησεν αὐτῷ νὰ ζεύξῃ τὰ ἄγρια θηρία ταῦτα, καὶ οὕτω ἐκέρδησεν ὁ Ἀδμητος τὴν χαριεστάτην Ἄλκηστιν.

Καὶ ἄλλην δὲ χάριν ἐπόρισεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων. Παρεκάλεσε τὰς Μοίρας, ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου εἰς τὸν Ἀδμητον, νὰ μὴ ἀποθάνῃ, ἀν ἄλλος τις προσφέρῃ ἑαυτὸν εἰς θάνατον ὑπὲρ αὐτοῦ.

Καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα αὕτη. Ἄλλ' οὐ-

δεῖς εὐρίσκετο τῶν φίλων καὶ γνωρίμων, ὅστις νὰ στέρξῃ νὰ ἀποθάνῃ ἀντ' αὐτοῦ. Οὐδ' αὐτὸς ὁ πατὴρ οὐδ' ἡ μήτηρ ἀντήλασσον τὸν ἑαυτῶν βίον πρὸς τὸν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ των, ἂν καὶ ἦσαν ἤδη ὑπέργηροι καὶ ὀλίγος βίος ἀκόμῃ ὑπελείπετο αὐτοῖς.

Τότε ἀπεφάσισεν ἡ νεορά, ἡ προσφιλὴς σύζυγος αὐτοῦ Ἀλκxστίς νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ Ἀδμητος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ νὰ ζῇ αὐτός, καὶ νὰ ἀπολέσῃ σύζυγον καὶ ἄλλως μὲν πεφιλημένην, διὰ δὲ τῆς εὐγενεστάτης ταύτης αὐταπαρνησίας ἀπαράμιλλον κατασταῶσαν. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι προτιμότερος τοιαύτης ζωῆς, καὶ ἐπέμενε ν' ἀποθάνῃ αὐτός. Ἀλλ' ἡ Ἀλκxστίς ἐνίκα λέγουσα ὅτι σὺ εἶσαι χρησιμώτερος νὰ ζῆς, ἢ ἐγώ· διότι διὰ μὲν σοῦ σώζεται καὶ ὀρθοῦται καὶ ὁ οἶκος ὁ ἡμέτερος καὶ ὁ θρόνος ὁ βασιλικός, ἂν δὲ σὺ ἀποθάνῃς, ἐγὼ γυνὴ οὖσα δὲν δύναμαι νὰ διασώσω ταῦτα. Οὕτως ἐνέδωκεν ὁ Ἀδμητος· καὶ μετ' οὗ πολὺ ἐλθὼν ὁ θάνατος παρέλαβε τὴν Ἀλκxστιν.

Ἐκάμε δὲ ὁ Ἀδμητος ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ αὐτῆς μεγαλοπρεπεστάτην, καὶ διέταξεν εἰς πάντας τοὺς Θεσσαλοὺς πένθος ἐνιαύσιον, καθ' ὃ ὠφείλον νὰ κείρωσι τὴν κόμην καὶ νὰ μελανειμονῶσι, καὶ νὰ παύωσι διασχεδάσεις καὶ συμπόσια καὶ αὐλοὺς καὶ λύρας. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀδμητος ἐπένθει κατ' οἶκον οἰκτρότατα διὰ τὴν στέρξιν τοιαύτης γυναικός.

Ὁλίγον δὲ πρὸ τῆς ἐκφορᾶς τῆς Ἀλκxστιδος ἦλθεν ὁ μέγας Ἡρακλῆς εἰς Φεράς, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀδμήτου, ἵνα κατὰλύσῃ· διότι ἦτο φίλος καὶ ξένος αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἀδμητον πενθοῦντα, ἠρώτα τὸ αἴτιον τοῦ πένθους. Ὁ δὲ Ἀδμητος ἀπέκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ μέγεθος τῆς δυστυχίας

του, φοβούμενος μήπως ὁ Ἑρακλῆς δὲν στέρξη νὰ δεχθῇ φιλοξενίαν εἰς οἶκον τόσον μεγάλως πενθοῦντα, καὶ εἶπεν ὅτι γυνή τις ξένη μὲν, ἀλλὰ χρήσιμος, ἀπέθανεν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ αὐτῷ δὲ πάλιν ἤθελεν ὁ Ἑρακλῆς νὰ καταλύσῃ ἀλλαχοῦ· ἀλλ' ὁ Ἀδμήτος ἐπέμεινε παρακαλῶν νὰ μείνῃ παρ' ἑαυτῷ, καὶ τέλος ἐδέχθη ὁ Ἑρακλῆς.

Ἀνέθεσε λοιπὸν ὁ Ἀδμήτος εἰς τινὰ ὑπῆρέτην νὰ παραθέσῃ τράπεζαν εἰς τὸν Ἑρακλέα, παρέχων ἄφθονα τὰ χρειώδη. Ὁ δὲ Ἑρακλῆς καταπεπονημένος ὑπὸ τῆς μακρᾶς ὁδοῦ, ἔφαγε καὶ ἔπιε πέραν τοῦ μετρίου, καὶ μεθυσθεὶς ἔψαλλε καὶ ἔκαμνεν ἄλλα οὐχὶ πρέποντα εἰς τὴν τότε παροῦσαν συμφορὰν τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ ἐξενίζετο. Βλέπων δὲ τὸν ὑπῆρέτην τεθλιμμένον καὶ σκυθρωπόν, ἐκάκιζεν αὐτόν, καὶ παρεκίνηε νὰ συνευθυμήσῃ καὶ νὰ μὴ πενθῇ τόσον διὰ τὸν θάνατον γυναικὸς ξένης. Τότε ὁ ὑπῆρέτης ἐφάνέρωσεν αὐτῷ, ὅτι δὲν ἀπέθανε γυνή τις ξένη, ἀλλ' αὐτὴ ἡ φιλότιμη δέσποινα.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἑρακλῆς ἐλυπήθη μὲν διὰ τὴν ἀπώλειαν πολυτίμου γυναικὸς, ἐθαύμασε δὲ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Ἀδμήτου, ὅτι κατέπνιξε τοσαύτην λύπην, ὅπως μὴ λυπήσῃ τὸν ξένον του, ἐμέμφετο δὲ ἑαυτὸν δι' ὅσα, ἂν καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, ἔκαμνεν ἀνάρμοστα καὶ ὕβριστικά, καὶ ἀπεφάσισεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ σώσῃ τὴν ἀποθανοῦσαν. Ἐλθὼν λοιπὸν ἐπὶ τὸν τάφον τῆς Ἀλκίησιδος καὶ ἐνεδρεύσας συλλαμβάνει τὸν θάνατον καὶ ἀναγκάζει αὐτόν νὰ τῷ ἀφήσῃ τὴν γυναῖκα. Λαβὼν δὲ αὐτὴν ἤλθε πρὸς τὸν Ἀδμήτον, καὶ ἀφοῦ παρεπονέθη πρὸς αὐτόν, ὅτι δὲν τοῦ ἐφάνέρωσεν εὐθὺς τὴν ἀληθῆ συμφορὰν του, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἀσεβήσῃ, παρεκάλει ἔπειτα νὰ τῷ φυλάξῃ τὴν γυ-

ναῖκα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν δῆθεν ἔλαβεν ἄθλον ἐν τι-
 νι ἀγῶνι νικήσας, μέχρις οὗ ἐπανεῖλθη ἐκ τῆς πορείας
 του. Ὁ δὲ Ἄδμητος, ἂν καὶ ἔβλεπεν πόσον ἡ γυνὴ
 ἐκείνη ὁμοίαζε πρὸς τὴν Ἀλκηστιν, δὲν ὑπώπτευσεν
 ὅμως οὐδαμῶς, ὅτι ἦτο αὐτὴ ἡ ἀποθανοῦσα. Δὲν ἔ-
 σεργε λοιπὸν νὰ μένη ἐν τῇ οἰκίᾳ του ξένη γυνὴ νέα,
 καὶ διότι αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ, ἀναμιμνη-
 σκόμενος τὴν ἀπολεσθεῖσαν, καὶ διότι ἐφοβεῖτο τὴν
 κατάκρισιν τῶν πολιτῶν, ὅτι αὐθημερὸν εἰσῆγαγεν
 ἄλλην γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἡρακλῆς
 ἐπέμενε παρακαλῶν νὰ μένη παρ' αὐτῷ, ἐνέδωκε χά-
 ριν αὐτοῦ ὁ Ἄδμητος· καὶ τότε ἔμαθε παρ' αὐτοῦ ὅ-
 τι εἶχεν ἐνώπιόν του τὴν ποθινοτάτην Ἀλκηστιν
 ζῶσαν.

Ὀδυσσεὺς πλάναι.

Τὰ περὶ Κίκονας καὶ Λωτοφάγους καὶ Κύκλωπας.

Ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν δώδεκα πλοίων του
 ἀπέπλευσεν ἀπὸ τῆς καταστραφείσης Τροίας, ἀπε-
 χώρισεν αὐτὸν ὁ ἄνεμος ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου
 καὶ ὤθησε πρὸς τὰ παράλια τῆς Θράκης, εἰς τὴν Ἰ-
 σμαρον, τὴν πόλιν τῶν Κικόνων. Ἐκεῖ δὲ κατέσρε-
 ψε τὴν πόλιν καὶ ἐφόνευσε τοὺς ἄνδρας· τὰς δὲ γυ-
 ναῖκας καὶ τὰ κτήματα ἔλαβον καὶ διεμοίρασαν. Τό-
 τε συνεβούλευεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ὁπαδοὺς του νὰ
 φύγωσι ταχέως· ἀλλ' οἱ ἀγόητοι δὲν ἐπέιθοντο, ἀλλὰ
 καθήσαντες παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἔσφαζον πρόβατα
 καὶ βοῦς καὶ ἔπινον οἶνον. Ἐν τούτῳ οἱ ἐκφυγόντες
 Κίκονες παρεκάλουν τοὺς γείτονας Κίκονας εἰς βοή-

θειαν, οἵτινες ἦσαν περισσότεροι καὶ ἀνδρειότεροι καὶ ἤξευρον νὰ μάχωνται καὶ ἐφιπποὶ καὶ πεζοί. Ἦλθον ἔπειτα οὗτοι τὸ πρῶτ' πολυπληθεῖς, ὥς τὰ φύλλα καὶ ἄνθη τοῦ ἔαρος, καὶ συνῆψαν μάχην πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ὀδυσσέως. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας ἀντέστησαν οἱ ἄνδρες τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς πολεμίους, ἂν καὶ περισσοτέρους· ἀλλ' ὅτε ἐκκλινεν ὁ ἥλιος πρὸς τὴν ἑσπέραν, τότε καὶ οἱ Κίκονες ἔτρεψαν καὶ ἐδάμασαν τοὺς Ἀχαιοὺς. Ἐξ δὲ ἀφ' ἐκάστου πλοίου ὀπαδοὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἀπωλέσθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἐξέφυγον τὸν θάνατον καὶ εἰσέβησαν εἰς τὰ πλοῖα.

Ἐκεῖθεν ἔπλεον περαιτέρω, χαίροντες μὲν ὅτι ἐσώθησαν αὐτοὶ ἐκ τοῦ θανάτου, λυπούμενοι δὲ ὅτι ἀπώλεσαν τοὺς φίλους των. Πρὶν δὲ ἀποπλεύσωσιν, ἐκάλεσε τρεῖς ὀνομαστί ἕκαστον τῶν ταλαιπώρων ὀπαδῶν ὁ Ὀδυσσεύς, τῶν φονευθέντων ὑπὸ τῶν Κικόνων. Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς ἐξήγειρεν ἐπὶ τὰ πλοῖα ἄνεμον Βορρᾶν μετὰ λαίλαπος τρομερᾶς, καὶ συνεκάλυψε τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ καὶ τὴν θάλασσαν μὲ νέφη, καὶ ἐπῆλθε σκότος. Τὰ δὲ πλοῖα ἐφέροντο κατὰ πρῶρα, τὰ δὲ ἱστία αὐτῶν διέσχισεν εἰς τρία καὶ τέσσαρα κορμάτια ἢ βία τοῦ ἀνέμου. Τότε κατεβίβασαν αὐτὰ εἰς τὰ πλοῖα, φοβηθέντες τὸν ὄλεθρον, αὐτὰ δὲ τὰ πλοῖα κωπηλατοῦντες ἔφερον πρὸς τὴν γῆν. Ἐκεῖ ἔκειντο δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας καταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ τῆς λύπης. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἔστησαν τοὺς ἰσούς καὶ ἀνεβίβασαν τὰ ἱστία, καὶ ἔπλεον· ὁ δὲ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνήται κατηύθυνον τὰ πλοῖα πρὸς νότον.

Καὶ ἦδη ἐφαντάζοντο εὐθυμοὶ τὴν φίλην πατρίδα· ἀλλ' ἐν ᾧ περιέπλεον τὸν Μαλέαν, ἀπώθησεν αὐτοὺς

τὸ κῦμα καὶ τὰ ρεύματα καὶ ὁ βορρᾶς καὶ παρεπλά-
νησεν ἀπὸ τῶν Κυθήρων.

Ἐννέα δὲ ἡμέρας ἐφέροντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐπὶ
τοῦ ἰχθυώδους πελάγους. Τὴν δὲ δεκάτην ἔφθασαν
εἰς τὴν χώραν τῶν Λωτοφάγων. Ἀπέβησαν δὲ εἰς
τὴν γῆν, ἤντλησαν ὕδωρ καὶ παρεσκεύασαν δεῖπνον
παρὰ τὰ πλοῖα. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τροφῆς καὶ
ποτοῦ, ἐξέλεξεν ὁ Ὀδυσσεὺς δύο ἄνδρας, προσέθεσε
καὶ τρίτον κήρυκα, καὶ ἔστειλεν αὐτοὺς νὰ μάθωσιν,
ὁποῖοι ἄνθρωποι κατώκουν τὴν γῆν ἐκείνην. Οἱ δὲ ἤλ-
θον καὶ ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν Λωτοφάγων. Οὗτοι δὲ
ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς φιλικῶς καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς νὰ
φάγῳσιν ἀπὸ τοῦ λωτοῦ. Ὅστις δὲ ἤθελε φάγει τὸν
γλυκὺν καρπὸν τοῦ λωτοῦ, δὲν ἤθελε νὰ ἔλθῃ ὀπίσω
νὰ φέρῃ ἀγγελίαν, οὐδὲ νὰ ἀποπλεύσῃ, ἀλλ' ἤθελον
νὰ μένωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν Λωτοφάγων, νὰ τρώ-
γωσι λωτόν, καὶ ἐλησμόνουν τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐ-
πάνοδον. Τούτους λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανήγαγε
κλαίοντας εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἔδесαν ὑπὸ τὰ θρανία·
προσέταττε δὲ τοὺς ἄλλους ὁπαδοὺς νὰ ἐμβαίνωσι
ταχέως εἰς τὰ πλοῖα, μήπως φάγῃ τις λωτὸν καὶ
λησμονήσῃ τὴν ἐπάνοδον. Οἱ δὲ εἰσέβαινον ταχέως
καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν.

Ἐκεῖθεν λοιπὸν ἔπλεον περαιτέρω, καὶ ἤλθον εἰς
τὴν γῆν τῶν ὕβριστῶν, τῶν ἀπολιτεῦτων Κυκλώπων,
οἵτινες περιμένοντες τὰ πάντα παρὰ τῶν ἀθανάτων
θεῶν, οὔτε φυτεύουσιν, οὔτε ἀροτριῶσιν, ἀλλὰ πάν-
τα φύονται ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα, σῖτος καὶ κρι-
θὴ καὶ ἄμπελοι, φέρουσι οἶνον ἀπὸ μεγάλων σταφυ-
λῶν, καὶ ἡ βροχὴ αὐξάνει αὐτά. Δὲν ἔχουσι δὲ οὔτε
βουλᾶς, οὔτε νόμους· ἀλλὰ κατοικοῦσι τὰς κορυφὰς

τῶν ὑψηλῶν ὁρέων ἐν σπηλαίοις, καὶ ἕκαστος ἐξουσιάζει τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, οὐδὲ φροντίζουν περὶ ἀλλήλων.

Ἐκτείνεται δὲ ἔμπροσθεν τοῦ λιμένος τῆς γῆς τῶν Κυκλώπων νησός τις εὐγείος καὶ δασώδης, οὔτε πλησίον, οὔτε μακρὰν ἐπ' αὐτῆς δὲ ἄπειροι αἶγες ἄγριαί νέμονται· διότι οὐδεὶς ἄνθρωπος κατοικεῖ ἐπ' αὐτῆς, οὐδεὶς κυνηγὸς διέρχεται αὐτήν, ἀλλ' εἶναι διὰ παντὸς ἄσπαρτος καὶ ἀγεώργητος καὶ ἔρημος ἀνδρῶν· διότι οἱ Κύκλωπες δὲν ἔχουσι ναυπηγούς, οὐδὲ πλοῖα, ἵνα δι' αὐτῶν διαπερῶσιν εἰς τὴν νῆσον καὶ καρπῶνται αὐτήν. Δὲν εἶναι δὲ ἄγονος, ἀλλ' ἡδύνατο νὰ φέρῃ, γεωργομένη, πάντας τοὺς καρπούς πάσης ὥρας· διότι καὶ λειμῶνες ὑπάρχουσιν εὐδροὶ καὶ μαλακοὶ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης, ἐπιτηδειότατοι εἰς ἀμπελοφυτείαν, καὶ παχεῖαι πεδιάδες εἰς σπορὰν σιτηρῶν. Ἐχει δὲ καὶ λιμένα εὐορμον, ὅπου τὸ πλοῖον δὲν ἔχει χρεῖαν οὔτε ἀγκύρας, οὔτε σχοινίου, ἀλλὰ δύναται νὰ συρθῇ ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ νὰ ἴσταται ἥσυχον χρόνον τινά, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ εἰς τοὺς ναύτας νὰ ἀποπλεύσωσιν, καὶ πνεύσωσιν ἄνεμοι. Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος ῥέει διαυγὲς ὕδωρ ἐκ τινος σπηλαίου· πέριξ δὲ ἦσαν λεῦκαι πεφυτρωμένοι. Ἐκεῖ κατέπλεον, καὶ τις θεὸς ὠδήγει αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς νυκτός· διότι δὲν εἶδον τὴν νῆσον, οὐδὲ τὰ μακρὰ κύματα κυλιόμενα πρὸς τὴν χέρσον ἐνόησαν, πρὶν συρθῶσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἀφοῦ δὲ ἐσύρθησαν τὰ πλοῖα, κατεβίβασαν πάντα τὰ ἱεῖα, ἀπέβησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν παραλίαν, καὶ ἀποκοιμηθέντες περιέμενον τὴν Ἥῳ.

Ἀφοῦ δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, περιεπάτουν

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

κατὰ τὴν νῆσον θαυμάζοντες αὐτήν. Ἐστειλαν δὲ ἔμ-
προσθεν αὐτῶν αἱ Νύμφαι, αἱ θυγατέρες τοῦ Διός,
αἰγας ἀγρίας, ἵνα δειπνήσωσιν οἱ μετὰ τοῦ Ὀδυσ-
σέως. Εὐθὺς ἔλαβον ἐκ τῶν πλοίων τόξα καὶ ἀκόντια,
καὶ διαιρεθέντες εἰς τρεῖς ὁμίλους ἐτόξευον καὶ ἠκόν-
τιζον. Ταχέως δὲ ἔδωκεν ὁ θεὸς ἀρκετὸν κυνήγιον,
διότι ἕκαστον τῶν δώδεκα πλοίων τοῦ Ὀδυσσέως ἔ-
λαβεν ἑννέα αἰγας· εἰς αὐτὸν δὲ μόνον ἐξέλεξαν δέκα.

Οὕτω λοιπὸν τότε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύ-
σεως τοῦ ἡλίου ἐκάθηντο τρώγοντες κρέατα ἄφθονα
καὶ πίνοντες οἶνον ἡδύν· δὲν εἶχε δὲ ἀκόμη κατανα-
λωθῇ ὁ οἶνος τῶν πλοίων· διότι εἶχον πληρώσει πολ-
λοὺς ἀμφορεῖς ἕκαστος, ὅτε ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν
τῶν Κικόνων.

Ἐβλεπον δὲ εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, πλησίον
όντων, καὶ τὸν καπνόν, καὶ αὐτῶν τὴν φωνὴν ἤκουον
καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν. Ἐδυσσεὺς δὲ ὁ ἥλιος
καὶ ἐπῆλθε σκότος, καὶ τότε ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς πα-
ραλίας. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, συνε-
κάλεσεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ὁπαδοὺς του καὶ εἶπεν· «Οἱ
μὲν ἄλλοι μένετε αὐτοῦ, πεφιλημένοι ὁπαδοί· ἐγὼ δὲ
μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ τοῦ πληρώματός του θὰ ἔλ-
θω νὰ λάβω πεῖραν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι
εἶναι, ἄρά γε ὕβρισταὶ καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλό-
ξενοι καὶ θεοσεβεῖς.»

Οὕτως εἰπὼν, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προσέτα-
ξε τοὺς ὁπαδοὺς νὰ ἀναβῶσι καὶ αὐτοὶ καὶ νὰ λύσω-
σι τὰ πρυμνήσια. Οἱ δὲ ἀνέβησαν ταχέως καὶ ἐκάθη-
σαν ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν. Φθάσαντες
δὲ εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν, εἶδον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἐ-
σχατιᾶς πλησίον τῆς θαλάσσης σπήλαιον ὑψηλόν,
ἐπεσκιασμένον ὑπὸ δαφνῶν· ἐν αὐτῷ δὲ πολλὰ πρό-

βατα καὶ αἶγες διενυχτέρευον. Πέριξ δὲ ἦτο αὐλή ὑψηλή, τὴν ὁποῖαν περιέφραττον ἄξεσται λίθοι καὶ πίτυες καὶ ὑφίκομοι δρύς. Ἐνταῦθα διέτριβεν ἀνὴρ πελώριος, ὅστις ἀπομεμονωμένος ἐποίμανε τὰ πρόβατα, καὶ δὲν συνανεστρέφετο μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μακρὰν διατρίβων, μόνον ἄδικα καὶ ἀθέμιτα διενοεῖτο καὶ ἔπραττε. Ἦτο δὲ ἀληθὲς τέρας· οὐδ' ὠμοίαζε πρὸς ἄλλους ἀνδρας, ἀλλὰ πρὸς δασώδη κορυφὴν ὑψηλοῦ ὄρους, ἥτις φαίνεται μόνῃ ὑπεράνω τῶν ἄλλων.

Τότε λοιπὸν προσέταξεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἄλλους ὁπαδοὺς νὰ μένωσιν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ νὰ φυλάττωσιν αὐτό· αὐτὸς δὲ ἐκλέξας δώδεκα τοὺς ἀρίστους ἐπορεύετο. Ἐλαβον δὲ μεθ' ἑαυτῶν ἀσκὸν πλήρη μέλανος οἴνου ἡδέος· τοῦτον ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα Μάρων ὁ υἱὸς τοῦ Εὐάνθους, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ πολιούχου τῆς Ἰσμάρου, τὸν ὁποῖον ἔσωσαν μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ παιδὸς σεβόμενοι· διότι κατῴκει ἐν ἄλσει δενδρώδει τοῦ Φοῖβου Ἀπόλλωνος. Οὗτος λοιπὸν ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα λαμπρὰ δῶρα, χρυσὸν πολὺν καὶ ἀργυροῦν ποτήριον καὶ οἶνον ἐντὸς δώδεκα ἀμφορέων ἡδύν, ἄκρατον, θεῖον ποτόν· οὐδεὶς δὲ τῶν ὑπηρετῶν ἤξευρεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' αὐτὸς καὶ ἡ φίλη σύζυγος καὶ ἡ οἰκονόμος μόνῃ. Τοῦτον δὲ τὸν οἶνον ὁσάκις ἔπινέ τις, ἐπλήρου ἐν ποτήριον καὶ ἔχεεν εἰς αὐτὸ εἰκοσαπλάσιον ὕδωρ· ὁσμή δὲ θαυμασία διεδίδετο ἀπὸ τοῦ ποτηρίου, καὶ ὅστις ἐγεύετο, δὲν εἶχε διάθεσιν πλεον νὰ τὸν ἀφήσῃ. Τούτου λοιπὸν τοῦ οἴνου ἐμπλήσαντες ἀσκὸν μέγαν, ἔφερον πρὸς τὸ σπήλαιον· ἔφερον δὲ καὶ τροφάς· ἐμάντευε δὲ ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅτι θὰ εὕρωσιν ἄνδρα, περιβεβλημένον μεγάλῃν δυνάμειν, ἄγριον, οὔτε δίκαια, οὔτε νόμους ἡξεύροντα.

Ταχέως ἔφθασαν εἰς τὸ ἄντρον, δὲν εὔρον δὲ αὐτὸν ἔνδον, ἀλλ' ἔβασκεν ἔξω τὰ πρόβατα. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ ἄντρον ἐθεώρουν ἕκαστά· τὰ μὲν καλάθια ἔβριθον τυρῶν, ἐστενοχωροῦντο δὲ αἱ μάνδραι τῶν ἀρνίων καὶ ἐρίφων· ἦσαν δὲ ἕκαστα διακεχωρισμένα· χωριστὰ μὲν τὰ πρωτόγονα, χωριστὰ δὲ τὰ μεσόγονα, χωριστὰ δὲ τὰ νεογνά· περιερρέοντο δὲ ὑπὸ ὄρου πάντα τὰ ἀγγεῖα, εἰς τὰ ὅποια ἤμελγε τὸ γάλα. Ἐν τούτοις οἱ ἐταῖροι παρεκάλουν τὸν Ὀδυσσεάν· ἀρπάσσαι τυρούς καὶ νὰ ἀπαγάγωσιν ἐκ τῶν μανδρῶν ἐρίφια καὶ ἀρνία πρὸς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀποπλεύσωσιν· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐπείθετο — πόσον θὰ ἦτο συμφερότερον! — διότι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ αὐτόν, καὶ ἂν θὰ τὸν φιλοξενήσῃ.

Τότε ἤναψαν πῦρ καὶ ἐθυσίασαν· ἔπειτα δὲ ἔλαβον καὶ ἔφαγον τυρούς, καὶ περιέμενον αὐτὸν ἔνδον καθήμενοι, ἕως οὗ ἤλθε μετὰ τοῦ ποιμνίου· ἔφερε δὲ βαρὺ φορτίον ξηρῶν ξύλων, ἵνα ἔχῃ πῦρ κατὰ τὸ δεῖπνον· ῥίψας δὲ αὐτὸ ἔξωθεν τοῦ ἀντροῦ, ἔκαμε μέγαν κτύπον. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς φοβηθέντες ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἀντροῦ. Ὁ δὲ Κύκλωψ εἰσήγαγεν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον τὰ πρόβατα πάντα, ὅσα ἤμελγε, τὰ δὲ ἄρρενα κατέλιπεν ἔξω, τοὺς κριούς καὶ τοὺς τράγους, ἐν τῇ αὐλῇ. Ἐπειτα δὲ ἀνυψώσας ἐπέθηκε μεγάλην βαρεῖαν πέτραν, ὡς θύραν, εἰς τὴν εἴσοδον· οὐδὲ εἴκοσι δύο ἰσχυραί, τετράτροχοι ἅμαξαι θὰ ἠδύναντο νὰ κινήσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους· τόσην κολοσσιαίαν πέτραν ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς θύρας. Καθήμενος δὲ ἤμελγε τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας, πάντα κατὰ τάξιν, καὶ ὑπέβαλλε τὸ νεογνὸν ἐκάστης ὑπὸ τοὺς μαστούς. Ἐπειτα δὲ τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ γάλακτος ἐπηξεν καὶ ἔκαμε τυρόν καὶ ἔβαλεν εἰς πλεκτὰ

καλάθια· τὸ δὲ ἡμῖσι ἀφῆκεν ἐν τοῖς ἀγγείαις, ἵνα πίνη κατὰ τὸ δεῖπνον. Ἀφοῦ δὲ ἀπετέλεσε τὰ ἔργα του, τότε ἤναψε πῦρ καὶ εἶδε τοὺς μετὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ἠρώτησεν· ὦ ξένοι, τίνες εἰσθε; πόθεν πλέεστε; ἄρα ἔχετε τινα πραγματείαν, ἢ περιπλανᾶσθε τῇδε κακεῖσε, ὥς πειραταί, οἵτινες ἀναλαμβάνουσι κινδύνους, ἵνα κακοποιῶσι τοὺς ἄλλους; »

Ταῦτα εἶπεν· ἐκείνων δὲ ἐθραύσθη ἡ καρδία, φοβηθέντων τὸν βαρὺν φόγγον καὶ τὸ πελώριον αὐτοῦ ἀνάστημα. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐτόλμησεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀπεκρίθη. « Ἡμεῖς εἴμεθα Ἀχαιοὶ καὶ ἐπλέομεν ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἀπεπλανήθημεν ὑπὸ παντοίων ἀνέμων ἐπὶ τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν, καὶ ἤλθομεν ἄλλην ὁδόν· οὕτω, φαίνεται, ἤθελεν ὁ Ζεὺς νὰ γείνη. Καυχώμεθα δὲ ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος, ὅστις ἤδη ἔχει μέγιστον ἐπὶ γῆς κλέος· διότι τόσον μεγάλην πόλιν ἐπόρθησε καὶ ἐφόνευσε λαοὺς πολλοὺς. Προσπίπτομεν δὲ εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ ἱκετεύομεν νὰ μᾶς φιλοξενήσῃς καὶ νὰ μᾶς δώσῃς δῶρα, ὅπως εἶναι ἔοιμον νὰ γίνηται εἰς τοὺς ξένους. Σέβου λοιπόν, ὦ γενναιότατε, τοὺς θεοὺς· ἱκέται δέ σου εἴμεθα. Ὁ δὲ ξένιος Ζεὺς, ὁ συνοδίτης τῶν ξένων, εἶναι βοηθὸς αὐτῶν. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· Ὁ δὲ Κύκλωψ εὐθὺς ἀπεκρίθη ἀνηλεῶς ὠργισμένος· « Νῆπιος εἶσαι, ὦ ξένε, ἢ μακρόθεν ἤλθες, ὅστις μὲ νοθετεῖς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς; Οἱ Κύκλωπες δὲν φροντίζουν περὶ τοῦ Διός, οὐδὲ τῶν ἄλλων μακαρίων θεῶν· διότι εἴμεθα πολὺ ὑπέρτεροι ἐκείνων· καὶ ἐγὼ δὲν θὰ ἐφειδόμενην οὔτε σοῦ, οὔτε τῶν ὀπαδῶν σου, διὰ τὸν φόβον τοῦ Διός, ἂν δὲν θέλῃ ἡ ψυχὴ μου. Ἀλλὰ εἰπέ μοι, ποῦ

προσώρμισας τὸ πλοῖόν σου; ἄρα εἰς ἐσχάτην τινὰ ἄκραν, ἢ ἐδῶ πλησίον; ἵνα ἡξεύρω.»

Ταῦτα εἶπε κακὰ μελετῶν· ἀλλὰ ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἠπατήθη, πολὺπειρος ὢν· ἀλλ' ἀντιδολιευόμενος αὐτὸν εἶπε· «Τὸ πλοῖόν μου συνέτριψεν ὁ Ποσειδῶν, ῥίψας εἰς τὰς πέτρας ἐπὶ τινος ἄκρας τῆς ὑμετέρας γῆς· ὁ δὲ ἄνεμος διεσχόρπισεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐγὼ δὲ μετὰ τούτων ἐξέφυγον τὸν μέγαν ὄλεθρον.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ Κύκλωψ δὲν ἀπεκρίθη· ἀλλ' ἀναπηδήσας ἐξέτεινε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀπαδοὺς του, καὶ συλλαβὼν δύο, ὥς σκύλακας, ἐκοπάνιζεν αὐτοὺς κατὰ γῆς. Ἐπειτα διεμέλισεν αὐτοὺς καὶ παρεσκεύασε τὸ δεῖπνόν του. Ἐτρωγε δὲ ὥς λέων ὀρεσίτροφος. Οἱ δὲ ἄλλοι κλαίοντες ἀνέτεινον ἱτὰς χεῖρας πρὸς τὸν Δία, βλέποντες τὰ ἀνόσια ἔργα· ἀμυχανία δὲ κατεῖχε τὴν ψυχὴν αὐτῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ, ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὴν μεγάλην κοιλίαν του, τρώγων ἀνθρώπεια κρέατα, καὶ ἐπιπίνων ἄκρατον γάλα, ἐκταθεὶς διὰ μέσου τῶν προβάτων ἀπεκοιμήθη. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐσκέπτετο νὰ σύρῃ τὸ ξίφος καὶ νὰ ἐμπήξῃ αὐτὸ εἰς τὸ στήθος τοῦ Κύκλωπος· ἀλλ' ἄλλη σκέψις ἀπέτρεπεν αὐτόν· διότι ἐκεῖ θὰ ἀπέθνησκον πάντες· τίς θὰ ἡδύνατο νὰ ἀπωθήσῃ τὸν πελώριον λίθον ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ σπηλαίου; Οὕτω λοιπὸν τότε στενάζοντες ἀνέμενον τὴν Ἥω.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ Ἥως, τότε ἤναψε πάλιν πῦρ, καὶ ἤμελγε τὰ πρόβατα πάντα κατὰ τάξιν καὶ ὑπέβαλεν ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἐκάστου τὸ νεογνόν. Ἀφοῦ δὲ ἀπετέλεσε τὰ ἔργα του ταῦτα, συλλαβὼν πάλιν δύο ὀπαδοὺς τοῦ Ὀδυσσεύς παρεσκεύασε τὸ γεῦμά του. Μετὰ τοῦτο ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἀντρου τὰ ποίμνια, ἀφαιρέσας εὐκόλως τὴν μεγάλην θύραν· ἔπειτα πάλιν

ἐπέθεσεν αὐτήν, καθὼς ἐπιθέτει τις τὸ πῶμα εἰς τὴν
 φαρέτραν. Μετὰ πολλῆς δὲ βοῆς ἔτρεπε πρὸς τὸ ὄρος
 τὰ ποίμνια. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὑπελείφθη ἐν τῷ σπη-
 λαίῳ καὶ ἐσκέπτετο πῶς νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν. Αὕτη
 δὲ ἡ σκέψις τῷ ἐφαίνετο ἀρίστη· ἔκειτο παρὰ τὴν
 μάνδραν μέγα ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος, χλωρόν, ἐ-
 λάϊνον, τὸ ὅποιον εἶχε κόψει, ἵνα τὸ φέρῃ εἰς τὰς
 χεῖρας, ὅταν ξηρανθῇ. Τούτου λοιπὸν ἀπέκοψεν ὁ Ὀ-
 δυσσεὺς ὅσον ὀργυιάν, καὶ τὸ παρέδωκεν εἰς τοὺς ὀ-
 παδοὺς του νὰ τὸ ἀποξύσωσιν· αὐτὸς δὲ ὥξυνε τὸ ἄ-
 κρον αὐτοῦ· καὶ πυρακτώσας αὐτό, ἵνα σκληρυνθῇ,
 τὸ ἔκρυπεν ὑπὸ τὴν κόπρον, ἣτις ἦτο κεχυμένη ἀ-
 φθονος ἐν τῷ σπηλαίῳ. Μετὰ τοῦτο διέταξε τοὺς ὀ-
 παδοὺς του νὰ κληρώσωσι, τίνες θὰ τολμήσωσι μετ'
 αὐτοῦ νὰ βαστάσωσι καὶ ἐμπήξωσι τὸν μοχλὸν εἰς
 τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος, ὅτε θὰ κατεῖχεν αὐτὸν
 γλυκὺς ὕπνος. Ἐλαχον δὲ τέσσαρες, ἐκεῖνοι, τοὺς
 ὁποίους καὶ αὐτὸς θὰ ἐξέλεγε· πέμπτος δὲ προσετέθη
 ὁ Ὀδυσσεὺς.

Τὴν ἐσπέραν ἦλθεν ὁ Κύκλωψ μετὰ τοῦ ποιμνίου,
 καὶ πάραυτα εἰσήγαγεν εἰς τὸ σπήλαιον τὰ πρόβατα
 πάντα, οὐδὲ κατέλιπεν οὐδὲν ἔξω εἰς τὴν αὐλήν. Ἐ-
 πείτα ἐπέθηκε τὴν μεγάλην οὐραν, καθήμενος δὲ ἡ-
 μελγε τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἰγας πάντα κατὰ τάξιν,
 καὶ ὑπέβαλεν ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἐκάστου τὸ νεογνόν.
 Ἀφ' οὗ δὲ ἀπετέλεσε τὰ ἔργα του, συλλαβὼν πάλιν
 δύο ὀπαδοὺς παρесеύασε τὸ δείπνον. Καὶ τότε ὁ Ὀ-
 δυσσεὺς λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας ξύλινον ποτήριον πλῆ-
 ρες μέλανος οἶνου, πλησιάσας, εἶπε πρὸς τὸν Κύ-
 κλωπα. «Κύκλωψ, ἰδοὺ, πῖε οἶνον, ἀφοῦ ἔφαγες ἀν-
 θρώπεια κρέατα, ἵνα μάθῃς, ὅποιον ποτὸν ἔκρυπτε
 τὸ ἡμέτερον πλοῖον· τὸ ἔφερον δὲ πρὸς σέ δῶρον, ἵ-

σως μ' ἐλεήσης καὶ πέμψης εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλὰ σὺ μαίνεσαι ἀνηλεῶς Ἀσπλαγχνε, πῶς μέλλει νὰ ἔλθῃ πρὸς σὲ ἄλλος ἄνθρωπος, ἂφ' οὗ τόσον ἀπρεπῶς φέρεσαι;

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ ἐδέχθη καὶ ἔπιεν. Ἡὺ φράνθη δὲ πολὺ πίνων τὸ ἡδὺ ποτόν· καὶ ἐξήτει παρὰ τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ δεύτερον· «Δὸς μοι ἀκόμη, φίλτατε, καὶ εἰπέ μοι τὸ ὄνομά σου εὐθὺς τώρα, ἵνα σοὶ δώσω ξενικὸν δῶρον, διὰ τὸ ὅποιον θὰ χαρῆς. Φέρει μὲν καὶ εἰς τοὺς Κύκλωπας ἡ γῆ οἶνον ἀπὸ μεγάλων σταφυλῶν, τὰς ὁποίας ἡ βροχὴ τοῦ Διὸς αὐξάνει, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπάρροια ἀμβροσίας καὶ γέκταρος.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔδωκεν εἰς αὐτόν καὶ πάλιν μέλανα οἶνον· τρεῖς τῷ ἔδωκε, τρεῖς δὲ ἐξέπιεν ἀνοήτως. Ἀφοῦ δὲ περιεκάλυψεν ὁ οἶνος τοῦ Κύκλωπος τὰς φρένας, τότε εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς αὐτόν διὰ μειλιχίων λόγων· «Κύκλωψ, ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ἐγὼ θὰ σοὶ τὸ εἶπω· σὺ δὲ δὸς μοι ξενικὸν δῶρον, καθὰ ὑπεσχέθης. Οὔτις ὀνομάζομαι, Οὔτιν μὲ καλοῦσιν ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατήρ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἑταῖροι.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς· ὁ δὲ Κύκλωψ ἀπεκρίθη ἀνηλεῶς· «Τὸν Οὔτιν ἐγὼ θὰ φάγω τελευταῖον ἐκ τῶν ὀπαδῶν σου, τοὺς δὲ ἄλλους πρότερον αὐτοῦ· τοῦτο θὰ σοὶ εἶναι τὸ ξενικὸν δῶρον.»

Εἶπε καὶ ἀνακλιθεὶς ἔπεσεν ὑπτιος· ἔκειτο δὲ πлагιάσας τὸν παχὺν αὐχένα· κατέλαβε δὲ αὐτόν ὁ πανδαμάτωρ ὕπνος· ἐκ δὲ τοῦ φάρυγγος ἐξηκοντίζετο ὁ οἶνος καὶ αἱ ἀνθρώπειαι σάρκες· αὐτὸς δὲ ἡρέυετο οἰνοβαρῶν. Καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχωσε τὸν μοχλὸν ὑπὸ τὴν θερμὴν τέφραν, ἵνα θερμανθῇ, καὶ διὰ λόγων

ἐθάρρυνε πάντας τοὺς ὁπαδοὺς του, μήπως φοβηθῇ
 τις καὶ ἀποσυρθῇ. Ἀλλ' ὅτε ὁ ἐλάϊνος μοχλὸς ἐπυ-
 ρακτώθη, τότε ἔφερεν αὐτόν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ πυ-
 ρὸς πλησίον τοῦ Κύκλωπος, ἐστάθησαν δὲ περίξ αἱ
 ὁπαδοί του· ὁ δὲ θεὸς ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς μέγα
 θάρρος. Οὗτοι μὲν λαβόντες τὸν ὀξὺν μοχλὸν ἐκ τῶν
 κάτω, ἐνέπηξαν εἰς τὸν ὀφθαλμόν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἄ-
 νωθεν περιέστρεφεν αὐτόν, ὥς ὅταν τις ναυπηγὸς τρυ-
 πᾷ διὰ τρυπάνου ξύλον, οὕτω περιέστρεφε τὸν πε-
 πυρακτωμένον μοχλὸν εἰς τὸν ὀφθαλμόν τοῦ Κύκλω-
 πος· περιέρρεε δὲ αὐτόν αἷμα· περίξ δὲ τὰ βλέφαρα
 καὶ τὰς ὀφρὺς ἔκαυσεν ἡ ἀτμὶς τοῦ καιομένου βολ-
 ῆου, ἐσύριζον δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς αἱ ῥίζαι τοῦ ὀφθαλ-
 μοῦ. Ὁ δὲ Κύκλωψ ἀνωλόλυξε τρομερῶς· ἀντήχει δὲ
 περίξ ὁ βράχος· οἱ δὲ περὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φοβηθέντες
 διεσκορπίσθησαν. Ἐξέσυρε δὲ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸν
 μοχλὸν καθημαγμένον καὶ ἔρριψεν αὐτόν μακρὰν ἀφ'
 ἑαυτοῦ. Ἐκάλει δὲ μεγαλοφώνως τοὺς ἄλλους Κύ-
 κλωπας, οἵτινες κατώκουν περίξ αὐτοῦ ἐν σπηλαίοις
 κατὰ τὰς ἀνεμώδεις ἄκρας. Ἐκεῖνοι δὲ ἀκούοντες
 τὴν βοήν συνέτρεχον ἄλλος ἄλλοθεν· ἰστάμενοι δὲ
 ἔξωθεν τοῦ σπηλαίου ἠρώτων τί τὸν λυπεῖ· « Τί
 παθὼν, Πολύφημε, βοᾷς οὕτως ἐν ὥρᾳ νυκτὸς καὶ ἐ-
 ξύπνησας ἡμᾶς; μή τις ἄνθρωπος σοὶ ἀρπάζει τὰ πρό-
 βота; ἢ μὴ τίς σε φονεύει διὰ δόλου ἢ διὰ βίας; »

Πρὸς τοὺτους ἀπεκρίθη ἐκ τοῦ ἀντροῦ ὁ κρατερός
 Πολύφημος.

« ὦ φίλοι! Οὐτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίῃφιν. »
 Δηλαδὴ ἤθελε νὰ εἴπῃ· « ὦ φίλοι, ὁ Οὐτίς μὲ φονεύει
 μὲ δόλον καὶ ὄχι μὲ βίαν. » Ἀλλ' οἱ Κύκλωπες ἔξω-
 θεν ἐνόμισαν ὅτι λέγει· « Κάνεις δὲν μὲ φονεύει μὲ
 » δόλον οὐδὲ μὲ βίαν· » καὶ ἀπεκρίθησαν· « Ἄν δὲν

σὲ βιάζῃ κανείς, τὴν παρὰ τοῦ μεγάλου Διὸς νόσον
δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφύγῃ τις· ἀλλὰ σὺ εὐχου εἰς
τὸν πατέρα σου Ποσειδῶνα τὸν ἀνακτα. »

Οὕτως εἶπον καὶ ἀπῆλθον· ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεύος
ἐγέλασε, διότι ἐξηπάτησεν αὐτὸν τὸ ὄνομα του· καὶ
ἐπέτυχεν τὸ ἐξαίρετον στρατήγημά του. Ὁ δὲ Κύκλωψ,
στενάζων καὶ κατεχόμενος ὑπὸ ἄλγους, ψηλαφῶν
διὰ τῶν χειρῶν, εὗρε καὶ ἀπώθησεν τὴν πέτραν ἀπὸ
τοῦ στομίου· αὐτὸς δὲ ἐκάθησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ
ἐξέτεινε τὰς χεῖρας, μήπως συλλάβῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν
ἐξερχόμενον μετὰ τῶν προβάτων· διότι ἤλπιζεν ὅτι
θὰ ἦτο τόσον μωρὸς ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλ' αὐτὸς ἐσκέ-
πτετο, πῶς νὰ εὐδοθῇ τὸ πρᾶγμα, ἂν θὰ εὗρισκε σω-
τηρίαν τινὰ ἐκ τοῦ θανάτου καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ
τοὺς ἐταίρους του· πᾶν δὲ τέχνασμα ἐμηχανᾶτο ὡς
προκειμένου περὶ τῆς ζωῆς· διότι μέγα κακὸν ἐπέκει-
το. Αὕτη δὲ ἡ σκέψις τῷ ἐφαίνετο ἡ ἀρίστη. Ὑπῆρ-
χον ἄρρενες κριοὶ εὐτραφεῖς, δασύμαλλοι, καλοὶ καὶ
μεγάλοι, ἔχοντες μέλαν ἔριον. Τούτους ἐν αἰγῇ συνέ-
δεσεν ἀνὰ τρεῖς διὰ λύγων εὐστρόφων, ἐφ' ὧν συνή-
θως ἐκοιμᾶτο ὁ πελώριος, ὁ ἀνόσιος Κύκλωψ· καὶ ὁ
μὲν ἐν μέσῳ ἔφερεν ἓνα ἄνδρα ὑπὸ τὴν κοιλίαν, οἱ δὲ
δύο ἄλλοι ἐκατέρωθεν ἔσωζον αὐτόν· τρεῖς λοιπὸν
κριοὶ ἔφερον ἕκαστον ἄνδρα. Ἦτο δὲ κριὸς τις ἐξο-
χος πάντων τῶν ἄλλων· ὑπὸ τὴν δασύμαλλον γαστέ-
ρα τούτου ἐξετάθη ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ συσρέψας τὰς χεί-
ρας του περὶ τὸν μᾶλλον αὐτοῦ, ἐκρατεῖτο ταλαιπω-
ρῶς. Καὶ τότε μὲν στενάζοντες περιέμενον τὴν Ἥῳ.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥῳς, τότε ἐξώρ-
μων τὰ ἄρρενα πρόβατα εἰς τὴν νομὴν· αἱ δὲ θήλειαι
ἐμηκῶντο ἀνάμελχται εἰς τὰς μάνδρας· διότι διετεί-
νοντο οἱ μαστοὶ αὐτῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ κατατρυχό-

μενος ὑπὸ κακῶν πόνων ἐψηλάφει τὰ νῶτα τῶν ἐξερχομένων προβάτων, καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ μωρὸς ὅτι ἦσαν δεδεμένοι ὑπὸ τὰ στέρνα αὐτῶν. Ὑστατος δὲ πάντων ὁ μέγας κριὸς ἐβάδιζε πρὸς τὴν οὐραν, βαρυνόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ δασέως μαλλοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκρεμαμένου Ὀδυσσέως. Κρατήσας δὲ αὐτὸν ὁ Πολύφημος, καὶ ψηλαφήσας εἶπε· «Φίλε κριέ· διατί οὕτως ὑστατός μοι ἐξέρχεσαι τοῦ σπηλαίου; ἄλλοτε δὲν ὑπολείπεσαι σὺ τῶν ἄλλων προβάτων, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεσαι τὰ τρυφερὰ ἄνθη τῆς πόας, προτρέχων, πρῶτος δὲ ἔρχεσαι εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, πρῶτος δὲ ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν σταθμόν· τώρα δὲ πανύστατος βαδίζεις· βεβαίως ποθεῖς τὸν ὀφθαλμόν τοῦ κυρίου σου, τὸν ὁποῖον κακὸς ἀνὴρ ἐτύφλωσε μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, δαμάσας τὰς φρένας του δι' οἶνου, ὁ Οὐτις, ὅστις λέγω ὅτι δὲν ἀπέφυγεν ἀκόμη τὸν ὄλεθρον. Ἄν εἶχες φρένας, ὡς ἐγώ, καὶ φωνήν, θὰ μοὶ ἔλεγες, ποῦ εὐρίσκεται ἐκεῖνος καὶ φεύγει τὴν ὀργὴν μου· τότε ὁ ἐγκέφαλός του θὰ διεσκορπίζετο τῇδε κακεῖσε ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ θὰ ἀνεπαύετο ἡ καρδιά μου ἀπὸ τῶν κακῶν, ἅτινα μοὶ ἐπροξένησεν ὁ οὐτιδανὸς Οὐτις.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν ἔξω τὸν κριόν. Ἀπομακρυνθέντες δὲ ὀλίγον τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς, πρῶτος ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπελύθη, ἀπέλυσεν δὲ καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Ἐσπευσμένως δὲ ἀπήγαγον πολλὰ παχέα πρόβατα πρὸς τὸ πλοῖον. Ἐχάρησαν δὲ οἱ ὑπολειφθέντες ἐν τῷ πλοίῳ ὀπαδοί, ἅμα εἶδον αὐτοὺς ἐκφυγόντας τὸν θάνατον· τοὺς δὲ ἀπωλεσθέντας ἐθρήνουν. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἄφινεν αὐτοὺς νὰ κλαίωσιν, ἀνανεύων διὰ τῶν ὀφρύων, ἀλλὰ προσέταττε νὰ ἐμβιβάσωσι ταχέως τὰ καλλίτριχα πρόβατα εἰς τὸ

πλοῖον καὶ νὰ ἀποπλεύσωσιν. Οἱ δὲ πάραυτα εἰσέβαινον καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν. Ὅτε δὲ ἦσαν εἰς τοσαύτην ἀπόστασιν, ὥστε ν' ἀκούηται ἡ φωνὴ τοῦ βοῶντος, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς προσεφώνησε τὸν Κύκλωπα διὰ δηλωτικῶν λόγων. « Κύκλωψ, δὲν ἔμελλες λοιπὸν ἀνάνδρου τινὸς ἀνθρώπου νὰ φάγῃς τοὺς ὀπαδοὺς ἐν τῷ σπηλαίῳ! Ἀλλὰ πολὺ μάλιστα ταχέως ἔμελλε νὰ σὲ εὖρῃ ἡ τιμωρία τῶν κακῶν σου ἔργων, ἀπάνθρωπε! ὅστις δὲν ἐντρέπεσαι νὰ τρώγῃς ξένους ἐν τῷ οἴκῳ σου· διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς σὲ ἐτιμώρησε καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. »

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ ἐχολώθη ἔτι μᾶλλον. ἀποσπάσας δὲ κορυφὴν ὄρους μεγάλου, ἔρριψεν αὐτὴν ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου· ἐκλυδωνίσθη δὲ ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς καταπεσοῦσης πέτρας, καὶ τὸ κῦμα ὤθησε τὸ πλοῖον πάλιν πρὸς τὴν γῆν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς λαβὼν τὸ μακρὸν κοντάριον, ἀπώθησεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς χέρσου, παρώτρυνε δὲ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ διὰ νευμάτων νὰ κοπηλατῶσι συντόνως, ἵνα ὑπεκφύγῃσι τὸν ὀλεθρον· οἱ δὲ ἐκωπηλάτουν προθύμως. Ἀλλ' ὅτε πάλιν ἦσαν εἰς διπλασίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς γῆς, τότε ἤρχισεν ἐκ νέου ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ προσφωνῇ τὸν Κύκλωπα· οἱ δὲ ὀπαδοὶ τοῦ ἐμπόδιζον αὐτόν διὰ μειλιχίων λόγων· « Ταλαίπωρε, τί θέλεις νὰ ἐρεθίζῃς ἄγριον ἄνδρα; ὅστις ἀρτίως ρίψας πελώριον βράχον εἰς τὴν θάλασσαν, ὤθησε τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ἡπειρον, καὶ ἐλέγαμεν ὅτι αὐτοῦ ἤδη ἀπωλέσθημεν. Ἄν δὲ πάλιν σὲ ἀκούσῃ βοῶντα, θὰ συντρίψῃ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ τὰ ξύλα τοῦ πλοίου, ἐκσφενδονήσας μεγάλην πέτραν· διότι τόσον μακρὰν ρίπτει. »

Οὕτως εἶπον· ἀλλὰ δὲν ἔπειθον τὴν μεγαλόφρονα ψυχὴν τοῦ Ὀδυσσεύος, ἀλλὰ πάλιν προσεφώνησεν

αὐτὸν ὠργισμένος· «Κύκλωψ, ἂν τίς ποτε τῶν θνητῶν σέ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς αἰσχρᾶς ταύτης τυφλώσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, νὰ εἴπῃς ὅτι ὁ πολεμικὸς Ὀδυσσεὺς μὲ ἐξετύφλωσεν, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ Ἰθακῆσιος.

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ στενάξας, «ὦ δυστυχία μου, εἶπε, τώρα βλέπω ὅτι πληροῦνται παλαιοὶ χρησμοί. Ἦτό ποτε ἐνταῦθα μάντις ὀνομαζόμενος Ἰήλεμος Εὐρυμίδης· οὗτος μοὶ προεῖπεν, ὅτι ταῦτα πάντα θὰ γείνωσιν εἰς τὸ μέλλον, ὅπως ἔγειναν, ὅτι θὰ ἀπολέσω τὴν ὄφιν μου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἀλλὰ πάντοτε περιέμενον νὰ ἴδω ἄνδρα τινὰ μέγαν καὶ καλὸν περιβεβλημένον μεγάλην δύναμιν· ἀλλὰ τώρα τόσον μικρὸς ἄνθρωπος καὶ οὐτιζανὸς καὶ ἀσθενὴς μὲ ἐστέρησε τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐπειδὴ μὲ ἐδάμασε διὰ τοῦ οἴνου. Ἀλλ' ὦ Ὀδυσσεῦ, ἔλα ἐδῶ νὰ σέ φιλοξενήσω καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν Ποσειδῶνα νὰ σέ κατευοδώσῃ· διότι τούτου εἶμαι υἱός· αὐτὸς δέ, ἂν θέλῃ, θὰ μὲ ἰατρεύσῃ, καὶ οὐδεὶς ἄλλος οὔτε τῶν μακαρίων θεῶν, οὔτε τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως εἶπεν· Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀποκρινόμενος εἶπεν· «Εἶθε νὰ ἡδυνάμην μετὰ τῆς αὐτῆς βεβαιότητος νὰ σέ στερήσω καὶ τῆς ζωῆς καὶ νὰ σέ πέμψω εἰς τὰ δῶματα τοῦ Ἄδου, ὅσῃν βεβαιότητα ἔχω ὅτι οὐδ' ὁ Ποσειδῶν θὰ ἰατρεύσῃ τὸν ὀφθαλμόν σου».

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἤψχετο πρὸς τὸν Ποσειδῶνα· «Εἰσάκουσόν με, Πόσειδον, ἂν ἀληθῶς εἶμαι υἱός σου, καὶ λέγεσαι πατήρ μου· δός, νὰ μὴ ἔλθῃ ὁ πολεμικὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' ἂν ᾖ πεπρωμένον νὰ ἴδῃ τοὺς φιλτάτους καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς τὴν πατρίδα, νὰ ἔλθῃ κακῶς μετὰ μακρὸν

χρόνον, ἀφ' οὗ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς ὁπαδοὺς του, ἐπὶ ξένου πλοίου, καὶ νὰ εὕρῃ κακὰ ἐν τῷ οἴκῳ.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· ἤκουσε δὲ αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ λαβὼν πάλιν ἄλλην πολὺ μείζονα πέτραν, ἔρριψε περιδινήσας μετὰ μεγίστης δυνάμεως· κατέπεσε δὲ αὕτη ὀπισθεν τοῦ πλοίου, ὀλίγον δὲ ἐδέησε νὰ φθάσῃ τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου. Ἐκλυδωνίσθη δὲ ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς καταπεσοῦσης πέτρας· τὸ δὲ κύμα ὤθησεν αὐτὸ εἰς τὰ πρόσω καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἀντίπεραν χέρσον.

Ὅτε δὲ τέλος ἔφθασαν εἰς τὴν νῆσον, ὅπου ἔμενον τὰ ἄλλα πλοῖα συνηθροισμένα, οἱ δὲ ὁπαδοὶ του ἐκάθηντο ὀδυρόμενοι, πάντοτε περιμένοντες αὐτοὺς, τότε τὸ μὲν πλοῖον ἔσυρον ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἐξέβησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν παραλίαν. Ἐχθιβάσαντες δὲ τὰ πρόβατα τοῦ Κύκλωπος ἐκ τοῦ πλοίου, διεμοίρασαν πρὸς ἀλλήλους ἐξ ἴσου· μόνον δὲ εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ ἔδωκαν κατ' ἐξαίρεσιν τὸν σώσαντα αὐτὸν κριόν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐθυσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Κρονίδην Δία τὸν ἀνακτα πάντων, καὶ ἔκαυσε τὰ μηρία· ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν προσεδέχετο τὴν θυσίαν, ἀλλ' ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀπολεσθῶσι πάντα τὰ πλοῖα καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ὀδυσσεως. Καὶ τότε μὲν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκάθηντο τρώγοντες ἀφθονὰ κρέατα καὶ πίνοντες ἡδὺν οἶνον. Ὅτε δὲ ἔδυεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ Ἥως, τότε προσέταξε τοὺς ὁπαδοὺς ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ ἐμβῶσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια. Οἱ δὲ ταχέως εἰσέβαινον καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν.

Οὕτως ἔπλεον παραιτέρω, λυπούμενοι μὲν, ὅτι ἀ-

πώλεσαν ἀγαπητοὺς ὁπαδοὺς, χαίροντες δέ, διότι ἐ-
σώθησαν αὐτοὶ ἐκ τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τῆς σχιστῆς ὁδοῦ τοῦ βίου.

Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς μετέβαινεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς εἰς
τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἐξῆλθεν εἰς τινὰ ἔρημον τό-
πον, καὶ καθίσας ἐσχέπετο, ποίαν ὁδὸν τοῦ βίου νὰ
τραπῇ, τὴν τῆς ἀρετῆς ἢ τὴν τῆς κακίας. Τότε ἐφά-
νησαν προσερχόμεναι πρὸς αὐτὸν δύο γυναῖκες. Τού-
των ἡ μὲν μία ἦτο εὐπρεπὴς καὶ ἐλευθέριος ἐκ φύ-
σεως, καὶ τὸ μὲν σῶμά της ἐστόλιζεν ἡ καθαριότης,
τὰ δὲ ὄμματα ἡ αἰδημοσύνη, τὴν δὲ στάσιν ἡ σωφρο-
σύνη, ἐφόρει δὲ λευκὰ ἐνδύματα. Ἡ δὲ ἄλλη ἦτο
πολύσαρκος καὶ μαλθακή, οὕτω κεκαλλωπισμένη,
ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἔχει χρῶμα λευκότερον καὶ ἐ-
ρυθρότερον τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀνάστημα ὀρθότε-
ρον τοῦ φυσικοῦ, τὰ δὲ ὄμματα εἶχεν ἀσυστόλως ἀ-
νοικτά, ἐφόρει δὲ ἐνδύματα ἐπιτήδεια νὰ ἔλκωσι τὴν
προσοχὴν τῶν θεατῶν· συχνὰ δὲ ἐθεώρει ἑαυτὴν φι-
λαρέσκως, παρετήρει δὲ καὶ ἂν ἄλλοι τὴν θεωρῶσι,
πολλάκις δὲ ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν σκιάν της.

Καθὼς δὲ ἦλθον πλησιέστερον τοῦ Ἡρακλέους, ἡ
μὲν πρώτη ἐβάδιζε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ δὲ ἄλ-
λη ἐπετάχυνε τὸ βῆμα καὶ ἔφθασε πρώτη πρὸς τὸν
Ἡρακλέα καὶ εἶπε· «Βλέπω, ὦ Ἡράκλεις, ὅτι ἀπο-
ρεῖς, ποίαν ὁδὸν τοῦ βίου νὰ τραπῇς. Ἄν λοιπὸν κά-
μης ἐμὲ φίλην, θὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς τὴν τερπνοτάτην
καὶ εὐκολωτάτην ὁδόν, καὶ θὰ γευθῇς μὲν πάντων

τῶν τερπνῶν, θὰ ζήσης δὲ ἄπειρος τῶν δυσαρέστων. Διότι δὲν θὰ φροντίζης περὶ πολέμων καὶ ἄλλων πραγμάτων, ἀλλὰ μόνην φροντίδα θὰ ἔχης διὰ παντός τοῦ βίου, πῶς νὰ γεύεσαι τὰ νοστιμώτατα φαγητὰ καὶ ποτὰ, ἢ πῶς νὰ τέρπῃς τὴν ὄρασίν σου ἢ τὴν ἀκοήν σου ἢ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις σου, ἢ πῶς νὰ κοιμᾷσαι μαλθακώτατα, καὶ πῶς νὰ εὕρισκῃς πάντα ταῦτα ἄνευ μηδενὸς κόπου. Ἐάν δέ ποτε ὑποπτεύσῃς, ὅτι θὰ ἔχῃς σπάνια τὰ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τούτων, οὐδεὶς φόβος μὴ ἀναγκασθῇς νὰ πορίζεσαι ταῦτα μετὰ πόνων καὶ ταλαιπωριῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς· ἀλλ' ὅσα οἱ ἄλλοι ἐργάζονται, ταῦτα θὰ ὠφεληθῇς σὺ. Διότι ἐγὼ παρέχω ἐξουσίαν εἰς τοὺς φίλους μου νὰ ὠφελῶνται πανταχόθεν. »

Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν, « ὦ γύναι, πῶς ὀνομάζεσαι; » Ἦ δὲ ἀπεκρίθη· « Οἱ μὲν φίλοι μου μὲ ὀνομάζουσιν Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ ἐχθροὶ Κακίαν. »

Ἐν τούτῳ προσῆλθε καὶ ἡ ἄλλη γυνὴ πρὸς τὸν Ἡρακλέα καὶ εἶπε· « Καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ, ὦ Ἡράκλεις, διότι γνωρίζω καὶ τοὺς γονεῖς σου, καὶ κατενόησα τὴν φύσιν σου, ἐν ᾗ ἐπαιδεύεσο. Ἐκ τούτων δὲ ἐλπίζω ὅτι ἂν τραπῇς τὴν ὁδόν, τὴν πρὸς ἐμὲ ἄγουσαν, θὰ γείνης ἀγαθὸς ἐργάτης τῶν καλῶν καὶ μεγάλων, καὶ ἐγὼ θὰ φανῶ ἕνεκα σοῦ ἐντιμότερα καὶ διαπρεπεστέρα. Δὲν θὰ σὲ ἐξαπατήσω δὲ δι' ὑποσχέσεων ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως οἱ Θεοὶ διέθεσαν τὰ ἀνθρώπινα, οὕτω θὰ σοὶ διηγηθῶ μετ' ἀληθείας. Οὐδὲν τῶν ἀληθινῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν δίδουσιν οἱ Θεοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ κόπου καὶ ἐπιμελείας· ἀλλ' ἂν μὲν θέλῃς οἱ Θεοὶ νὰ ᾔναι εὐμενεῖς πρὸς σέ, πρέπει νὰ θεριπεύῃς τοὺς Θεοὺς· καὶ ἂν θέλῃς νὰ ἀγα-

πᾶσαι ὑπὸ φίλων, πρέπει νὰ εὐεργετῇς τοὺς φίλους, καὶ ἂν θέλῃς νὰ τιμᾶσαι ὑπὸ τινος πόλεως, πρέπει νὰ ὠφελῇς τὴν πόλιν· καὶ ἂν ἀξιοῖς νὰ θαυμάζησαι ὑπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρετὴν, πρέπει νὰ προσπαθῇς νὰ εὐεργετῇς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἂν θέλῃς νὰ σοὶ φέρῃ ἡ γῆ καρποὺς ἀφθόνους, πρέπει νὰ θεραπεύῃς τὴν γῆν· καὶ ἂν θέλῃς νὰ πλουτήσῃς ἀπὸ ποιμνίων, πρέπει νὰ ἐπιμελῇσαι τὰ ποίμνια· καὶ ἂν θέλῃς νὰ γίνῃς μέγας καὶ ἐπιφανὴς διὰ πολέμου, πρέπει νὰ μάθῃς τὰς πολεμικὰς τέχνας παρὰ τῶν εἰδημόνων, καὶ νὰ ἀσκήσῃς πῶς νὰ τὰς μεταχειρίζεσαι· καὶ ἂν θέλῃς νὰ ᾗσαι δυνατός, πρέπει νὰ συνειθίσῃς τὸ σῶμα νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸν νοῦν καὶ νὰ γυμνάσῃς αὐτὸ μετὰ πόνων καὶ ἰδρώτος.»

Τότε ἡ Κακία διέκοψεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· «Ἐννοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, πόσον δύσκολον καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τῆς εὐφροσύνης σοὶ διηγεῖται ἡ γυνὴ αὕτη, ἐγὼ δὲ δι' εὐκόλου καὶ βραχείας ὁδοῦ θὰ σὲ φέρω εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.»

Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν· «ὦ ἀθλία! καὶ τί ἀγαθὸν ἔχεις σύ; ἢ ποῖαν ἡδονὴν αἰσθάνεσαι, ἀφ' οὗ πρὸς τοῦτο οὐδὲν θέλεις νὰ πράττῃς; διότι σὺ οὐδὲ ἀναμένεις τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμήσῃς, ὅλα τὰ χορταίνεις. Σὺ τρώγεις, πρὶν πεινάσῃς, καὶ πίνεις, πρὶν διψήσῃς· καὶ διὰ τοῦτο ἵνα φάγῃς καὶ πίῃς μὲ ὀρεξίν, κατασκευάζεις πολυποίκιλα φαγητὰ καὶ ποτά· οὐδεμίᾳ δὲ κλίνη εἶναι εἰς σὲ ἱκανῶς μαλακὴ· διότι ὅχι ἔνεκα τοῦ κόπου, ἀλλὰ διότι δὲν ἔχεις τί νὰ κάμῃς, ἐπιθυμεῖς τὸν ὕπνον· διδάσχεις δὲ τοὺς φίλους σου τὴν μὲν νύκτα νὰ ἀγρυπνῶσι, μεθύοντες καὶ ἀκοσμοῦντες, τὸ δὲ χρησιμώτατον μέρος τῆς ἡμέρας νὰ κοιμῶνται. Διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὴν νεό-

τητα εἶναι ἀδύνατοι κατὰ τὰ σώματα, εἰς δὲ τὸ γῆρας ἀνόητοι κατὰ τὰς ψυχάς· ἐκείνην μὲν διάγουσιν ἀνέτως καὶ ἀσώτως, τὸ δὲ γῆρας περῶσιν ἐπιπόνως καὶ γλίσχρως, αἰσχυνόμενοι διὰ τὰ πεπραγμένα καὶ βαρυνόμενοι ὑπὸ τῶν πραττομένων. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ εἶσαι ἀθάνατος, ἀπεδιώχθης μὲν ἐκ τῶν θεῶν, ἀτιμάζεσαι δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀγαθῶν. Οὐδέποτε δὲ ἤκουσας τὸ ἥδιστον ἄκουσμα, τὸν ἔπαινον, καὶ οὐδέποτε εἶδες τὸ ἥδιστον θέαμα, κανέν καλόν σου ἔργον. Ἐγὼ δὲ συναναστρέφομαι μετὰ θεῶν καὶ ἀνθρώπων τῶν ἀγαθῶν· οὐδὲν δὲ καλὸν ἔργον, οὔτε θεῶν, οὔτε ἀνθρώπων, γίνεται χωρὶς ἐμοῦ· εἶμαι δὲ εἰς μὲν τοὺς τεχνίτας ἀγαπητὴ συνεργός, εἰς δὲ τοὺς δεσπότας πιστὴ φύλαξ τῶν οἴκων, εἰς δὲ τοὺς ὑπὴρέτας εὐμενὴς παραστάτις, εἰλικρινὴς δὲ βοηθός εἰς τοὺς εἰρηνικοὺς κόπους, ἀσφαλὴς δὲ σύμμαχος τῶν πολεμικῶν ἔργων, ἀρίστη δὲ τῆς φιλίας μέτοχος. Τῶν δὲ φαγητῶν καὶ ποτῶν ἀπολαύουσιν οἱ φίλοι μου μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ ἀνευ κόπων· διότι περιμένουσι νὰ ἔλθῃ πρότερον ἐπιθυμία αὐτῶν. Καὶ ὁ ὕπνος εἶναι εἰς αὐτοὺς γλυκύτερος· διότι ἐργάζονται πρότερον. Καὶ οἱ μὲν νέοι χαίρουσι διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ γέροντες εὐχαριστοῦνται διὰ τὰς τιμὰς τῶν νέων· καὶ εὐχαρίστως μὲν ἐνθυμοῦνται τὰς παλαιὰς πράξεις, εὐχαρίστως δὲ πράττουσι τὰς παρούσας· δι' ἐμὲ δὲ ἀγαπῶνται ὑπὸ θεῶν καὶ φίλων, καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῆς πατρίδος· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, δὲν ὅα κεῖνται λησμονημένοι καὶ ἀτιμοί, ἀλλὰ ὑμνούμενοι καὶ θαυμαζόμενοι ὅα διαμένωσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Τοιοῦτους κόπους, ᾧ τέκνον ἀγαθῶν γονέων, Ἡράκλεις, ἂν κοπιάσῃς καὶ ἂν τοιαῦτα ἐρ-

γα κατορθώσης, δύνασαι νὰ ἀποκτήσης τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν. »

Χωρὶς μακρᾶς σχέψεως ἠκολούθησεν ὁ εὐγενὴς νεανίας εἰς τὴν πρόσκλησιν πῆς Ἀρετῆς, καὶ ἔκτοτε μεθ' ὑπομονῆς ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν αὐτῆς τὴν τραχεῖαν μὲν ἀλλ' ἀσφαλῆ πρὸς σωτηρίαν καὶ εὐδαιμονίαν του.

Κόδρου φιλοπατρία.

Ὁ Κόδρος ἦτο βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ βασιλεύοντος αὐτοῦ ἔγεινεν ἀφορία ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν οἱ Πελοποννήσιοι νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, νὰ ἐκβάλωσι τοὺς κατοίκους καὶ νὰ καταλάβωσι καὶ διανείμωσιν αὐτοὶ τὴν χώραν. Καὶ πρῶτον ἀπέστειλαν εἰς Δελφοὺς καὶ ἐπηρώτων τὸν θεόν, ἂν θὰ κυριεύσωσι τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ θεὸς ἐχρησιμοδότησεν εἰς αὐτούς· ὅτι θὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν ἂν δὲν φωνεύσωσι τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων Κόδρον. Οὕτως ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Δελφὸς δέ τις, εὖνους ὢν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἤκουσε τὸν χρησμὸν καὶ κρυφίως ἐξήγγειλεν αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ ὅτε εἰσέβαλον οἱ Πελοποννήσιοι εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐμάχοντο πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι γενναίως, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκβάλωσιν αὐτούς, πολυπληθεστέρας ὄντας, καὶ ἐκινδύνεον πολιορκούμενοι. Τότε ὁ Κόδρος ὁ βασιλεὺς ἐνεδύθη πτωχικὴν στολήν, ἐξῆλθεν ἐκ τινος πύλης τοῦ τείχους καὶ συνέλεγε φρύγανα πρὸ τῆς πόλεως. Εἶδον δὲ αὐτὸν δύο ἄνδρες ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν πολεμίων, καὶ προσελθόντες ἡρώτων τὰ κατὰ τὴν πόλιν συμβαίνοντα· ἀλλ' ὁ Κόδρος ἐπέπε-

σεν ἐπὶ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν διὰ τοῦ δρεπάνου. Τότε ὁ περιλειφθεὶς παρωξύνθη κατὰ τοῦ Κόδρου, καὶ νομίσας ὅτι ἦτο πτωχός τις ἔσυρε τὸ ξίφος καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν. Τούτου γενομένου, ἐπεμφαν οἱ Ἀθηναῖοι κήρυκα, καὶ ἐζήτουν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς οἱ Πελοποννήσιοι τὸν βασιλέα των, ἵνα τὸν θάψωσι, λέγοντες εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ φονευθεὶς δὲν ἦτο ἀπλοῦς χωρικός, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας μετημφισμένος. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀπέδωσαν αὐτόν, ἐννοήσαντες δὲ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν πλέον νὰ κυριεύσωσι τὴν Ἀττικὴν, ἀπεχώρησαν.

ΛΗΠΤΗΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Ἀβραάμ καὶ Λώτ.

Κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους χρόνους ἔζη εἰς τὴν γῆν Χαρράν ἄνθρωπός τις ὀνομαζόμενος Ἀβραάμ. Οὗτος ἦτο πολὺ πλούσιος· εἶχε μεγάλα ποίμνια καὶ ἀγέλας βοῶν, καμήλων, προβάτων καὶ ὄνων· εἶχε πολὺν χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἦτο δὲ ὁμῶς ἀνὴρ ἀγαθός, δίκαιος καὶ εὐσεβής.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε καὶ ἀνεψιόν, ὀνομαζόμενον Λώτ. Οὗτος εἶχεν ὡσαύτως πολλὰ ποίμνια καὶ ἀγέλας, καὶ ἦτο εὐσεβής καὶ φιλόανθρωπος· ἀλλ' ἦτο ὀλίγον πλεονέκτης.

Ἡμέραν τινὰ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀβραάμ· «Ἀβραάμ, ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου, καὶ ἔλθῃς εἰς

τὴν γῆν τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δείξω. Τὴν γῆν ταύτην θὰ δώσω εἰς σέ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, καὶ θὰ πληθύνω τοὺς ἀπογόνους σου, ὥς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, καὶ θὰ γείνωσι λαὸς μέγας· καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ τούτου θὰ προέλθῃ εὐλογία πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Ὁ Ἀβραὰμ ὑπήκουσε, καὶ παραλαβὼν τὸν ἀνεψιόν του Λῶτ, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Χαναάν αὐτοὶ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔφερον. Ἦτο δὲ ἡ γῆ Χαναάν πολὺ ὠραία· ἐκεῖ ᾤξανον ἐν ἀφθονίᾳ τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ ὀπωρικά· ἐκεῖ ὑπῆρχον ὠραῖαι πεδιάδες, ὠραῖαι ἄμπελοι, ὠραῖα ἄνθη. Καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἠύχαριστήθη ἐκεῖ, καὶ ὠκοδόμησε θυσιαστήριον, ἵνα προσφέρῃ θυσίαν εὐχαριστίας εἰς τὸν ἀγαπητὸν Θεόν.

Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Λῶτ ἔβασκον τὰ ποίμνια τῶν κυρίων των ἐπὶ τῶν ὠραίων πεδιάδων. Ἀλλὰ συνέβαινε καὶ ἔφερον τὰ ποίμνια οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Ἀβραὰμ εἰς τινα πολὺ καλὴν πεδιάδα· ἐκεῖ ἔφερον καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Λῶτ τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου των· καὶ ἐφιλονεῖκουν πολλάκις καὶ ἐλοιδοροῦντο πρὸς ἀλλήλους οἱ ὑπηρεταί. Οἱ μὲν ἔλεγον· «Εἶναι ἰδική μας ἡ πεδιάς!» Οἱ δὲ ἔλεγον· «Ὁχι, εἶναι ἰδική μας.»

Ὁ Ἀβραὰμ ἤκουσε πολλάκις τὰς φιλονεικίας ταύτας, καὶ δυσηρεστήθη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους. Καὶ ἐκάλεσε τὸν Λῶτ, καὶ εἶπεν· «Ἀκουε, ἀνεψιέ μου· ἄς μὴ ὑπάρχῃ μάχη μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ μεταξὺ τῶν παιμένων μου καὶ τῶν ποιμένων σου· διότι δὲν εἰμεθα ἀδελφοί; Ἴδού πάσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου· ἐκλεξὸν χώραν ὁποίαν θέλεις· ἂν θέλῃς σὺ εἰς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ εἰς τὰ δεξιὰ· ἂν θέλῃς σὺ εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ εἰς τὰ ἀριστερά.» Ὁ

Λὼτ παρετήρησε τότε τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἐποτίζετο καλῶς, ὡς παράδεισος καὶ ἦτο εὐφροσυνάτη. Καὶ ἐξέλεξεν αὐτὸς ταύτην τὴν καλλιτέραν χώραν, καθὼς ἐνόμιζεν, ἀλλ' ἠπατήθη. Ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ ἔκειντο δύο πόλεις, τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα. Ἐν αὐταῖς δὲ κατώκουν ἄνθρωποι ἀσεβεῖς καὶ μοχλοῦντο. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τοιούτων ἀνθρώπων βεβαίως δὲν εἶναι κέρδος νὰ κατοικήῃ τις, καὶ ἂν ὑπάρχωσι τόσον ὠραῖοι κῆποι καὶ πεδιάδες. Οὕτω συχνὰ συμβαίνει, οἱ πλεονέκται νὰ μειονεκτῶσι.

Τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα.

Ὁ Λὼτ ἦλθε καὶ κατώκησεν εἰς τὰ Σόδομα, ἐν μέσῳ τῶν κακῶν ἀνθρώπων. Ἐσπέραν τινὰ ἐκάθητο ὁ Λὼτ παρὰ τὴν πύλην τῶν Σοδόμων· καὶ ἰδοὺ ἔρχονται δύο ἄνθρωποι ξένοι. Οὗτοι ἦσαν Ἄγγελοι, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀποστείλει ὁ Θεός. Ὁ Λὼτ καθὼς εἶδεν αὐτοὺς, ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτῶν, τοὺς ἐχαιρέτισε καὶ εἶπεν· «Ἐλθετε εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ καταλύσατε ἐκεῖ ταύτην τὴν νύκτα.» Οἱ ξένοι ἀπεκρίθησαν· «Ὁχι, θὰ καταλύσωμεν εἰς τὴν πλατείαν.» Καὶ ἐπειδὴ ὁ Λὼτ ἐπέμενε παρακαλῶν, ἐδέχθησαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν του. Καὶ ἐν ᾧ ὁ Λὼτ ἐξένιζεν αὐτοὺς, συνήχθησαν ἔξω τῆς οἰκίας τοῦ Λὼτ πλῆθος τῶν ἀθέων Σοδομιτῶν, καὶ ἀπήτουν νὰ ἐξαγάγῃ ὁ Λὼτ ἔξω τοὺς ξένους ἄνδρας, ἵνα κακοποιήσωσιν αὐτοὺς. Ἀλλ' ὁ Λὼτ δὲν ἠθέλει. Τότε ἐξεμάνησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι καὶ ἠθέλουν νὰ κακοποιήσωσι τὸν Λὼτ, καὶ νὰ συντρίψωσι τὴν οὔραν. Ἀλλ' οἱ Ἄγγελοι διεφύλαξαν αὐτόν, καὶ ἐτύφλω-

σαν τοὺς κακούργους, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκωσι πλέον τὴν οὐραν.

Τὸ δὲ πρῶτ' εἶπον οἱ Ἄγγελοι πρὸς τὸν Ἀὼτ'· «Ἦμεῖς ἀπεστάλημεν παρὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα καταστρέψωμεν τὴν πόλιν ταύτην διότι ἡ κραυγὴ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἔφθασε μέχρις οὐρανοῦ. Σὺ δὲ ἐτοιμάσου ταχέως καὶ λάβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς θυγατέρας σου καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἵνα σωθῇτε ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀὼτ' ἐβράδυνεν, ἔλαβον οἱ Ἄγγελοι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰς δύο θυγατέρας του, καὶ ὠδήγησαν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ ἐκεῖ εἶπον πρὸς αὐτούς· «Μὴ στραφῇτε ὀπίσω νὰ ἴδῃτε, μηδὲ σταθῇτε πουθενά, ἀλλὰ φύγετε ὁρμαίως μακράν, ἵνα μὴ συναπολεσθῇτε.»

Οὗτοι λοιπὸν ἔφευγον. Ἐν ᾧ δὲ ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς γῆς, ἔβρεξεν ὁ Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ, καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἔσπευδον εἰς τὰ πρόσω, ὅπου ἡ σωτηρία. Ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ Ἀὼτ', περίεργος οὔσα, ἐλησμόνησε τὴν ἐντολὴν τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἐσράφη, ἵνα ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἐν τῷ ᾧ μετεβλήθη εἰς στήλην ἁλατος.

II ἐπαγγελία τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραὰμ εἶχε γυναῖκα ὀνομαζομένην Σάρραν. Ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ Σάρρα ἡ γυνὴ του ἦσαν ἤδη προγενηκότες τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅμως δὲν εἶχον τέκνα· διότι ἡ Σάρρα ἦτο στειρά. Ἀμφότεροι δὲ ἐπεθύμουν πολὺ νὰ εἶχον ἓν τέκνον.

Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς πρὸς τὸν Ἀβραάμ. καὶ εἶπεν· « Ἀβραάμ, ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς σου, εὐμρέσται ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμεμπτος. » Τότε ἔπεσεν ὁ Ἀβραάμ, κατὰ πρόσωπον ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε· « Θὰ δώσω ἐν τέκνον εἰς Σάρραν τὴν γυναῖκά σου· καὶ θὰ γείνης πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς θὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ γένους σου. » Καὶ ἐπίστευσεν ὁ Ἀβραάμ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο εὐηρέστησεν εἰς τὸν Κύριον.

Γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ Κυρίου ἡ Σάρρα ἡ γυνὴ τοῦ Ἀβραάμ, ἐγέννησεν υἱόν, καὶ τὸν ὠνόμασαν Ἰσαάκ. Ὅτε ὁ Ἰσαάκ ἡλικιώθη, διενεόθη ὁ Ἀβραάμ νὰ δώσῃ γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν του. Εἶχε δὲ ὁ Ἀβραάμ παλαιόν τινα εὐσεβῆ ὑπηρέτην, ὀνόματι Ἐλιέζερ. Τοῦτον λοιπὸν ἐκάλεσε καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « Ἀκουσον Ἐλιέζερ· ὁ υἱός μου ἔχει καιρὸν γάμου. Ἀλλ' ἐκ τῆς χώρας ταύτης, ὅπου κατοικοῦμεν, δὲν πρέπει νὰ λάβῃ γυναῖκα. Θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν γενέτειράν μου γῆν, καὶ θὰ λάβῃς ἐκεῖθεν γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ. Θὰ μοι ὀρκισθῇς ὅμως, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃς πάντα ἐν τάξει. »

Ὁ Ἐλιέζερ ὥρκισθη καὶ τὴν ὑστεραίαν ἔλαβεν ὁ Ἐλιέζερ δέκα καμήλους, καὶ πληθὸς τι χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν δακτυλίων, ψελίων, ἐνωτίων καὶ ἄλλων κειμηλίων, καὶ ἐπορεύετο.

Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τινὰ πόλιν τῆς Μεσοποταμίας. Ἐξῶθεν δὲ τῆς πόλεως ὑπῆρχε φρέαρ, καὶ συνείθιζον καθ' ἐκάστην ἑσπέραν νὰ ἔρχωνται ἐκ τῆς πόλεως αἱ παρθέναι νὰ λαμβάνωσιν ὕδωρ. Παρὰ

τὸ φρέαρ τοῦτο ἐστάθη ὁ Ἑλιέξερ, διανοούμενος ὅτι·
 « Ἐνταῦθα θὰ ἔλθωσιν αἱ παρθένοι νὰ λάβωσιν ὕδωρ,
 καὶ δύναμαι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐκλέξω
 τινά, ἣτις νὰ ἀρμόζῃ εἰς τὸν Ἰσαάκ. » Προσηυχθεὶς
 δὲ πρὸς τὸν Θεόν, λέγων· « Κύριε, ἐλέησον τὸν δοῦ-
 λόν σου Ἀβραάμ· καὶ εὐδώσον τὸ ἔργον μου σήμε-
 ρον, καὶ δεῖξόν μοι ἀξίαν γυναῖκα τοῦ κυρίου μου Ἰ-
 σαάκ. Καὶ ἐκείνη ἢ παρθένος, παρὰ τῆς ὁποίας ἐγὼ
 θὰ ζητήσω ὕδωρ, καὶ αὕτη θὰ φανῇ πρόθυμος νὰ δώ-
 σῃ καὶ εἰς ἐμέ ὕδωρ καὶ τὰς καμήλους μου νὰ ποτί-
 σῃ, ἐκείνη ἔστω, ἣν ἡτοίμασας διὰ τὸν δοῦλόν σου
 Ἰσαάκ. »

Καὶ τῷ ὄντι μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν του,
 καὶ ἰδοὺ ἔρχεται κόρη τις εὐμορφος, φέρουσα ὕδριαν
 εἰς τὴν χειρὰ της. Ἦτο δὲ ἡ Ῥεβέκκα ἡ θυγάτηρ
 τοῦ Βαθουήλ, ὅστις ἦτο καὶ συγγενὴς τοῦ Ἀβραάμ.
 Καὶ προσελθοῦσα εἰς τὸ φρέαρ ἐγέμισε τὴν ὕδριαν
 της, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ. Τότε ἐπλησίασε πρὸς
 αὐτὴν ὁ Ἑλιέξερ καὶ εἶπε· « Δός μοι ὀλίγον ὕδωρ νὰ
 πῖω ἐκ τῆς ὕδριας σου. » Ἡ δὲ κόρη εἶπεν· « Πίε κύ-
 ριε· καὶ εὐθὺς κατεβίβασε τὴν ὕδριαν καὶ ἔδωκεν πρὸς
 αὐτὸν νὰ πῖῃ. » Καὶ ἀφ' οὗ ἀπέπινε, λέγει ἡ παρθένος·
 « Θὰ ποτίσω καὶ τὰς καμήλους σου. » Καὶ ἔσπευσε
 καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὕδριαν εἰς τὸ ποτιστήριον, καὶ πάλιν
 ἔφερε καὶ ἄλλο ὕδωρ, ἕως οὗ ἀπεδίψησαν αἱ κά-
 μηλοι. Ἐν τούτῳ ὁ Ἑλιέξερ παρετήρει αὐτὴν ἐν σιω-
 πῇ, καὶ ἐσκέπτετο, ἂν ὁ Κύριος εὐώδωσεν τὸ ἔργον
 αὐτοῦ καὶ ἂν αὕτη ἦτο ἡ κατάλληλος νόμφη τοῦ Ἰ-
 σαάκ. Μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ὁ Ἑλιέξερ ἐκ τῆς πύρας
 τοῦ δύο χρυσᾶ ἐνώτια καὶ δύο φέλλια καὶ τὰ ἔδωκεν
 εἰς τὴν κόρην, καὶ ἠρώτησεν αὐτήν, τίνας θυγάτηρ
 εἶναι, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς της

τόπος ἱκανός, ἵνα καταλύσῃ. Ἡ δὲ κόρη ἀπεκρίθη· « Εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ, καὶ ὑπάρχει ἐν τῇ πατρικῇ μου οἰκίᾳ καὶ τόπος ἱκανός, ἵνα καταλύσῃτε, καὶ ἄχυρα καὶ τροφή ἀφθονος διὰ τὰς καμήλους. » Μετὰ ταῦτα ἔδραμεν ἡ κόρη εἰς τὴν οἰκίαν καὶ διηγήθη πάντα πρὸς τὴν μητέρα της.

Λάβαν δὲ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥεβέκκας, καθὼς ἤκουσε τοῦτο καὶ εἶδε καὶ τὰ ὠραῖα δῶρα, ἔδραμεν ἔξω πρὸς τὸ φρέαρ, καὶ παρέλαβε τὸν Ἐλιέξερ καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Καὶ περιποιήθησαν αὐτόν, καὶ ἡτοίμασαν τὴν τράπεζαν. Ἀλλ' ὁ Ἐλιέξερ εἶπεν· « Δὲν θὰ φάγω, πρὶν σὰς εἶπω τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἦλθον. » Καὶ ἐδιηγήθη ὁ Ἐλιέξερ ὅτι ἦτο θεράπων τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ὅτι ὁ κύριός του τὸν ἀπέστειλεν, ἵνα εὑρῇ γυναῖκα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκ, καὶ πῶς ἦλθεν εἰς τὸ φρέαρ, καὶ πῶς προσηυχῆθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ πῶς ἔπειτα ἦλθεν ἡ Ῥεβέκκα, καὶ προσηνέχθη πρὸς αὐτόν κατὰ τὴν εὐχὴν του, καὶ πῶς ἐκ τούτων ἐγνώρισεν ὅτι ἡ Ῥεβέκκα εἶναι ἡτοιμασμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ νόμφη τοῦ Ἰσαάκ. « Λοιπόν, εἶπε, σὰς ἐρωτῶ, θέλετε νὰ δώσῃτε τὴν Ῥεβέκκαν γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ; » Τότε ἀπεκρίθησαν ὁ Λάβαν καὶ ὁ Βαθουήλ· « Βλέπομεν ὅτι τοῦτο εἶναι θέλημα τοῦ Κυρίου, νὰ γείνη ἡ Ῥεβέκκα σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ. » Μετὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὴν Ῥεβέκκαν καὶ ἡρώτησαν αὐτήν· « Θέλεις νὰ πορευθῇς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ νὰ γείνης σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ; » Καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἀπεκρίθη· « Μάλιστα, πορεύομαι. » Τότε ἤνοιξεν ὁ Ἐλιέξερ πάλιν τὴν πήραν του, καὶ ἔδωκε καὶ ἄλλα πολύτιμα δῶρα εἰς τὴν Ῥεβέκκαν καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν μητέρα

αὐτῆς. Καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον πάντες ἐν χαρᾷ καὶ ἐκοιμήθησαν.

Τὴν ὑστεραίαν πρῶτ' οἱ μὲν γονεῖς καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥεβέκκας ἐπεθύμουν νὰ κρατήσωσι τὴν κόρην των ἀκόμη τινὰς ἡμέρας πλησίον των· Ἀλλ' ὁ Ἐλιέζερ ἔσπευδε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἵνα χαροποιήσῃ τοὺς κυρίους του. Τότε ἡ Ῥεβέκκα ἤρχισε νὰ συμμαζεύῃ τὰ πραγματὰ τῆς· καὶ ἀφοῦ πάντα ἦσαν ἑτοιμα, ἐγονάτισεν ἡ Ῥεβέκκα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς τῆς καὶ τῆς μητρὸς τῆς· καὶ οἱ γονεῖς ἔθεσαν τὰς χεῖράς των ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ ἠυλόγησαν αὐτήν, καὶ ἠύχθησαν νὰ τῆς χαρίσῃ ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς εὐημερίαν. Ἐπειτα ἀπεχαιρέτισε τοὺς γονεῖς τῆς καὶ τὸν ἀδελφόν τῆς, καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Ἐλιέζερ.

Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπλησίαζον πρὸς τὴν χώραν, ὅπου κατῴκει ὁ Ἀβραάμ. Ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἐξῆλθεν εἰς περίπατον πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ἐλιέζερ· καὶ εἶδε μακρὰν καμῆλous ἐρχομένας καὶ προεχώρει πρὸς αὐτάς. Εἶδε δὲ ἡ Ῥεβέκκα τὸν Ἰσαὰκ προσερχόμενον, καὶ ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τῆς καμῆλου, καὶ ἠρώτησε τὸν Ἐλιέζερ. « Πῶς εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος; » Ὁ Ἐλιέζερ ἀπεκρίθη· « Οὗτος εἶναι ὁ κύριός μου Ἰσαὰκ. » Τότε ἡ Ῥεβέκκα ἔλαβε τὴν καλύπτραν τῆς καὶ περιεκαλύφθη. Ἐπλησίασε δὲ τέλος ὁ Ἰσαὰκ· καὶ ὁ Ἐλιέζερ τοῦ διηγήθη τὰ συμβάντα, καὶ τοῦ παρουσίασε τὴν νύμφην. Ὁ Ἰσαὰκ ἐχάρη πολύ, καὶ ἔλαβε τὴν γυναῖκά του ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲ ἐχάρη πολύ, ἰδὼν τὴν Ῥεβέκκαν. Οὕτω λοιπὸν τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πιστοῦ θεράποντος Ἐλιέζερ, εἶχεν ὁ Ἰσαὰκ γυναῖκα καλὴν καὶ εὐσεβῆ, καὶ ἔζων ἀμφοτέρω εὐτυχεῖς μετ' ἀλλήλων.

Μωϋσῆς.

Τοῦ Ἰσαάκ ὁ υἱὸς Ἰακώβ μετώκησεν μετὰ τῶν υἱῶν του ἀπὸ τῆς γῆς Χαναάν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του Ἰωσήφ εἶχε κατορθώσει διὰ τῆς εὐσεβείας του καὶ τῆς φρονήσεώς του νὰ γείνη ἀγαπητὸς τοῦ Φαραῶ καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ μέγιστα ἀξιώματα. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἠϋξήθησαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ εἰς πλῆθος μέγα.

Ἀνέβη δέ ποτε εἰς τὸν Ὄρόνον τῆς Αἰγύπτου ἄλλος βασιλεὺς, ὅστις δὲν ἐγνώριζεν οὐδὲν περὶ Ἰωσήφ καὶ περὶ τῶν κατορθωμάτων του. Ἦτο δὲ ἄνθρωπος σκληρὸς, καὶ ἐταλαιπώρει πολὺ τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ ἐπειδὴ ἐβλέπεν ὅτι ὅλονεν ἠϋξάνον, ἐφοβήθη μήπως ποτὲ ἐπαναστατήσωσι, καὶ διέταξε πᾶν γεννώμενον ἄρρεν τέκνον τῶν Ἑβραίων νὰ ῥίπτεται εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον. Καὶ εἰσήρχοντο βιαίως οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὰς οἰκίας τῶν Ἑβραίων καὶ ἤρπαζον τὰ ἄρρενα τέκνα καὶ τὰ ἔρριπτον εἰς τὸν ποταμὸν. Συλλογισθῆτε τί ὀρθῆνος, τί στεναγμὸς θὰ ἐγίνετο ὑπὸ τῶν ταλαιπώρων μητέρων.

Ἐν μέσῳ ταύτης τῆς συμφορᾶς ἐγεννήθη ἐν τινὶ εὐσεβεῖ οἰκογενεῖᾳ βρέφος εὐφύεστατον καὶ χαριέστατον. Καὶ οἱ γονεῖς ἀπεφάσισαν νὰ τὸ διατηρήσωσιν, ὅπως ἡδύναντο. Τὸ ἔκρυπτον λοιπὸν ἐπιμελῶς, ὥστε νὰ μὴ μάθῃ κανεὶς τὴν ὑπαρξίν του, ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Ἐπειτα ὁμῶς εἶδον ὅτι ἦτο ἀδύνατον ἐπὶ πλεόν νὰ τὸ κρύψωσι· διότι θὰ ἐκλαιεν ἴσως ἐνδοτε τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε θὰ ἤκούετο ἡ φωνή του ἔξω. « Ἄν τὸ ἀκούσωσιν οἱ κακοὶ Αἰγύπτιοι καὶ ἔλθωσι

καὶ μοῦ τὸ ἀρπάσωσι!» ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν μετ' ἀγωνίας ἡ δυστυχὴς μήτηρ, καὶ ἐσκέπτετο τί νὰ κάμῃ.

Ἦδη ἐπενόησέ τι. Ἐλάβε μίαν πλεκτὴν ἐκ καλάμης θήκην, τὴν ἔχρισεν ἔξωθεν μὲ πίσσαν, ἵνα μὴ εἰσέρχεται τὸ ὕδωρ, ἔπειτα ἔθεσεν ἐν αὐτῇ τὸ τέκνον της, καὶ τὴν ἐσκέπασεν· ἔπειτα ἔλαβεν αὐτὴν καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὴν ἀπέθεσε παρὰ τὴν ὄχθην αὐτοῦ ἐντὸς τῆς φυομένης ἐκεῖ καλάμης. Διέταξε δὲ τὴν θυγατέρα της νὰ κατασκοπεύῃ μακρόθεν τί θὰ ἀπογίνη. Τὸ δὲ κοράσιον ἵστατο ἐκεῖ προσεκτικόν. Θὰ ἐπεθύμει βέβαια καὶ αὐτὸ νὰ ὑπάγῃ νὰ συμπαίξῃ μετ' ἄλλων παιδίων. «Ἄλλ' ὄχι! ἔλεγε, πρέπει νὰ προσέχω τὸ ταλαίπωρόν μου ἀδελφίον.»

Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον κατέβη ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ μετὰ τῶν θεραπαινῶν της, ἵνα λουσθῇ εἰς τὸν ποταμόν, καὶ εἶδε τὴν καλαμίνην ἐκείνην θήκην, καὶ ἀπέστειλέ τινα τῶν θεραπαινῶν της, ἵνα λάβῃ καὶ φέρῃ αὐτήν. Ἀνοίξασα δὲ αὐτὴν βλέπει παιδίον κλαῖον ἐν αὐτῇ. Καὶ καθὼς τὸ εἶδεν εὐφυές, τὸ ἡσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε· «Βεβαίως ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων εἶναι τοῦτο.»

Καθὼς δὲ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου μακρόθεν, ὅτι ἡσπλαγχνίσθη τὸ παιδίον ἡ βασιλόπαις, ἔδραμεν ἐκεῖ πλησίον, καὶ λέγει· «Μήπως θέλετε νὰ σᾶς φέρω τροφόν τινα ἐκ τῶν Ἑβραίων;». «Ναί, εἶπεν ἡ βασιλόπαις, ὕπαγε!»

Τότε ἔδραμεν ἡ ἀδελφὴ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔφερε — ποίαν νομίζετε;— αὐτὴν τὴν μητέρα. Ἀλλ' ἡ βασιλόπαις δὲν ἤξευρεν, ὅτι ἦτο ἡ μήτηρ του. «Ἴδοῦ, λέγει, λάβε τὸ παιδίον τοῦτο καὶ θήλαζε αὐτό, καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὸν μισθόν.»

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, πόσον ἐχάρη ἡ μήτηρ, ὅτι ἀπέκτησε πάλιν τὸ τέκνον της εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ οὐδείς πλέον ἠδύνατο νὰ τῆς τὸ βλάψῃ· ἀφόβως ἠδύνατο νὰ τὸ θηλάξῃ, νὰ γελά μετ' αὐτοῦ, νὰ τὸ περιφέρῃ εἰς τὰς ὁδοὺς ἐν ταῖς ἀγκάλαις της. Τί εὐτυχία μητρική!

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐμεγάλωσε τὸ παιδίον, τὸ ἔφερε καὶ τὸ παρέδωκεν εἰς τὴν βασιλόπαιδα, καὶ αὕτη τὸ ἠγάπα ὡς υἱὸν της. Τὸν ὠνόμασεν δὲ Μωϋσῆν, τοῦτέστιν ὑδατόσωστον. Ὁ Μωϋσῆς εἶναι, ὅστις ἐξήγαγε τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν ἠλευθέρωσε ἐκ τῆς δουλείας· καὶ βλέπομεν πῶς ὁ Κύριος ἔσωσεν αὐτὸν διὰ τόσον θαυμαστοῦ τρόπου, ἵνα τὸν μεταχειρισθῇ πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀγαπητοῦ λαοῦ του.

Δαβὶδ καὶ Γολιάθ.

Βασιλεύοντος τοῦ Σαοὺλ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, συνέβη ποτὲ πόλεμος μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν γειτόνων τῶν Φιλισταίων. Καὶ ἐνῶ ἴσταντο τὰ δύο στρατεύματα ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἐμελλε νὰ ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προσέρχεται εἰς τὸ μέσον ἐκ τοῦ στρατεύματος τῶν Φιλισταίων ἀνὴρ τις ἔχων τεράστιον μέγεθος καὶ τρομερὰν ὄψιν· καὶ ὣπλισμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ βαρείας πανοπλίας. Ἦτο ὁ γίγας Γολιάθ. Οὗτος ἐφώναξε πρὸς τοὺς ἀντιτεταγμένους Ἰσραηλίτας· « Διὰ τί νὰ πολεμῆτε πάντες πρὸς πάντας ἡμᾶς; Ἐκλέξατε ἓνα ἄνδρα, καὶ ἂς ἔλθῃ οὗτος νὰ μονομαχήσῃ μετ' ἐμοῦ. Ἄν μὲ καταβάλλῃ, θὰ γίνωμεν ἡμεῖς οἱ Φιλισταῖοι δοῦλοι ὑμῶν τῶν Ἰσ-

ραηλιτῶν· ἂν δὲ ἐγὼ τὸν καταβάλω, θὰ γίνετε ὑμεῖς ἡμέτεροι δοῦλοι. » Τοιαῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται κατελήφθησαν πάντες ὑπὸ φόβου, καὶ οὐδεὶς εὗρίσκετο, ὅστις νὰ ἀναλάβῃ τὸν πρὸς τὸν γίγαντα ἀγῶνα. Προσῆρχετο δὲ κατ' ἡμέραν ὁ Γολιάθ πρῶτὶ καὶ ἐσπέρας καὶ προέτεινε ταῦτα, καὶ ἐνέπαιζε τοὺς Ἰσραηλῖτας διὰ τὴν δειλίαν των· ἀλλ' εἰς μάτην, οὐδεὶς ἀνίστατο ἀντίπαλός. Σαοὺλ δὲ ὁ βασιλεὺς στενοχωρούμενος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του γυναικα καὶ ἄπειρα πλοῦτη εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἀναλάβει τὸν πρὸς τὸν Γολιάθ ἀγῶνα.

Ἦτο δέ τις Δαβὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐκ Βηθλεέμ. Τούτου τρεῖς πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ εἶχον συνεκστρατεύσει εἰς τὸν πόλεμον· οὗτος δέ, ὦν ἀκόμῃ πολὺ νέος, ἔβασκε τὰ ποίμνια τοῦ πατρὸς του. Ἡμέραν τινὰ ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ πατήρ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἵνα φέρῃ φαγητὸν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Καὶ ἐν ᾧ εὗρίσκετο ἐκεῖ, συνέβη νὰ προέλθῃ πάλιν ὁ Γολιάθ καὶ νὰ προτείνῃ μετὰ ἀλαζονείας καὶ ὀνειδισμῶν τὴν πρότασίν του ἐκείνην. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Δαβὶδ ὠργίσθη καὶ ἀπεφάσισεν αὐτὸς νὰ μονομαχήσῃ πρὸς τὸν γίγαντα, καὶ ἐδήλωσε τὴν ἀπόφασίν του πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέτρεπεν αὐτόν· « Σὺ δὲν δύνασαι νὰ ἀνταγωνισθῇς πρὸς αὐτόν, διότι σὺ εἶσαι παιδίον καὶ ἄπειρος τοῦ πολέμου, ἐκεῖνος δὲ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητός του. » Ἀποκρίνεται ὁ Δαβὶδ· « Ἐφόνευσα ἤδη ποτὲ λέοντα, ἀρπάζοντα τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἄρχτον. Κύριος ὁ Θεός, ὅστις μέ ἐσωσεν ἐκ τοῦ λέοντος καὶ ἐκ τῆς ἄρχτου, οὗτος θὰ μέ διαφυλάξῃ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀσεβοῦς καὶ ὕβριστοῦ τούτου. » Τότε εἶπεν ὁ Σαοὺλ· « Πορεύου, καὶ ὁ Κύριος ὡς εἶναι μετὰ σοῦ. » Καὶ ἐνέδυσεν ὁ Σαοὺλ τὸν

Δαβίδ τὴν ἐκυτοῦ πανοπλίαν, τὴν χαλκὴν περικεφαλαίαν, τὸν χαλκοῦν θώρακα, καὶ τὴν βρεΐαν ῥομφαίαν. Ἀλλὰ μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατῇ ὁ Δαβίδ ἐνεκα τοῦ μεγέθους καὶ τῆς βαρύτητος τῶν ὅπλων τούτων. «Τοιαῦτα ὅπλα, λέγει, δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ μεταχειρισθῶ.» Ἀπεδύθη λοιπὸν αὐτὰ, καὶ ἔλαβε τὴν ποιμενικὴν του ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ μίαν σφενδόνην, καὶ ἐκλέξας πέντε λίθους καταλλήλους ἔθεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν ποιμενικὴν του πήραν. Μὲ τοιαύτην πανοπλίαν ἐπῆλθε κατὰ τοῦ γίγαντος Γολιάθ. Οὗτος καθὼς εἶδε τὸν Δαβίδ, τὸν κατεφρόνησε καὶ εἶπε· «Μῆπως εἶμαι κύων, καὶ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ μὲ ῥάβδον καὶ λίθους;» Ὁ δὲ Δαβίδ εἶπε· «Σὺ μὲν ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ μὲ ῥομφαίαν καὶ δόρυ καὶ ἀσπίδα, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Σαβαώθ, οὗτος θά μοι δώσῃ δύναμιν σήμερον νὰ σε καταβάλω.» Ἦδη ἐπῆρχετο ὁ Γολιάθ κατὰ τοῦ Δαβίδ. Ὁ δὲ Δαβίδ λαμβάνει ταχέως λίθον ἐκ τῆς πήρας του, θέτει αὐτὸν ἐπὶ τῆς σφενδόνης καὶ ἐκσφενδονᾷ αὐτόν. Καὶ ὁ λίθος κτυπᾷ τὸν Γολιάθ εἰς τὸ μέτωπον τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε πάραυτα ἔπεσεν ὁ Γολιάθ κατὰ γῆς, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν ἐκ τοῦ μετώπου του. Τότε ὁ Δαβίδ ἔδραμε πρὸς αὐτόν, ἐξέσπασεν ἐκ τῆς θήκης τὴν ῥομφαίαν τοῦ Γολιάθ — διότι αὐτὸς δὲν εἶχε ῥομφαίαν — καὶ ἀπέκοψε δι' αὐτῆς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἰδόντες οἱ Φιλιστίοι τὸ συμβάν, ἐτράπησαν πάντες εἰς ἄτακτον φυγὴν. Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται περιχαρεῖς κτεδίσωκαν αὐτοὺς ὅπισθεν καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ὁ Δαβίδ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γολιάθ καὶ ἔφερεν αὐτὴν πρὸς τὸν Σαούλ. Ὁ δὲ Σαούλ ἐχάρη πολὺ καὶ ἐπήνεσεν αὐτόν διὰ τὴν ἀνδρείαν του.

Σοφία Σολομώντος.

Ἀποθανόντος Δαβίδ τοῦ βασιλέως, ἔλαβε τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σολομῶν. Εἰς τοῦτον τὸν βασιλεῖα ἐχάρισεν ὁ Θεὸς πολλὴν σοφίαν καὶ χρηστότητα. Ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο νύκτα τινά, ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν καθ' ὕπνον ὁ Θεὸς καὶ εἶπε· « Ζήτησον παρ' ἐμοῦ χάριν τινά. » Ὁ Σολομῶν εἶπε· « Κύριε, μέ κατέστησας βασιλεῖα μεγάλου λαοῦ· ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη νέος καὶ ἀπειρος πολλῶν πραγμάτων. Φώτισόν μου λοιπὸν τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, ἵνα κυβερνῶ τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ διακρίνω τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Τοῦτο ἤρесе ἐν τῷ Θεῷ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησας μακροβιότητα, οὔτε πλοῦτον, οὔτε τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν σου, διὰ τοῦτο θὰ σοὶ δώσω καρδίαν σοφὴν καὶ φρονίμην, καθ' ἃ μοι ἐζήτησας, καὶ ὅ,τι δὲν μοι ἐζήτησας, θὰ σοὶ δώσω πρὸς τοῦτοις, πλοῦτον καὶ δόξαν· ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχη ἄλλος βασιλεὺς ὁμοίός σου. »

Τεκμήριον δὲ τῆς σοφίας τοῦ Σολομῶντος εἶναι μεταξὺ πολλῶν καὶ τὸ ἐξῆς. Ἐν τινὶ οἰκίᾳ συνώκουν δύο γυναῖκες, καὶ ἑκατέρα εἶχεν ἓν βρέφος· τὴν δὲ νύκτα ἐλάμβανεν ἑκατέρα τὸ βρέφος τῆς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ἐκοιμᾶτο. Κατὰ τινὰ νύκτα ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπλάκωσε τὸ βρέφος τῆς, καὶ ὅτε ἐξύπνησε καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο νεκρόν, ἐσηκώθη σιγᾷ καὶ ἔλαβε τὸ βρέφος τῆς ἄλλης γυναικὸς καὶ ἔθεσε τὸ ἰδιόκον τῆς, τὸ νεκρόν, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, χωρὶς ἐκείνη νὰ αἰσθανθῇ τὸ γενόμενον. Τῇ πρώτῃ ἐξυπνήσασα εἶδε μετ' ἐκπλήξεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ βρέφος νεκρόν, ἐγνώρισεν ὁμῶς εὐθὺς, ὅτι δὲν ἦτο τὸ ἰ-

δικόν της, καὶ ἐφώναξε πρὸς τὴν ἄλλην· « Τοῦτο δὲν εἶναι τὸ ἰδικόν μου σὺ ἐπῆρες τὸ ἰδικόν μου » Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ ἄλλη, τὸ ἰδικόν σου εἶναι καὶ τὸ ἐπλάκωσας. » Οὕτω λοιπὸν ἐφιλονείκουν πολλὴν ὥραν ἀνωφελῶς, καὶ τέλος ἔρχονται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λέγουσι τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὰς δικάσῃ. Ἡ κρίσις ἦτο πολὺ δύσκολος εἰς τὸν βασιλέα· διότι πόθεν ἐμελλε νὰ γνωρίσῃ, τίνος ἦτο τὸ ζῶν, καὶ τίνος τὸ νεκρὸν τέκνον; Ἀλλὰ μετ' ὀλίγην σκέψιν ἐσοφίσθη τι, καὶ λέγει πρὸς τοὺς δούλους τοῦ· « Φέρετε μίαν μάχαιραν. » Πάραυτα τοῦ ἔφεραν μίαν μάχαιραν. » Ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς τινὰ δούλον· « Ἀφοῦ ἀμφότεραι ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ζῶν τέκνον εἶναι ἰδικόν των, λάβε τὸ παιδίον καὶ σχίσον αὐτὸ εἰς δύο μέρη καὶ δός ἓν τεμάχιον εἰς ἑκατέραν γυναῖκα » Τοῦτο βέβαια δὲν διέταξε σπουδαίως ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐσκέφθη καθ' ἑαυτόν· « Ἡ γυνή, εἰς τὴν ὁποίαν πράγματι ἀνήκει τὸ τέκνον, βεβαίως δὲν θὰ ὑπομείνῃ νὰ θανατώσῃσι τὸ τέκνον της, καὶ ἐκ τούτου ἐγὼ θὰ γνωρίσω τὴν ἀληθινὴν μητέρα! » Καὶ τῷ ὄντι, καθὼς ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἡ ἀληθινὴ μήτηρ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἰκέτευεν αὐτόν μετὰ δακρύων, λέγουσα· Ὅχι κύριε, μὴ θανατώσῃτε τὸ τέκνον μου· δότε εἰς ταύτην κόλλιον ὅλον τὸ παιδίον ζῶν. » Ἡ δὲ ἄλλη ἡ κακὴ γυνὴ ἔλεγε· « Καλῶς, διαιρέσατε αὐτό, ἄς μὴ ᾔναι μήτε ἐμὸν, μήτε αὐτῆς » Ἡ δὲ ἐγνώρισεν ὁ βασιλεὺς τίνος ἦτο τὸ παιδίον, καὶ λέγει πρὸς τὸν δούλον· « Μὴ θανατώσῃς τὸ τέκνον, ἀλλὰ δός αὐτὸ εἰς ταύτην τὴν γυναῖκα, ἣτις μέ ἰκέτευεν ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ παιδίου. Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθινὴ μήτηρ. » Οὕτω λοιπὸν ἔλαβεν ἡ μήτηρ περιχαρὴς τὸ τέκνον της. Ἡ δὲ κακὴ γυνὴ ἐτιμωρήθη.

Ἐνός ἐστὶ χρεία.

Πλησίον τῆς Ἱερουσαλῆμ ἔκειτο πολύχινόν τι ὀνομαζόμενον Βηθανία. Ἐνταῦθα κατῴκουν δύο ἀδελφαὶ Μάρθα καὶ Μαρία· εἶχον δὲ καὶ ἀδελφὸν τὸν Λαζαρον, ὅστις ἦτο πολὺ φίλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἦλθε λοιπὸν ποτε ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν· καὶ καθὼς ἤκουσαν τοῦτο οἱ δύο ἀδελφαί, ἐχάρησαν, καὶ ἔδραμον ἔξω καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἦλθε. Καὶ ἀφοῦ ἐκάθισεν, ἦλθεν ἡ Μαρία καὶ ἐκάθισε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ὅα ἐδίδασκε βέβαια περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἡ Μάρθα ἔτρεχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄνω κάτω, θέλουσα νὰ παρασκευάσῃ εἰς τὸν Κύριον καλὸν τι φαγητὸν καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Ἀφοῦ δὲ εἶδεν ὅτι ἡ ἀδελφή τῆς Μαρίας ἐκάθητο ἐκεῖ ἄργῇ καὶ δὲν συνεφρόντιζε καὶ αὐτῇ, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Κύριε, δέν σε μέλλει διόλου, ὅτι ἡ ἀδελφή μου ἄφησεν ἐμὲ μόνην νὰ φροντίσω περὶ πάντων; εἰς αὐτήν νὰ με βοηθήσῃ.» Ὁ δὲ δὲ Κύριος ἀπεκρίθη· «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ κοπιᾷς διὰ πολλὰ πράγματα· ἐνός δὲ ἐστὶ χρεία. Ἡ δὲ Μαρία ἐξέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, ἣτι· οὐδέποτε θὰ ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῆς.»

Ὁ ἐλεήμων Σαμαρείτης.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδασκε καὶ ἐκήρυττε πολ-
λάκις. « Ἀγαπήτε τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. »
Ἡμέραν τινὰ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν νομικός τις. « Τίς
ἐστὶν ὁ πλησίον μου; » Τότε διηγήθη ὁ Ἰησοῦς τὴν
παραβολὴν ταύτην. « Ἀνθρώπος τις κατέβαινεν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ. Καθ' ὁδὸν δὲ ἔπεσεν εἰς χει-
ρας ληστῶν, οἵτινες ἐγύμνωσαν αὐτόν, τὸν ἐπλή-
γωσαν, καὶ ἀπῆλθον καταλιπόντες αὐτόν ἡμιθανῆ.
Μετ' ὀλίγον ἤρχετο Ἱερεύς τις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.
Οὗτος εἶδε τὸν δυστυχῆ κατακείμενον, εἶδεν αὐτόν
πληγωμένον, εἶδεν αὐτόν αἱματωμένον· καὶ ὁμῶς
ἐπέρασεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐξηκολούθησε τὸν ὁρό-
μον του. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται Λευΐτης τις.¹ Εἶδε καὶ
αὐτὸς τὸν δυστυχῆ εἰς ἐκείνην τὴν ἀθλίαν κατάστα-
σιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.
Τέλος ἔρχεται τις Σαμαρείτης,² καὶ ἰδὼν αὐτόν ἡ-
σπλαγχνίσθη· καὶ εὐθὺς κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ὄνου,
καὶ ἔχυσεν ἔλαιον καὶ οἶνον εἰς τὰς πληγὰς του,
ἵνα πρᾶύνη τοὺς πόνους, καὶ ἔδεσεν αὐτάς. Ἐπειτα
ἀνεβίβασεν αὐτόν ἐπὶ τὸν ὄνον του, καὶ τὸν ἔφερεν
εἰς τι πανδοχεῖον, καὶ ἐκεῖ ἐθεράπευε τὸν ἀσθενῆ δι'
ὅλης τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς πρωίας. Τὸ δὲ πρωὶ πρὶν
ἀπέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐκάλεσε τὸν πανδοχέα, καὶ
ἐκβαλὼν δύο δραχμὰς ἔδωκεν εἰς αὐτόν καὶ εἶπε·

¹ Οἱ Λευῖται ᾤσαν ὑπηρέται τῶν ἱερῶν ναῶν.

² Τοῦς Σαμαρείτας ἀπεστρέφοντο οἱ Ἰουδαῖοι ὡς φαρισαῖοι καὶ κα-
κοδαίμονες.

«Περιποιού τὸν ἀσθενῆ, καὶ ὅ,τι δαπανήσης περιπλέον, θά σοι τὸ ἀποδώσω, ὅταν ἐπανέλθω.»

Ἀφοῦ διηγήθη ὁ Ἰησοῦς ταύτην τὴν παραβολήν, ἠρώτησε τὸν νομικόν· «Τίς ἐκ τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται ὅτι ἐγένετο ὁ πλησίον τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου τοῦ πεσόντος εἰς τὰς χεῖρας τῶν ληστῶν;» Ἀπεκρίθη ὁ νομικός· «Ὁ ἐλεήσας αὐτόν.» «Καλῶς, εἶπεν ὁ Κύριος, λοιπὸν πορεύου καὶ σὺ καὶ κάμνε ὁμοίως.»

Ὁ πονηρὸς δοῦλος.

Ἄλλην τινὰ ἡμέραν διηγήθη ὁ Ἰησοῦς τὴν παραβολὴν ταύτην· «Βασιλεὺς τις ᾔθελέ ποτε νὰ λογαριασθῇ μετὰ τῶν δούλων του. Καὶ ἐν ᾧ ἐλογαριάζετο, εὐρέθη τις εἰς αὐτόν ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ τὰ ἀποδώσῃ, διέταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ πωληθῇ καὶ αὐτὸ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά του. Τότε πεσὼν ὁ δοῦλος εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ἰκέτευεν αὐτόν, λέγων· «Κύριε, μακροθύμησον εἰς ἐμέ, καὶ πάντα θὰ σοὶ τὰ ἀποδώσω!» Ὁ δὲ κύριος εὐπλάγχυνθεὶς, ἀπέλυσε τὸν δοῦλον, τοῦ ἐχάρισε μάλιστα καὶ τὸ δάνειον. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος εὔρεν ἓνα σύνδουλόν του, ὅστις ὤφειλεν εἰς αὐτόν ἑκατὸν δραχμάς. Τοῦτον συνέλαβε ὁ ἐλεηθεὶς δοῦλος καὶ ἐπνίγε λέγων· «Ἀπόδος μοι τὰ ὀφειλόμενα.» Πεσὼν λοιπὸν ὁ σύνδουλος εἰς τοὺς πόδας του, παρεχάλει αὐτόν, λέγων· «Μακροθύμησον εἰς ἐμέ, καὶ πάντα θὰ σοὶ ἀποδώσω.» Ἄλλ' ὁ πονηρὸς δοῦλος δὲν ᾔθελεν, ἔρριψεν αὐτόν εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδώσῃ τὰς ὀφειλομένας ἑκατὸν δραχμάς. Ἰδόν-

τες δὲ οἱ ἄλλοι σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπή-
θησαν· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὸν κύριόν των
πάντα τὰ γενόμενα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη καθ' ὑπερ-
βολήν, καὶ προσκαλέσας πάλιν τὸν δοῦλον, λέγει πρὸς
αὐτόν· « Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην σοῦ
ἐχάρισα, ἐπειδὴ μὲ παρεκάλεσας· δὲν ἔπρεπε λοιπὸν
καὶ σὺ νὰ ἐλεήσης τὸν σύνδουλόν σου, καθὼς καὶ ἐγὼ
σὲ ἠλέησα ; » Τότε λοιπὸν ὁ κύριος παρέδωκεν αὐτόν
εἰς τοὺς βασανιστάς, ἵνα βασανίζωσιν αὐτόν, ἕως οὔ
ἤθελεν ἀποδώσει πᾶν τὸ ὀφειλόμενον.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΙΘ. 51.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΤΥΠΩ ΔΗΜΟΤΙΚΩ ΣΧΟΛΕΙΩ
ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ὑπὸ

ΧΑΡΙΣΗ ΠΟΥΛΙΟΥ

καθηγητοῦ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΤΕΥΧΟΣ ΔΥΕΤΕΡΟΝ

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΤΥΠΟΙΣ «Η ΕΥΚΟΔΙΑ»

1879

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΟΡΤΑΛΕΣΤΑΝΑ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

(ἐκ τῆς Μερίσσης Χ. Πουλίου)

Τὸ εὐεργετικὸν παιδίον,

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχε κατὰ πλησίον μιᾶς πόλεως μέγα χωρίον, διότι δυνατὸς ἄνεμος μετέδωκε τὸ πῦρ πολὺ ὀγλίγωρα εἰς ὅλας τὰς οἰκίας, καὶ οἱ γείτονες δὲν ἐπρόφθασαν νὰ σβέσωσιν αὐτό, Ὁγδοήκοντα περὶπου ἄνθρωποι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ἄρρώστοι, ἀδύνατοι, γέροντες καὶ γραῖαι, ἀνήλικα παῖδια καὶ πτωχοὶ ἐργάται, ἔχασαν εἰς μίαν μόνην ὥραν τὰς κατοικίας των, τὴν ἐνδυμασίαν των καὶ ὅλα τὰ πράγματα των. Θεέ μου! πόσον λυπηρὸν ἦτο νὰ ἐβλεπέ τις τοὺς δυστυχεῖς τούτους μὲ τὰ ἄρρώστα παῖδια των, παγωμένῃ ἀπὸ τὸ ψῦχος (διότι τοῦτο συνέβη ἐν καιρῷ χειμῶνος) νὰ στεναῶσι, νὰ κλαίωσι καὶ νὰ τρέχωσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ εὕρωσι μὲ πολλὴν στενοχωρίαν κατοικίαν! Ὁ καλὸς ἱερεὺς τοῦ δυστυχοῦς τούτου χω-

ρίου, ὅστις καὶ αὐτὸς ἔχασε τὰ πάντα, δὲν ἐφρόντιζε τόσον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅσον περὶ τῶν δυστυχῶν τούτων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐκλαιον πέριξ αὐτοῦ καὶ τὸν παρεκάalon νὰ τοὺς βοηθήσῃ πολὺ ὀγλίγωρα. Ὑπῆγε λοιπὸν εἰς τὰ γειτονικὰ χωρία, καὶ ἐζήτει ἀπὸ εὐσπλάγχχνους ἀνθρώπους ἐλεημοσύνην διὰ τοὺς ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντας. Συνήθροισε δὲ ἀπὸ τὰ πλησίον καὶ μακρὰν κείμενα χωρία χρήματα, τροφὰς καὶ ἐνδύματα, καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἔκαμε γνωστὰ τὰ ἐκ τῆς φοβερᾶς πυρκαϊᾶς παθήματα αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μακρυνοὺς τόπους, διὰ νὰ συνάξῃ βοηθήματα. Καὶ ἀληθῶς αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ δὲν ἦσαν μάταιαι· διότι ἀπὸ πολλὰ μέρη ἔστειλαν εἰς αὐτὸν μεγάλας χρηματικὰς βοηθείας καὶ τρόφιμα, τὰ ὅποια διεμοίρασεν ὅλα μὲ χαρὰν μεγάλην καὶ μὲ εὐσυνειδησίαν εἰς τοὺς ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντας χριστιανοὺς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ παιδίον τι ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου, καὶ εὐθὺς ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, εἶπε μὲ πολλὴν ἐντροπὴν: « Συγχωρήσατέ μοι, ἀδελφεοί μου, ἐὰν σὰς ἐνοχλήσω μὲ μίαν παράκλησίν μου ». — « Εἰπέ μοι, τέκνον μου, » ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς μὲ πολὺ καλὸν τρόπον, « μὲ τί δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω, καὶ θέλω τὸ κάμει εὐχαρίστως ». — « Ἀὐχ! δὲν ἦλθα νὰ σὰς ζητήσω βοήθειαν, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε ταῦτα τὰ χρήματα καὶ τοῦτο τὸ παλαιὸν ἐνδύμα διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἀδελφούς μας, τοὺς ὁποίους ἐγύμνωσεν ἡ πυρκαϊά. Προσφέρω βεβαίως ὀλίγα, μολονότι ἐπεθύμουν νὰ

συνεισφέρω παλλὰ εἰς τοὺς δυστυχεῖς γείτονάς μας, διότι τοὺς λυποῦμαι παρὰ πολὺ, ἀλλὰ δὲν ἔχω περισσότερα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀδελφή μου μοι ἔλεγεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς μεῖν τόσον μικρὸν ποσόν, διότι τοῦτο ὀλίγον ἢ σχεδὸν καθόλου δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ τοὺς δυστυχεῖς γείτονάς μας· ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ἐνόμισα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθω ἐδῶ καὶ νὰ σᾶς προσφέρω ταῦτα ». — « Ἐκαμες πολὺ καλὰ, ἀγαπητόν μου παιδίον », εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ δάκρυα συγκινήσεως ἐφάνησαν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. « Κάθε δῶρον, τὸ ὅποιον δίδεται με καλὴν καρδίαν, ἔχει μεγάλην ἀξίαν, ἐπομένως καὶ τὸ ἰδικόν σου. Νὰ ᾗσαι πάντοτε ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, καὶ νὰ προσπαθῇς νὰ συντρέχῃς ἀληθῶς εἰς τὸ καλὸν κατὰ τὰς δυνάμεις σου, καὶ τότε θὰ ἔχῃς πάντοτε ἥσυχον καρδίαν, καὶ ὁ Θεὸς θὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῆ ».

Τὸ καλὸν παιδίον.

Ἐνῶ ὁ Κλεομένης ἔπαιζεν ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας του, ἤλθεν εἰς γείτων καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ κάμῃ τὴν χάριν νὰ περιμείνῃ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ ταχυδρομείου, διὰ νὰ τὸν πληροφορήσῃ ἀμέσως, ἅμα ἴδῃ ὅτι ἐρχεται ὁ ταχυδρόμος.

Ὁ Κλεομένης ἔδειξε πολλὴν προθυμίαν εἰς τὸ νὰ εκπληρώσῃ τὴν παράκλησιν ταύτην, διότι ᾗτο πολὺ περιποιητικόν παιδίον. Ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς τὸ ταχυ-

δρομείον, καὶ ἐστέκετο εἰς ἓν ὑψηλὸν μέρος, ὅθεν ἡδύ-
 νατο νὰ βλέπῃ μακράν. Ἐνῷ δὲ περιέμενε ἐκεῖ ἀρ-
 κετὴν ὥραν, ἔρχεται ὁ φίλος του Μιλτιάδης καὶ τῷ
 λέγει: «Ἐλθέ μαζί μου, Κλεομένη, πέραν εἰς τὸ λει-
 θάδιον, ὅπου εἶναι καὶ οἱ συμμαθηταί μας· θὰ παίξω-
 μεν ἐκεῖ!» Ὁ Κλεομένης ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐπὶ
 τοῦ παρόντος δὲν δύναται νὰ ὑπάγῃ, μολονότι ἐπε-
 θύμει νὰ παίξῃ, διότι ὑπεσχέθη εἰς τὸν γείτονά του
 νὰ περιμεῖνῃ ἐκεῖ, ἕως οὔ ἔλθῃ τὸ ταχυδρομείον καὶ
 τοῦ νὸ ἀναγγεῖλῃ. «Ἐ! καὶ πόσον καιρὸν θὰ στέκῃς
 ἐδῶ νὰ σὲ καίῃ ὁ ἥλιος;» εἶπεν ὁ Μιλτιάδης· «νο-
 μίζω ὅτι ἀρκετὰ ἕως τῶρα περιέμεινες, μολονότι δὲν
 ἦσο ὑποχρεωμένος νὰ τὸ κάμῃς· ἐγὼ εἶχον τὴν ἰδέαν,
 ὅτι θὰ προτιμήσῃς νὰ ἔλθῃς μαζί μου». Ἀλλ' ὁ
 Κλεομένης δὲν ἐπείσθη νὰ ὑπάγῃ μαζί του, ἀν καὶ
 ὑβρίζετο ὑπ' αὐτοῦ ὡς μωρός· δὲν ἐπείσθη δέ, διότι ἤ-
 κουσε πολλάκις ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὅτι ὁ τίμιος ἀν-
 θρωπος στέκει εἰς τὸν λόγον του, ἀλλὰ περιέμεινεν
 ἀκόμη ὀλίγην ὥραν, ἕως οὔ ἦλθε τὸ ταχυδρομείον.
 Καὶ ὑπέφερε μὲν πολὺ ἀπὸ τὴν ζέστην τοῦ Ἡλίου,
 ἀλλὰ πόσον μεγάλη ἦτο ἡ χαρά του, ὅτε παρετήρησε
 μακρόθεν, ὅτι ἔρχετο τὸ ταχυδρομείον, καὶ εὗρέθη εἰς
 θέσιν νὰ εὐχαριστήτῃ τὸν γείτονα του, εἰδοποιῶν αὐ-
 τὸν ὅτι ἔφθατε τὸ ταχυδρομείον! Τί θὰ ἐκάμνατε σεῖς,
 ἀγαπητὰ παιδιά, ἐάν ἦσθε εἰς τὴν θέσιν τοῦ Κλεομένου;

Ὁ φίλος εἰς τὴν ἀνάγκην.

« Ἀκουσον, ἀγαπητὴ μήτηρ », εἶπε μίαν ἡμέραν ὁ μικρὸς Πέτρος, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν οἰκίαν, « ὁ πτωχὸς Παῦλος, ὅστις δὲν ἔχει πλεόν οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα, εὐρίσκεται εἰς μέγαν κίνδυνον εἶναι πολὺ ἄρρωστος, καὶ οἱ σκληροὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι τὸν ἔχουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ των, τὸν ἀφήκων μόνον τοῦ εἰς ἐν δωματίον, καὶ δὲν τὸν περιποιοῦνται διὰ τοῦτο λυποῦμαι πολὺ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐπισκέπτωμαι συχνὰ τὸν πτωχὸν καὶ ἀσθενῆ Παῦλον, ἐὰν μοῦ δίδῃς τὴν ἄδειαν. » — « Μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν, υἱέ μου, » ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, « διότι εἶναι δίκαιον καὶ καλὸν οἱ φίλοι νὰ βοηθῶνται μεταξύ των εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἀλλὰ νὰ ᾔσαι συγχρόνως καὶ προσεκτικὸς φρόντισον δηλαδὴ πρῶτον νὰ μάθῃς ἐὰν ἡ ἀσθένεια τοῦ φίλου σου δὲν εἶναι κολλητικὴ, καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ κανεὶς κίνδυνος μὴ ἀρρωστήσῃς καὶ αὐτὸς. Ἐνθὺς τότε ἔτρεξεν ὁ Πέτρος διὰ τὸ πληροφανεῖσθαι, καὶ ἔφερε τὴν εἰδήσιν, ὅτι ἡ ἀσθένεια τοῦ φίλου του δὲν εἶναι κολλητικὴ. Ἐπέγραψε λοιπὸν καὶ ἡ μήτηρ πρὸς τὸν ἀσθενῆ φίλον του, ἐκάθητο πολλὰς ὥρας πλησίον τῆς κλίνης αὐτοῦ, ἔδιδεν εἰς τὸν ἄρρωστον πάντα, ὅσα ἐχρεώετο, καὶ πολλάκις ἔμενε καὶ τὴν νύκτα πολλὰς ὥρας πλησίον του. Ὅτε ὁ Παῦλος ἔγεινε καλύτερον, ὁ Πέτρος ἀνεγίνωσκε μεγαλοφώνως εὐχάριστα βιβλία, διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ, καὶ τῷ ἔφερε δοναμωτικά φαγητά, τὰ ὅποια ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν ἀγα-

θὴν μητέρα του. Εἷς ἐκ τῶν συμμαθητῶν του εἶπε μέ-
αν φορὰν πρὸς αὐτόν: « εἶσαι μωρός, διότι, κάθῃσαι
πολλὰς ὥρας πλησίον τοῦ ἀρρώστου Παύλου· ἐγὼ δὲν
θὰ τὸ ἔκαμνον ». — « Δὲν θὰ σοῦ ἤρεσκε τάχα, » ἀπε-
κρίθη ὁ Πέτρος, « ἐὰν ἦσο ἀσθενής, ἐγκαταλείμμε-
νος ἀπὸ πάντας, καὶ εἷς φίλος ἐφρόντιζε διὰ σέ, καὶ
σέ παρηγόρει καὶ σέ περιποιεῖτο ; »

Ὁ Παῦλος ἔγινε μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐντελῶς κα-
λά, καὶ ἠυχαρίσται τὸν φίλον του Πέτρον μὲ δάκρυα
καὶ μὲ συγκίνησιν τῆς ψυχῆς διὰ τὴν βοήθειαν καὶ πε-
ριποίησιν, τὴν ὁπαῖον τῷ ἔκαμε: « Πόσον θὰ ἔχαιρον,
ἔλεγεν, ὦ καλὲ μου φίλε, ἐὰν ἡδυνάμην καὶ ἐγὼ νὰ
κάμω χόριν τινὰ εἰς σέ! ἀλλ' εἶμαι πτωχός, καὶ δὲν
γνωρίζω μὲ τί δύναμαι νὰ σέ εὐχαριστήσω. » Μετά
τινα καιρὸν μετέβη ὁ Πέτρος μίαν ἡμέραν εἰς τὸν μι-
κρὸν κήπον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς μόνος του περιποιεῖτο
Πόσον δὲ ἐξεπλάγη καὶ ἐθαύμασεν, ὅτε εἶδεν ὅτι ὅλα
τὰ ἄγρια χόρτα ἦσαν ἐξερριζωμένα, τὰ μικρὰ τετρά-
γωνα τοῦ κήπου ἐπιμελῶς ἐσκαλισμένα καὶ φυτευμέ-
να μὲ ὠραῖα ἀνθὴ! Δὲν ἡδύνατο ὁμῶς νὰ καταλάβῃ
ποι- Καὶ ὁπέφερε μὲν ὅτι, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἦτο εἰς
... ἔκαμε τοῦτο, ... χαρὰ ἀνέσσει εἰς πολὺ
τὸν μικρὸν τοῦ κήπον, τὸν ὁποῖον εἶχεν αὐτὸς
διαφορετικὴν κατάστασιν, ὅ παρ' τι τὸν εὔρε τῶρα. Κα-
τ' ἀρχῆς ἐνόμισεν, ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ ἔκαμον αὐτό, ἀλλ'
οὔτε οὗτοι οὔτε οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας ἐγνώριζον τί-
ποτε περὶ τούτου. Ἐπὶ τέλους ἔμαθεν ὁ Πέτρος ἀπὸ
ἑνα γείτονα ὅτι ὁ Παῦλος ἔφερε καὶ ἐφύτευε τὰ ἀν-
θὲς πολὺ πρῶτ. Ἀπὸ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οἱ νέοι οὗτοι

ἔζησαν ὡς ἀδελφοί, καὶ ἐδείκνυον πρὸς ἀλλήλους τό-
σην ἀγάπην, ὥστε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν θὰ ἐθυσίαζε καὶ
τὴν ζωὴν τοῦ χάριν τοῦ φίλου του, ἐὰν παρουσιάζε-
το τοιαύτη ἀνάγκη.

Ἡ δειλή.

Ἡ Βασιλικὴ εἶχε δεισιδαίμονα τροφόν, ἡ ὁποία δι-
ηγείτο εἰς αὐτὴν διηγήματα περὶ φαντασμάτων (στοι-
χειῶν)· προσέτι δὲ εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ
κοιμᾶται ποτε χωρὶς φῶς καὶ μόνῃ της, καὶ διὰ τοῦ-
το ἔγεινε παρὰ πολὺ δειλή. Αὕτη ἦτο ἡδὴ 12 ἐτῶν,
ὅτε συνέβη ν' ἀρρωστήσωσι πάντες οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀ-
δελφαὶ αὐτῆς· καὶ ἐπειδὴ ὁ πατὴρ της τότε ἦτο εἰς
ταξείδιον, ἔπρεπεν ἡ Βασιλικὴ τῶρα πρῶτην φορὰν
νὰ κοιμηθῇ ἐξ ἀνάγκης μόνῃ της. Διὰ τοῦτο λοιπόν,
καὶ ἐπειδὴ πρὸ πάντων ἡ μήτηρ της δὲν ἤθελε ν' ἀφή-
σῃ φῶς ἀναμμένον εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐ-
κοιμᾶτο, διὰ νὰ τὴν συνειθίσῃ νὰ κοιμᾶται εἰς τὰ σκο-
τεινά, ἐφοβήθη μεγάλως. Ἡ Βασιλικὴ πολὺ τὸ μι-
σανεῖ τὴν ἀσθενεῖαν, καὶ ἐπειδὴ ἡ μήτηρ της δὲν ἤθελε
νὰ ἀφῇ τὸ φῶς, ἐβόλετο νὰ ἐκκοιμηθῇ εἰς τὸ δωμάτιον
τοῦτο δὲν ἐσυγχώρει ἡ μήτηρ της· διότι ἐνόμιζεν, ὅτι
εὐκόλως ἔμπορεῖ νὰ κολλήσῃ καὶ αὐτὴν ἡ ἀσθενεῖα. Ὁ-
θεν ἡ Βασιλικὴ ἐπῆγεν εἰς τὸ δωμάτιόν της μὲ δάκρυα
πολλὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξεδύθη ταχέως, καὶ ἀπὸ
φόβον ἔχωσε τὴν κεφαλὴν της ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα. Ἀ-

πὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἐξέβαλλεν αὐτήν, διὰ τὰ ἀνα-
πνέη ὀλίγον ἀέρα, καὶ ἔβλεπε μὲ πολὺν τρόπον ὀλό-
γυρα εἰς τὸ δωμάτιον. Αἰφνης τῆς ἐφάνη ὅτι βλέπει
εἰς τὴν θύραν μίαν ὑψηλὴν καὶ λευκὴν μορφὴν (φάν-
τασμα). Κατατρομαγμένη λοιπὸν ἀμέσως ἐσκέπασε
πάλιν τὴν κεφαλὴν τῆς μὲ τὸ ἐφάπλωμα, καὶ ἰδρῶς
φόβου καὶ στενοχωρίας ἔτρεξεν ἀπὸ τὸ μέτωπόν της·
ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ πολλὴν ὥραν εἰς
τὴν κατάστασιν ταύτην, ἐτόλμησεν ἐπὶ τέλους νὰ
ἐσσκεπάσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς δι' ὀλίγας στιγμὰς, καὶ
ἰδοὺ βλέπει, ὅτι ἡ φοβερὰ ἐκεῖνη λευκὴ μορφὴ ὅχι μό-
νον ἔσπεκεν ἀκόμη εἰς τὴν θύραν, ἀλλὰ καὶ ἐκινεῖτο.
Τώρα ἤρχισεν ἡ Βασιλικὴ νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως·
κατ' αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν ἐμβῆκε καὶ ἡ μήτηρ τῆς
εἰς τὸ δωμάτιον. « Μὰ, παιδίον μου, τί ἔχεις ; » εἶπε
πρὸς αὐτήν· « ὀνειρεύεσαι, ἢ εἶσαι ἐξυπνη ; » — « Ἀχ !
μήτερ, μήτερ ! ἡ λευκὴ μορφὴ ! » — « Νομίζω, ἀπεκρί-
θη ἡ μήτηρ ὅτι βλέπεις φαντάσματα· λάβε θάρρος καὶ
μὴ φοβῆσαι. Τί σὲ τρομάζει ; » Καὶ ἡ Βασιλικὴ ἤρχι-
σεν νὰ διηγήτῃ τὰ περὶ τῆς λευκῆς μορφῆς. Αὕτη δὲ
δὲν ἦτο ἄλλο τι, παρὰ ἓν μανδύλιον τὸ ὅποιον ἐκρέ-
ματο εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου, καὶ τὸ ὅποιον ἐφώ-
τιζεν ἡ Σελήνη. Εἰς τὴν στιγμὴν δέ, κατὰ τὴν ὁποί-
αν ἡ μήτηρ τῆς ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ δωματίου, διὰ
τὰ παρατηρήσῃ, ἂν κοιμᾶται ἡ Βασιλική, ἐκινήθη τὸ
μανδύλιον καὶ ἐφάνη ὡς φάντασμα. Ἀλλ' ὅτε ἡ μή-
τηρ ἐξήγησε τὸ περιστατικὸν τοῦτο, ἐντράπη ἡ Βασι-

τινας στιγμὰς μὲ σοβαρὸν βλέμμα, ἠρώτησεν αὐτό·
 « Ἐχεις καθαρὰν τὴν συνείδησίν σου; » Διὰ τὴν ἐρώ-
 τησιν ταύτην ὁ Πέτρος ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ ἠρυ-
 θρίασεν (ἐκοκκίνησεν). « Ἀποκρίθητι εἰλικρινῶς εἰς τὴν
 ἐρώτησίν μου », εἶπεν ὁ Κλεάνθης. « Δὲν γνωρίζω,
 ἀπήντησεν ὁ μικρὸς Πέτρος, ψελλίζων, τί κακὸν ἔκα-
 μον! », — « Τὸ ἐρύθημά σου σὲ προδίδει », ἀπεκρίθη ὁ
 Κλεάνθης μὲ ἀγανάκτησιν, καὶ τὸν ἐκύτταξε μὲ τρό-
 πον ἄγριον καὶ ἀπειλητικόν. « Δὲν ὑπῆγες σήμερον
 εἰς τὸ ὑπόγειόν μου; δὲν ἔλαβες ἐκ τοῦ ὑπογείου μου
 δύο φιάλας οἴνου; » Ὅλα ταῦτα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρ-
 νηθῇ ὁ Πέτρος, ἀλλ' ἐφοβεῖτο μήπως κατηγορηθῇ ὅτι
 ἔκλεψεν ὅλας τὰς φιάλας μὲ τὸν οἶνον· ἐβεβαίωσεν ἀ-
 φόβως ὅτι εἶναι ἀθῶος καὶ ἐδικαιολογήθη ἀρκετά.
 Διηγῆθη δηλαδὴ ὅτι ἠγόρασε διὰ τὴν μητέρα τοῦ δύο
 φιάλας γεμάτας μὲ ζῦθον (μπίραν) καὶ ὅτι εἰσῆλθεν
 εἰς τὸ ὑπόγειον, διὰ νὰ τὰς ἀφήσῃ καὶ βοηθήσῃ ἓνα
 συμμαθητὴν του, ὁ ὁποῖος ἐκράτει ἐν βαρὺ κἀνιστρον
 καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ φέρῃ μόνος του· ἐνῷ δὲ ἐπέσ-
 τρεφε νὰ λαβῇ τὰς φιάλας, ἐν ἄλλο παιδίον τὸν κα-
 τεδίωξεν ἕως εἰς τὸ ὑπόγειον. Ὅτε λοιπὸν ἐξήρχετο ἐκ
 τοῦ ὑπογείου, παρετήρει μὲ φόβον, μήπως τὸ κακὸν
 παιδίον ἦτο εἰς κανὲν μέρος κρυμμένον, καὶ διὰ τοῦτο
 ἐφαίνετο τόσοσιν πολὺ τρομαγμένος καὶ ἀνήσυχος. Ὁ
 Κλεάνθης τότε ἐζήτη· πληροφορίας ἀπὸ τὴν μητέρα
 τοῦ Πέτρου καὶ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Πέτρος δὲν τὸν ἠπάτη-
 σεν, ἀλλ' εἶχεν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν. Ἐλυπήθη λοιπὸν
 πολὺ, διότι εἶχε συλλάβει τόσοσιν ἀδίκον ὑποψίαν κα-

τά τοῦ τιμίου καὶ ἀγαθοῦ παιδίου, καὶ διὰ νὰ τὸ ἱκανοποιήσῃ διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε κάμει, τῷ ἐχάρισεν ὀλίγα ἐνδύματα ἐντελῶς καινούρια· εἰς δὲ τὸν ἀδικὸν τοῦ υἱὸν ἔδωκε τὴν συμβουλήν ταύτην: «Εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἦσαι προσεκτικώτερος, καὶ νὰ μὴ ἀποδίδῃς εὐκόλως εἰς κανένα ἄνθρωπον πρᾶγμα τόσον κακόν, ὅσον εἶναι ἡ κλοπή· διότι σήμερον ἐγνώρισας καλῶς ὅτι τὸ φαινόμενον εὐκόλως ἀπατᾷ τὸν ἄνθρωπον.»

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιμελείας
καὶ τῆς ἀμελείας.

Ὁ Μάρκος ἦτο μονογενὴς υἱὸς ἑνὸς πλουσίου κτηματίου. Συνομήλικος δὲ μὲ αὐτὸν ἦτο ὁ Χρῆστος, υἱὸς ἑνὸς γεωργοῦ, ὑπηρέτου τοῦ πατρὸς του. Τὰ δύο ταῦτα παιδιά ἀνετράφησαν μαζῇ, καὶ ὁ Χρῆστος ἠγάπατο ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ Μάρκου τόσον πολὺ, ὥστε ἐνόμιζε τις ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτο υἱὸς του· διότι ὅχι μόνον τὸν προσεχάλει πολλάκις εἰς τὴν τράπεζάν του νὰ τρώγῃ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνέδουε καὶ τὸν ἔστελλεν εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ μαθάνῃ γράμματα.

Ὁ Χρῆστος δὲν εἶχε μὲν μεγάλην εὐφοίαν εἰς τὰ γράμματα, καὶ διὰ τοῦτο ὅλα, ὅσα ἔπρεπε νὰ μάθῃ, τῷ ἐφαίνοντο πολὺ δύσκολα, ἀλλ' ὅμως ἦτο πολὺ ἐπιμελής, καὶ ἐκοπίαζε προθύμως. Ἐπιμελῶς προσεί-

χεν εἰς ὅλα, ὅσα ἔλεγεν ὁ διδάσκαλος, καὶ ἐμάνθανε καλῶς ὅσα τῷ προσδιώριζε, καὶ ἐγυμνάζετο μόνος του εἰς ὅλα χωρὶς νὰ τὸν ἀναγκάξῃ κανεὶς. Διὰ τοῦτου δὲ τοῦ ἀκουράστου ζήλου του κατῴρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ φθάσῃ τοὺς συμμαθητάς του καὶ μάλιστα ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν Θεὸν περισσότερον πνεῦμα καὶ καλλίτερα διανοητικὰ προτερήματα. Ὅλοι ἠγάπων αὐτόν, καὶ ἐμακάριζον τὸν πατέρα του, διότι εἶχε τοιοῦτον υἱόν.

Ὁ Μάρκος ὁμῶς ἦτο ἀνόητος, καὶ δὲν προσεῖχεν εἰς τὰς καλὰς συμβουλὰς, τὰς ὁποίας ἤκουεν εἰς τὸ σχολεῖον. Τὸ νὰ παίζῃ, νὰ ἱππεύῃ, νὰ ψαρεύῃ καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ παρομοίως διασκεδάσεις ἦσαν εἰς αὐτόν ἀγαπητότερα ἀπὸ τὰ μαθήματα. Ἐάν τις συνεβούλευεν αὐτόν νὰ ἦναι ἐπιμελής, ἔλεγεν: « ἐγὼ θὰ γείνω γεωργός, καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζομαι πολλὰ γράμματα: μοῦ εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἤξεύρω ν' ἀναγινώσκω, νὰ γράφω καὶ νὰ λογαριάζω καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἔχω ἀκόμῃ καιρόν! ».

Τοιουτοτρόπως παρήρχοντο τὰ ἔτη, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς ἐνόμιζεν, ὅτι ἔχει ἀκόμῃ ἀρκετὸν καιρόν, δὲν ἐφρόντιζε νὰ γράφῃ καὶ νὰ λογαριάζῃ, ἔμαθεν ὅσα καὶ ὅπως ἔπρεπεν. Ὁ πατήρ του βεβαίως θὰ εὐχαριστεῖτο περισσότερον, ἐάν ὁ υἱὸς του ἦτο ἐπιμελέστερος, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀναγκάσῃ διότι καὶ ὁ ἴδιος ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ υἱὸς του διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον μέλλει νὰ κάμῃ, δὲν χρειάζεται πολλὰ γράμματα, καὶ ὅτι τότε δὲν θὰ ἔλθῃ εἰς ἀνάγκην, καθόσον εἶχε νὰ τῷ ἀ-

φήση κτήματα πολλά καὶ περιουσίαν μεγάλην, Ἄλλὰ καὶ οἱ δύο ἠπατήθησαν μεγάλως, διότι δὲν ἐσυλλογίσθησαν, ὅτι ἡ εἰς κακὰς ἀσχολίας συνήθεια ἔχει καὶ ἀποτελέσματα πολὺ κακά. Ὅτε ὁ Μάρκος ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σχολεῖον, ὁ πατὴρ του ἤθελε νὰ τὸν διδάξῃ καὶ τὴν γεωργίαν, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἐκέλευε μὲν ἄλλοτε τὴν μίαν ἐργασίαν καὶ ἄλλοτε τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὁ Μάρκος ἐπεθύμει τὰς διασκεδάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἦτο συνεισισμένος, διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ μένῃ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ νὰ παρακινῇ τοὺς ἐργάτας νὰ ἐργάζωνται, μετέβαινεν ἐφιππος εἰς τὴν πόλιν, διὰ καὶ βλέπῃ τοὺς φίλους του, μὲ τοὺς ὁποίους ἔπαιζε, καὶ ἄφινε τοὺς ἐργάτας νὰ ἐργάζωνται ὅσον αὐτοὶ ἤθελον.

Ὁ πατὴρ του τὸν ἐπέπληττε μὲν σκληρῶς διὰ τοῦτο· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν διορθώσῃ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέθανεν, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ λύπην διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ υἱοῦ του. Τώρα λοιπὸν ἦτο ὁ Μάρκος κύριος τοῦ κτήματος, καὶ ἠδύνατο νὰ ζῇ ὅπως αὐτὸς ἤθελε. Συμφώνως δὲ μὲ τὴν παροιμίαν «ὅστις μικρομάθει, δὲν γερονταφίνει» ἔμεινεν ὁ ἴδιος δηλ. μωρὸς καὶ ἀνόητος καθὼς καὶ πρότερον. Ἐζῆσε πάντοτε χωρὶς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων του, καὶ διὰ τοῦτο ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἐχρεώθη τόσον πολὺ, ὥστε ἐχρειάσθη νὰ πωληθῶσι πάντα τὰ κτήματά του δημοσίως, διὰ νὰ πληρωθῶσι τὰ χρέη του.

Τὰ κτήματά του ταῦτα ἠγόρασε γείτων τις πλούσιος· ὁ δὲ Χρῆστος, ὅστις μέχρι τοῦδε ἦτο ἐπιστάτης

αὐτῶν, καὶ ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς οἰκονομίας του εἶχε κερδήσει ὀλίγα χρήματα ἐνοικίασεν αὐτὰ. Μὲ τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως δὲ τῶν κτημάτων συναχθέντα χρήματα δὲν ἡδυνήθη ὁ Μάρκος νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του, ἐὰν ὁ Χρῆστος ἀπὸ εὐγνωμοσύνης καὶ εὐσπλαγχνίαν δὲν ἐβοήθει αὐτόν, καὶ ἐὰν δὲν τὸν ἐλάμβανεν εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ κατοικῇ καὶ νὰ τρώγῃ.

Ἡ φιλοπονία καὶ ἡ οἰκονομία μᾶς προφυλάττουσιν ἀπὸ πολλὰ κακά, ἡ δὲ ἀργία διδάσκει πᾶσαν κακίαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἤμεθα φιλόπονοι, ἐργατικοὶ καὶ οἰκονόμοι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ζήσωμεν εὐτυχῶς.

Ὁ ἀνόητος ἀστεϊσμός.

Ὅτε ὁ Φώτιος ἤκουε νὰ διηγῶνται διηγήματα περὶ φαντασμάτων, πολλάκις δὲν ἡδύνατο ν' ἀποκοιμηθῇ τὴν νύκτα, διότι ἦτο παρὰ πολὺ δειλός, ἂν καὶ οἱ γονεῖς του καὶ ὁ διδάσκαλός του πολλάκις τῷ εἶχον εἰπεῖ, ὅτι εἶναι μωρὸν νὰ φοβῇται τις φαντάσματα. Ὅτε λοιπὸν ἦλθεν εἰς ἓνα κλειδοποιὸν διὰ νὰ διδαχθῇ τὴν τέχνην, ἔπρεπε καὶ αὐτός νὰ κοιμᾶται εἰς ἓν χαμηλὸν δωμάτιον, ὅπου ἐκοιμῶντο καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ κλειδοποιοῦ. Τὰ παιδιά ταῦτα εἶχον ἀνακαλύψει ἐντὸς ὀλίγου, ὅτι ὁ Φώτιος φοβεῖται τὰ φαντάσματα, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ κάμωσιν ἓνα ἀστεϊσμόν. Ἐσπέραν τινὰ λοιπὸν ὁ εἷς ἐπροφασίσθη ὅτι εἶναι πολὺ κουρασμένος καὶ ἐπλάγχασεν ἐγωρίς. Εἶχε δὲ συμφωνήσει μὲ τὸν

ἀδελφὸν του νὰ χρυφθῇ ὑποκάτω τῆς κλίνης τοῦ Φωτίου, καὶ ὅταν ἐκεῖνος πλαγιάσῃ, αὐτὸς μὲν νὰ κάμῃ πρῶτον θόρυβον μὲ ἀλύσεις, ἔπειτα νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν του αἰφνιδίως τυλιγμένος μὲ λευκὸν σινδόνιον καὶ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν κλίνην του, ὃ δὲ ἀδελφός του νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τοῦ δωματίου, διὰ νὰ μὴ φύγῃ ὁ Φώτιος. (Πῶς σὰς φαίνεται ἡ συμφωνία αὐτῆς;) Τὰ πάντα ἐγείναν καθὼς συνεφωνήθησαν, καὶ ὁ δειλὸς Φώτιος τόσον πολὺ ἐτρόμαξεν ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ἀλύσεων, ὥστε ἐλειποθύμησε καὶ ψυχρὸς ἰδρῶς τὸν κατέλαβεν. Ἐπὶ τέλους ἐφώναξεν εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε καμμίαν ἀπάντησιν. Τότε ἀπηλπίσθη πλέον καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης, διὰ νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' αἰφνης ἔρχεται ἔμπροσθέν του τὸ λευκὸν φάντασμα καὶ τὸν πιάνει. Λειποθυμημένος πίπτει ὁ Φώτιος κατὰ γῆς, χωρὶς νὰ προφέρῃ καμμίαν λέξιν. Τότε δὲ ἐνόησαν τὰ μωρὰ παιδιὰ τί κακὸν ἔκαμον μὲ τὸν ἀνόητον ἀστείσμον των, καὶ προσεπάθησαν μὲν νὰ πείσωσι τὸν Φώτιον, ὅτι δὲν εἶναι φαντάσματα, ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργά, διότι ὁ Φώτιος ἔκειτο ἀνευ ζωῆς. Μὲ φόβον καὶ τρόμον ἐφώναξαν τότε τοὺς γονεῖς των, καὶ μὲ μεγάλους κόπους κατώρθωσαν νὰ ἐπαναφέρωσι τὸν λειποθυμημένον Φώτιον πάλιν εἰς τὴν ζωὴν, ὅστις πολὺ ἄργά ἀνέλαβεν ἐντελῶς, διότι ἔνεκα τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον εἶχε πάθει, τὸν κατέλαβε σφοδρὸς πυρετός. Τότε λοιπὸν μετενόησαν μὲν τὰ παιδιὰ διὰ τὸν ἀστείσμον των ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ ἔχῃ τόσον κακὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀφ'

ένός μὲν ἐτιμώρησεν αὐτὰ αὐστηρῶς διὰ τοῦτο, ἀφ' ἑτέρου δὲ προσεπάθησε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν Φώτιον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν μωρὰν τοῦ δειλιάν. Ἐν τοσοῦτῳ τοιαῦτα ἀστεῖα δὲν πρέπει νὰ κάμνωσι τὰ φρόνιμα παιδία.

Νεανικὴ ἀπερισκεψία.

Ὁ Βασίλειος εἶχεν ἀγαθὸν μὲν, ἀλλὰ πολὺ αὐστηρὸν πατέρα, ὁ ὅποιος τὸν συνειθίζε πάντοτε νὰ ἐργάζεται, καὶ πολὺ σπανίως ἐπέτρεπεν εἰς αὐτόν νὰ διασκεδάξῃ· ὁ ὅτι ἐνόμιζεν, ὅτι εἰς τοὺς νέους ἀνθρώπους εἶναι πολὺ ὠφέλιμον, ἐὰν τις τοὺς συνειθίσῃ ἀπὸ τὴν μικράν των ἡλικίαν νὰ ἐργάζωνται μὲ ἐπιμονὴν καὶ νὰ ὑπομένωσι τοὺς κόπους. Ὁ Βασίλειος εἶχε περικοὺς φίλους, οἱ ὅποιοι δὲν ἀνετράφησαν τόσον αὐστηρῶς, καθὼς αὐτός, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἔκαμον νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ὁ πατὴρ του φέρεται πρὸς αὐτόν σκληρότερον παρ' ὅσον πρέπει, καὶ ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὸν ὑποφέρῃ « Πῶς ἡμπορεῖς, τῷ ἔλεγον, νὰ ὑποφέρῃς τοιαύτην ζωὴν; Ἐπειδὴ μὴδὲ τὴν Κυριακὴν δὲν δύνασαι νὰ ὑπάγῃς ὅπου θέλεις » — « Ἐὰν ἡμῇν εἰς τὴν θέσιν σου, εἴπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἐγὼ θὰ ἔκαμνον ὅ τι ἔκαμνον καὶ τόσοι ἄλλοι, δηλαδή θὰ ἐπήγαινον νὰ ζήσω εἰς ξένον τόπον. Τοιοῦτοτρόπως ἔκαμον πολλοὶ νέοι καὶ ἔγιναν εὐτυχεῖς· καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνέγνωσα, ὅτι ἀνθρωπὸς τις ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἔγεινε βαθύπλουτος. Σὺ θὰ ἦσαι μω-

ρός, ἐὰν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑποφέρῃ· νὰ σὲ βασανίζῃ ὁ πατήρ σου». Ἰὼ μωραὶ αὗται συμβουλευαὶ ἤρεσαν εἰς τὸν Βασίλειον, καὶ ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ φύγῃ ἀπὸ τοὺς καλοὺς τοῦ γονεῖς. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε γεμάτην τὴν σακκοῦλάν του μὲ χρήματα, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καταντήσῃ ποτὲ εἰς ἀνάγκην χρημάτων.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν ἀνεχώρησε τὸ πρῶτ' ἄνωγ' μὲ τὰ ὀλίγα χρήματά του, ἂν καὶ ἠσθάνετο τὸ μέγα σφάλμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε πρὸς τοὺς γονεῖς του. Ἐν τοσοῦτῳ παρηγορεῖτο μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εὕρῃ τὴν τύχην του, καὶ ὅτι τότε εὐκόλως θὰ λάβῃ συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του. Ἐταξείδευσε λοιπὸν ἡμέρας τινὰς κατὰ συνέθειαν, ἀλλὰ παρὰ πολὺ ἐξεπλήγα, ὅτε παρετήρησεν, ὅτι τὰ χρήματά του ὠλιγόστευσαν. Γόττε προσεπάθησε νὰ εὕρῃ καταφύγιον εἰς καλοὺς τινὰς ἀνθρώπους, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὸν ἐδέχθη, ἐν μέρει μὲν διότι δὲν ἐφαίνετο πολὺ φρόνιμος, ἐν μέρει δὲ διότι ἦτο ἀκόμῃ μικρὸς καὶ ἀδύνατος. ἀλλ' αὐτὸς ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοπορίαν του, ἐπειδὴ ἐντρεπετο καὶ ἐραβεῖτο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς γονεῖς του. Ἐπὶ τέλους ὁμως ἡ πείνα τὸν ἠνάγκασε νὰ παρακαλέσῃ χωρὶκόν τινα νὰ τὸν δεχθῇ ὑπηρετήν του, καὶ τὸ ἐπέτυγεν. Ἀλλ' ὁ Βασίλειος ἐπειδὴ τῶρα εἶχε νὰ κάμνῃ πολὺ δυσκόλους ἐργασίας, καὶ ἐπειδὴ δὲν τῷ ἔδιδον ἀρκετὴν καὶ καλὴν τροφήν, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ. Τῶρα λοιπὸν συνῆλθεν εἰς ἐαυτόν, μετενόησεν εἰλικρινῶς δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔκαμε, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς γονεῖς του. Εἰς κατὰ-

στασιν δὲ πολὺ ἐλεεινὴν καὶ ἀξιολύπητον ὦν, δηλαδὴ ὠχρὸς, ἰσχνὸς καὶ μετὰ βράχῃ ἐνδεδυσμένος, ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, περιέμενεν ἕως οὗ ἐνύκτωσε, καὶ ἔπειτα εἰσῆλθε κρυφίως εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων του. Ὁ πατήρ του κατ' ἀρχὰς ἐδυσκολεύθη νὰ τὸν γνωρίσῃ, καὶ ἐξεπλάγῃ διὰ τὴν λυπηρὰν κατάστασιν τοῦ υἱοῦ του· κατόπιν ὅμως τὸν ἐδέχθη μετὰ πολλὴν σοβαρότητα, ἀλλὰ καὶ καλοκάγαθίαν, ἥ δὲ μήτηρ τοῦ ἔχυσε δάκρυα χαρᾶς διὰ τὸν ἀπολωλότα καὶ πάλιν εὑρεθέντα υἱόν της. Αὐτὸς δὲ μετάνοιαν εἰλικρινῇ ὡμολόγησεν, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος πλέον νὰ ὀνομάζεται υἱὸς τῶν, καὶ μετὰ ταπεινοφροσύνην ἐδέχθη τὴν ἀκόλουθον τιμωρίαν: νὰ μὴ ἔχῃ ἐπὶ τινὰ καιρὸν τὴν αἰδίαν νὰ συντρώγῃ εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοὺς γονεῖς του καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν συναναστροφὴν αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ κάθηται μόνος του εἰς ἀπομεμακρυσμένον δωμάτιον τῆς οἰκίας. Ἀπ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ ὁ Βασίλειος ἔγινε καλὸς υἱός.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

(ἐκ τοῦ Γερουτάθου Α. Μελά)

Ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ παραλυτικὸς πλούσιος.

Νέος τις, Ζαχαρίας καλούμενος, ὅστις εἶχε μείνει ὀρφανὸς πατρός, ἐτοποθετήθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του παρὰ

τινι κηπουρῷ, ὅπου μετ' ἐπιμελείας ἐργαζόμενος ἐκέρδιζε καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν του μητέρα τὸν ἐπιούσιον ἄρτον

Εὐρωστος ὦν καὶ ὑγιής, οὐδὲ τὴν ἐργασίαν οὐδὲ τοὺς κόπους ἀπεστρέφετο· ἀλλ' ἐπιστρέφων τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν μητρικὴν καλύβην κατακουρασμένος ἀπὸ τὰς κηπουρικὰς ἀσχολίας, συνείθιζε νὰ παραπονῇται κατὰ τῆς τύχης, ἥτις αὐτὸν μὲν κατεδίχασεν εἰς πτωχείαν, εἰς ἄλλους δὲ ἀφθόνως ἐπέχυσε τὰ ἀγαθὰ της.

Εἰς μάτην ἡ σεβασμία γραῖα ἀντέκρουε τὰ παράτονα τοῦ υἱοῦ της, προσπαθοῦσα νὰ καταπείσῃ αὐτὸν ὅτι τὸ πρῶτιστον δῶρον εἶναι ἡ καλὴ ὑγεία, καὶ ὅτι ὁ χαίρων αὐτὴν πρέπει νὰ δοξάζῃ τὸν Ἰψιστον, διότι πολὺ εὐτυχέστερος εἶναι ὁ πτωχὸς καὶ ὑγιής, παρά ὁ πλούσιος καὶ ἀσθενής. Ἀλλ' ὁ Ζαχαρίας ἐξηκολούθει τὴν μὲν ὑγίαν του νὰ μὴ ἐκτιμᾷ προσηκόντως, νὰ ζῆλεύῃ δὲ τὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχεν.

Ἐσπέραν ὅμως τινὰ ἐπιστρέφων εἰς τὴν κατοικίαν του, καὶ ἰδὼν μακρόθεν τὴν μητέρα του, καθημένην ἐνώπιον τῆς θύρας, ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτὴν φωνάζων.

— Ἐνίκησας, ἐνίκησας, ὦ μήτερ, ὁμολογῶ ὅτι ἔχεις δίκαιον· καλλίτερα πτωχὸς καὶ ὑγιής, παρά πλούσιος καὶ ἀσθενής!

— Τί ἐπαθες; τὸν ἠρώτησεν ἡ μήτηρ του· πῶς ἐπὶ τέλους μετέβαλες γνώμην; Ὁ δὲ Ζαχαρίας διηγῆθη πρὸς τὴν μητέρα του τὰ ἐξῆς.

— Ἐρχόμενος τῶρα ἀπὸ τὸ περσὸβόλιον, ἐπέρασα

ἔμπροσθεν τοῦ μεγάλου ξενοδοχείου. Ἐκεῖ ἦτο κόσμος πολὺς συνηγμένος. Ἐπλησίασα καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ἴδω περὶ τίνος πρόκειται. Παρατήρησα λοιπὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἄμαξαν καὶ τέσσαρας λαμπρόφορεμένους ὑπηρέτας, προσπαθοῦντας νὰ ἐκβάλωσιν τι ἐκ τῆς ἀμάξης ἐπὶ τέλους. ἔξῃ γαγον ἓνα δυστυχῆ, τὸν ὁποῖον ὡς νεκρὸν μετέφερον ἐπὶ τῶν βραχιόνων των ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου. Ἦτο ὁ ἄθλιος ἰσχνὸς καὶ κητὰ χλωμὸς, οἱ ὀφθαλμοὶ του νεκροί, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες τοῦ ἀναίσθητοι καὶ παραλελυμένοι.

ἤκουσα δὲ ὅτι ἦτο βαθύπλουτος εὐγενὴς τῆς Ἀγγλίας, ὅστις μὴ ἀφιερῶθεις εἰς ἐργασίαν τινὰ καὶ ἐνασχόλησιν ὠφέλιμον, παρεδόθη ἐκ νεότητος του εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς παραλυσίας, καὶ βαθμὴδὸν κατήντησεν ἰσθενὴς καὶ παραλυτικὸς, ὥστε τῶρα δὲν δύναται οὔτε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του νὰ μεταχειρισθῇ, οὐδὲ νὰ κοιμηθῇ καὶ νὰ φάγῃ εὐχαρίστως.

Ἀμέσως ἐνθυμήθην τοὺς λόγους σου, ὦ μητὲρ, καὶ ἐνῶ ἔτρεχον πρὸς σέ ὁρομαίως, ἐλυπούμην τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ὅστις ὄχι μόνον νὰ τρέξῃ ἀλλ' οὐδὲ νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του δύναται.

Ὁ Ζαχαρίας ἔκτοτε ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ ὑγεία εἶναι τὸ πρῶτιστον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, καὶ ἐπομένως ἤρχισε νὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ προσέχῃ αὐτήν, νὰ δοξάζῃ δὲ καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸν Ὑψιστον, ὅστις, ἂν δὲν τῷ ἔδωκε πλοῦτη, τῷ ἐχάρισεν ὁμῶς ὑγείαν, δι' ἧς τὰ πλούτη ἀποκτῶνται.

Ἡ ἀόρατος τροφή.

Οἱ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι ἀνοιγέτωσαν
τὰ σχολεῖα, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος.

(Σόλωνος.)

Ἀφοῦ ὁ Γεροστάθης μᾶς εἶπεν ὅτι καὶ τὴν καλὴν
τοῦ υἱείαν καὶ τὰς σωματικὰς τοῦ δυνάμεις χρεωστῇ
εἰς τὸν ἀόρατον φίλον τοῦ καὶ εἰς τὰς τρεῖς φίλας τοῦ,
δὲν ἐπαύομεν παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ μᾶς φανερώσῃ
καὶ τὸν φίλον καὶ τὰς φίλας αὐτοῦ.

Ἐσχιρτήσαμεν δὲ ἀπὸ χαρὰν, ὅτε μετὰ τὸ μιση-
μέριον τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς, ἐνῶ μᾶς ὠδήγει ἐπὶ
τινος καταπρασίνου καὶ κατασκίου βουνοῦ, μᾶς ὑπε-
σχέθη ὅτι ἐκεῖ ἐσχόπευε νὰ μᾶς γνωστοποιήσῃ τὸν
ἀόρατον φίλον τῆς καλῆς τοῦ υἱείας.

Ὅτε ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ ἐφθάσαμεν, ἡ-
σθάνοιμεν ἐσωτερικὴν εὐχαρίτησιν, ἐλαφρότερον τὸ
σῶμα, καὶ ζωηροτέραν τὴν ἀναπνοὴν εὐθυμοὶ δὲ καὶ
ζωηροὶ ἐπηδῶμεν καὶ ἐτρέχομεν.

— Πόθεν αὐτὴ ἡ εὐθυμία καὶ ἡ ζωηρότης ; μᾶς ἡ-
ρώτησεν ὁ γέρον.

— Δὲν ἠξεύρομεν καὶ ἡμεῖς, ἀπεκρίθημεν, ἀλλ' ἡ
κορυφή τοῦ βουνοῦ πολὺ μᾶς εὐχαριστεῖ.

— Δὲν σὰς εὐχαριστεῖ ἡ κορυφή τοῦ βουνοῦ, ἐπα-
νέλαθεν ὁ Γεροστάθης, ἀλλ' ὁ ἀόρατος φίλος μου, ὅ-
στις κατοικεῖ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης.

Οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ γέροντος μᾶς ἐξίππασαν, καὶ
οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἐστράφησαν ὁλόγυρα, ὅπως ἀνεύρωσι
τὸν ἀόρατον φίλον, ἢ τὴν καταικίαν αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Γεροστάθης μᾶς εἶπε — Μὴ τρομάζετε, πατρία μου, ὁ ἀόρατος φίλος μου εἶναι ὁ καθαρὸς ἀήρ τὸν ὁποῖον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τούτου ἀναπνέετε· αὐτὸς σᾶς εὐχαριστεῖ, αὐτὸς καθιστᾷ τὰ μέλη σας ἐλαφρὰ καὶ εὐκίνητα, καὶ τὴν ἀναπνοὴν σας τόσον εὐφρόσουνον. Ἄν συμφιλιωθῇτε καὶ σεῖς μετὰ τοῦ καθαροῦ ἀέρος, ἂν τὸν ἀγαπήσῃτε ὅσον τὸν ἡγάπησα καὶ τὸν ἀγαπῶ, διὰ τῆς φιλίας αὐτοῦ θέλετε ἀποφύγει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς σας πολλὰς ἀσθενείας, πολλὰ ἱατρικὰ καὶ πολλὰ βάσανα.

Ὁ Πέτρος, ὁ Ἰωάννης καὶ
ὁ Ἀθανάσιος.

Μᾶς ἠρώτησέ ποτε ὁ γέρων τίς μετὰ τῶν ἡμῶν τῶν μικρῶν φίλων τοῦ ἐφαίνετο ὑγιέστερος καὶ εὐρωστότερος.

Ὅλοι δὲ ἀμέσως ἀνεφωνήσαμεν ὅτι ὁ ὑγιέστερος καὶ δυνατώτερος πάντων ἦτο ὁ Πέτρος, ὁ υἱὸς τοῦ ἱερέως. Ὁ δὲ Γεροστάθης, παραδεχθεὶς τὴν γνώμην μας ὡς ὀρθήν, μᾶς ἠρώτησε τίς ἐκ τῶν συμμαθητῶν μας νομίζομεν ὅτι εἶναι ὁ πλέον φιλάσθενος καὶ ἀδύνατος.

Ἐκ συμφώνου δὲ πάλιν εἶπομεν ὅτι οἱ πλέον φιλάσθενοι καὶ ἀδύνατοι ἦσαν ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀθανάσιος.

Μετὰ τὰς ἀπαντήσεις ταύτας ἠρώτησεν ὁ Γεροστάθης τὸν ῥοδοκόκκινον Πέτρον ποίαν ὥραν ἐξυπνᾷ τὴν αὐγήν.

— Καθ' ἡμέραν πρὶν ἐξημερώσῃ, εἶπεν ὁ Πέτρος, διὰ νὰ βοηθῶ τὸν πατέρα μου εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἱεροῦ. Οὐδεὶς δὲ ἄλλος ἐξ ἡμῶν ἐξύπνησεν τότε τόσον πρῶτ' !

— Σεῖς δὲ Ἰωάννη καὶ Ἀθανάσιε, εἶπεν ὁ γέρων, ποίαν ὥραν ἐξύπνατε ;

— Δύο ὥρας μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἀπήντησαν μὲ συστολήν. Οὐδεὶς ἔξ ἡμῶν ἐξύπνησεν τόσον ἀργά !

— Δι' αὐτὸ λοιπὸν δὲν ἤλθετε καὶ εἰς τὸν πρῶτον πρωϊνὸν περίπατον, κατὰ τὸ ὅποιον ἐθαυμάσαμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ; εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Γεροστάθης. Ἐκεῖνοι δὲ ἀπήντησαν, κινουῦντες τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

— Προσπαθήσατε λοιπὸν, φίλοι μου, νὰ ἐξύπνατε καὶ σεῖς ἐνωρὶς ὡς ὁ Πέτρος, ἂν θελήτε νὰ γίνητε ὑγιεῖς καὶ εὐρωστοὶ ὡς αὐτός, καὶ νὰ ζήσητε χρόνους πολλοὺς καὶ εὐτυχεῖς ὡς ἐγώ. Παρακαλέσατε τὸν πατέρα, ἢ τὴν μητέρα σας, ἢ τὴν ἀδελφὴν σας, ἢ τὸν ὑπηρέτην σας νὰ σᾶς ἐξύπνωσι ἅμα ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, καί, ἂν ὁ ὕπνος σᾶς κυριεύῃ, ν' ἀποσύρωσι καὶ τὰ ἐφαπλώματα καὶ τὰ προσκέφαλα, διὰ νὰ σᾶς ἀναγκάσωσι νὰ ἐξέλθῃτε τῆς κλίνης. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας θέλετε ἴσως δυσареσθηθῇ· ἀλλ' ἀκολούθως θέλετε συνειθίσει νὰ ἐξύπνατε μόνοι, καὶ θέλετε μαχαρίζει τὸν φίλον σας Γεροστάθην. Μᾶς παρήγγειλε δὲ νὰ διηγηθῶμεν εἰς τοὺς γονεῖς μας τὸ ἀκόλουθον

ἀνέκδοτον, διὰ τὰ τοὺς καταπείσωμεν νὰ μᾶς ἐξυ-
πνώσιν ἐνωρίς.

Τὸ μυστήριον τῆς μακροβιότητος.

Ἐξ ἑνὸς τινῶν χρόνων εἰς τὴν Ἀγγλίαν πεπαι-
δευμένος τις νομικός, ὅστις ἅμα διορισθεὶς εἰς δικα-
στικὴν θέσιν, ἠθέλησε νὰ ἐξιχνιάσῃ τὸ μυστήριον τῆς
μακροβιότητος καὶ τῆς καλῆς ὑγείας.

Ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ τούτου, ὅστις τριάκοντα
ὀλόκληρα ἔτη διετήρησε τὴν θέσιν του, παρουσιάζετο
καθ' ἡμέραν πλῆθος διαδίκων καὶ μαρτύρων πάσης
ἡλικίας καὶ πάσης τάξεως.

Ἐξ αὐτῶν ὅλου, τοὺς ὑγιεῖς γέροντας ἐξετάζων
ὁ δικαστής, ἠρώτα καὶ περὶ τῆς διαίτης των.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀποκρινόμενοι, ἂν καὶ
εἰς πολλὰ διέφερον, διότι δὲν συνείθιζον ὅλοι τὴν αὐ-
τὴν τροφήν, τὰ αὐτὰ ποτά, τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, ἢ τὴν
αὐτὴν ἐνδυμασίαν, εἰς ἓν ὁμῶς ἦσαν σύμφωνοι, κατα-
θέτοντες ἅπαντες ὅτι ἐκ νεαρᾶς των ἡλικίας συνείθι-
ζον νὰ ἐξυπνώσιν πολὺ πρωί.

Ὁ ρυπαρὸς σιδηροδέσμιος.

Ἐνῶ συνωμιλοῦμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς κωμο-
πόλεως περὶ τῶν καλῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καθα-
ριότητος, εἶδομεν ἐξαίφνης τέσσαρας ὀπλοφόρους,
συναδεύοντας σιδηροδέσμion τινά, ὅστις ἐφαίνετο νέος,

ἀλλ' ἦτο εἰς ἄκρον ἰσχνός καὶ κατὰ χλωμῆς τόσον δὲ
 ῥυπαρὸς κατὰ τε τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἐνδύματα ἦτο,
 ὥστε ἡ θεὰ τοῦ ἐπροξένει ἀηρίαν καὶ ἀποστροφὴν.

Ὁ Γεροστάθης, πλησιάσας ἓνα τῶν ὀπλοφόρων,
 ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἔπραξεν ὁ ἄλυσσοδεμένος.

Ὁ δὲ ὀπλοφόρος ἀπήντησεν ὅτι συνελήφθη κλέπτων
 τὰ ἱερὰ σκεύη ἐκκλησίας τινός, καὶ ὅτι τὸν συνοδεύ-
 ουν εἰς τὰς φυλακάς τῶν Ἰωαννίνων.

Ὁ Γεροστάθης, στραφείς τότε πρὸς ἡμᾶς, ἰδοῦ,
 εἶπε, καὶ ἄλλο μάθημα περὶ καθαριότητος. Ὁ ῥυπα-
 ρὸς κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα ἔχει ὥς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον καὶ τὰ ἥθη ῥυπαρὰ καὶ τὴν καρδίαν ἀκάθαρ-
 τον. Ὅστις ἀμελεῖ τὴν καθαριότητα τοῦ σώματος,
 ἀμελεῖ καὶ τὴν καθαριότητα τῆς ψυχῆς. Ἄς ἀγαπῶ-
 μεν λοιπὸν τὴν καθαριότητα, ὅχι μόνον ὡς ἀναγκαίαν
 εἰς τὴν ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑποδεικνύουσαν ἀγνὴν
 τὴν καρδίαν.

Τὰ τρία καθαρὰ παιδία.

Πρὶν μᾶς ἀποχωρισθῇ ὁ Γεροστάθης, διηγήθη τὸ
 ἀκόλουθον ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ζωηρὸν ἐπανερχεται
 εἰς τὴν μνημὴν μου, ὡς ἂν ἀπαντῶ ἀκάθαρτα παιδία.

Πατήρ τις πλούσιος, ἀλλὰ συγχρόνως εὐαίσθητος,
 ἔχων τρεῖς υἱούς, ἔχασεν ὁ δυστυχὴς καὶ τοὺς τρεῖς.
 Οἱ πικρότατοι αὐτοὶ θάνατοι τὸν ἐβύθισαν εἰς ἄκραν
 μελαγχολίαν. Ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι διὰ τῆς γλυκύτητος,

τὴν ὁποῖαν ἡ ἀγαθοεργία προξενεῖ, ἡδύνατο νὰ μετριάσῃ τὴν πικρίαν τῆς τεθλιμμένης ψυχῆς του.

Μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων καλῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐσχεδίασεν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκλέξῃ καὶ τρία πτωχὰ παιδία, νὰ τὰ υἱοθετήσῃ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς εὐτυχοῦς ἀποκαταστάσεώς των.

Μεταβαίνει λοιπὸν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῶν πτωχῶν παιδιῶν, ἐξηγεῖ εἰς τὸν διδάσκαλον τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του, καὶ ζητεῖ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τοὺς μαθητάς.

Ἀμέσως δὲ, κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου, παρουσιάζονται τὰ παιδία ἐνώπιον τοῦ μελαγχολικοῦ ἀνδρός, ὅστις ἀρῶν μετὰ προσοχῆς τὰ παρατήρησεν, ἐκλεξεν ἐξ αὐτῶν τὰ τρία, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ υἱοθετήσῃ.

Λαβὼν δὲ σημεῖωσιν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ τῆς κατοικίας τῶν γονέων των, εἶπεν ὅτι ἐπροτίμησε τὰ τρία ἐκεῖνα, διότι τὰ εὔρε καθαρώτερα ὅλων τῶν ἄλλων κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα ὡς ἐκ τούτου δὲ συμπεραίνει ὅτι θέλουν ἔχει καὶ τὴν ψυχὴν καθαρώτεραν τῶν ἄλλων.

Ὁ διδάσκαλος ἐβεβαίωσε τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ὅτι πράγματι τὰ ἐκλεχθέντα διεκρίνοντο καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ διὰ τὴν χρηστοθήειάν των.

Τοιοιουτρόπως διὰ τῆς καθαριότητός των κατέστησαν εὐτυχῇ τὰ τρία πτωχὰ παιδία, μετ' αὐτῶν δὲ συνηγύχησαν καὶ αἱ τρεῖς πτωχαὶ οἰκογένειαι των.

— Θαυμασία συστατικὴ εἶναι, φίλοι μου, ἡ καθα-

ριότης· ὅστις δὲ φέρει τοιαύτην, συστατικὴν, ἀπανταχοῦ μ' ἐλπίδα εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς δύναται νὰ εἰσελθῇ.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Γέρων Ἰσοκράτης, ὁ ῥήτωρ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, μᾶς συμβουλεύει ν' ἀποφεύγωμεν τοὺς καλλωπισμοὺς, οἵτινες ἀποδεικνύουν ἐλαφρόνοιον, καὶ ν' ἀγαπῶμεν τὴν φιλοκαλίαν, ἣτις ἀποδεικνύει εὐγένειαν ψυχῆς. Φιλοκαλία ὁμῶς ἄνευ καθαριότητος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Ὁ Γεροστάθης, γράψας τότε καὶ ἐγχειρίσας εἰς τὸν Νικόλαον τοὺς ἀκολούθους στίχους, μᾶς ἀπεχαιρέτισεν

- « Ἡ καθαριότης εἶναι ἡ καλλίστη τῶν στολῶν,
 » Καὶ κατὰ τῆς ἀσθερείας εἶναι μέγας προμαχών.
 » Ὁ δὲ ῥυπαρὸς τὸ σῶμα, ἔχει ῥυπαρὰν ψυχὴν,
 » Καὶ ἀνήκει εἰς τῶν χοίρων τὴν ἀκάθαρτον φυλὴν. »

Ἡ μήτηρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀνδρίας

« Τὰ τε ὑπερβάλλοντα γυμνάσια καὶ
 τὰ ἐλλείποντα φθείρει τὴν ἰσχύν. »
 (Ἀριστοτέλης)

Ἐξερχόμενοι ἡμέραν τινὰ τοῦ σχολείου ἀπηντήσαμεν ἐμβαίνοντα εἰς τὴν αὐλὴν τὸν Γεροστάθην, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ ξυλουργοῦ τῆς κωμοπόλεως, ὅστις ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ξύλα πελεκημένα, κοντάρια, καὶ στύλους.

Ὅλ, αὐτὰ μᾶς ἐφάνησαν παρόδοξα, καὶ τὴν περιέργειάν μας ἐκίνησαν· ὅθεν, περικυκλώσαντες τὸν ἀγα-

Θόν γέροντα, ἠρωτήσαμεν αὐτὸν εἰς τί θέλουν χρησιμεύσει τὰ ξύλα, τὰ κοντάρια καὶ οἱ στύλοι.

Ὁ δὲ Γεροστάθης ἀπεκρίθη ὅτι, ἀφοῦ μᾶς συνεφιλιώσῃ με τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ τὴν καθαριότητα, ἐτοιμαζεται νὰ μᾶς συμφιλιώσῃ καὶ με τὴν φίλην του, τὴν καλουμένην Σωμασχίαν, ἥτις εἶναι ἡ μήτηρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀνδρίας.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ γέροντος δὲν ἠὺχαρίστησε τὴν περιέργειάν μας· ἐζητήσαμεν λοιπὸν νεὰς ἐξηγήσεις· ἐκεῖνος δὲ μᾶς εἶπεν ὅτι τὴν ἐπιρῶσαν θέλομεν ἐννοήσει τὰ πάντα.

Τὴν ἐπιρῶσαν εἶδαμεν τὴν αὐλὴν ἐστρωμένην με ἄμμον, καὶ διάφορα ξύλα στερεωμένα ἐντὸς τῆς αὐλῆς· ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἐνόησαμεν πρὸς τί ὅλα ταῦτα· Κατὰ τὴν ἀπόλυσιν ὅμως τῶν μαθημάτων ὁ Γεροστάθης, ὅστις ἦτο εἰς τὴν αὐλὴν, μᾶς εἶπεν ὅτι τὸ μὲν ὀνομάζεται μονόζυγον, τὸ δὲ δίζυγον, τὰ δὲ ἱστοὶ καὶ ἀναβάθραι, καὶ συγχρόνως μᾶς ὑπέδειξε διαφόρους κινήσεις, στροφάς, καὶ γυμνάσματα ἐπ' αὐτῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐπρόκειτο ν' ἀναπτύξωμεν καὶ ἐνδυναμώσωμεν τοὺς μυῶνας, καὶ νὰ κηταστήσωμεν τὸ σῶμα ἐλαστικόν, εὐρωστον καὶ ὑγιές.

Τὰ διασκεδαστικώτατα αὐτὰ μαθήματα τῆς γυμναστικῆς εἰς ἄκρον μᾶς ἤρεσαν, καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς μας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος ἐκορυφώθη. Πολὺ δὲ ἐχάρημεν καὶ ὅτε τὸν ἠκούσαμεν νὰ μᾶς προκαλῇ τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι ἡμεθα βεβαίως

ὅτι ἤθελε μᾶς διηγηθῇ εὐχάριστόν τι. Καὶ τρώντι κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην μᾶς εἶπε πολλὰ περὶ σωμαστικῆς.

Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος.

• Ἀργὲς μὴ ἴσθι μὴδ' ἐν πλουτῆς. »
(Πιττακοῦ).

Κατὰ τὴν πρόσκλησιν τοῦ καλοῦ φίλου μας Γεροστάθου τὸ προσεχὲς Σάββατον, ἅμα τελευτώντες τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου, ὑπήγαμεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ γέρον ζωηρὸς καὶ εὐθυμὸς μᾶ. ὑπεδέχθη εἰς τὸν κῆπὸν του, εἰς τὸν ὁποῖον τότε κατὰ πρῶτον ἐμβήκαμεν.

Ὁ κῆπος δὲν ἦτο πολὺ ἐκτεταμένος, ἀλλ' ἦτο ὡραϊότατος καὶ χαριέστατος. Ποτὲ δὲν εἶχμεν ἰδεῖ τὸν ἐπιμελῶς καλλιεργημένον καὶ τόσον κηφῶς κατεστολισμένον περιβάλλον τὰ πάντα ἦσαν ζωηρὰ καὶ ἀνθηρότατα, πανταχοῦ καθ' ὁριότης, χάρις καὶ φιλοκαλία.

Ἀφοῦ ἐθαυμάσαμεν τὸν ὡραῖον κῆπον τοῦ γέροντος, ἠρωτήσαμεν τίς ἦτο ὁ κηπουρὸς του;

Ὁ Γεροστάθης χαμογελάσας ἀπεκρίθη ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην περιέμενεν αὐτόν, καὶ ὅτι, ὅταν ἔλθῃ, θέλομεν τὸν γνωρίσει.

Περιτρέχοντες μετὰ ταῦτα τοὺς διαφόρους ἐλικσιδεῖς δρόμους τοῦ κήπου, ἐχάσαμεν τὸν Γεροστάθην· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκ τινος μικρᾶς καλύβης, κειμένης

εἰς γωνίαν τοῦ κήπου, βλέπομεν ἐξερχόμενον γέροντα, ἐνδεδυμένον χιτῶνα ἑλαφρόν καὶ φέροντα μεθ' ἑαυτοῦ διάφορα κηπουρικὰ ἐργαλεῖα· αὐτὸς δὲ ἦτο ὁ Γεροστάθης!

Ἰδοὺ ὁ κηπουρὸς μου! εἶπε, καὶ ἀμέσως ἤρχισε τὴν καλλιέργειαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ ἀγαπητοῦ κήπου του.

Ἡ τάξις, ἡ προσοχή, ἡ καθαριότης καὶ ἡ ταχύτης ἐχαρκτηρίζον ὅλας τὰς ἐργασίας του. Ἐκλάδευσεν, ἔσκάψεν, ἐξεφύτευσεν, ἐπότισε καὶ ἐπὶ τέλους καθάρισας καὶ τακτοποιήσας τὰ πάντα, ἀπεσύρθη μετὰ τῶν ἐργαλείων του εἰς τὴν καλύβην, ἐνίφθη, ἐνεδύθη πάλιν τὸ σύννηθες ἔνδυμά του καὶ ἐπανῆλθεν ἐντὸς τοῦ κήπου.

Ἰδοὺ, καλοὶ μου φίλοι, μᾶς εἶπε τότε διατί, ἂν καὶ γέρων ἐβδομηκοντούτης, εἶμαι πάντοτε ὑγιής καὶ εὐρωστος, ζωρὸς καὶ εὐθυμὸς· διότι καθ' ἡμέραν μίαν ὀλόκληρον ὥραν κοπιᾶζω, καλλιεργῶν τὸν κήπόν μου. Κόψας δὲ διάφορα ὀπωρικὰ ὠριμα ἀπὸ τὰ ὠραῖά του δένδρα, μᾶς προσεκάλεσεν ὑπὸ τὴν σκιὰν μεγάλης ἀμυγδαλέας καὶ ἐκεῖ, καθίσας ν' ἀναπαυθῇ, προσέφερε πρὸς ὅλους ἡμᾶς ἐκ τῶν ὀπωρικῶν του.

Ἡμεῖς τὸν ὑψαριστήσαμεν, καὶ γευθέντες ἐκ τῶν ὀπωρικῶν του, ἐπηνέσαμεν τὴν γλυκύτητά των. Ἀφοῦ δὲ καὶ ὁ Γεροστάθης μὲ πολλὴν ὀρεξιν ἔφαγεν ὀλίγα, μᾶς εἶπεν ὅτι εἰς ἐκείνον προξενοῦν πολὺ μεγαλητέραν ἡδονὴν καὶ γλυκύτητα παρὰ εἰς ἡμᾶς.

— Καὶ διατί; ἤρωτήσαμεν.

— Διὰ δύο λόγους ἀπήντησε· πρῶτον διότι ἐγὼ τὰ

γεύομαι, ἀφοῦ ἐκοπίασα, τὸ δὲ φαγητὸν μετὰ τὸν κόπον εἶναι γλυκύτερον παρά ποτε, καὶ δεύτερον διότι θεωρῶ τοὺς καρποὺς αὐτοὺς ὡς τόσα βραβεῖα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ εὐεργετικὴ φύσις ἀνταμείβει τὴν φιλοπονίαν μου. Ὁ δὲ κοπιήσας καὶ βραβευθεὶς εὐχαριστεῖται πολὺ περισσότερον παρά τὸν ὀκνηρὸν καὶ ἀβράβευτον. Τότε δὲ εἶπε καὶ τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ Πιττακοῦ καὶ τοῦ Διονυσίου.

Ὁ Πιττακὸς καὶ ὁ μύλος του.

Διηγοῦνται ὅτι Πιττακὸς, ὁ σοφὸς ἡγεμὼν τῆς Μυτιλήνης, διὰ νὰ γυμνάζῃ τακτικὰ τὰς σωματικὰς του δυνάμεις, συνείθιζε καθ' ἡμέραν, γυρίζων διὰ τῆς χειρὸς του τὸν μύλον του, ν' ἀλέθῃ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς τροφήν του σιτᾶριον.

Μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ ὅτι ὁ Πιττακὸς, ἀλέθων μόνος τὸν σῖτον του, εὗρισκε τὸν ἄρτον πολὺ γλυκύτερον καὶ νοστιμώτερον παρά τοὺς τρώγοντας αὐτὸν ἄνευ προηγουμένου κόπου.

Τόσον δὲ ἀναγκαίαν ἐθεώρει τὴν ἐργασίαν ὁ σοφὸς αὐτός Ἑλληὴν, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς πλουσίους ἐσυμβούλευε νὰ μὴ μένωσιν ἄργοι. « Ἄργος μὴ ἴσθι, μηδ' ἂν πλουτῇς », ἦσαν λόγοι σοφοὶ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ὁ Διονύσιος καὶ ὁ μαῦρος ζωμός.

Διηγοῦνται ὅτι Διονύσιος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, γευματίζων ποτὲ εἰς Σπαρτιατικὴν τράπεζαν, εἶπεν ὅτι εὕρισκει ἄνοστον τὸν μαῦρον ζωμόν, τὸν ὁποῖον οἱ Σπαρτιάται συνείθιζον.—Νοστιμώτατον ἤθελες εὕρεῖ τὸν μαῦρον ζωμόν μας, ἀπήντησαν πρὸς τὸν Διονύσιον οἱ ὁμοτράπεζοί του, ἂν, πρὶν γευθῆς, ἐχοπιάζεις καὶ ἐγυμνάζεσο καὶ σύ, ὥς ἡμεῖς.

Ὁ κόπος εἶναι τῷ ὄντι τὸ νοστιμώτερον ἄρτυμα τοῦ φαγητοῦ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ βασιλόπαις Κύρος, καθὼς λέγει ὁ Ξενοφῶν, οὔτε ἐγεύετο, οὔτε ἐδείπνει, ἐὰν προηγουμένως δὲν ἐχοπίαζε μέχρις ἰδρωτός,

Ἄν δὲ ὁ κόπος καθίστα εἰς τοὺς Σπαρτιάτας νόστιμον καὶ αὐτὸν τὸν μαῦρον ζωμόν, φαντάσθητε ποσον νοστιμωτέρας καθιστᾷ εἰς ἐμέ τὰς ὁπώρας τοῦ κήπου μου!

Τὰ λιμνάζοντα ὕδατα.

Ὅτε ἐξῆλθομεν εἰς τὸν περίπατον, ὁ Γεροστάθης μᾶς ἔδειξε λιμνάζοντά τινα καὶ δυσώδη ὕδατα, τὰ ὁποῖα ἐσήποντο πλησίον τῆς κωμοπόλεως, καὶ μᾶς εἶπε

— Βλέπετε, παιδία μου, τὰ δυσώδη ἐκεῖνα νερά, τὰ ἑποῖα σαπίζουν ἐκεῖ κάτω : Ἐλπίζω ὅτι ὀγλίγωρα θέλομεν τα ἀποξηράνει, διότι καὶ ἀχρηστα εἶναι, καὶ τὴν ὑγείαν μας βλάπτουν διὰ τῶν ἀναθυμιάσεών των.

Αὐτὰ τὰ ἀκίνητα καὶ δυσώδη νερά ἐν τούτοις

ἀπεικονίζουσι πληρέστατα τὸν ἀργὸν καὶ ὀκνηρὸν ἄνθρωπον.

Καθὼς αὐτὰ εἶναι ὅλως ἄχρηστα, οὕτω καὶ ὁ ἀργὸς οὔτε πρὸς ἑαυτὸν, οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους γίνεται χρήσιμος.

Καθὼς αὐτά, ὥς ἐκ τῆς ἀκίνησias των, σήπονται, οὕτω καὶ ὁ ἀργός, ὥς ἐκ τῆς ἀπραξίας του, καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἥθη του φθείρει καὶ καταστρέφει.

Καθὼς δὲ τὰ βαλτώδη νερὰ ἀναδίδουν ἀναθυμιάσεις δυσώδεις καὶ ἐπιβλαβεῖς, οὕτω καὶ ἡ ἀργία τοῦ ὀκνηροῦ ἀναΐδει ἐλαττώματα δυσειδῆ καὶ ἐπιβλαβεστάτα.

Ἡ ἀργία δικαίως ἐπωνομάσθη Μητήρ τῶν Κακιῶν. Ὁ ἀργὸς καὶ ὀκνηρὸς εὐκόλως καταντᾷ πτωχός, ἐπαίτης, κόλαξ, ἀπατεών, κλέπτης καὶ κακοῦργος. Ἰδοὺ αἱ ἀναθυμιάσεις τῆς ἀργίας, αἱ ὁποῖαι καὶ τὸν ἀργὸν καταστρέφουν, καὶ τοὺς πλησίον τοῦ ἀργοῦ βλάπτουν.

Καθὼς λοιπὸν θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ἐξαλείψωμεν αὐτὰ τὰ θανατηφόρα νερά, τοιοῦτοτρόπως προσπαθήσατε καὶ σεῖς νὰ ἐξαλείψητε πᾶσαν κλίσιν πρὸς τὴν θανατηφόρον ἀργίαν. Ἀγαπήσατε δὲ ἐξ ὅλης ψυχῆς τὴν ἐργασίαν, ἐὰν θέλητε νὲ ζήσητε εὐτυχεῖς.

« Δὲν δύνασαι νὰ εὐδαιμονήσῃς, ἐὰν δὲν κοπιήσῃς, εἶναι δὲ αἰσχρὸν νὰ μὴ θέλῃ τις νὰ κοπιᾷ ζῆ νέος ὢν ». Αὐτὰ εἶπεν ὁ διδακτικώτατος ποιητὴς Εὐριπίδης διὰ τῶν ἐξῆς στίχων του,

« Οὐκ ἂν θύραιό, μὴ καμῶν, εὐδαιμονεῖν·

« Αἰσχυρὸν τε μοχθεῖν ἢ θέλειν νεραιῶν. »

Ὁ μύρμηξ καὶ ὁ τέττιξ.

Ὁ Γερροστάθης διηγήθη ποτε τὸν ἐξῆς μῦθον.

« Ψυχὸς καὶ χειμῶν δριμύς ἐπέπεσάν ποτε εἰς τὸν Ὀλυμπον· ὁ δὲ Μύρμηξ ἠτύχαζεν ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του, προμηθευθεὶς ἐν καιρῷ θέρους τας ἀναγκαίας διὰ τὸν χειμῶνα τροφάς. Ἀλλ' ὁ Τέττιξ, τρέμων ἀπὸ τὸ ψυχὸς καὶ τὴν πείναν, παρεκάλει τὸν Μύρμηκα νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸν μέρος ἐκ τῶν τροφῶν του, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Ὁ Μύρμηξ ἠρώτησε τὸν Τέττιγα, ποῦ ἦτο τὸ καλοκαίριον, καὶ δὲν ἐτύναξε τότε τροφάς διὰ τὸν χειμῶνα; — Ἐφαλλὼν, ἀπεκρίθη ὁ Τέττιξ, καὶ πρὶν τὸν αὐλόμου διεσκέδαζον καὶ ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ὀδιπόρους. Ὁ δὲ Μύρμηξ, γελῶν διὰ τὴν ἀπρονοησίαν τοῦ Τέττιγος, εἶπε πρὸς αὐτόν — Λοιπὸν χόρευε τὸν χειμῶνα, ἀφοῦ σοὶ ἀρέσκη νὰ ψάλλῃς τὸ καλοκαίριον. »

Ἄς ὠφελήθωμεν ἀπὸ τὸν σοφώτατον αὐτεν μῦθον τοῦ Αἰσώπου ἅς μάθωμεν νὰ μὴ χάνωμεν τοὺς πολυτίμους χρόνους τῆς νεότητος εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀργίας καὶ τῶν διασκεδάσεων, διὰ νὰ μὴ καταντήσωμεν νὰ τρέμωμεν, ὡς ὁ τέττιξ, γυμνοὶ καὶ πεινῶντες ἐξευτελιζόμενοι διὰ τῆς ζήτησις, καὶ ἀκούοντες παρὰ τῶν πλουσιῶν τὴν σκληρὰν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ὁ τέττιξ παρὰ τοῦ μύρμηκος ἤκουσεν.

Ὁ ψωμοζήτητος Χρῆστος.

Ἄφ' οὗ ἐπηδήσαμεν, ἐτρέξαμεν καὶ ἐγυμνάσθημεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐπιστρέφοντες, εἶδομεν νέον πτωχόν, κατήμενον εἰς τὴν δημοσίαν ὁδὸν καὶ ζητοῦντα ἀπὸ τοὺς διαβάτας ἐλεημοσύνην.

Ὁ Γεροστάθης, παρατηρήσας τὸν νέον αὐτόν, μὰς εἶπεν—Ἰδοὺ καὶ ἄλλος ὀκνηρὸς Νάσος! ἅς προσπαθήσωμεν νὰ τὸν σώσωμεν· ἴσως ἡ φθοροποιὰ ἀσθενεία τῆς ὀκνηρίας δὲν ἐπροχώρησεν ἀκόμη ἕως εἰς τὰ κόκκαλά του.

Ὁ νέος ἐφαίνετο κατὰ πάντα ὑγιής, ἡ δὲ φυσιολογία του ἦτο μᾶλλον συμπαθητική. Ὁ δὲ Γεροστάθης, πλησιάσας, τὸν ἠρώτησε πῶς ὀνομάζεται.

—Χρῆστος, ἀπεκρίθη, ζητῶν συγχρόνως δι' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐλεημοσύνην.

Ὁ Γεροστάθης ὅμως, ἀντὶ νὰ τῷ δώσῃ ἐλεημοσύνην, ἠρώτησεν αὐτόν ἂν ᾔναι ἀσθενής.

—ὦ! εἶμαι πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη.—Λοιπὸν διατί ζητεῖς;—Διότι εἶμαι πτωχός, εἶπεν ὁ Χρῆστος.—καὶ διατί δὲν ἐργάζεσαι διὰ νὰ ζήσης; διὰ τῆς ἐργασίας ἡμπορεῖς νὰ παύσης· μίαν ἡμέραν τοῦ νὰ ᾔσαι πτωχός, ἐνῶ διὰ τῆς ζητείας πάντοτε πτωχός καὶ ἀθλιός θέλεις ζῆσαι. Ὁ θεὸς σοὶ ἔδωκε τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἐργάζησαι, καὶ ὅχι διὰ νὰ ζητῆς ἐλεημοσύνην. Εἶναι ἐντροπὴ μεγάλη ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἁμαρτία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νὰ ψωμοζήτητῇ τις, ὦν ὑγιής καὶ νέος.

Αὐτὰ μὲ πατρικὴν ἀγαθότητα εἶπεν ὁ γέρων πρὸς τὸν Χρῆστον, ὅστις μετὰ συστολῆς ἀπήντησεν ὅτι δὲν εὐρίσκει ἐργασίαν. Ὁ δὲ Γεροστάθης τῷ εἶπεν— Ἐργασίαν δὲν εὐρίσκουν μόνον οἱ ὀκνηροί. Ἴ' ἂν δὲ ἡ ὀκνηρία σὲ κατήντησε ψωμοζήτην, μὴ ἀμφιβάλλῃς ὅτι αὐτὴ ἤμπορεῖ εὐκόλως νὰ σὲ καταντήσῃ καὶ εἰς τὴν κρεμάλαν. Ὁ Θεὸς μᾶς ἐπλάσε διὰ νὰ ἐργαζώμεθα. « Ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, » εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν προπάτορά μας Ἀδὰμ· ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς λέγει, ὅτι ὁ μὴ ἐργαζόμενος δὲν πρέπει μήτε νὰ τρώγῃ· « ὁ μὴ θέλων ἐργάζεσθαι, μὴ ἐσθιέτω. »

Ὁ νέος ψωμοζήτης συνεκινήθη ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Γεροστάθου, καὶ δακρύων τὸν παρεχάλεσε νὰ τῷ εὕρῃ ἐργασίαν.

Ὁ ἀγαθὸς γέρων τῷ ἐξήγγισε τότε ποῦ ἐκατοίκει, καὶ τὸν παρήγγειλε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀντάμωσίν του.

Ἐμάθομεν δὲ ἀκολουθῶς ὅτι ἐφρότισε νὰ συστήσῃ τὸν νέον Χρῆστον εἰς ῥάπτῃν τινὰ τῆς κωμοπόλεως, καὶ ὅτι μετὰ τινας χρόνους, προδεύσας διὰ τῆς τιμιότητος καὶ τῆς φιλοπονίας του, ἀποκατέστη ῥάπτῃς εὐυπόληπτος καὶ εὐκατάστατος εἰς Ἰωάννινα, εὐλογῶν καὶ μακαρίζων τὸν Γεροστάθην.

Ὅτε δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπρόκειτο νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τὸν Γεροστάθην, μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπιούσαν Κυριακὴν, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, θέλει μᾶς διηγηθῇ ἀνέκδοτά τινα εὐάρεστα.

— Ἐν τούτοις μὴ λησμονήσῃτέ ποτε, μᾶς εἶπε,

τὸν ὀκνηρὸν κακοῦργον καὶ Νάσον· αὐτὸς ἄς σᾶς ὑπε-
θυμίζῃ πάντοτε ὅτι ἡ ὀκνηρία εἶναι μῆτηρ ὅλων τῶν
κακιῶν, ὅτι ἡ ἀργία εἶναι θάνατος, καὶ ἡ ἐργασία ζωή.

Ἄνευ τῆς ἐργασίας οὔτε ἄρτον ἠθέλομεν ἔχει, οὔτε
ἐνδύματα, οὔτε κατοικίαν. Ἡ ἐργασία ἠλευθέρωσε τὸν
ἄνθρωπον ἀπὸ τῆν κατάστασιν τοῦ ἀγρίου καὶ ἐπο-
λίτισεν αὐτόν. Ἡ ἐργασία μετέβαλε τὰς ἐρήμους εἰς
καλλιεργημένας καὶ κορποφόρους γαίας. Ἡ ἐργασία
ἐκάλυψε τὴν γῆν μὲ πόλεις, καὶ τοὺς ὠκεανούς μὲ
πλοῖα. Ἡ ἐργασία θεραπεύει τὰς ἀνάγκας ἡμῶν, με-
ταβάλλουσα εἰς χρήσιμα τὰ ἀκατέργαστα προϊόντα
τῆς φύσεως. Ἡ ἐργασία ἀποκαθιστᾷ τὸν πτωχὸν εὐ-
κατάστατον, καὶ τὸν βάρβαρον ἐξευγενισμένον.

Οἱ λόγοι αὗτοί τοῦ γέροντος μᾶς ἐπροξένησον βα-
θυτάτην ἐντύπωσιν. Ἐκτοτε ἠγαπήσαμεν τὴν εὐερ-
γετικὴν ἐργασίαν, καὶ ἐφοβήθημεν, ὡς τὰς μεγαλη-
τέρας δυστυχίας, τὴν ἀργίαν καὶ τὴν ὀκνηρίαν. Ἐκ-
τοτε ἐπροσπαθήσαμεν νὰ μὴ ἀφίνωμεν νὰ παρέρχη-
ται μήτε μία στιγμή χωρὶς νὰ ἐνπασχολῶμεν τὸν
νοῦν ἢ τὸ σῶμα εἰς τι ὠφέλιμον. Ἄν δὲ ἐμένομέν
ποτε ἀργοί, ἀμέσως ἐζητοῦμεν ἐνασχολησὶν τινα, ἐν-
θυμούμενοι τοὺς ἀκολούθους στίχους, τοὺς ὁποίους
πολλάκις ἠκούσαμεν παρὰ τοῦ Γεροστάρου.

«Ἡ φιλοπονία εἶναι εὐτυχία καὶ ζωή.

«Θάνατος ἡ ὀκνηρία καὶ τῶν κακιῶν πηγὴ».

Ὁ Φιλοποίμην γεωργός.

Καὶ ὁ Φιλοποίμην, ὁ Πελοποννήσιος, ἡγάπα τὴν γεωργίαν καὶ τὸ κυνήγιον, ὅπως δι' αὐτῶν γυμνάξῃ τὸ σῶμά του. ἔῤῃχεν ἄγρὸν οὐχὶ μακρὰν τῆς πατρίδος του Μεγαλοπόλεως, εἰς τὸν ὁποῖον καθ' ἡμέραν μετὰ τὸ δεῖπνόν του πεζὸς μετέβαινεν. ἔκει ἀναπαυόμενος ἐπὶ ἀχυρίνου στρώματος, ἐξύπνα πολλὰ πρωτὶ, καὶ ἐκαλλιέργει τὰ κτήματά του. ἐπιστρέφων δὲ πάλιν πεζὸς εἰς τὴν πόλιν, ἐνησχολεῖτο εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πατρίδος του.

Ἐπροσπάθει δὲ νὰ προσπορίζηται τὰ ἀναγκαῖά του ἐκ τῆς γεωργίας, διότι τὰ ἐξ αὐτῆς χρήματα ἐθεώρει τὰ δικαιοτέρα ὅλων τῶν ἄλλων. Ἐφρόνει δὲ πρόπον ν' ἀποκτᾷ ἕκαστος πολίτης δια τῶν κόπων του τὰ ἴδια του, ὅπως ἀπέχη τῶν ξένων καὶ δημοσίων.

Τοιοῦτος ὢν ὁ Φιλοποίμην, καὶ φιλοτιμούμενός νὰ μιμηθῇ τὸν Ἐπαμεινώνδαν κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν στρατηγικὴν φρόνησιν, ἀνεφάνη ἄξιος στρατηγός τῆς Ἀχαϊκῆς συμμαχίας, καὶ τὸ τελευταῖον ἐνδοξὸν τέκνον, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἔσχατά της ἐγέννησεν ἡ Ἑλλὰς πρὸς παρηγορίαν τῆς πορακμαζούσης, δοξῆς της.

Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλούταρχος.

ὕπερ τῆς γεωργίας.

Καὶ ὁ κατὰ τὸ μαντεῖον τοῦ ἀπόλλωϊος πάντων σοφώτατος Σωκράτης ἡγάπα τὴν γεωργίαν. Ἰδοὺ δὲ

ὅποια ἔλεγεν ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὸν Κριτόβουλον.

«Καὶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι ἡμποροῦν νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὴν γεωργίαν, διότι ὄχι μόνον εὐπορίαν φέρει, ἀλλὰ καὶ ἡδονικὴ καὶ διασχεδαστικὴ συγχρόνως εἶναι. Μᾶς συνειθίζει δὲ καὶ εἰς τοὺς κόπους, καὶ εἰς τὸ ψυχρὸς, καὶ τὴν καύσιν προσέτι μᾶς συνειθίζει νὰ ἐξυπνῶμεν πρῶτ' καὶ νὰ περιπατῶμεν πολὺ. Τοιοῦτο τρόπον ἐνδυναμώνει τὸ σῶμα, καὶ μᾶς καθιστᾷ ὑγιεῖς, εὐρύστους καὶ ἱκανοὺς πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς φίλης πατρίδος. Ἰὰ ψυχρὰ ὕδατα τῆς ἐξοχῆς οἱ συνδεδεμένοι καὶ κατάσχοι τόποι, καὶ ὁ ὀρεσπερὸς καὶ καθαρὸς ἀήρ, ὄχι μόνον ὑγίειν, ἀλλὰ καὶ ἡδονὴν προξενεῖν εἰς τοὺς γεωργούς. Εἶναι δὲ ἀδύνατον ἐλεύθερος ἄνθρωπος νὰ εὕρῃ ἐνασχόλησιν ὠφελιμωτέραν καὶ τερπνοτέραν.»

«Ἡ γεωργία προσέτι, ἔλεγεν ὁ Σωκράτης, μᾶς διδάσκει καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ἐργασίας, καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, διότι οἱ μὲν κόποι τοῦ ἐπιμελοῦς γεωργοῦ πλουσιοπαρόχως ἀνταμείβονται, ἡ δὲ ὀκηρία τοῦ ἀμελοῦς διὰ τῆς δυστυχίας τιμωρεῖται. Μᾶς διδάσκει δὲ καὶ τὰ καλὰ τῆς ἐνώσεως, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμοιβαίας βοηθείας.»

«Δικαίως δὲ ἐπωνομάσθη μήτηρ καὶ τροφὸς ὅλων τῶν ἄλλων τεχνῶν, διότι, ὅταν ἡ γεωργία τόπου τινὸς εὐτυχῇ, καὶ ἄλλαι τεχναι συνευτυχοῦν, ὅπου δὲ ἡ γεωργία παραμελεῖται, ἐκεῖ καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι δυστυχοῦν.»

«Ἐκτὸς τοῦ Σωκράτους καὶ ὁ γέρων Πλούταρχος κηρύττεται ὑπὲρ τῆς γεωργίας, λέγων ὅτι οἱ γεωρ-

γικοί λαοὶ γίνονται φίλοι τῆς εἰρήνης, τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας, ἀνδρείοι ὑπερασπισταὶ τῆς πατρίδος των, καὶ ἐχθροὶ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς πλεονεξίας. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ὁ δευτέρος βασιλεὺς καὶ νομοθέτης τῆς Ῥώμης, Νουμᾶς, ἐσύστηε τὴν γεωργίαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς φίλτρον εἰρήνης, καὶ μᾶλλον ὡς ἡθοποιὸν παρὰ ὡς πλουτοποιόν.

Καὶ ἡμεῖς λοιπόν, Ἰωάννη μου, χωρὶς νὰ παραμελῶμεν τὰς ἄλλας τέχνας, ἃς ἀγαπήσωμεν ἰδίως τὴν γεωργίαν, ἣτις καὶ μᾶς τρέφει, καὶ μᾶς ἐνδύει, καὶ φιλονόμους μᾶς καθιστᾷ καθ' ὅσον μάλιστα ἡ γεωργία ὑπόσχεται εἰς τὰ ἔθνη αὐθυπαρξίαν, ἀνεξαρτησίαν καὶ εὐτυχίαν.

Μόλις ὁ Γεροστάθης ἐτελείωσεν τοὺς λόγους αὐτοὺς, καὶ ἀμέσως ὁ Ἰωάννης μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔτρεξε πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ φιλῶν τὴν δεξιάν του, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι προθύμως θέλει ἀφιέρωθαι εἰς τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα.

Ἀπεριγραπτος ἦτο ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τοῦ γέροντος Ζήση, ὅστις, ἀφοῦ κατεφίλησε τὸν υἱόν του, δὲν ἤξευρε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Γεροστάθην.

Ἡ Γεροστάθης συνεχάρη τὸν Ἰωάννην, καὶ προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἔρχηται καθ' ἡμέραν εἰς τὸν κηπὸν του, διὰ νὰ τὸν βοηθῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ λαμβάνῃ συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας περὶ γεωργικῆς.

Ὁ Ἰωάννης, ὅστις μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο ἀδύνατος, χλωμὸς καὶ φιλάσθενος, συνειθίσας νὰ ἐξυπνᾷ πρῶτ', καὶ ἐργαζόμενος ἔκτοτε ταχτικώτατα εἰς

τὸν κῆπον τοῦ Γεροστάθου, κατέστη ἐντὸς ὀλίγου εὐ-
ρωστος καὶ ῥοδοκόκκινος. Μιμούμενος δὲ τὴν στι-
χουργικὴν διάθεσιν τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος, συνέταξε
τοὺς ἀκολούθους στίχους.

« Τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα πρὸ χρόνων φυτευμένον,
» Παράγει ἤδη τοὺς καρποὺς βαθέως ριζωμένον,
» Ἄφρων υἱός, ὅστις αὐτὸ ἀπὸ τῆς ρίζας κόψῃ,
» Κι' ἄλλο φυτεύω ἀντὶ αὐτοῦ, ἐλπίζει γὰρ προκόψῃ».

Ὁ χωλὸς Κουτσονίκας.

Ἴδετε τὸν συμμαθητὴν σας Κουτσονίκαν, ἐξηκο-
λαύθησε λέγων ὁ Γεροστάθης εἶναι ὁ δυστυχὴς χω-
λὸς κατὰ τὸν ἕνα πόδα, καὶ ὁσάκις ὁ χειμὼν εἶναι
δριμύς, ὑποφέρει πόνους σφοδρούς, καὶ ἐπὶ ὀλοκλή-
ρους ἡμέρας μένει κατὰκοιτος εἰς τὴν κλίνην του.

Ποία ἡ αἰτία ὅλων αὐτῶν τῶν δυστυχιῶν τοῦ Κου-
τσονίκα; ἴσως οὔτε αὐτὸς ἐνθυμεῖται τὴν αἰτίαν, οὔτε
σεῖς τὴν γνωρίζετε. Ἐγὼ τὴν ἤκουσα ἀπὸ τὸν καλὸν
του πατέρα, καὶ θέλω σὰς τὴν εἶπεῖ, ἂν καὶ θέλητε
λυπηθῇ, ὅταν τὴν μάθῃτε. ἀλλὰ πολλάκις καὶ αἱ λυ-
παι μᾶς ὠφελοῦν, ὥς τὰ πικρὰ ἰατρικά.

Ὁ Κουτσονίκας εἶχεν ἀδελφὸν μεγάλῃτερον. ὅτε δὲ
ἦσαν ἀμφότεροι μικροί, ἐπαιζον ἡμέραν τινὰ τὸν δι-
σκον εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας των. Ὁ Κουτσονίκας,
ὢν μικρὸς καὶ ἀνόητος, ἤθελε νὰ ἐνοχλῇ τὸν ἀδελ-
φόν του, καὶ ὑπάγων ὀπισθὲν του, ὁσάκις ἐκεῖνος ἐπρό-
κειτο νὰ ρίψῃ τὸν δίσκον του, ἐσπρωχνεν ἐξαίφνης

τόν βραχίονά του, διὰ ν' ἀποτυγχάνῃ ἡ βολή τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς μάτην ὁ ἀδελφος του ἐπέπλητε τὸν μικρόν Κουτσουνίκαν, ἀγανακτῶν καὶ θυμόνων· ὁ πείσμων Κουτσουνίκας ἀντὶ τῆς ἡσυχάσης, ἐπέμενεν ἐξάπτων ἔτι μᾶλλον τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις εἰς τὴν ἑξαψιν τοῦ θυμοῦ του ῥίπτει μὲ ὀρμὴν τὸν ὅποιον ἐκράτει δισκοπὸν κατὰ τοῦ Κουτσουνίκα, τὸν κυτῖπᾶ, καὶ συντρίβει τὸ κόκκαλον τοῦ ποδὸς του.

Ἰκτοτε ὁ μὲν Κουτσουνίκας ἔμεινε χῶλός καὶ πάσχων, ὁ δὲ ἀδελφός του, ὅστις τὸν ἠγάπα ὑπερβολικά, ἠοθένησε, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπέθανεν ἀπὸ φλόγῳσιν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν ὁποίαν, καθὼς εἶπον οἱ ἰατροί, τῷ ἐπροξένησεν ὁ ὑπερβολικὸς θυμὸς του.

Μετὰ τὴν διήγησιν ταύτην μελαγχολήσαντες ἐμείναμεν σιωπηλοὶ καὶ σκυθρωποί, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἕκαστος ἡμῶν ἦτο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὑποκείμενος εἰς τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ, τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις αἱ θλίβεραὶ συνέπειαι μᾶς κατετρόμαξαν.

— Μὴ λυπεῖσθε, παιδία μου, συλλογιζόμεναι τὰς τρομερὰς συνεπείας τοῦ θυμοῦ, μᾶς εἶπε τότε ὁ γέρων, ἐπειδὴ πολὺ εὐκόλον εἶναι νὰ τὰς προλαμβάνητε καὶ νὰ τὰς ἀποφεύγητε. Ἀρκεῖ ἅμα συναισθανόμενοι ὅτι τὸ αἷμα ἀρχίζει ν' ἀναβαίνει εἰς τὴν κεφαλὴν σας, νὰ ἐνθυμῆσθε τὸν Ἡεμιστοκλέα, τὸν Πλάτωνα, τὴν συμβουλὴν τοῦ σοφοῦ Πυθαγόρου, τὸν Κουτσουνίκαν, καὶ ἀμέσως τὸ αἷμα θέλει ἀρχίζει νὰ καταβαίνει, καὶ ὁ θυμὸς σας νὰ κατευάζεται. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἄλλο προχειρότατον ἀντιφάρμακον κατὰ τοῦ θυμοῦ, τὸ ὁ-

ποῖον μεταχειρίζετο ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, καὶ τὸ ὁποῖον
σὰς διηγέθη ἄλλοτε.

Ὁ κτηματίας καὶ ὁ ἐνοικιαστής του.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ μεγάλοι κτηματῖαι ἐνοικιά-
ζουν πολυετῶς τὰς γαίας των, ἀλλὰ συνήθως κρατοῦν
τὰ δάση τῶν ὑποστατικῶν των, διὰ νὰ κυνηγῶσιν
ἐντὸς αὐτῶν.

Ἐνοικιαστής δὲ χωραφίων πειρουσιάσθη ἡμέραν
τινα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῶν, παραπονούμενος ὅτι
τῷ ἐπροξενήθη σημαντικὴ ζημία, ὅτε πρό τινων ἡμε-
ρῶν ὁ κτηματίας καὶ οἱ φίλοι του, κυνηγοῦντες εἰς
τὸ παρακείμενον δάσος, εἰσῆρχοντο μετὰ τῶν ἵππων
καὶ σκύλων των εἰς τὰ χωράφια, καὶ κατεπάτουν τὰ
σπαρτά του.

Ὁ κτηματίας, ὦν ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ἄς ἐκτιμηθῇ
ἡ ζημία σου, εἶπε πρὸς τὸν ἐνοικιαστήν, καὶ θέλω σέ
ἀποζημιώσω.

Ἀλλ' ὁ χωρικός ἔχων ἤδη ἐκτιμημένην τὴν ζη-
μίαν του, παρουσίασεν ἄμέσως εἰς τὸν κύριον τῶν χω-
ραφίων τὴν ἐκθεσιν τῶν πραγματοποιημένων, οἵτινες
προσδιώριζον τὴν ζημίαν εἰς πεντήκοντα φλωρία, τα
ὅποια προθύμως ἐπλήρωσεν ὁ κτηματίας.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰς μῆνας ἰδοὺ πάλιν παρουσιάζε-
ται ὁ χωρικός, ἀρχίζων ἐκ νέου τὴν περὶ τῶν κατα-
πατηθέντων χωραφίων ἱστορίαν. Ὁ κτηματίας στενο-
χωρεῖται, περιμένων ὅτι νέας ἀπαιτήσεις θέλει τῷ

παρουσιάσει ὁ ἐνοικιαστής του ἀλλ' ἀνελπίστως ἀκούει παρὰ τοῦ πτωχοῦ χωρικοῦ ὅτι κατὰ τὸ θέρους τὰ χωράφιά του ἀνεφάνησαν ὑγιέστατα καὶ πλουσιώτατα, ὥστε οὐδεμίαν πραγματικὴν ζημίαν εἶχεν ὑποφέρει ἀπὸ τῆν καταπάτησίν των, καὶ ὅτι ἐπομένως ἦλθε διὰ νὰ τῷ ἐπιστρέψῃ τὰ πεντήκοντα φλωρία, τὰ ὁποῖα ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ κτηματίου.

Ἡ τιμιότης αὕτη καὶ ἡ ἀφιλοχρηματία τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἐξέπληξαν τὸν κτηματίαν, ὅστις, σφίγγων τὴν δεξιάν τοῦ χωρικοῦ καὶ συγγαίρων αὐτὸν ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν ἀρετὴν του, ἐπρόσθεσεν ἀμέσως εἰς τὰ πεντήκοντα φλωρία καὶ ἄλλα πεντήκοντα, καὶ παρεκάλεσε τὸν ἐνοικιαστήν του νὰ παραλάβῃ αὐτὰ πρὸς ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του συγχρόνως δὲ ἐζήτησε τὸν μεγαλύτερον υἱὸν αὐτοῦ, ὅπως τὸν ἀναθρέψῃ δι' ἰδίων ἐξόδων εἰς τὸ καλλίτερον γεωργικὸν σχολεῖον τῆς Ἀγγλίας.

Μίαν δὲ καὶ μόνην χάριν ἐζήτησε παρὰ τοῦ τιμίου χωρικοῦ, καὶ αὕτη ἦτο τὸ νὰ διηγηθῇ εἰς τὰ τέκνα του τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ κτηματίας ἀνεδέχθη τὴν προστασίαν των. «διότι εἶμαι βέβαιος, εἶπεν, » ὅτι τὰ τέκνα σου θέλουν ὠφεληθῇ εἰς τὸ στάδιον » τοῦ βίου των πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦτο τῆς τιμιότητος καὶ τῆς ἀφιλοκερδείας σου, » παρὰ ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου χρηματικὴν βοήθειαν. »

Η ἀνθρώπων.

Μετὰ τὸ ἀνωτέρω ἀνέκδοτον, τὸ ὅποιον πολὺ μᾶς εὐχαρίστησε καὶ διὰ τὴν τιμιότητα τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ διὰ τὴν καλοκαγορίαν τοῦ κτηματιοῦ, μᾶς διηγήθη καὶ τὸ ἀκόλουθον.

Δυστυχῆς τις χήρα ἐπροσπάθει νὰ διατηρῇ καὶ ἐαυτὴν καὶ τὰ δύο ὀρφανὰ τέκνα της, πωλοῦσα ἄνθη εἰς τινὰ ὁδὸν τῶν Παρισίων.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἥλιος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν δύσιν ταν, ἀλλ' οὐδεὶς εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς χήρας. περίλυπος δὲ ἐσυλλογίζετο ἡ ἄθλια ὅτι νηστικὰ ἐπρόκειτο νὰ κοιμηθῶσι κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τὰ φίλτατα τέκνα της.

Ὅτε δὲ πρὸς τὴν ἑσπέραν ἀπῆλπισμέντ, ἡτοιμάζετο νὰ λάβῃ τὸ καλάθιον καὶ τὰ τέκνα της, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν καλύβην της, γέρων τις, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του, διέρχεται ἐνώπιόν της, καὶ βλέπων τὰ ἄνθη πλησιάζει διὰ ν' ἀγοράσῃ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ, μὴ εὐρίσκων τὰ ἄνθη ἀρκετὰ ὠραία, λέγει πρὸς τὴν θυγατέρα του νὰ προχωρήσωσιν. Ἐν τούτοις ἔν δάκρυον τῆς χήρας, εἰς στεναγμός, καὶ ἀπελπιστικοί τινες ψιθυρισμοὶ της ὑποδεικνύουν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ γέροντος τὴν δεινὴν θέσιν αὐτῆς. Ἡ κόρη συγκινηθεῖσα, ἀφίνει νὰ πέσῃ κρυφίως ἀπὸ τὴν χεῖρά της ἓν διπλωμένον χαρτίον, καὶ συγχρόνως σπεύδει ἀκολουθοῦσα τὰ βήματα τοῦ πατρὸς της.

Ἐν τῶν τέκνων τῆς χήρας, παρατηρήσαν τὸ χαρ-

τίον, παρουσιάζει αὐτὸ εἰς τὴν μητέρα του, ἣτις βλέπει ὅτι ἦτο γραμματίον τραπεζικὸν ἀξίας ἑκατὸν φράγκων· ἀμέσως δὲ τρέχει κατόπιν τοῦ γέροντος διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ γραμματίον εἰς τὴν κόρην του, ὑποθέτουτα ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τὸ ἔχασεν. Ἡ κόρη, θέλουσά νὰ κρύψῃ τὴν ἐλεημοσύνην της, λέγει πρὸς τὴν χήραν ὅτι τὸ γραμμάτιον δὲν ἦτο ἰδικόν της, καὶ ὅτι ἐπομένως ἠδύνατο νὰ τὸ κρατήσῃ· Ἀλλ' ἡ δυστυχὴς ἐπιμένει νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ γραμματίον, ὥς μὴ ἀνῆλθον εἰς αὐτήν. Ὁ γέρων, ἐννοήσας τότε τὰ διατρεχοντα, λέγει πρὸς τὴν χήραν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ κόρη του δὲν θέλει τὸ γραμματίον, τὸ λαμβάνει εὐχαρίστως αὐτός. Ἀλλ' ἐξάγων συγχρόνως ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου του ἓν ἄλλο γραμματίον· ἐκ πεντακοσίων φράγκων, ἐγχειρίζει αὐτὸ εἰς τὴν πτωχήν, λέγων πρὸς αὐτήν « ἡ θυγάτηρ μου ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὴν πτωχείαν σου, ἀλλ' ἐγὼ ἀνταμείβω τὴν τιμιότητα καὶ ἀρετὴν σου. »

Ἰδοὺ, παιδιά μου, διατί σὰ ἔλεγον ὅτι ἡ ἀριλορηματία καὶ ἡ ἀρετὴ διδουν χρήματα, ἐνῶ ἡ φιλορηματία καὶ ἡ κακότηεια τὰ ἀφαιροῦν.

Ἀλλ' ὁ συμμαθητὴς μὲς Ἀθανάσιος ἠρώτησε τότε τὸν Γεροστάθην· ἂν δὲν ἦναι δυνατόν νὰ ἦναι τις καὶ φίλος τῶν χρημάτων καὶ συγχρόνως τίμιος.

— Ναί, φίλε Ἀθανάσιε, ἀπήντησεν ὁ γέρων, δυνατόν τις ν' ἀγαπᾷ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν τιμὴν· ἀλλ' ἂν τυχὸν ἀγαπήσῃ τὰ χρήματα περισσοτέρον ἢ ἐξίσου μὲ τὴν τιμὴν του, τότε πλέον δὲν εἶναι

τίμιος, ἀλλὰ φιλοχρήματος, αἰσχροκερδής, πλουτομανής καὶ ἄτιμος.

Ἡ τιμωρία τοῦ ψευδολόγου Ἀντωνίου.

Φίλος μου τις εἶχεν υἱόν, ὀνομαζόμενον Ἀντώνιον, ὅστις παιδιόθεν ἐκλινεν εἰς τὴν ψευδολογίαν. Οἱ γονεῖς του ἐξ ὑπερβολικῆς ἀγάπης δὲν ἐφρόντισαν νὰ τὸν συμβουλεύσωσι κατὰ τῆς πρώτης ψευδολογίας του, ἀλλ' αὐτε νὰ τὸν ἐπιπλήξωσι διὰ τὴν δευτέραν, καὶ νὰ τὸν τιμωρήσωσι διὰ τὴν τρίτην. Ἐλησμόνησαν οἱ δυστυχεῖς, ὡς ἐκ τῆς ἀνοήτου φιλοστοργίας των, ὅτι τὸ δένδρον, ὅταν μεγαλώσῃ στραβόν, δυσκόλως λυγίζει.

Ὅσάκις ὁ Ἀντώνιος, ἀπολογούμενος διὰ τινὰ ἀταξίαν ἢ ζημίαν, κατέφευγεν εἰς ψευδολογίας, οἱ γονεῖς του ἐνόμιζον ὅτι ὁ υἱὸς των ἦτο φιλότιμος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὠμολόγει τὰ σφάλματά του, συγχρόνως δὲ ἐθεόρουν αὐτὸν πνευματώδη καὶ εὐφιᾷ, διότι εὐκόλως ἐφεύρισκε ψεύδη πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Ὅσάκις δὲ ἔλεγε ψεύδη διὰ ν' ἀπατᾷ αὐτοὺς ἢ ἄλλους, καὶ ἔπειτα νὰ γελᾷ διὰ τὴν εὐπιστίαν των, οἱ γονεῖς του ἐνόμιζον ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἦτο φίλος τῶν ἀθώων ἀστεϊσμῶν. Δὲν ἠγανάκτουν λοιπόν, οὐδὲ ἐλυποῦντο, ἀλλὰ μᾶλλον εὐηρεστοῦντο, ἀκούοντες τὰς ψευδολογίας τοῦ μικροῦ Ἀντωνίου.

Τοιοιουτρόπως ὁ Ἀντώνιος, αὐξάνων κατὰ τὴν ἡλικίαν, συνήρξανε καὶ κατὰ τὴν ψευδολογίαν ὥστε

καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας του ἀπέκτησε βαθμὴδὸν τὸ αἰτιμον ἐπώνυμον τοῦ ψεύστου.

Οἱ γονεῖς του ἤνοιξαν ἐπὶ τέλους τοὺς ὀφθαλμοὺς των ἤρχισαν δὲ τότε καὶ νὰ συμβουλεύωσι, καὶ νὰ ἐπὶ πλῆττωσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ τιμωρῶσι τὸν Ἀντώνιον διὰ τὰς ψευδολαγίας του ἀλλὰ καθὼς ὅλα τὰ ἐλαττώματα, οὕτω καὶ τὸ ψεῦδος δυσκόλως ἐκρίζυνεται, ἀποῦ διὰ τῆς συνήθειας δυναμώσῃ ἡ ρίζα του. Ὁ Ἀντώνιος, ὃν καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ συναισθάνηται ἐντροπὴν, ἐπονομαζόμενος παρὰ πάντων ψεύστης, συνειθίτας ὁμως εἰς τὴν ψευδολαγίαν, ἐδυσκολεύετο ν' ἀσπασθῇ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐξηκολούθει ψευδολογῶν.

Ἡμέραν τινὰ οἱ γονεῖς του ἔλειπον· ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐξῆλθεν εἰς τὸν κήπον μόνος πρὸς διασκέδασιν. Μετ' ὀλίγον οἱ ὑπηρεταὶ ἀκούρου φωνὰς τοῦ Ἀντωνίου, κοῤῥίζοντος αὐτοὺς κατ' ὄνομα· ἀλλὰ πόλλ' αἰς συνείθιζε νὰ κράζῃ αὐτοὺς ἀνευ τινὸς αἰτίας, διὰ νὰ γελάῃ καὶ ἐμπαίλῃ αὐτούς. Ὅτε λοιπὸν ἤκουσαν τὰς φωνὰς του ἐκ τοῦ βάθους τοῦ κήπου, ἀντὶ νὰ τρέξωσι πρὸς αὐτόν, « Ἰδοὺ πάλιν ὁ ψεύστης μᾶς φωνάζει, » εἶπον, διὰ νὰ μᾶς γελάσῃ· ἄς φωνάξῃ ὅσον θέλει » καὶ ἐξηκολούθησαν τὰς οἰκιακὰς των ὑπηρεσίας.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς αἱ φωναὶ τοῦ Ἀντωνίου ἔπαυσαν, αὐτὸς δὲ δὲν ἐπανήρχετο εἰς τὸν οἶκον, οὔτε ἐφαίνετο περιπατῶν ἐντὸς τοῦ κήπου, (οἱ ὑπηρεταὶ λοιπὸν ὑποπτεύσαντες ἐξῆλθον πρὸς ἀνέυρεσίν του· ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος πούποτε δὲν ἐφαίνετο, οὐδ' ἀπεκρίνετο εἰς τὰς προσκλήσεις αὐτῶν,

Ἐντρομοὶ τότε οἱ ὑπηρεταὶ ἐνθυμοῦνται τὴν μικρὰν λίμνην, ἣτις εὐρίσκετο εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου. τρέχουν λοιπὸν δρομαίως πρὸς αὐτήν, καὶ μένουν οἱ δυστυχεῖς ὡς ἀπολελιθωμένοι, βλέποντες ἀντὶ τοῦ Ἀντωνίου πλέοντα ἐπὶ τοῦ ὕδατος κλῶνον, ὅστις ἐφαίνετο νεωστὶ ἀπεσπασμένος ἐκ δένδρου, τοῦ ὁποῦ οἱ κλάδοι ἐξετείνοντο ἐπὶ τῆς λίμνης.

Ἐνόησαν ἀμέσως ὅτι ὁ Ἀντώνιος, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ δένδρου καὶ πίπτων, ἐπρόφθασε νὰ κρεμασθῇ ἀπὸ τὸν κλῶνον ἐκεῖνον, καὶ ὅτι τότε ἐφώναζεν αὐτοὺς πρὸς βοήθειάν του, μέχρις οὗ ὁ κλῶνος ἔσπασε, καὶ ὁ Ἰγνώνιος ἐβυθίσθη ἐντὸς τῆς λίμνης. Ὅθιν, εἰσελθόντες ἀμέσως εἰς τὴν λίμνην, ἀνεῦρον ἀναίσθητον τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου.

Κατὰ τὴν θλιβερὰν ἐκείνην στιγμήν εἰσήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν των οἱ γονεῖς αὐτοῦ. Φαντάσθητε τὴν λύπην των, τὴν ἀπελπισίαν των καὶ τὰ πικρά των δάκρυα.

Ἀλλὰ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ συγχωρῶμεν τὸ αἶσθημα τῆς λύπης ἢ τῆς χαρᾶς νὰ μηδενίζῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ λογικοῦ.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀντωνίου ἐν τῷ μίσῳ τῆς λύπης καὶ τῆς ἀπελπισίας του ἐνθυμήθη τὸν ἱατρὸν δρομαίως λοιπὸν τρέχει πρὸς αὐτόν. Ὁ ἱατρός φθάνει, καὶ ἀμέσως ἀρχίζει νὰ τρίβῃ τὸ ἀναίσθητον σῶμα τοῦ Ἀντωνίου, μεταχειριζόμενος καὶ ἄλλα τινὰ ἱατρικὰ μέσα πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ πνιγέντος· ἀλλὰ σήμερον ζυγὴς δὲν παρουσιάζεται, καὶ ὁ ἱατρός ὑποπεύει μήπως δυστυχῶς προσεκλήθη πολὺ ἀργά. Ἐξακο-

λουθεῖ ὁμως δραστηρίως τὰς φιланθρώπους προσπά-
θειας του, μέχρις οὗ αἰσθάνεται μικράν τινα ἀναπνοήν
τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις βαθμηδὸν ἐπανέρχεται ἐπὶ τέ-
λους εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐκτοτε ὁ δυστυχὴς Ἀντώνιος ἡσθάνθη φρίκην κατὰ
τῆς ψευδολογίας. τὰ χεῖλη του οὐδέποτε πλέον ἐφεύ-
σθησαν, καὶ ἐντὸς τῆς λίμνης ἀπέπλυνεν ὅλην τὴν
ρύπαρότητα, τὴν ὁποίαν τὸ ψεῦδος τῷ ἐπροξένει.

Ναί, παιδίά μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεροστάθης; τὸ
ψεῦδος εἶναι μαῦρος ἀνθραξ, ἀμαυρώνων τὴν ὑπόληψιν
τῶν ψευδομένων.

Ἄς ἀγαπήσωμεν λοιπὸν τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸν τὸν
καθαρὸν καὶ λαμπρὸν ἀδάμαντα, ὅστις καὶ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων μᾶς καθιστᾷ
ἀγαπητούς. Τότε δὲ διγῆθη τὰ ἀκόλουθα.

II φιλαλήθεια ἀντρυμειβομένη.

Ἀγαθὴ τις μήτηρ, ξενητεύουσα ποτε τὸν υἱὸν τῆς,
ἔρραψεν ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του, χάριν ἀσφαλείας,
φλωρίαν τινα, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ ὁ υἱὸς τῆς ἐν
ὥρᾳ ἀνάγκης· ἀποχαιρετίζουσα δὲ αὐτὸν τῷ παρήγ-
γεικε « ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του νὰ μὴ εἴπῃ ψεῦδος,
» διὰ νὰ τὸν προστατεύσῃ καὶ ἀγαπᾷ ὁ Θεός. »

Ἡ συνοδία, μετὰ τῆς ὁποίας ἀνεχώρησεν ὁ νέος,
ἔπεσε κατὰ δυστυχίαν εἰς χεῖρας ληστῶν, οἵτινες, ἀ-
φοῦ ἐλῆστευσαν ὅλος τοὺς ταξειδιώτας, ἔλαβον καὶ
τὸ μικρόν, δισδάκχιον τοῦ νέου, τὸν ὅπῃον συγχρόνως

ἠρώτησαν ἂν ἔχη καὶ ἐπ' αὐτοῦ χρήματα.

Ὁ εὐπειθὴς καὶ καλὸς υἱὸς ἐνθυμήθη τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του, καὶ ἰδίως ὅτι ὁ Θεὸς προστατεύει τοὺς φιλαλήθεις· ὅθεν ἀνευτινὸς δισταγμοῦ λέγει πρὸς τοὺς ληστὰς, ὅτι ἔχει καὶ φλωρία τινὰ ῥαμμένα εἰς διάφορα μέρη τῶν ἐνδυμάτων του. Οἱ λησταί, ἂν καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀστείζεταί, ἀνέφεραν ὁμῶς τοὺς λόγους αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχηγόν των.

Ὁ ἀρχιληστὴς ἐρώτᾳ τότε τὸν νέον, ἂν ἀληθῶς ἔχη φλωρία ῥαμμένα ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του. Ὁ δὲ φιλαλήθης νέος ἀπαντᾷ ὅτι αὐτὸς ποτὲ δὲν λέγει ψεύματα. Σχίζονται λοιπὸν τὰ ἐνδύματά του ὑπὸ τῶν ληστῶν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνευρίσκονται τὰ κεκρυμμένα φλωρία τοῦ νέου.

Ἐκπεπληγμένοι δὲ οἱ λησταὶ ἐρωτῶσιν αὐτὸν πῶς ἀνευτινὸς βίας ἀπεφάσιτε νὰ φανερώσῃ τὰ φλωρία του.

— Ἡ μήτηρ μου ἀπεκρίθη ὁ νέος, μὲ παρήγγειλε ποτὲ νὰ μὴ λέγω ψεύματα, καὶ ὥς καλὸς υἱὸς χρεωστώ ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς μητρὸς μου. Ὁ Θεός, μὲ εἶπεν ἡ μήτηρ μου, δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας, καὶ ἐγὼ θέλω νὰ μὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

Οἱ λησταὶ ἔμειναν ἄφωνοι καὶ συλλογισμένοι· οἱ ἀφελεῖς λόγοι τοῦ νέου διεπέρασαν τὴν σκληρὰν φυγὴν των. Μετὰ τινος δὲ στιγμᾶς ὁ ἀρχιληστὴς εἶπεν— Ἄν ὁ νέος οὗτος ἦναι τόσον ὑπήκοος εἰς τὰς παραγγελίας τῆς μητρὸς του, εἶναι ἐντροπὴ ἡμεῖς νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις βεβαία οὔτε ληστείας, οὔτε κλοπᾶς, οὔτε ἐγκλήματα

Θέλει· ἂν ὁ Θεὸς ἀποστρέφεται τοὺς ψεύστας, πολὺ πλεον ἀποστρέφεσαι τοὺς κακούργους· ὅθεν ἀπόσημερον ἀποχαιρῶ καὶ σᾶς καὶ τὸν ληστρικὸν βίον.

(Ὅι δὲ λησται ἀμέσως ἐφώναξαν ὅτι θέλουν ἀκολοῦθῃσι τῷ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν. Ὅλα λοιπὸν τὰ ληττεῦντα ἀπεδόθησαν τότε εἰς τοὺς ταξειδιώτας. (1) δὲ φιλαλήθης νέος, διασώσας διὰ τῆς φιλατληθείας του καὶ τοὺς ληστὰς ἀπὸ τὸν ληστρικὸν βίον, καὶ τὸ δυσάκκιον καὶ τὰ φλωρία του, ἐξηκολούθησε τὸ ταξειδιὸν του, καὶ πιστὸς πάντοτε εἰς τὴν παραγγελίαν τῆς μητρός του ἀποκατέστη ἐπὶ τελους εὐτυχῆς.

Ἡ φιλία τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ

Πελοπίδου.

Ὁ γέρον Πλούταρχος, λυπούμενος διὰ τὰς διχονοίας, τὰς ξηλοτυπίας καὶ τοὺς φθόνους, οἵτινες δυστυχῶς διεχώρισαν τοὺς πλείστους πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ἀνδρας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, δικαίως ἐπαινεῖ καὶ ἀγαλλόμενος θαυμάζει τὴν εὐγενῆ φιλίαν, ἣτις ἐπ' ἀγαθῶ τῶν Θεβαίων, ἤγνωσε τὸν Πελοπίδαν καὶ Ἐπαμεινώνδαν καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου τῶν.

Ὁ Πελοπίδης καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἀσπασθέντες ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὴν ἀρετὴν, καὶ ὑπὸ τοῦ Θείου ἔρωτος τῆς πατρίδος ἀμφοτέρω ἐμπνεόμενοι, δὲν ἠγωνίζοντο ὑπὲρ ἀτομικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν τῆς πατρίδος συμφερόντων οὕτω δὲ ἠδυνήθησαν νὰ ζήτωσι πάντοτε φίλοι εἰλικρινεῖς καὶ σχώριστοι, συστρατη

γοὶ ὁμονοῦντες, καὶ συνάρχοντες συμφωνότοιοι ἐπέ-
τυχον δὲ οὕτω νὰ ἰδῶσι τὴν πατρίδα τῶν ἐλευθέρων
καὶ εὐδαίμονα, καὶ πρώτην τῶν Ἑλληνίδων πόλιν.

Διηγοῦνται ὅτι εἰς τινὰ μάχην ὁ Πελοπίδας, τοῦ ὧν
ἐπτά πληγὰς, ἔπεσεν ἐντὸς σωροῦ πληγωμένων. Ἰ.λ.
ὁ Ἑπαμεινώνδας, ἀν καὶ ἐθεώρει φονευμένον τὸν ἐπτά-
κισ ἤδη πληγωθέντα Πελοπίδαν, τρεχει ὥπως ἀμέ-
σως πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ σώματος καὶ τῶν ὀπίων
τοῦ συμπολίτου καὶ συστρατιώτου του Ἰ.λ. ἔχεται
δὲ γενναίως, πληγώνεται καὶ αὐτὸς εἰς μὲν τὸ στήθος
διὰ λόγχης, εἰς δὲ τὸν βραχίονα διὰ ξίφους, ἀλλ'
ἐπιμένει, καὶ ἐπὶ τέλους σώζει οὐχὶ μόνον τὸ σῶμα
καὶ τὰ ὄπλα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν τοῦ ἐνδοξοῦ
Πελοπίδου,

Τινὲς λέγουσιν ὅτι τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἔδωκεν
ἀφορμὴν εἰς τὴν παραδειγματικὴν φιλίαν τῶν δύο
τούτων μεγάλων ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τὸ βεβίον εἶναι ὅτι,
ἀν ἀμφότεροι δὲν εἶχον καρδίας ἐναρέτους καὶ ευγε-
νεῖς, καὶ ὑπὸ ἀληθοῦς φιλοπατρίας φλογιζομένας,
οὔτε ὁ Ἑπαμεινώνδας ἤθελε ἀκινδυνεύσει γενναίως
ὑπὲρ τοῦ Πελοπίδου, οὔτε ὁ Πελοπίδας ἤθελεν ἀνα-
φανῆ φίλος σταθερός καὶ εὐλικρινὴς τοῦ μεγάλου
Ἑπαμεινώνδου.

Εἰς τοὺς μυθικοὺς καὶ ἥρωϊκοὺς χρόνους τῆς ἀρ-
χαίας Ἑλλάδος, μᾶς εἶπεν ὁ Γεραστάθης, ἀναφέρονται
παραδείγματα φίλων πιστῶν συχνότερα παρὰ εἰς τὴν
μεταγενεοτέραν ἱστορικὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ
τούτου δὲ ἐσυμπέρανεν ὅτι ὅσον τὰ ἤθη φθείρονται,

τόσῳ σπανιώτερον ἀποκαθίσταται τὸ ὠραῖον φαινόμενον τῆς ἀληθοῦς φιλίας.

Εἰς τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους τῆς Ἑλλάδος ὡς ζεύγη παραδειγματικῆς φιλίας μνημονεύονται ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Θησεὺς καὶ ὁ Πειριθους, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης.

Ὁ ἱερεὺς τῆς Μόσχας.

Εἰς τὴν Μόσχαν τῆς Ῥωσσίας ἐγνώρισα ἱερέα σε βάσμιον διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν καὶ παιδείαν του, διακρινόμενον δὲ ἰδίως διὰ τὴν ἐλεήμονα ψυχὴν του.

Ποτὲ πτωχὸς ἄξιός ἐλέους δὲν παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ ἐναρέτου ἐκείνου ἱερέως χωρὶς νὰ ἐλεηθῇ.

Οἱ παρηγορητικοὶ μάλιστα λόγοι, αἱ χριστιανικαὶ συμβουλαί, μετὰ τῶν ὁποίων συνώδευε τὰς ἐλεημοσύνας του, ἐδιπλάσιαζον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁσάκις πτωχὸς, δυνάμενος ὅπωςδῆποτε νὰ ἐργασθῇ, παρουσιάζετο ζητῶν ἐλεημοσύνην. — Διὰ τί δὲν ἐργάζεσαι; ἦσαν οἱ πρῶτοι λόγοι τοῦ ἱερέως. Μετ' αὐτοὺς δὲ ἀμέσως ἐπρόσθετε — ὁ δυνάμενος καὶ μὴ θελων νὰ ἐργασθῇ εἶναι ἀνάξιός ἐλεημοσύνης,

— Δὲν εὗρίσκω ἐργασίαν, ἦτο ἡ πρόχειρος ἀπάντησις τῶν πτωχῶν. — Λοιπὸν, τοῖς ἔλεγε τότε, ἀντὶ νὰ σοὶ δώσω ἐλεημοσύνην, πρέπει νὰ σοὶ εὗρω ἐργασίαν, ὅπως διὰ τοῦ κόπου καὶ τοῦ ἰδρώτος τοῦ προσώ-

που σου κερδήσης καὶ φάγῃς τὸν ἄρτον σου. Ἐπο-
μένως ἄλλους μὲν παρήγγελλε νὰ σχίζωσι ξύλα, ἄλ-
λους νὰ σπάνωσι πέτρας, ἄλλους νὰ μεταφέρωσιν
ὕδωρ, ἄλλους ν' ἀνοίγωσιν αὐλακας, ἄλλους νὰ κό-
πτωσι ξηρὰ δένδρα, καὶ μετὰ τὰς ἐργασίας των ταύ-
τας πλουσιοπαρόχως ἀντήμειβε τοὺς κόπους αὐτῶν.

Ἡμέραν τινά, ἐνθυμοῦμαι, μὴ ἔχων πρόχειρον ἐρ-
γασίαν νὰ δώσῃ ἀντὶ ἐλεημοσύνης εἰς πτωχὸν ὑγιᾶ
καὶ δυνάμενον νὰ ἐργασθῇ, παρήγγειλεν αὐτόν νὰ με-
ταφέρῃ ἀπὸ τὴν μίαν γωνίαν τῆς αὐλῆς του εἰς τὴν
ἄλλην σωρὸν καυσίμων ξύλων.

Ἀφοῦ ὁ πτωχὸς μετέφερε τὰ ξύλα καὶ ἔλαβε παρὰ
τοῦ ἱερέως ὡς ανταμειβὴν τοῦ κόπου του ἐν ρούβλιον,
ἠρώτησεν αὐτόν ἂν ἔχῃ καὶ ἄλλην ἐργασίαν νὰ πῶ
δώσῃ. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ἱερεὺς μὴ ἔχων ἐργασίαν, ἀλ-
λ' ἐπιθυμῶν νὰ ἐνισχυσῇ τὴν ἐργατικὴν διάθεσιν τοῦ
πτωχοῦ, διέταξεν αὐτόν, ἐπὶ λόγῳ ὅτι μετενόησε διὰ
τὴν μεταφορὰν τῶν ξύλων του, νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὰ
εἰς τὴν προτέραν τῶν θέσιν· καὶ μετὰ τὴν δευτέραν
αὐτὴν μεταφορὰν ἔδωκε καὶ δεύτερον ρούβλιον εἰς
τὸν πτωχόν.

Ὁ χωρικός, ὁ ἐπονομασθεὶς Σωτήρ.

Ἐπλημύρῃσέ ποτε ὁ ποταμὸς τῆς Ἰταλίας Ἀδί-
γης, καὶ διὰ τοῦ ὀρμητικοῦ ρεύματός του κατεκρή-
μνισε τὰς δύο ἄκρας τῆς γεφύρας τῆς πόλεως Βερό-
νης, κειμένης εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου.
Ἔμενε δὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ σαλευόμενος ὁ
μέσος θόλος τῆς γεφύρας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειτο μι-

κρά καλύβη, κατοικουμένη ὑπὸ πτωχῆς οἰκογενείας. Ἀπομονωθείσα οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ἢ δυστυχῆς οἰκογένεια, ἐπερίμενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀγωνιώσα τὴν κατακρήμνισιν τοῦ θόλου, καὶ ἐπομένως τὸν ὀλεθρόν της· ὥθεν διὰ κραυγῶν, ὀδυρμῶν καὶ ἀπελπιστικῶν κινήματων ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν ἐκ τῆς ὄχθης.

Πολλοὶ κάτοικοι τῆς Βερόνης, συλαθροισθέντες εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔβλεπον περίλυποι τὴν δεινὴν αὐτὴν θέσιν τῆς οἰκογενείας. Ἄλλ' αὐδεῖς ἐτόλμα νὰ ἐμβῇ εἰς πλοιάριον, καὶ νὰ τρέξῃ πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνεύοντων. Ἡ ὁρμὴ καὶ τὰ κύματα τοῦ ποταμοῦ ἦσαν τρομερά, καὶ μέγας ὁ κίνδυνος τοῦ πλοιαρίου, τὸ ὅποιον ἤθελε τολμήσει νὰ πλησιάσῃ τὸν ἤδη κλονιζόμενον καὶ κινδυνεύοντα θόλον.

Εἰς μάτην πλούσιος κάτοικος τῆς Βερόνης ἐπρόκηρυξεν ἀμεσῶς βραβεῖον ἑκατὸν φλωρίων εἰς ὅντινα ἤθελε σώσει τὴν κινδυνεύουσαν οἰκογένειαν.

Οὔτε τὸ βραβεῖον αὐτό, ἀλλ' οὔτε ὅλον ἐν αὐξάνων κίνδυνος παρεκίνησάν τινα τῶν περισσώτων νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν του πρὸς διάσωσιν τῶν πτωχῶν ἐκείνων.

Ἄλλ' οἱ γενναῖοι καὶ εὐεργετικοὶ ἄνδρες, ἐπρόσθεσεν ὁ Γεροστάθης, ἂν καὶ σπάνιοι, ποτὲ ὁμῶς δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τὴν γῆν· ὁ πανάγαθος Θεὸς τοὺς ἀποστέλλει ἐν τῷ μεσῷ ἡμῶν, ὅπως μᾶς ὑπενθυμίζωσι τὴν θεῖαν φιλάνθρωπίαν του· καὶ δι' αὐτῶν, ὡς διὰ φωτεινῶν

λύχνων, μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀγαθοποιίας καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως.

Χωρικός τις ἔτυχε διαβαίνων ἐκεῖθεν· ἰδὼν δὲ τὸν κόσμον συνηθροισμένον, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς συρρόης ταύτης ὅτε δὲ τῷ ἔδειξαν τὸν κίνδυνον τῆς οἰκογενείας, καὶ τῷ εἶπον τὸ τεθὲν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῆς βραβεῖον, πηδᾷ ἀμέσως ἐντὸς πλοιαρίου, λαμβάνων δὲ τὰ κωπία εἰς τὰς στιβαράς του χειρας, ἀρχίζει ν' ἀντικρούη τὰ ὀρμητικὰ τοῦ ρεύματος κύματα, προσπαθὼν μετὰ μεγάλου ἀγῶνος καὶ κόπου νὰ πλησιάζῃ τὸν σαλευόμενον θόλον.

Οἱ θεαταὶ ἐν τούτοις ἐταλάνιζον τὸν δυστυχῆ χωρικόν, ὅστις δι' ἑκατὸν φλωρία, ὡς ἔλεγον, ἀπεφάσισε νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν του.

Ἄλλ' ὁ γενναῖος χωρικός μετὰ πολὺν ἀγῶνα καὶ κίνδυνον κατορθώνει νὰ παραλάβῃ ἐντὸς τοῦ πλοιαρίου τὴν οἰκογένειαν, καὶ σώαν ν' ἀποβιβάσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ὄχθην ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς χαρᾶς τῶν περιστάσεων.

Πάντες θαυμάζουν καὶ συγχαίρουν τότε τὸν φιλόανθρωπον χωρικόν. ὁ δὲ προτείνας τὸ βραβεῖον τῶν ἑκατὸν φλωρίων προθύμως προσφέρει αὐτὰ εἰς τὸν σωτήρα τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας ἄλλ' αὐτός—Δὲν πωλῶ, λέγει, κύριε, τὴν ζωὴν μου διὰ χρήματα· εἶμαι χριστιανός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξεπλήρωσα τὸ χριστιανικὸν καθήκον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ἀρκετὴ ἀμοιβὴ μοι εἶναι ἡ εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν ἡ πράξις μου μοι ἐπροξένησεν. Εἶμαι μὲν πτωχός,

ἀλλὰ διὰ τῶν κόπων καὶ τῆς ἐργασίας μου ἐξοικονομῶ τὰς ἀνάγκας μου. Δὸς λοιπόν, παρακολῶ, τὰ ἑκατὸν φλωρία σου εἰς αὐτὴν τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν, ἣτις ἔχει μεγαλητέραν ἀνάγκην αὐτῶν.

Τὰ φλωρία ἐδόθησαν ἀμέσως εἰς τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν. ὁ χωρικὸς ἐπωνομάσθη ἔκτοτε Σωτήρ, αἱ δὲ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι τῆς εὐγνωμονούσης οἰκογενείας συνώδευσαν αὐτόν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του.

Πάντες ἐθαυμάσαμεν καὶ ἠγαπήσαμεν τὸν Σωτήρα, καὶ πάντες ἠυχήθημεν εἰς ὁμοίαν περίστασιν νὰ μιμηθῶμεν τὸ ὠραῖον παράδειγμα τῆς φιλανθρωπίας, τῆς αὐταπορνήσεως καὶ τῆς ἀφιλοχρηματίας αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ μὴ εὐεργετῶν τὸν πλησίον του, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, οὐχὶ μόνον τὴν γλυκυτάτην ἡδονὴν τῆς εὐεργεσίας στερεῖται, ἀλλὰ πολλάκις βλάπτει καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, καθὼς μᾶς διδάσκει ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου περὶ τοῦ σκληροκαρδίου ἵππου, ὅστις, μὴ θελήσας νὰ λάβῃ ἐγκαίρως μέρος τοῦ φορτίου τοῦ συνοδοιπόρου του ὄνου, ὅπως ἐλαφρώσῃ αὐτόν, ἐπροκάλεσε τὸν θάνατον τοῦ ὄνου, καὶ τότε ἠναγκάσθη παρὰ τοῦ κυρίου των νὰ λάβῃ οὐχὶ μόνον ὁλόκληρον τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ ὄνου, ἀλλὰ καὶ τὸ δέρμα αὐτοῦ.

¹⁵⁷ Ὅσάκις λοιπόν δύνασθε νὰ συνδράμητε, νὰ παρηγορήσητε, νὰ εὐεργετήσητε τινα, μὴ τὸ ἀμελεῖτε, διὰ νὰ μὴ μετανοήσητε, ὡς μετενόησεν ὁ σκληροκαρδὸς ἵππος. Ἔστε δὲ βέβαιοι ὅτι, βοηθοῦντες τοὺς πάσχον

τας, βοηθεῖτε ὑμᾶς αὐτούς. Ἀκούσατε τὸ ἀκόλουθον ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον μοι διηγήθησαν, ὅτε διέτρισον εἰς τὴν Μόσχαν.

Ὁ χωρικός καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰβάν.

Πτωχός, ἀλλ' ἀγαθὸς οἰκογενειάρχης Ῥώσος, ἐκατοῖκει μικρὰν καλύβην χωρίου τινὸς πλησίον τῆς Μόσχας.

Ἐνῶ δὲ ἐσπέρην τινὰ κατεγίνετο περιποιούμενος τὴν πάσχουσαν σύζυγόν του καὶ τὰ ἑξ μικρὰ τέκνα του, ἀκούει κτύπους εἰς τὴν θύραν τῆς καλύβης του. Ἰννοίγει ἀμέσως· ἄνθρωπος δὲ ἄγνωστος καὶ πενιχρὰ ἐνδεδυμένος παρουσιάζεται ζητῶν φιλοξενίαν.

— Εἰς κακὴν ᾠραν ἦλθες, φίλε, τῷ ἀπαντᾷ ὁ πτωχὸς χωρικός· ἡ σύζυγός μου πάσχει βαρέως, ἡ δὲ καλύβη μου δὲν ἔχει παρὰ δύο δωμάτια· εἰς τὸ ἓν κοίτεται ἡ σύζυγός μου. τὸ δὲ ἄλλο κατέχεται ἀπὸ τὰ ἑξ παιδιά μου. Εἴσελθε ὁμως, καὶ θέλω προσπαθήσει νὰ σὲ ἐξοικονομήσω. Ὁ μακαρίτης πατήρ μου μ' ἔλεγε πάντοτε « κάμνε καλόν, καὶ ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ. »

Ὁ χωρικός ὠδήγησε τότε τὸν ξένον του εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἡτοιμάζοντο νὰ κοιμηθῶσι τὰ τέκνα του. τὸν παρεκάλεσε δὲ νὰ περιμείνῃ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀμέσως ἔτρεξε νὰ ἴδῃ πῶς εἶναι ἡ πάσχουσα σύζυγός του. μετ' ὀλίγον δὲ ἐπανῆλθε φέρων πρὸς τὸν

ξένον ἄρτον καὶ λάχανα ξυνά, μὴ ἔχων καλλιτέραν τροφήν νά τῷ προσφέρῃ.

Ἐνῷ δὲ ὁ ξένος ἐδείπνει, ὁ χωρικός ἔβαλε τὰ τέκνα του νά προσευχηθῶσι, καὶ ἀκολούθως νά κοιμηθῶσι πλησιέστερα παρὰ τὸ σύνθηδες, ὥπως οἰκονομήσῃ τόπον καὶ διὰ τὸν ξένον του· δεῖξας δὲ πρὸς αὐτὸν τὴν ὁποίαν τῷ ἡτοίμασε κλίνην, ἔτρεξε πάλιν πρὸς τὴν ἀσθενῆ σύζυγόν του.

Ὁ δὲ ξένος ἐπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης, διαλογιζόμενος τὴν πρὸς αὐτὸν φιλοφροσύνην τοῦ πτωχοῦ οἰκοδεσπότου, τὴν πρὸς τὰ τέκνα του τρυφερότητά του, τὴν καθαριότητα καὶ τάξιν τῆς πτωχῆς καλύβης, καὶ τὸν ἡσυχον ὕπνον τῶν ἐξ πλησίον του ἀθώων παιδίων.

Ἐγερθεὶς δὲ τὴν αὐγὴν καὶ ἐτοιμαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ, βλέπει εἰσερχόμενον τὸν χωοικόν, κρατοῦντα βρέφος νεογέννητον, καὶ λέγοντα πρὸς αὐτόν—Ἰδοῦ, φίλε, νέος υἱός, τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς μοι ἀπέστειλε κατὰ τὴν νύκτα ταύτην· εὐχήθητι ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ.

Ὁ ξένος, λαβὼν τὸ βρέφος εἰς τὰς χεῖρας καὶ παρατηρήσας αὐτό, ἐβεβαίωσε τὸν πατέρα μετὰ προφητικῆς πεποιθήσεως, ὅτι τὸ νεογέννητον ἐντὸς ὀλίγου θέλει φέρει εὐδαιμονίαν εἰς τὴν οἰκογένειαν. Ἀναχωρῶν δὲ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν χωρικόν, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τῷ ὑπεσχέθη ὅτι θέλει τῷ προμηθεύσει ἀνάδοχον.

Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ὁ χωρικός, λησμονήσας καὶ τὸν ξένον, καὶ τὰς προφητείας, καὶ τὰς ὑποσχέσεις του,

ἡ τοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ναὸν τοῦ χωρίου, ὅπως βαπτίσῃ τὸ βρέφος του.

Ἐξαίφνης ὁμως ἡ Αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ παρουσιάζεται ἐνώπιον τῆς καλύβης, καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰβάν μετὰ λαμπρᾶς συνοδείας ἐμφανίζεται, ζητῶν παρὰ τοῦ ἐκπεληγμένου χωρικοῦ τὸ βρέφος, διὰ νὰ βαπτίσῃ αὐτό.

— Ἐγὼ τίμαι, φίλε, λέγει ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸς τὸν χωρικόν, ὁ χθεσινὸς σου ξένος. Σὲ ὑπεσχέθην ἀνάδοχον, καὶ ἰδοὺ ἐκπληρῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου.

— Ὅπως γνωρίσω τὰ αἰσθήματα τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου τούτου, πολλῶν θύρας ἔκρουσα ζητῶν τροφὴν καὶ αὐτὸν, ἀλλὰ αὐτὸς μόνος ἐξεπλήρωσας τὸ χριστιανικὸν χρέος τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης· ὅθεν ἀνταμειβὼν σήμερον τὴν ἀρετὴν σου, ἐκπληρῶ τὸ πλεόν εὐάρεστον τῶν ἐγγεμονικῶν καθηκόντων μου. Τὸ νεογέννητον τέκνον σου θέλω βαπτίσῃ καὶ θέλω ἀναθρέψῃ δι' ἐξόδων μου, καὶ ἂν, ὡς ἐλπίζω, ἀναδειχθῇ ἄξιος καὶ τίμιος νέος, θέλω τὸν προβιβάσῃ εἰς τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα τῆς αὐλῆς μου. Σὺ δὲ θέλεις ἔχει καὶ οἰκίαν εὐρυχωροτέραν, καὶ κτήματα καὶ ποίμνια, ὅπως εὐκολώτερον ἐξασκήσῃ τὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματα τῆς καλῆς σου καρδίας. Τοιοῦτοτρόπως, ἐπρόσθεσεν ὁ Αὐτοκράτωρ χαμογελῶν, πραγματοποιεῖται ἡ χθεσινὴ μου προφητεία.

Φαντάσθητε τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐκπλήξιν τοῦ πτωχοῦ χωρικοῦ, ὅστις βεβαίως ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο. Ἀλλὰ τὸ γλυκὺ ὁ εἰρὸν του προσεχῶς ἐπραγματο-

ποιήθη πληρέστατα, διότι καὶ οὐίός του ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ κτήματα καὶ ποιμνία πολλὰ, καὶ κατοικίαν εὐρύχωρον ἀπέκτησε.

Ἦν τοιούτῳ τρόπῳ καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη τοῦ χωρικοῦ πλουσιοπάροχον ἀμοιρὴν ἔλαβε, καὶ πρὸς τοὺς σκληροκαρδίους χωρικοὺς διδακτικώτατον μάθημα ἐδόθη.

Ὁ λέων καὶ ὁ Ἀνδροκλῆς.

Ἦν Ἀνδροκλῆς ἦτο δοῦλος πλουσίῳ Ῥωμαίῳ διατρίβοντος εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἀλλὰ, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὰς μαστιγώσεις καὶ τὰ βασανιστήρια τοῦ σκληροῦ κυρίου του, ἐδραπέτευσεν ἐκ τῆς οἰκίας του, διὰ ν' ἀναπνεύσῃ ἐλεύθερον ἀέρα εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰ σπηλαιο, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς.

Ἐνῶ δὲ ἡμέραν τινὰ ἀνεπαύετο ὁ δραπετής Ἀνδροκλῆς ὑπὸ τὴν ὄροσερὰν σκιὰν σπηλαίου τινός, ἐντρομος βλέπει λέοντα εἰσερχόμενον ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. — Τετέλεσται! εἶπε τότε καθ' ἑαυτόν, καὶ ἀπνευστὶ ἐπερίμενε τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ κατασπαραχθῇ ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ θηρίου.

Ἀλλ' ὁ λέων χωλαίνων πλησιάζει ἡσυχῶς τὸν Ἀνδροκλῆν, καὶ ὑψώνων τὸν πόδα του δείχνει αὐτόν, ὥς νὰ ἐζήτει βοήθειαν.

Ὁ Ἀνδροκλῆς, παρατηρήσας ἀκανθοὺς ἐμπηγμένην εἰς τὸν πόδα τοῦ λέοντος, μὲ τρέμουναν χεῖρα ἀπο-

σπᾶ αὐτήν, καὶ οὕτως ἐλευθερώνει τὸν λέοντα ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑπέφερε πόνους.

Ὁ δὲ λέων, διὰ τὰ ἐκφράση τὴν πρὸς τὸν εὐεργέτην εὐγνωμοσύνην του, ἤρχισε νὰ γλύφῃ αὐτὸν ἡμέρως διὰ τῆς γλώσσης του. Ὁ Ἀνδροκλῆς, συνελθὼν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, συνοικειώθη βαθμηδὸν μετὰ τοῦ εὐγνώμονος θηρίου, καὶ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας συνέζησε καὶ συνετράφη μετ' αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου.

Ἄλλ' αὐγὴν τινα, ἐξελθὼν πρὸς ἀνέυρεσιν τροφῆς, σύλλαμβάνεται ὑπὸ Ῥωμαίων στρατιωτῶν, καὶ δεσμιος ἀπάγεται εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου εἶχεν ἤδη μεταβῆ ὁ κύριός του. Ἐκεῖ δὲ καταδικάζεται νὰ γείνη βορὰ τῶν θηρίων.

Καθὼς ἡ ταυρομαχία διασκεδάζει τοὺς Ἰσπανοὺς, τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀποτρόπαιον θέαμα τῆς θηριομαχίας διεσκεδάζε ποτε τὸν Ῥωμαϊκὸν λαόν. Ἄλλ' ἡ σκληρὰ αὕτη πάλη μεταξὺ ἀγρίων θηρίων καὶ δυστυχῶν ἀνθρώπων, εὐαρεστοῦσα τοὺς Ῥωμαίους, οὐχὶ μόνον τὸ σκληροκάρδιον αὐτῶν ἀπεδείκνυεν, ἀλλὰ καὶ τὴν θηριωδίαν ἐδίδασκεν αὐτούς.

Ἐνώπιον λοιπὸν τοῦ περιεστῶτος Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ ὁ κατάδικος Ἀνδροκλῆς ἐκτίθεται εἰς τῆς θηριομαχίας τὸ ἀμφιθέατρον ἅφ' ἑτέρου δὲ πειναλέος καὶ ἀγρίου λέων ἀπολύεται κατὰ τοῦ τρέμοντος καὶ ἡμιθανοῦς ἤδη καταδίκου. Ὡρᾶ τότε ὁ λέων, ὅπως κατασπαράξῃ τὸ θῆμά του καὶ χορτάσῃ τὴν πεινάν του· ἀλλ' ἅμα πλησιάσας τὸν Ἀνδροκλῆν, παρατηρεῖ αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, ὁπισθοδρομεῖ, καταπραΰνει

τὸ ἄγριον ὕφος του, καὶ μετ' ὀλίγον πλησιάζει πάλιν αὐτόν, οὐχὶ πλέον διὰ νὰ κατασπαράξῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὸν παλαιόν του φίλον καὶ εὐεργέτην.

Οἱ θεαταὶ δικαίως ἐκπλήττονται ἐνώπιον τοῦ παρὰδόξου τούτου θεάματος. Ὁ δὲ Ἀνδροκλῆς, ἀναγνωρίζων τὸν εὐγνώμονα τῆς Ἀφρικῆς φίλον του, ἀφόβως ἐναγκαλίζεται αὐτόν, καὶ διηγεῖται εἰς τοὺς ἐκπεπληγμένους θεατὰς τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λέοντος ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς Ἀφρικῆς διατρέξαντα.

Οἱ Ῥωμαῖοι, συμμερισθέντες τότε τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ εὐγνώμονος θηρίου, ἐχάρισαν εἰς τὸν Ἀνδροκλῆν τὴν ζωήν, ὁμοῦ δὲ μὲ αὐτὴν τῷ ἐχάρισαν καὶ τὸν φίλον του λέοντα.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Α. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1. Ὁ Θεὸς καὶ ὁ Θάνατος. (Ἰωάννου Καρασούτσα).

Ὁ Θεὸς τὸν θάνατον, λυτρωτὴν τῶν πόνων,
ἐπεμψέν εἰς ἄρρωστον ἄνδρα γενοπόνον,
νὰ τῷ δώσῃ ἄνεσιν τῶν δεινῶν καὶ κόπων,
καὶ εἰς ἀναπαύσεως νὰ τὸν φέρῃ τόπον.

Ἐφθασεν ὁ θάνατος, κ' ἐπὶ τῆς καλύψεως
τοῦ πτωχοῦ ἐκάθισεν ὥς ἡ ὄρνις ἴβις.

Στεναγμοὶ ἤκούοντο, οἰμωγαὶ καὶ θρήνοι,
ὅλη κατεσείετο στέγ' ἡ καλαμίνη.

Πέντε ἔξ ἀνήλικα καὶ ἀπὸ μητέρα
ὄρφανὰ τὸν θνήσκοντα ἐκλαίον πατέρα.

«Θνήσκεις, πάτερ; ἔκραζον κύκλοθεν τῆς κλίνης·
«καὶ ἡμᾶς τὰ ἔρημα, ἄχ! ποῦ μᾶς ἀφίνεις;»

Ἦκουσεν ὁ θάνατος καὶ τὰ ἐλυπήθη,
οἰκτιρμὸν ἡσθάνθησαν τ' ἄπονά του στήθη.

Ἄπρακτος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κύριόν του,
κ' ἐνταυτῷ φοβούμενος τὸν φρικτὸν θυμὸν του,

ἄφωνος εἰς τοῦρανοῦ ἵστατο τὰς θύρας.

— «Διατί, ὦ θάνατε, μὲ κενὰς τὰς χεῖρας;

«—Διὰ τὰ παντέρημα τίς θὰ προνοήσῃ.

«ὅταν καὶ ὁ μόνος τῶν βοηθὸς τ' ἀφήσῃ;»

— «Τρέξε! » εἶπε' ὁ Ἄναρχος, «τρέξε ν' ἀποσπάσῃς
λίθον ἀπὸ ἀπὸ τ' ἄμετρα βάθην τῆς θαλάσσης.»

Εἶπε· κ' εἰς τὴν θάλασσαν, δίχως νὰ βραδύνῃ,
ὥς βολίς ὁ θάνατος πίπτει μολυβλίνη·

καὶ εἰς τὰ οὐράνια μετὰ τάχους ἴσου
φέρει τὸν ζητούμενον λίθον τῆς ἀβύσσου.

— «Θραυσέ τον! » Εἰς δάκτυλα δύο τὸν λαμβάνει,
τὸν συντρίβει, κ' ἐνδὸν τοῦ σκώληκος ζῶν ἐφάνη.

Τότε ὁ Πανάγιος ἔκραξεν ὀργίλος,
καὶ ὁ θόλος ἔτρεμε τ' οὐρανοῦ ὁ κοῖλος.

— «Τίς εἰς τὰ ἀνήλια βάθην, ἀποκρίσου!

«συντρίβει τὸν σκώληκα τοῦτον τῆς ἀβύσσου;

« Τίς ἑμοῦ δι' ἅπαντα προνοεῖ τὰ ὄντα ;
 « τίς γινώσκει μέλλοντα, πρότερα, παρόντα ;
 « Τίς ἑμοῦ, ὦ κάθαρμα ! κάλλιον γνωρίζει
 « ἢ ζῶν ἢ θάνατον πότε νὰ χαρίζῃ ; »

Κ' ἐνταυτῷ τὸ σκηπτρόν του αἶρ' ἡ δεξιὰ του,
 διδ' εἰς τὸ μετάφρενον μίαν τοῦ θανάτου.
 Ἦστραψε κ' ἐβρόντησε, τὸν κατακωφάνει,
 καὶ κωφὸς ὁ θάνατος ἀπὸ τότε μένει.

Μάτια τὰ ὧτά του ὁ κλυθμός μας κρούει·
 δὲν ἀκούει δέησιν, θρήνους δὲν ἀκούει.

2. Ἐκ τοῦ ποιήματος « Ὀνυχες ».* (Σοφοκλέους Κ. Καρύδου).

Τὰ Θύματα

Εἰς τὸ Μεσολόγγιον φέρε με, Μοῦσα !
 τῆς πείνης τὰ θύματα δειζόν μ' ἐκεῖ . .
 τὸ μέτωπον κλίνει ἐδῶ σκεπτική,
 εἰς τὰς φάους θρηνοῦσα.

Τὸν θάνατον μάλλον αὐτοὶ προτιμοῦν
 ἀτίμου δουλείας ἐχθροὶ κηρυγμένοι
 μὲ μᾶλλον τὴν πείνα καὶ δίψαν, κλεισμένοι
 ἐδῶ πολιορκιοῦν.

Ἀντέχετε, παῖδες κλεινοὶ τῆς ἀνδρείας !
 κ' ἐὰν ὑπὸ νέα ταφῇτε πυρά,
 ἡ γῆ σας θὰ εἶναι κοιτὶς ἱερὰ,
 βωμὸς τῆς εὐκλείας.

Γυναῖκ' ἀντικρύζω εἰς θύραν ἐμπρός
 τὰ στήθη της σχίζουν καὶ καίουν ὀδύνας.
 τὰ χεῖλη της σπαίρουν, ἡ ὄψις της εἶναι
 ὥρα ὥς κηρός.

Τὰ ὄμματα γύρω της σβύνοντα στρέφει,
 καὶ ἄλγους ἀφίνει θρηνώδη κραυγὴν!
 γυμνά κλαυθμυρίζουν, στεγνά εἰς τὴν γῆν
 τὰ δύο της βρέφη.

Τὰ σπλάγχνα της δάκνει καὶ τρώγει σκληρὰ
 ἀκοίμητος σκόληξ, ἀδάμαστος πείνα.
 τὰ τέκνα της, οἴμοι! . . τῆς πείνης κ' ἐκείνα
 θὰ πέσουν βορά!

Τοῦ οἴκου της πέριξ πλανᾶται παράφρων.
 ἡ κόρη της φεύγ' ἀτάκτους πλοκάς.
 Ἴδὲ τὴν ἀθλίαν! πηδᾷ ὥς δορκὰς
 πλατύστομον τάφρον.

Εἰς κρότον, ἐτάζει τὰ γύρω της μέρη . . .
 Ἡ τάλιννα! λείπει ὁ ἥρως αὐτῆς,
 νὰ πέσῃ παλαίων, ἐὰν νικητὴς
 τροφὴν δὲν τοῖς φέρῃ.

Εἰς μάτην ἐστράφη καὶ εἶδε μακρὰν
 κ' ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκεῖνος μὲ βίαν,
 ἐν μέσῳ τῶν δύο μικρῶν τὴν ἀθλίαν
 θὰ εὕρῃ νεκρὴν!

Ἴδέτε την! τρέχ' εἰς τὰ δύο της βρέφη.
 Μὲ φόβου τὸ πρῶτον ἀρπάζει πηλμούς.
 τοῦ, δύο του βλέπει κλειστοῦς ὀφθαλμούς
 καὶ φρίττουσα στρέφει.

Μὲ τρόμον ἀφίνουσ' αὐτὸ κατὰ γῆς,
 ἄρπάζει τὸ ἄλλο . . . τὸ βλέπει ἐκπνέον! . .
 Ἐν φίλημα δίδ' εἰς αὐτὸ τελευταῖον
 ζεύσεως στοργῆς.

Τοὺς δύο στηλῶν ὑψηλὰ ὀφθαλμούς της,
 ἀκίνητος μένει ὡς πέτρα ψυχρά.
 Τὴν πεῖναν νικᾷ ἡ στοργή — Συμφορά!
 σαλεύει ὁ νοῦς της! . . ,

Τὸ βῆμα παράφορον τώρα κινεῖ
 καὶ βλέμμα γοργόν. μανιώδες γυρίζει·
 τὸ σῶμα της τρέμει, τὰ χεῖλη της σχίζει
 φρικώδης φωνή!

Τὸ κάλυμμ' ἀγρίως ῥιγνύει τοῦ στήθους,
 τὴν κόμην της κόπτει· νομίζεις λυσσᾷ·
 τὰς σάρκας της σχίζει, τὸ χῶμα μασσᾷ
 καὶ δάκνει τοὺς λίθους!

Ἐπάνω τῶν δύο ποδῶν της γυρίζει,
 τοὺς δύο κρατοῦσα κροτάφους σφικτά.
 Ἐστάθη. Τὰ ὄμματα ἔχει κλειστά,
 ὡς ὄφεις συρίζει! . . .

Ὅρμᾳ καὶ τὰ τέκνα της αὖθις ζητεῖ,
 κ' ἐν μέσῳ των πίπτει πρηνὴς ν' ἀποθάνῃ! . . ,
 Ἀκούεται δούπος . . ὁ σύζυγος φθάνει
 καὶ ἄρτον κρατεῖ.

Ταλαίπωρε πάτερ! ἄργα καταφθάνεις.
 Νεκροὺς θὰ τοὺς εὕρης, κανεῖς των δὲν ζῇ.
 ἡ Μοῖρα σοὶ ἔχει γραμμένον, μαζὶ
 καὶ σὺ ν' ἀποθάνῃς!

Ἰδέτε τον ! ἄσπρην φλοκάταν φορεῖ,
 βαρὺ καρυοφύλλ' εἰς τὴν χεῖρα βασταζει·
 ἡ ζώνη ἀστράπτει· ἡ σπάθη κλαγγάζει·
 ταχὺς προχωρεῖ . .

Ἀσθμαίνει, ἀλλ' ἔχει ἀστραπτόν τὸ βλέμμα,
 καὶ ῥέ' εἰς τὰ στήθη του αἷμα πηκτόν,
 Τὸν ἄρτον ποῦ φέρει, τὸν ἄρτον αὐτὸν
 ἀντήλλαξε μ' αἷμα ! . .

Ὡς ἄγαλμα μένει ἐμπρὸς τῆς σκηνῆς.
 Κτυπᾷ μὲ τὴν χεῖρα τὸ μέτωπον κλαίων·
 ἀφίνει βαθὺν στεναγμὸν τελευταῖον
 καὶ πίπτει πρηνής . .

3. Ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ
 « Πύργου τῆς Πέτρας » .
 (Θεοδώρου Γ. Ὁρφαρίδου).

Μάιος ἦτο τερπνὸς ἡ πλουσία καὶ θάλλουσα φύσις
 τὴν ἀνθοστόλιστον εἶχεν ἀπλώσει αὐτῆς ἀλουργίδα.
 Λῦραι ζεφύρου λεπταί, διαχέουσai δρόσον καὶ μύρα,
 ἐπαιζον πρὸς τοὺς ξανθοὺς καλλικόμων παρθένων βοτρυχοῦς·
 δρόσου σταγόνες ἐδῶ τὸ κατὰλευκον κρίνον ἐκύρτουν,
 καὶ ἐπὶ χλόης φαιδρᾶς ὡς πολύτιμοι ἤστραπτον λίθοι·
 σμήνην ἐντόμων χρυσῶν παρεκεῖ ἐκινούντο βομβοῦντα,
 κ' εἰς ῥοδοδάφνας ἀνθούσας πλησίον ῥυάκων πηδῶντων
 ἡδυπαθὲς ἀηδόνων εὐθύμων ἠκούετο μέλος
 Εἶν ἑορτὴ τοῦ παντὸς αἰ ἡμέραι τοῦ ἔαρος ! εἶναι
 τῆς θεϊκῆς καλλονῆς τὸ ἀπαύγασμα ! πᾶσα καρδία,

πάσα ζωὴ κατ' αὐτὰς ἐξυπνεῖ καὶ ὀργῶς ἀνακραῖζει,
 «Θέλω κ' ἐγὼ τῶν καλῶν, νὰ μετάρχω τοῦ Πλάστου μου δώρων
 Πλὴν ἡ κακοῦργος ψυχὴ βυθισμένη εἰς σκέψεις ἢ λύπην,
 μόνῃ αὐτὴ μελετᾷ στεναγμούς, ὀνειρεύεται γόους,
 ὅταν καὶ γῆ κι' οὐρανὸς ὡς θερμοὶ ἐρασταὶ μειδῶσιν.

.....

4. Παράκλησις πρὸς τὸν Θεόν.

(Ἰωάννου καρασούτσα)

Ὑπὲρ τοῦ φίλου Ἠλία Τανταλίδου,
 στερηθέντος τὴν ὄρασιν.

.....

Τὸ βῆμά μου πρὸς τὴν ναὸν
 τὸν ἁγίόν σου φέρω,
 κ' εἰς σέ, τὸν ὕψιστον Θεόν,
 τὸν ἐταστὴν τῶν καρδιῶν,
 τὴν δέησίν μου αἶρω.

Εἰς φίλος μου, εἰς ἀδελφός,
 ὦ Πάτερ, ἀδικεῖται
 γλυκὺς ἐνάρετος, σοφός,
 αἴφνης ἀπώλεσε τὸ φῶς,
 κ' εἰς μέλαν σκότος κεῖται

Τὸν ὄρασιν ἔχουν φανὸν
 εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμον.
 τὰ κῆτη τῶν ὠκεανῶν,
 τὰ πλῆθη τῶν μικρῶν πτηνῶν,
 τὰ σμήνη τῶν ἐντόμων.

Τὸ ἔντομον, τὸ λογισμὸν
 στερούμενον καὶ κρίσιν,
 στίλβοντα φέρει ὀφθαλμόν,
 καὶ μὲ χαρὴν καὶ θαυμασμὸν
 ἀντανεκλᾷ τὴν κτίσιν.

Ὁ ἀρετῶν ἐγὼ γυμνός
 ἐγνώρισα ἐκείνον
 ἦτον ὡς ἄγγελος σεμνός,
 ἡμερος δὲ ὡς ὁ ἀμνός,
 ἄγνός δὲ ὡς τὸ κρίνον.

Κ' ἐδείκνυε πῶς ἐτραφεὶς
 ὁ κύκνος οὗτος μέλλει.
 Ὅρφεύς ποιήσεως σοφῆς,
 νὰ ψάλλῃ ἄσματα τρυφῆς,
 καὶ ἀρμονίας μέλη.

Τέρψις τοῦ νῦν οἱ στεναγμοί,
 τὰ δάκρυα τρυφῆς τοῦ,
 ἀφότου, ὦ πικρὰ στιγμή!
 ὤρφανευσαν οἱ ὀφθαλμοὶ
 φωτός, οἱ χαροποι τοῦ.

Καὶ ἔχει δίκαιον, Θεέ!
 διότι νέος ἦτον,
 κ' αἱ τῶν θυμάτων τοῦ. οὐαί!
 κόρραι ὑπῆρχον ἀγλααὶ
 καθέδραι τῶν χαρίτων.

Πῶς νὰ διέλθῃ τὴν πικρὰν
τοῦ βίου του πορείαν
ἀπάσης ἡδονῆς μακρὰν
εἰς φύσιν κείμενος νεκρὰν
κ' εἰς νύκτα αἰωνίαν;

Πῶς νὰ ἀκούῃ τὰς τρανάς
φωνάς τῆς εὐθυμίας;
τοὺς κώμους, τὰς ἑσπερινάς
πλήρεις γελῶτων ἡδονάς
τῆς νέας ἡλικίας;

Πῶς ν' ἀνατέλλῃ ἡ αὐγή,
καὶ νὰ μὴ τὴν προσβλέπῃ;
πῶς ἔσθ' ν' ἀπολαύ' ἡ γῆ,
καὶ τ' ἀνθῇ τῆς τὰ δροσαυγῇ
ἐκεῖνος νὰ μὴ δρέπῃ;

Ἄ Πάτερ εὐσπλαγχνος φανοῦ
καὶ δὸς του τὴν ὑγίαν·
κ' εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ταπεινοῦ
ἐμοῦ καὶ τέκνου σου κοινοῦ
δὸς τὴν παρηγορίαν!

ἔχεις (τί σοι ἐπιπροσθεῖ;
τὴν δύναμιν μεγάλην·
ὁ οὐρανὸς ἂν σκοτισθῇ;
ὁ ἥλιος ἂν σβέσθῃ,
σὺ τὸν ἀνάπτεις πάλιν!

Σύ, ὅστις πάλαι βουλευθείς
 τὸν κόσμον νὰ παραΐξης,
 εἶπας κ' ἐφάνησαν εὐθύς
 ἡ γῆ, τῶν ἄστρον ἡ πληθύς,
 τῶν Χερουβειμ αἱ τάξεις.

Καὶ ὡς μελλόνυμφος βροχὴν
 σπορπίζων νομισμάτων,
 εἰς πᾶσαν τοῦ πτεροῦ πτυχὴν
 ἔρριψας μ' ἀφειδῇ ψυχὴν
 ζεύγη χρυσῶν ὀμμάτων.

Καὶ ὅταν τὰ προστάξης Σύ
 ἐμπρός σου νὰ ταχθῶσι,
 οἱ τῶν πτερύγων των ταρσοὶ
 ὡς πολυέλαιοι χρυσοὶ
 τὸ φῶς ἀντανακλῶσι.

Ε'. ΜΥΘΟΙ

5. Ὅνος φέρων λεοντὴν. (Παραγιώτου Σοῦτσου)

Τὰ θεόρατά του ὦτα, πρόσωπόν του καὶ οὐρανὸν
 ὄνος κρύψας ἐσκεπάσθη ἀπὸ λέοντος δορᾶν.

Ἐς τὸν χονδρὸν ὀργανισμόν του ἔσμιξε σφοδρὰν ὀργὴν
 καὶ τὸν ἔκαμε φρικώδη λεοπάρδου ὀρυγὴν.

ἐμπροσθέν του ὑπεχώρουν καὶ θηρία καὶ πτηνά,
καὶ ποτὲ τοιοῦτος λέων δὲν ἐφάνη πουθενά.

Ἄλλ' ἐφύσησεν ἐξαίφνης δενδροπάστις καταιγίς
καὶ τοῦ λέοντος τὸ δέρμα ἐσωρώθη κατὰ γῆς.

Τότ' ἐδείχθη ὁ αὐθέντης γαῖδαρος, ἑλεεινὸς
Πληγωμένος εἰς τὴν ῥάχιν καὶ στυπτός καὶ ταπεινός
τὸ κατόπιν του ἐπῆραν ὅλ' οἱ σκύλοι τῶν μανδρῶν,
τὸν ἐξυλοφόρτουν πλήθη καὶ γερόντων καὶ ἀνδρῶν,
καὶ τὸν ἔλεγον « κύρ ὄνε ; λέγε μας τὸ διατί
καὶ πῶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν σοῖ μεγαλεῖα νὰ ζητῇ ; »

Τὰ παιδιὰ κατὰ σειρὰν
τοῦ τραβοῦσαν τὴν οὐράν
τοῦ τραβοῦσαν καὶ τ' αὐτιά
κ' ἔκραζον ποῖα ψευτιά !

Ὁ πτωχὸς ὠγγάζιζεν,
ὁ πτωχὸς ἐμάνιζεν,
ἀλλ' αὐτὰ τὰ πονηρὰ
λαριρί, λαριρά.

6. Κόραξ καὶ ἀλώπηξ. (Παραγιάτου Σούτσου)

Εἰς τὴν κορυφὴν πετέας μαῦρος κόραξ καρφωμένος
εἰς τὸ στόμα του τυρὸν
κάτασπρον καὶ δροσερὸν
ἔφερε κλεμμένον μόλις ἀπὸ πρόγευμα ποιμένος·
ἔς τὴν ὁσμὴν του ἔτρελλάθη
εἰς τῶν θάμνων τῆς τὰ βάρη

πονηρὴ καὶ δολοπλόκος, ἄλεπού κ' αὐτῆς· ἡ γλῶττα
αὐτὰ ἤρχισε νὰ κόπτη καὶ νὰ βῆπτη, κι' ἄλλ' τόσα.

Πτηνὸ κάλλους καὶ χαρίτων!

Κόρακα μου! καλημέρα!

ἀρχικόρακα! πῶς ἦτον

καὶ κατέβης τὸν αἰθέρα; . . .

ὁ ταχύτερα πετόν

καὶ ἀπὸ τὸν αἶτον

καὶ κρατῶν εἰς τὰ πλευρά·

τοῦ ταῖνος τὰ πτερά!

ἢ ἂν εἶχες γλυκὺ στόμα

καθὼς ἔχεις λευκὸ σῶμα!

καὶ μᾶς ἔδειχνες ἓν μέλος τῆς φωνῆς σου τῆς κρυμμένης,
ἄνακτα ἤθελαν σ' ἔχει τὰ πτηνὰ τῆς οὐκουμένης! »

Γλυκανθεὶς εἰς τοὺς ἐπαίνους κ' ἐν πομπῇ ζητῶν καὶ δόξῃ
τὴν βασιλικὴν φωνή· του νὰ ἐκχύσῃ καὶ νὰ κρώξῃ,

ἄνοιξεν ὁ κόραξ στόμα καὶ του ἔπεσε τοῦ χάχ

τὸ τυρί. . . ἀπαύρουσά το « αὐτὸ εἶναι ὅλο τάχα;

ἔκραξεν ἡ ἄλεπού

καὶ μὴν τρίβηκε καὶ ποῦ; »

τὸ κατέχαψε καὶ εἶπεν, « ἔτι ἔτι, μυελὸς

σὲ χρειάζεται καὶ τότε ἀναξ' γίνεσαι καλὸς »

7. Μύρμηξ καὶ Πέρδιξ.

(Παραγιώτου Σουτσου).

Ἀπὸ ἅ εἰς ἐσπέρην
 μύρμηξ εἰς τὸν ποταμόν,
 κ' ἐκινδύνευσεν νὰ πάθῃ
 κατότυχον πνιγμόν,
 εἰς τὴν ὄχθην κελαδοῦσα
 εἶχε πέρδιξ τὸν ἰδεῖ
 καὶ εἰς τοῦτον συμπαθοῦσα
 μύρτου ἔρριψε κλαδί·
 εἰς τὸ βάρος ἑνὸς φύλλου
 ὁ πνιγμένος ἀκουμβᾶ,
 καὶ κολυμβητῆς τῆς Δήλου
 πρὸς τὴν ὄχθην κολυμβᾶ·
 καὶ ἀπὸ εὐγνωμοσύνης
 πρὸς τὴν πέρδικα, ἐκεῖ
 ἀντικρύ της ἔς τὴν μυρσίνην
 θέλῃσι νὰ κατοικήῃ.
 Ἦλθε νὰ τὴν σηματοδύσῃ
 κυνηγός τις τὸ πρῶτ'
 κ' ἔμμελλεν νὰ τὴν φονεύσῃ·
 εἰς τὸ νῦν δὲ καὶ αἶε
 Νά! ὁ μύρμηξ νὰ! δαγκάνει
 ἔς τὰ γυμνά τὸν κυνηγόν,
 καὶ τὸ βόλ: δὲν τὴν φθάνει
 εἰς τὰ εὐκαιρα φυγόν.

8. Γεωργὸς καὶ Δένδρον.

(Παραγιώτου Σούτσου).

Δένδρον ἐθαλλέν· εἰς κῆπον γεωργοῦ, κερπὸν μὴ φέρον.
 ἄλλὰ μελῶδων κρησύφων καὶ κιχλῶν καταφυγή.
 καὶ ὁ γεωργὸς εἰήτηι ὡς φιλάργυρος καὶ γέρων
 ἀπὸ δένδρον· μὴ προσφέρων κέρδος τι ν' ἀπαλλαγῇ.

ΤΙΜΗ

VHMO